T.C.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

İ.B.B. ATATÜRK KİTAPLIĞI BEL_Yz_K_0445/02 NUMARADA KAYITLI ŞİİR MECMUASI (İNCELEME-TRANSKRİPSİYONLU METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YAZAR

ŞERİFE KARAİMAMOĞLU

DANIŞMAN : DOÇ. DR. ABDULMUTTALİP İPEK

JÜRİ ÜYESİ : DOÇ. DR. HASAN EKİCİ

JÜRİ ÜYESİ : DOÇ. DR. HAKAN YALAP

AKSARAY-2024

TELİF HAKLARI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren ….. (….) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı: Şerife

Soyadı: KARAİMAMOĞLU

Bölümü: Türk Dili ve Edebiyatı

İmza:

Teslim Tarihi:

TEZİN

Türkçe Adı: İ.B.B. Atatürk Kitaplığı BEL_Yz_K_0445/02 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuası (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin)

İngilizce Adı: Poetry Magazine Registered at I.B.B. Atatürk Library at Number BEL_Yz_K_0445/02 (Review-Text with Transcription)

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Şerife KARAİMAMOĞLU

İmza:

T.C.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

JÜRİ ONAY SAYFASI

Şerife KARAİMAMOĞLU tarafından hazırlanan "İ.B.B. Atatürk Kitaplığı BEL_Yz_K_0445/02 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuası (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin)" başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans / Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Danışman: Doç. Dr. Abdulmuttalip İPEK

(Türk Dili ve Edebiyatı, Aksaray Üniversitesi) …….

Üye: Doç. Dr. Hasan EKİCİ

(Türk Dili ve Edebiyatı, Aksaray Üniversitesi) ……

Üye: Doç. Dr. Hakan YALAP

(Türkçe Eğitimi, Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi) ……

Tez Savunma Tarihi: 25/09/2024

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ……tarih ve …… sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Prof. Dr. Aybala ÇAYIR

İmza

TEŞEKKÜR

İki yıl boyunca üzerinde çalıştığım bu eserin danışmanlığını üstlenen ve zor geçen bu dönemi benim için sürekli kolaylaştırmaya çalışan kıymetli hocam Doç. Dr. Abdulmuttalip İPEK'e çok teşekkür ederim. Bu sürecin başından sonuna kadar göstermiş olduğu sabır ve hoşgörüsü, hiçbir zaman esirgemediği kıymetli vakti ve bilgisi için ve en önemlisi hakkını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim, davranışlarını ve mesleğine verdiği önemi kendime örnek aldığım hocama bir vefa borcuyla en güzel övgüleri dile getirerek bir kez daha teşekkür ediyorum.

Bu süreçte her daim yanımda bulunan azmini ve yaşam mücadelesini kendime örnek edindiğim ilk öğretmenim annem Emine KARAİMAMOĞLU'na, en zorlu anımda beni ayağa kaldıran kıymetli ikizim Mehmet Ali KARAİMAMOĞLU'na ve beni sürekli motive eden kardeşlerim Ayşenur CAN'a ve Mahmut Sami KARAİMAMOĞLU'na teşekkürü bir borç bilirim.

ÖZET

Bu çalışmada ele alınan şiir mecmuası İ.B.B. Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşiv ve e-Kaynaklar Kütüphanesi Yazma Eserler bölümünde BEL Yz_K_0445/02 numarada kayıtlıdır. Eser iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda Neşâtî'nin şiirleri ikinci kısımda (Neşâtî de dahil) farklı şairlerin şiirleri yer almaktadır. Mecmuanın sonunda ise Latin harfleri ile kaleme alınmış bir fihrist bulunmaktadır.

Bu tez ile mecmuadaki şiirlerin Türkiye Türkçesine aktarılması ve böylece daha önce çalışılmamış olan bir metnin ilim âlemine tanıtılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öncelikle mecmua ve eser sahibi Fâik Reşâd hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra ise mecmuada yer alan şairlerin yaşamları hakkında bilgi verilerek söz konusu şairler yaşadıkları yüzyıla göre tasnif edilmiştir. Her şairin şiir sayısı ayrı bir tabloda gösterilmiştir. Son kısımda ise şiir mecmuası Türkiye Türkçesine aktarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: mecmua, şiir, Fâʿik Reşâd.

Bilim Kodu **:** 31402

Sayfa Adedi **:** XI+541

Yazar **:** Şerife KARAİMAMOĞLU

Danışman **:** Doç. Dr. Abdulmuttalip İPEK

ABSTRACT

The poetry collection discussed in this study is İ.B.B. It is registered under the number BEL_Yz_K_0445/02 in the Manuscripts section of Atatürk Library Digital Archive and e-Resources Library. The work consists of two parts. The first part contains Neşâtî's poems and the second part contains poems of different poets (including Neşâtî). At the end of the collection there is an index written in Latin letters.

With this thesis, it is aimed to translate the poems in the magazine into Turkey Turkish and thus to introduce a text that has not been studied before to the world of science. For this purpose, firstly, information about the collection and its author Fâik Reşâd is given. Then, by giving information about the lives of the poets in the collection, these poets are classified according to the century they lived in. The number of poems of each poet is shown in a separate table. In the last part, the poetry collection is translated into Turkish.

Keywords **:** poetry collection, poetry, Fâʿik Reşâd.

Science Code **:** 31402

Number of Pages: XI+541

Author **:** Şerife KARAİMAMOĞLU

Supervisor **:** Doç. Dr. Abdulmuttalip İPEK

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKLARI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU……...……..i

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI……...ii

JÜRİ ONAY SAYFASI....……..iii

TEŞEKKÜR…….iv

ÖZET…….v

ABSTRACT…….vi

İÇİNDEKİLER…….....vii

TABLOLAR LİSTESİ…….....ix

KISALTMALAR…….....x

GİRİŞ…….1

BİRİNCİ BÖLÜM…….3

MECMUA…….….....3

1.1. Mecmuanın Tanımı ve Gelişim Süreci……...……...3

1.2. Mecmuaların İsimlendirilmesi……...…...4

1.3. Mecmuaların Tasnifi ve MESTAP……5

İKİNCİ BÖLÜM……13

FÂİK REŞÂD…….13

2.1. Hayatı……..13

2.2. Eserleri 14

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM…….15

MECMUADA YER ALAN ŞAİRLER…….15

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM……...38

TRANSKRİPSİYONLU METİN…….……38

SONUÇ……..454

KAYNAKÇA……456

TIPKIBASIM……462

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ TEZ DEĞERLENDİRME FORMU……541

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Çeviri Yazı Harfleri……...….xi
Tablo 2. Şair-Şiir Sayısı……..…….33
Tablo 3. Şair-Yüzyıl Sayısı……..35

KISALTMALAR

BLD	Bursalı Levhî Divanı
BRD	Bursalı Rahmi Dîvanı
C	Cild
ED	Emrî Dîvânı
EMA	Eski Mecmualar Arasında
HKD	Hüdâyî-i Kadîm Divanı
İ.B.B	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
KND	Karamanlı Nizâmî Divanı
NBD	Necatî Beg Divanı
ND	Neşâtî Dîvânı
S	Sayfa
TEİS	Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
UD	Ubeydî Dîvânı
UD	Usûlî Dîvânı
ÜD	Ümîdî Dîvânı
Vr	Varak
Yy	Yüzyıl
ZD	Zatî Dîvanı
ZP	Ziyâ Paşa

Tablo 1. Çeviri Yazı Harfleri

ا(آ)	a, ā	ص	ṣ
ا(أ)	a, e, ı, i, u, ü	ض	ż
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ż
ت	t	ع	‘
ټ	ṯ	غ	ġ
ج	c, ç	ف	f
چ	ç	ق	ḳ
ح	ḥ	ك	k, g, (ñ)
خ	ḫ	ڭ	ñ
د	d	ل	l
ذ	ẕ	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, u, ū, ü, o, ö
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	لا	la, lā
ش	ṣ	ى	y, ı, i, ī
		ء	’

GİRİŞ

Mecmua, "cem" masdarından türeyen ve kullanıldığı zaman "bir araya getirilmiş toplanmış" manasını taşıyan Arapça kelimedir. Edebiyatımızda ise mecmua farklı türlerden seçilmiş nesir veya şiirlerden oluşan çeşitli metinlerin bir araya toplanmasıdır.

Derleme niteliğinde olan mecmualar dönemin yaşam şartlarını, şiir ve musikî başta olmak üzere edebî zevkini ortaya koyması ve hadis ihtibasları veya reçete olarak kullanılmasıyla edebiyatımız için önemli bir kaynaktır.

Bu bilgilerin derlenmesi sonucu ortaya çıkan mecmuaların bazılarının mürettibi belli bazılarının ise belli değildir. Mürettibi belli olan mecmuaların incelenmesi sonucunda mürettibin etkilendiği şairler veya beğendiği şiirlerle edebî yönü hakkında bilgi edinirken mürettibin kendisi veya mecmuada yer alan şairlerin sosyal yaşantıları hakkında da ayrca bilgi sahibi olabiliriz.

Bu çalışmada 19. yüzyıl şairi olan Fâik Reşâd'ın kendi yazısıyla kaleme aldığı İ.B.B Atatürk Kitaplığı'nda BEL_Yz_K_0445/02 numarada kayıtlı şiir mecmuası çalışılmıştır. İlk önce mecmuanın tanımı, gelişim süreci ve isimlendirilmesi hakkında bilgi verilmiştir. Mecmuanın tasnifinde Agah Sırrı Levend, Günay Kut ve Atabey Kılıç'ın yapmış oldukları tasniflere başlıklar halinde değinilmiş daha sonra ise son dönemde özellikle lisansüstü tez çalışmaları ile yürütülen ve şiir mecmualarının sistematik tasnifine ilişkin bir proje olan MESTAP hakkında kısaca bilgi verilmiştir. Devamında mecmuanın nüsha tavsifine yer verilmiştir. Bu kısımda mecmuaya ilişkin yer, katalog, içerik bilgisi vb. nüsha özellikleri maddeler halinde belirtilmiştir.

İkinci kısımda ise Fâik Reşâd'ın hayatı ve eserleri hakkında kısaca bilgi verilmiştir.

Üçüncü kısımda da mecmuada yer alan şairlerin hayatları hakkında kısaca bilgi verilmiş, eserlerinin ise sadece isimleri zikredilmiştir. Bu noktada şairler fihristteki isimlerine göre alfabetik sırayla dizilmiştir. Fâik Reşâd'ın hayatı ve eserlerine mecmua sahibi olduğu için diğer şairlere nazaran daha çok yer verilmiştir. Fihristte bulunan şairlerin hangi yüzyılda yaşadıkları, gerçek adları, doğum tarihleri ve yerleri, mahlasları ve mahlaslarını alma hikayeleri, eğitim durumları, meslekleri, edebî kişilikleri, ölüm tarihleri ve yerleri, varsa

dikkat çeken ölüm hikayeleri ve eser isimlerine kısaca yer verilmiştir. Devamında mecmuada yer alan şairler, onların şiirleri, yaşadıkları yüzyıl ve şiirine ilişkin bilgiler yer almaktadır. Metnin çeviri yazısında izlenilen yol hakkında bilgi verilerek imlaya ilişkin gerekli açıklamalar yapılmıştır.

Dördüncü kısımda ise transkripsiyonlu metin yer almaktadır. Metnin çeviri yazısında Oktay New Transkripsiyon yazı tipi tercih edilmiştir. Çalışmanın sonucu ile çalışma esnasında yararlanılan kaynaklar Sonuç ve Kaynakça başlıkları altında verilmiştir.

En sonda yer alan Tıpkıbasım başlığı altında ise eski harfli metin yer almaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

MECMUA

1.1. Mecmuanın Tanımı ve Gelişim Süreci

Arapça "cem" masdarından yani bir araya getirilmiş toplanmış manasından türeyen "mecmua" toplanıp, biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi demektir. Edebiyatımızda ise bir veya birden fazla yazar veya şairin yazmış oldukları farklı konu ve şekildeki şiir ve nesirlerin bir araya toplanıp iki kapak arasına alınmasıdır (Devellioğlu, 2012, s. 689).

İlk mecmua örnekleri önemli olan bilgilerin unutulmaması veya başkalarına aktarılırken sahih olması amacıyla hadis, ayet, dua vb. dinî terimler üzerinden ortaya konulmuş daha sonra içerik bakımından zenginleştirilmiştir. İslam dininde adı konulmamış halde Hz. Muhammed'in izni ile oluşturulmaya başlanan mecmualar sahabelerin konuyu derleme amacı içerisinde sahife, cüz veya kitap olarak adlandırılmıştır. Dolayısıyla ilk örneklerini Arap edebiyatında veren mecmua, daha sonra Farslar ve Türkler arasında da meşhur olmaya başlamıştır. 15. yüzyılda dikkatleri üzerine toplayan mecmua, Osmanlı döneminde 16. yüzyılda gelişmeye başlamıştır (Uzun, 2003, s. 265-268).

Türk edebiyatında ilk örnek Ömer b. Mezîd'in *Mecmû'atü'n-nezâ'ir* adlı eseridir. 1436 tarihinde derlenmiş bu eserde 84 şairin 397 şiiri mevcuttur. İkinci mecmua örneği ise XV. yüzyıla ait olup derleyeni belli değildir. Eserde Şeyhî, Ahmed Paşa, Nizâmî, Visâlî, Atâ'î, Adnî ve Hafî'ye ait 213 şiir mevcuttur. 16. yüzyılda derlenen ilk mecmua olan Eğirdirli Hacı Kemâl'in 1512 tarihinde derlediği *Câmi'ü'n-nezâ'ir* adlı eserinde ise 266 şairin şiirine yer verilmiştir. Dördüncü nazire mecmuası Edirneli Nazmî'nin *Mecma'ü'n-nezâ'ir* adlı eseri olup 1524 tarihinde derlenmiştir. İçerisinde 360 şairin 5527 şiiri mevcuttur. Yine 16. yüzyılın önemli mecmualarından bir diğeri ise 1560 tarihinde derlenen Pervâne Bey'in kendi adı ile anılan *Pervâne Bey Mecmuası*'dır. Mecmuada 550 şairin 8172 şiirine yer

verilmiştir. Tanzimat dönemine kadar yerini koruyan mecmua günümüzde biraz "antolojiye" doğru kaymaktadır (Kartal ve Şentürk, 2017, s. 300-302).

16. yüzyıldan itibaren gelişmeye başlayan mecmua tek bir mürettibin elinden çıktığı gibi birden fazla mürettip tarafından oluşturulabilir. Hatta bir mecmuaya aile bireyleri veya başka şairler tarafından da ekleme yapılabilmektedir. Bu noktada mecmuanın içeriğini mürettibin ilgi alanları ve zevkleri oluşturuyor desek yanılmış olmayız. Din veya din dışı konularda tertip edilen mecmualar ilk başlarda not defteri halinde ortaya çıkmıştır. İlahi, şarkı, şiir, mektup, hutbe, dua, ilaç tarifleri vb. konuların artmasıyla hacmi de genişlemiştir. İlk başlarda karalama tarzında oluşturulan not defteri hükmündeki mecmuaların düzensiz ve özensiz yazıları, konuyla alakasız kenar notları ve çok fazla yapılan hataların sürekli karalanmasının yanında farklı mürekkeplerin kullanılması ile okunması zorlaşırken zamanla konu, şekil, yazı, renk, etrafını süsleyen motif vb. unsurların geliştiğini daha düzenli ve özenli mecmuaların ortaya çıktığını söylemek gerekir. Bu noktada düzensiz not defteri hükmündeki mecmuadan düzenli ve özenli olan sanat eseri hükmündeki mecmualara geçiş başlamıştır (Yeşiltaş, 2022, s. 3-5).

1.2. Mecmuaların İsimlendirilmesi

Düzenli bir hal almasıyla güvenilirliği artan mecmuaların yanı sıra düzensiz olan mecmualar üzerinde de isimlendirme çalışması yapılmış ve güvenilir bir kaynak olması sağlanmıştır. Edebiyatımızda şekil ve tür olarak bir ortaklık aranmadan derlenmiş metinlere şiir mecmuası denir. "Mecmû'a-i eş'âr" veya "mecmû'atü'l-eş'âr" şeklinde de anılmaktadır. Edebiyatımızda şiir mecmualarından sonra en çok kullanılan mecmua türü ise risale mecmualarıdır. Kütüphanelerde "mecmû'atü'r-resâil" veya "mecmû'a-i resâil" adlarıyla birden çok risalenin bir araya getirilmesiyle oluşmuştur. Belirli nazım şekilleriyle oluşan mecmualara "mecmû'a-i ilâhiyât", kasidelerden oluşanlara "mecmû'atü'l-kasâid", nazirelerden oluşan mecmualara "mecmû'atü'n-nezâ'ir", gazellerin toplandığı mecmualara "mecmû'a-i gazeliyât" denilmiştir (Yeşiltaş, 2022, s. 4-5).

Muhtevaları dikkate alınarak isimlendirilen mecmuaların yanı sıra tertip edilen yazarlar ile anılan mecmualar da mevcuttur. Bu kimseler genellikle ünlü ve güvenilir kimselerdir. Mesela Pervâne b. Abdullah tarafından derlenen Pervâne Bey Mecmuası olarak bildiğimiz mecmuanın asıl adı Mecmûa-i Nezâir'dir. Yine mecmuaların özel adları varken mecmuayı neşreden kişiler tarafından farklı bir isimlendirme yapıldığı görülmektedir. Mesela

Muallim Nâcî'ye ait olduğu düşünülen Ezhâr-ı Efkâr adlı eser Muhammed Muzaffer Mecmuası şeklinde adlandırılmıştır. Ayrıca geleneksel tarz içinde mecmua kelimesini barındıran Arapça, Farsça ve Türkçe kelimelerin bulunduğu başlıklar mevcuttur. Mesela Mecmû'atü'l-Letâif ve Sandükatü'l-Maarîf gibi. Bu durumun tam tersi adında mecmua ve mecmua kelimesinden türeyen kelimelerin içerisinde bulunmadığı ancak muhtevaya baktığımız zaman mecmua hükmünde olduğu anlaşılan eserler vardır. Mesela Sultân-ı Hûbâna Münasib Eş'âr gibi. Dil olarak Arapça, Farsça, Türkçe gibi tek bir dille kaleme alınan mecmuaların yanı sıra derleyenin dil olarak bilgi birikimine ve derlenen metnin diline göre birden fazla dilin bir arada kullanıldığı mecmua örnekleri de mevcuttur. Muhtevalarına göre çeşitli türlere ayrılan mecmuaların bazıları şunlardır: tefsir, hadis, divan, şiir, nazire, kaside-gazel, muamma, hutbe-vaaz, resmi yazılar, tarih, bibliyografi vb. Bu şekilde birden fazla başlık altında mecmua isimleri toplanmış ve örnekler ortaya konulmuştur (Uzun, 2003, s. 265-268).

Mecmualar bizlere adeta yazıldığı dönemin havasını resmeder ve hiç bilinmeyen bilgilere ulaşmamızı sağlar. Mesela mevcut verilerde adı geçmeyen şairlerin şiirlerine ulaşmak için bir kaynaktır. Tam tersi bilindik bir şairin daha önce hiç duyulmamış bir şiirinin ortaya çıkmasına da kaynaklık etmektedir. Sayfa kenarına düşülen notlar yine metin içerisinde anlatılan olaylar bu noktada araştırmacıya yeni veri sağlar. Yine mecmualar derleyen şair veya şairlerin yaşadığı yüzyıl hakkında bizlere bilgi vermektedir. Edebiyat açısından şiir mecmuaları yazıldığı dönem için en çok hangi şair ünlü, en çok kullanılan nazım şekilleri veya konular hakkında bilgiler verir. Bu noktada bir mecmuanın konusuna göre o mecmua tarih bilimcileri, halk bilimcileri, sosyoloji ve sağlık ile ilgilenen kimseleri ayrıca ilahiyatçıları kısaca toplumun her kesimden kimseleri ilgilendirebilir (Yeşiltaş, 2022, s. 10-11).

1.3. Mecmuaların Tasnifi ve MESTAP

Zengin muhtevaya sahip olan mecmualardan daha iyi bir şekilde yararlanabilmek için mecmuaların somut bir şekilde tasnifi zaruri olmuştur. Bu tasnifi ilk olarak Âgah Sırrı Levend yapmıştır. Âgah Sırrı Levend'in 5 ana başlıktan oluşan tasnifi şu şekildedir:

a. Nazireler mecmuaları

b. Antoloji niteliğinde seçme şiirler mecmuaları

c. Farklı konulardan oluşan risaleler mecmuaları

d. Aynı konudan oluşan eserlerin bir araya gelmesiyle oluşan mecmualar

e. Tanınmış kişilerce hazırlanan birçok yararlı bilgiler, fıkralar ve mektuplardan oluşan mecmualar (Levend, 2015, s. 166-176).

Muhteva yönünden ikinci tasnif denemesi Günay Kut'a aittir. 5 maddeden oluşan tasnif

a. Nazire mecmuaları

b. Seçme şiir mecmuaları

c. Aynı konu ile ilgili eserleri içeren mecmualar

d. Manzum ve mensur karışık yazılmış mecmualar

e. Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış olan mecmualar şeklindedir.

Bu iki ana tasnif üzerinden farklı farklı tasnifler yapılmaya devam edilmiştir. Atabey Kılıç'ın yaptığı tasnif ise şu şekildedir:

1. Cilt ve tertip hususiyetleri bakımından

1.1. Cönkler

1.2. Mecmualar

1.2.1. Tertip durumuna göre mecmualar

1.2.1.1. Mürettep mecmualar

1.2.1.2. Mürettep olmayan mecmualar

1.2.2. Mürettep durumuna göre mecmualar

1.2.2.1. Mürettibi bilinen mecmualar

1.2.2.2. Mürettibi bilinmeyen mecmualar

1.2.3. Aynı zümreye ait şahsiyetlerin eserlerinin toplandığı mecmualar

2. Şekil bakımından

2.1. Manzum metinler mecmuaları

2.1.1. Kaside mecmuaları

2.1.2. Gazel mecmuaları

2.1.3. Nazire mecmuaları

2.1.4. Muamma mecmuaları

2.1.5. Manzum lugat mecmuaları

2.1.6. İlahi mecmuaları

2.1.7. Şehrengiz mecmuaları

2.1.8. Naat mecmuaları

2.1.9. Hilye mecmuaları

2.1.10. Miraciye mecmuaları

2.1.11. Matla mecmuaları

2.1.12. Mersiye mecmuaları

2.1.13. Çeşitli mesnevilerden seçkileri barındıran mecmualar

2.1.14. Güfte mecmuaları

2.1.15. Müstezad mecmuaları

2.1.16. Tarih mecmuaları

2.1.17. Musammat mecmuaları

2.1.18. Kıta ve rubai mecmuaları

2.1.19. Divan mecmuaları

2.2. Mensur metinler mecmuaları

2.2.1. Lugaz mecmuaları

2.2.2. Fetva mecmuaları

2.2.3. Tefsir mecmuaları

2.2.4. Şerh mecmuaları

2.2.5. Sakk mecmuaları

2.2.6. Mekân tasvirleri içeren mecmualar

2.2.7. Münşeat mecmuaları

2.2.7.1. Derleme münşeat mecmuaları

2.2.7.2. Tek şahsa ait inşa örneklerinden oluşan münşeat mecmuaları

2.3. Karışık manzum ve mensur eserler mecmuaları

2.3.1. Fevaid ve eşar mecmuaları

2.3.2. Farklı türleri barındıran mecmualar

3. Dil bakımından

3.1. Arapça mecmualar

3.2. Farsça mecmualar

3.3. Türkçe mecmualar

3.4. Çok dilli mecmualar

4. Muhteva bakımından mecmualar

4.1. Din

4.2. Tasavvuf

4.3. İlm-i nücum/Fal ve remil

4.4. Hikâye/Latife

4.5. Hezel ve hiciv

4.6. Edviye

4.7. Musiki

4.8. Hat ve kitabet

5. Şahısların tertip ettiği veye şahıslar için tertip edilen mecmualar (Kılıç, 2012, s. 79-95)

Mehmet Gürbüz ise tasnif yapmadan önce mecmuaların topluma mı yoksa şahsa mı hizmet ettiğini belirlemenin ne kadar zor olduğuna değinir. Kimi mecmuaların mürettip veya mürettiplerin zevkine, ihtiyacına göre veya halkın beğenisini kazanma arzusuyla oluşturulurken kimi mecmuaların ise şair ve şiirlerinin unutulmaması, toplumun edebî kimliğine yön verme veya mecmua gibi ana başlıkların oluşum serüvenini ortaya çıkarma gibi toplumsal amaçlar için oluşturulduğuna dikkat çeker. Tasnif için en önemli unsurun tema olduğunu belirten Mehmet Gürbüz tasnifini şu şekilde yapmıştır:

1. Şiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiir mecmuaları

1.1. Gazel mecmuaları

1.2. Kaside mecmuaları

1.3. Müstezad mecmuaları

1.4. Matla mecmuaları

1.5. Beyit mecmuaları

1.6. Mısra mecmuaları

1.7. Farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşan mecmualar

2. Şiirlerin konusuna göre oluşturulan mecmualar

2.1. Tarih mecmuaları

2.2. Naat mecmuaları

2.3. Muamma mecmuaları

2.4. Lügaz mecmuaları

2.5. Medhiye mecmuaları

2.6. Şehrengiz mecmuaları

2.7. Farklı konularda yazılmış şiirleri içeren mecmualar

3. Nazire mecmuaları

4. Şairlerin ait oldukları konuma göre hazırlanan mecmualar

4.1. Aynı zümreye ait şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar

4.2. Aynı şehir, coğrafya veya milliyete ait şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar

5. Belirli şairlerin divanlarını şiirlerini bir araya toplayan mecmualar (Gürbüz, 2012, s. 97-112)

Günümüzde ise en kapsamlı tasnif çalışması Mehmet Fatih Köksal'ın hazırlamış olduğu proje ile ortaya konmuş olup proje kapsamında çalışmalar devam etmektedir. Mehmet Fatih Köksal şiir mecmuası hakkında bilgi verirken mecmua içerisinde derleyenin kendi şiirlerine de yer verebildiğine ve şiir mecmualarının genellikle düzensiz bir şekilde iki kitap arasına toplandığına dikkat çekmiştir. Bu düzensizliği ortadan kaldırmak ve güncel tasnife her daim ulaşabilmek için MESTAP projesini geliştiren Köksal, projenin temelini 3 Mayıs 2011 tarihinde "Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı" başlıklı sempozyumda

“Şiir mecmualarını nasıl çalışmalıyız?” başlığı ile atmıştır. Bu bildiri 2012 yılında “Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuanın Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)” adıyla yayımlanmıştır. Köksal’ın buradaki amacı sürekli güncel kalacak şekilde resmi veya özel kütüphanelerde bulunan bütün mecmuaların içeriğinin dökümünü oluşturmak ve işlevsel bir veri tabanı üzerinden araştırmacıların istifade edebilmesini sağlamaktır. Edebiyat tarihimizdeki bütün mecmuaların tek bir kişi tarafından incelenip tasnif edilmesi imkânsız olduğu için araştırmacıları ortak bir paydada buluşturmayı uygun gören Köksal’ın bu projesi için 2012 yılında ilk çalıştay Ankara’da toplanmıştır. Bu çalıştayda Köksal “Şiir Mecmualarının ve Cönklerin Muhtevalarının Tespiti İçin Yapılacak Akademik Çalışmalarda Ortak Yaklaşımlar” başlıklı bildirisini sunmuş devamında ise 27-28 Ekim 2017 yılında Ankara’da MESTAP sitesinin tanıtıldığı ve veri tabanının işleyiş şeklinin çalışanların görüşüne sunulduğu ikinci çalıştay yapılmıştır. Akabinde İstanbul’da üçüncü çalıştay gerçekleştirilmiştir. 2013’ten bu zamana kadar MESTAP’a girilen veriler ile günden güne bilgi hazinesini genişleten MESTAP araştırma yapacak kimseye düzenli bir tasnif ve bilgi edinme kolaylığı sağlamaktan başka bir amaç gütmemektedir. Meltem Uğur’un 2023 yılında yaptığı MESTAP bibliyografyası çalışamasında bazen oluşan sıkıntılara rağmen 2013-2023 tarihleri arasında 404 çalışmanın yapıldığı bilgisi mevcuttur (Uğur, 2023, s. 104-106).

İ.B.B Atatürk Kitaplığı BEL_Yz_K_0445/02 Numaralı Şiir Mecmuasının Tanıtımı / Nüsha Tavsifi

Kütüphane: İ.B.B Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşivler ve e-Kaynaklar

Koleksiyon: Yazma Eserler

Oda: Depo

Demirbaş: BEL_Yz_K_0445/02

Yer Numarası: T811 Şİİ 1

Cilt Sayısı: 1

Mürettib: Faik Reşâd

Mecmua Adı: Şiir Mecmuası

Dili: Osmanlı Türkçesi

Telif ve İstinsah Tarihi: Bilinmiyor

Yaprak Sayısı: 78 (2 yaprak kapak, 2 yaprak boş, 68 yaprak metin, 4 yaprak boş, 2 yaprak fihrist)

Ölçüsü: 210x105 mm.

Satır: 19 satır

Sütun: 2 sütun

Hattın Cinsi: Rik'a

Konu Başlıkları: Türk Edebiyatı, Türk Şiiri

Notlar: Rami Paşa, Manastırlı Naili, Celal Paşa, Faik Reşat vd. şairlerin şiirleri var.

Öz / Özet / İçindekiler: Yz_0747

Baş: (1b)

Mihr ü meh ser-germ-i sevdâ kim gezer her rûz u şeb

Sîm ü zer îsâr iderler dehre yek-ser rûz u şeb

Son: (68a)

Tarz-ı beyân-ı asra idüp şöyle bir nazar

Lâyıkdur iktizâ-yı hamiyyetle ağlasam

Açıklamalar: İ.B.B Atatürk Kitaplığı BEL_Yz_K_0445/02 Numaralı Şiir Mecmuası toplamda 78 varak olup 2 kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda sadece şair Neşati'nin şiirlerine diğer kısımda ise Neşati dahil toplamda 67 şairin şiirlerine yer verilmiştir. Eserin sonunda yer alan Fihrist'te ise 64 şairin ismi geçmektedir. Oysaki Mecmua'da Cünûnî Dede, Ziyâ Paşa ve Nâ'ilî'nin şiirlerine de yer verilmiştir. Kütüphane tarafından mecmua üzerine ayrıca numaralandırma yapılmıştır. Bazı başlıklar, devamı veya bitişi manasındaki lafızlar kırmızı mürekkep; metin ise siyah mürekkeple yazılmıştır. Metnin orta kısımlarının okunması mürekkeplerin karışması sonucu zordur. Yine yanlış yazılan kelimelerin üzerinin karalanması veya daha sonradan şiire ilave edilecek beyitlerin sayfa kenarlarına numaralandırılarak yazılması metnin okunmasını zorlaştırmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

FÂİK REŞÂD

2.1. Hayatı

19. yüzyıl şairlerinden olan Fâik Reşâd 1851 tarihinde İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Ahmed Reşâd'dır. Mahalle mektebinden başlayarak iyi bir eğitimden geçen şair Divan-ı Hümayun kalemi görevindeyken "Fâik" mahlasını kullanmıştır. Divan-ı Hümayun hocalarından İhyâ Efendi'ye bağlılığını "İhyâ Efendi Hafîdî Reşâd" mahlasını kullanarak göstermiştir. Yine "Reşâd, F., F. Reşâd, F. R." vb. imzalar kullanan şair geçim sıkıntısından dolayı birçok makamda görev almıştır. Bu esnada çeşitli gazete ve mecmualarda yazı ve makaleleri yayımlanan Fâik Reşâd, Mürüvvet Gazetesi'nde Muallim Nâcî ile çalışmıştır. II. Meşrutiyetin ilanıyla birlikte Takvîm-i Vekâyi Müdürlüğü'ne atanmıştır. Defter-i Hâkânî Nezâreti'nde kitabet hocalığına başlamıştır. 1911 yılında Dârü'l-fünûn Edebiyat Fakültesi'nde Târîh-i Edebiyât-ı Osmâniye dersi için hocalık yapmıştır. İshâk Paşa yangınında evi, kütüphanesi ve notları yanan Fâik Reşâd büyük bir üzüntü yaşamıştır. 13 Haziran1914'te vefat etmiştir. (Gürbüz, 2019)

Çalışma hayatından arta kalan vakitler Fâik Reşâd Arapça, Farsça ve Fransızca eğitimi almıştır. Nâmık Kemâl'in yazılarından etkilenen Fâik Reşâd Batı edebiyatına yönelmiştir. Eski tarzda yazdığı şiirlerini yok etmesiyle beraber eski yazıya karşı eleştiriler yapmaya başlar. Şarkîkarahisarlı Abdî ile girdiği münakaşanın da etkisiyle Fâik Reşâd Osmanlı edebiyatına karşı yenilik getirmek isteyen bir şair olarak tanınmaya başlamıştır. Bu süre zarfında Nâmık Kemâl Tahrîb-i Harâbât'ını Fâik Reşâd'a göndermiştir. Bu eserin Fâik Reşâd'ın el yazısı ile çoğaltılıp dağıtılmasını istemiştir. El yazısının güzelliğiyle bilinen Fâik Reşâd bu görevi yerine getirmiştir. Mürüvvet Gazetesi'nde çalışmaya başlamasıyla Fâik Reşâd'ın edebî görüşünde tekrar bir değişiklik olmuş ve eski tarz şiir yazımına geri dönmüştür. Hatta devrin şairleri olan Muallim Nâcî, Şeyh Vasfî, Andelîb Esad vb. şairlerle

içki ve saz meclislerine katılmaya başlamıştır. Zaman ilerledikçe Fâik Reşâd'ın eski edebiyatçılara merakı artmış ve eserlerini incelemeye başlamıştır. Diğer alanlardan da elini çekmeyen Fâik Reşâd'ın roman, okul kitabı, şiir vb. çalışmaları olmuştur. (Gürbüz, 2019)

2.2. Eserleri

Hal tercümesi ve edebiyat tarihiyle ilgili çalışmalar yapan şair *Eslâf* adlı eserinde Osmanlı şairlerine ve şiirlerine yer vermiştir. Fâik Reşâd bu eseri "tezkire" olarak tanımlamıştır. Eserin devamı olan *Terâcim-i Ahvâl*'in tek farkı çağdaş şairleri de içine almasıdır. Ayrıca bu eserinde Kazasker Mustafa İzzet ve Vahdetî gibi iki önemli hattata da yer vermiştir. Eslâf adlı eseri devam ettiren son eser ise *Terâcim-i Ahvâl-i Meşâhir*'dir. Bu eser altı hal tercümesinden oluşur. *Târîh-i Edebiyyât-ı Osmâniyye* adlı eserinde ise edebiyat tarihi hakkında detaylı bilgilerin verildiği uzun bir giriş yapılmıştır. Edebiyat tarihinin tanımı, gaye ve faydaları ile başlayan bu bölümde Osmanlı edebiyatının ne zaman ve kiminle başladığı, eski edebiyatta nazım, şair kadrosu, vezin vb. konulara yer verilmiştir. Fâik Reşâd *Kemâl ile Muhâberemiz* adlı eserinde Nâmık Kemâl ile yaşadığı edebî yolculuğu anlatır. *Târîh-i Matbûât-ı Osmâniyye* adlı eserinde ise edebiyat tarihinde ismi çok meşhur olmamış şairlere yer vermiştir. Bu çalışmanın sadece bir sayfası kurtulmuş geri kalanın tamamı yangında yok olmuştur. Bir diğer eseri *Amelî ve Nazarî Tâʿlîm-i Kitâbet yâhud Mükemmel İnşâ* adlı eseri kitabet alanında önemli bir eserdir. Eser okullarda kaynak olarak kullanılmıştır. *Fenn-i İnşâ*'da ise şair mektuplar üzerinden bilgiler verir. *Numûne-i Şi'r ü İnşâ, Numûne-i Kitâbet, İlâveli Numûne-i Kitâbet* vb. birçok eseri vardır. Seçme metin ve kıraat kitapları arasında ilk kaynak *Yeni Letâif-i İnşâ* adlı eseridir. Bu eser divan edebiyatından ve Tanzimat sonrası Türk yazarlarından nesir örnekleri taşımaktadır. *Muharrerât-ı Nâdire yâhûd Hazîne-i Müntehabât* adlı eserde ise Türk yazarlarından seçilen metinlere yer verilmiştir. *Câmiu'l-İber* adlı eser hikmetli sözlerden ve vecizelerden oluşmaktadır. Kırâat adlı eser defalarca basılmış ansiklopedik bilgiler içeren bir kitaptır. Fıkra denemelerinin yanı sıra edebî eserleri de bulunan Fâik Reşâd'ın *Hikâye-i Aristonous, Ümit yâhûd Bir Kâtilin Âkıbeti* vb. eserleri de vardır. (Akün, 1995)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MECMUADA YER ALAN ŞAİRLER

Adanalı Ziyâ (1859-1932): 19. yüzyıl şairlerindendir. 1859 tarihinde Adana'da doğmuştur. Şiire genç yaşta hiciv yazarak başlamıştır. Hatta yazdığı hiciv ile yeteneği farkedilmiş ve eğitim alması için İstanbul'a gönderilmiştir. Memurluk yapmıştır. Başına gelen talihsiz olaylardan sonra dönemin sadrazamına sunduğu "arz-ı hal" sayesinde tekrar memuriyete dönmüştür. Muallim Nâcî'den etkilenmiştir. Genellikle aruz veznini kullanan şairin heceyle yazdığı şiirleri de vardır. Hiciv ve mizah şairidir. Vatan ve aşk konularına değinmiştir. 1932 tarihinde Afyon'da vefat etmiştir. Şiirleri dönemin *Mektep, Eşref, Resimli Gazete* vb. yayın kuruluşlarında yayımlanmıştır (Karahan, 1988).

Âgâh Paşa (1831/1832-1906): 19. yüzyıl şairidir. 1831/1832 tarihinde Trabzon'da doğmuştur. Kaynaklarda ismi Hazînedarzâde Âgâh Osman Paşa olarak zikredilmektedir. Eğitimini tamamladıktan sonra kâtip, bahriye ve gemi hocalığı görevlerinde bulunmuştur. Farklı vilayetlerde görev yapan şair bahriye olarak girdiği askeri alanda yüksek mevkilerde görev yapmıştır. Yazdığı şiirler sayesinde edebi kişiliği hakkında bilgi edindiğimiz şairin şiirlerinde kendisini devrin şairlerinden üstün tuttuğu gibi geçmişteki önemli şairler ile kendisini kıyasladığı görülmektedir. Yine mutasavvıf bir kimliği olmamakla birlikte farklı şairlere şeyhlere intisap ettiği anlaşılmaktadır. Şiirlerinde Yunan ve Fars mitolojisi, felsefe vb. konulara yer veren şairin iyi bir eğitim gördüğü anlaşılmaktadır. Günlük hayattaki önemsiz bir olayı bile şiirlerine konu yapan şair vezin ve kafiyeye hakimdir. Emekli olduktan sonra Ankara'ya yerleşmiş ve 14 Mart 1906 tarihinde burada vefat etmiştir. *Divan*'ı vardır. *Bülbülnâme* adlı manzum el yazması bir risalesi vardır (Uzun, 2020, s. 6-33).

Ahdî-i Bağdadî (?-1593/1594): 16. yüzyıl şairidir. Bağdat'ta doğmuştur. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. İsmi bazı kaynaklarda "Mehdî" olarak geçmektedir. Babası, kardeşleri ve akrabaları şair kimselerdir. Yani eğitimli bir ailede büyümüştür. Hat sanatının inceliklerini öğrenmiştir. İstanbul'a ulaşmak için yola çıkan şair Osmanlı ülkesinde birçok vilayeti özellikle Konya'yı ziyaret etmiş ve İstanbul'a geldiği zaman buradan çok etkilenmiştir. Burada meclislere katılma, devrin şairleriyle tanışma fırsatı bulmuştur. Türkçe, Farsça ve Arapça şiirleri vardır. Şiirlerinde aruz kusuru yoktur. Atasözü ve deyimlere yer vermiştir. Kaynaklar 1593/1594 tarihinde vefat ettiğini kabul etmektedir. En önemli eseri *Gülşen-i Şu'arâ*'sı Anadolu sahasında Sehî ve Latîfî Tezkiresi'nden sonra kaleme alınan üçüncü tezkiredir (Solmaz, 2018, s. 2-6).

Ali Rızâyî: 17. yüzyıl şairidir. 1592 tarihinde doğmuştur. Asıl adı Mehmed Ali'dir. İlmi ve idari mevkilerde görev alan bir aileye mensuptur. Medrese eğitimi gören şair müderrislik ve kadılık yapmıştır. Şiirlerinde mana inceliği ve hayal derinliği olan şair aruz kalıbını kullanmıştır. Hint üslubunu benimsemiştir. 1629 yılında Mısır'da vefat etmiştir. *Divan, Nakdü'l-Mesâil fî Cevâbi's-Sâil, Avdü'ş-Şebâb* eserleridir (Gürsoy, 2014).

Andelîb (1873-1902): 19. yüzyıl şairidir. 1873 tarihinde İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Mehmed Esad olan şair kaynaklarda Fâik Esad şeklinde de zikredilmektedir. Genç yaşında "Fâik" mahlasını kullanan şair daha sonra "Andelîb" mahlasını kullanmıştır. Devletin farklı mevkilerinde görev yapan aile fertlerine sahip olan şair iyi bir eğitim almıştır. Arapça ve Farsçayı iyi bilmektedir. Çocuk tabiatlı ve cömet oluşuyla tanınan şair şiirlerinde devrin sıkıntılarını dile getirmiştir. Gazel, şarkı ve tahmisleriyle tanınan şair memurluk ve başyazarlık görevlerinde bulunmuştur. 1902 tarihinde Malatya'da vefat etmiştir. *Sabâh-ı Hayâtım, Gül Demetleri, Bir Demet Çiçek, Bahâr Çiçekleri* vb. eserleri vardır (Çetindaş, 2019).

Âzâdî: 15. yüzyıl şairidir. Doğum ve ölüm tarihi bilinmemektedir. Hayatı hakkında da bilgimiz yoktur. Eğirdirli Hacı Kemâl'in ve Edirneli Nazmî'nin eserlerinde şiirleri vardır.

Yine Pervâne Bey Mecmûʿası'nda da Âzâd veya Âzâdî isimlerinin aynı kişi olduğu anlaşılmaktadır (Köksal, 2013).

Âzerî (?-1585): 16. yüzyıl şairidir. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Bursa'da doğmuştur. Asıl adı İbrahim'dir. İbrahim Çelebi şeklinde zikredildiği kaynaklar vardır. Medrese eğitimi görmüştür. Hatta medrese eğitimini yaşadığı bir aşk hikayesi için yarıda bırakmış daha sonra tamamlamıştır. Katiplik, müderrislik ve memurluk yapmıştır. Genç yaşta şiir yazmaya başlayan şair Fuzûlî'den etkilenmiştir. Şiirlerinde sade bir dil kullanmıştır. 1585 tarihinde kadı iken vefat etmiştir. Birçok "Âzerî" mahlaslı şair olduğundan dolayı şiirlerini ayırt etmek zordur. *Nakş-ı Hayâl* adlı eseri vardır (Mermer, 1993, s. 473-481).

Belîğî (?-?): 16. yüzyıl şairidir. Doğum ve ölüm tarihi tam olarak bilinmemektedir. İstanbul'da doğmuştur. Yeniçeri olmasının sebebi babasının asker olmasıdır. Tasavvuf yoluna giren şair burada mertebe atlayarak şeyhlik makamına kadar ulaşmıştır. Şiirlerinde sade bir dil kullanan şair devrin tezkirecileri tarafından övgüyle bahsedilmektedir. Şiirlerinde sıkça deyim kullanan şair en çok gazel nazım şeklini kullanmıştır. Şiirlerinde sade ve külfetsiz bir dil kullanan şair samimi bir ortam yaratır. Mürettep divanı bulunmayan şairin mecmualardan ulaşılan şiirlerinin toplamının bir divançe teşkil ettiği görülmektedir (Kaplan, 2019, s. 360-370).

Besim Efendi (1862-?): 19. yüzyıl şairidir. Asıl adı Mehmed Besim'dir. 1862 tarihinde İstanbul'da doğmuştur. Babasının kaymakam olmasından dolayı iyi bir eğitim almış ve devlet işlerini iyi derecede öğrenmiştir. Arapça ve Farsça dersleri almıştır. Eski ve yeni tarzda şiir söyleyebilecek kadar kabiliyetli olmasının sebebi Mevlânâ, Fuzûlî, Şeyh Sâdî-i Şirazî, Nâmık Kemâl, Muallim Nâcî vb. birçok şairin şiirlerinden istifade etmiş olmasıdır. Vefat tarihi bilinmemektedir. *Divan*'ı vardır (Aksoyak, 2014).

Bihiştî (?-1571): 16. yüzyıl şairidir. Asıl adı Ramazan'dır. Kaynaklarda "Behiştî-i Sânî", "Mevlânâ Behiştî" vb. isimlerle de zikredilmektedir. Doğum tarihi tam bilinmemektedir. Medrese eğitimini İstanbul'da almıştır. İlmi ve fenni tahsilllerini tamamladıktan sonra

tasavvufa yönelmiş ve yüksek mertebelere ulaşmıştır. Halveti tarikatına mensuptur. Merkez Efendi'den aldığı emir ile Çorlu'ya gitmiş ve orada hem imam-vaizlik yapmış hem de evinin yanına yaptırdığı küçük odalarda müderrislik yapmıştır. Kaynaklar Bihiştî'nin makam-mevkide gözü olmayan, hak yememeye özen gösteren, yaptığı işin hakkını veren ilim ve irfan sahibi bir şair olduğunu vurgular. Bu noktada halkın üzerinde etkisi olan sözü dinlenen şairin şiirlerine baktığımız zaman manaya önem verdiği görülmektedir. Şiir ve şairliği ile ilgili değerlendirmede bulunan şair kendi şiirlerini hazineye diğer şairlerin şiirlerini viraneye benzetmektedir. Şiirde cazibe, akıcılık ve incelik olması gerektiğini söyleyen şair gurbet temasına sıkça yer vermiştir. 1571 tarihinde Çorlu'da vefat etmiştir. Şairin ilmi eserleri yanında *Divan*, *Cemşâh u Alemşâh*, *Heşt Behişt*, *Şehrengîz* vb. edebî eserleri de vardır (Aydemir, 2018, s. 1-44).

Celâl Paşa (1847-1903): 19. yüzyıl şairlerinden olan Celâl Paşa 1847 tarihinde Siroz'da doğmuştur. Abdullah Celâleddîn Paşa asıl adıdır. Şiirlerinde "Celâl" mahlasını kullanmıştır. Genç yaştan itibaren çeşitli devlet makamlarında çalışmıştır. Bahariye Mevlevihanesi'ne bağlıdır. Şiirinde tasavvufa yer vermiştir. 1903 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir. *Divan*'ı tek eseridir (Arslan, 2014).

Cenâbî (?-1561/1562): 16. yüzyıl şairidir. Ahmed asıl adıdır. Doğum tarihi ve yeri bilinmemektedir. Enderun'da yetişen şair farklı mevkilerde görevler yapmıştır. Şiirlerinde önce "Harfî" mahlasını kullanmıştır. Şairane ve hakimane söyleyiş tarzı ile Cenâbî halk ağzıyla şiirler yazmıştır. Şair şiirlerinde aruzu kullanmıştır. Tasavvuftan daha çok aşk teması üzerine şiirler yazmıştır. Anlam derinliği çok olmayan şiirlerini genellikle aruz kalıbı ile yazmıştır. 1561/1562 tarihinde Ankara'da vefat etmiştir. Tek eseri *Divan*'ıdır (Kesik, 2018, s. 3-4).

Cünûnî Dede (?-1620): 17. yüzyıl tekke şairi olan Cünûnî Dede'nin kaynaklarda asıl adı Ahmed olarak zikredilmektedir. Karaman'da dünyaya gelen şairin doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. İlk tahsilini Karaman'da alan şair daha sonra Konya'da medrese tahsiline devam etmiştir. Bir yandan eğitimini tamamlarken bir yandan da Mevlevìliğe ilgi duymuş ve kendisini tasavvufa adamıştır. Üstün yeteneği ile yüksek makamlara gelen şair Bağdat'ta dervişliğine devam etmiştir. Gelen emir üzerine Bursa'ya gitmiş ve orada bir

Mevlevihane inşa etmiştir. Burada uzun yıllar postnişlik yapmıştır. Mesnevi-i Şerif'in sırlarına vakıf olan alim bir mutasavvıftır. Türkçe ve Farsça şiirler yazmıştır. Aruz ölçüsünü kullanan şair şiirlerinin bir araya getirilmesini istememiştir. Ömrünü Mevleviliğe adayan şair Bursa'da bu görevi icra ederken 1620 tarihinde vefat etmiştir. Günümüze ulaşan iki kapak arasında bir eseri yoktur (Ünal, 2014).

Deli Birader (?-1534/1536): 16. yüzyıl şairidir. Doğum tarihi tam bilinmemektedir. Bursa'da doğmuştur. Mehmed asıl adıdır. "Gazâlî" mahlasıdır. "Deli Birader" lakabı çok meslek değiştirdiği için çevresi ve dönem şairlerinin söylemleri tarafından ortaya çıkmıştır. Medrese eğitimi alan şair tasavvuf yönünden kendisini geliştirmiştir. Eğitimini tamamladıktan sonra müderrislik, şeyhlik gibi görevlerde bulunmuştur. Son dönem şehzade yanında bulunduktan sonra emekliliğe ayrılmıştır. Daha sonra İstanbul'da içerisinde havuz bulunan bir hamam yaptırmıştır. Yaptırdığı hamamı savunmak için yazdığı müstehcen hiciv yüzünden diğer hamamcılarla arası açılmıştır. 1534/1536 tarihinde Mekke'de vefat etmiştir. *Dâfiu'l-Gumûm ve Râfiu'l-Hümûm*, *Misbâhu'l-Hidâye* adlı eserleri vardır (Gökyay, 1994).

Emrî (?-1575): 16. yüzyıl şairidir. Asıl adı Emrullâh olan şairin kaynaklarda ismi Emrî Çelebi, Emrullâh Çelebi olarak zikredilmektedir. Doğum tarihi bilinmemektedir. Edirne'de doğmuştur. Ailesi ve eğitimi hakkında bilgimiz olmayan şairin Sehî Bey'in tezkiresinde verdiği bilgi ile eğitimini yarıda bıraktığı anlaşılmaktadır. Tüm yaşamını Edirne ve İstanbul'da geçirmiştir. Kendi isteği doğrultusunda devlet bünyesinde hiç çalışmamış ve çok sıkıntılı günler geçirmiştir. Şiirlerinde kullandığı teşbihler ön plandadır. Muamma tarzında yazdığı şiirleri kimi zaman anlamak zorlaşmıştır. Şiirlerinde lirizme yer veren şair tasavvufi yönde fazla kalem oynatmamıştır. Şiirlerindeki tasvirler çok güçlüdür. Tarih düşürmede ustadır. 1575 tarihinde Edirne'de vefat etmiştir. Tek eseri *Divan*'ıdır (Saraç, 2002).

Fasîh Mevlevî (?-1699/1700): 17. yüzyıl şairlerindendir. Asıl adı Ahmed olan şair İstanbul'da doğmuştur. Şiirlerinin anlaşılır ve açık olmasından dolayı kendisine "Fasîh" mahlası verilmiştir. Türkçe, Arapça ve Farsça bilmektedir. Gördüğü eğitim sayesinde uzun yıllar divan ve hazine katipliği yapmış ardından istifa ederek Galata Mevlevihanesi'nde

hizmette bulunmuştur. 1001 günlük çilesini tamamlayıp "Dede" unvanına sahip olmuştur. Hat ve resim sanatına hakimdir. Sülüs, nesih ve talik yazı çeşitlerine hakimdir. 1699/1700 yılında vefat etmiştir. *Divan*, *Farsça Divançe*, *Münşe'ât*, *Münâzara-i Gül ü Mül*, *Münâzara-i Rûz u Şeb*, *Hüsrev ü Şîrîn* vb. eserleri vardır (Ünal, 2014).

Figânî (?-1532): 16. yüzyıl şairidir. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Trabzon'da doğmuştur. Asıl adı Ramazan'dır. Kısa bir medrese eğitimi aldıktan sonra hekimlik için dersler almıştır. Bu esnada şiire yönelmiştir. Ezber yeteneği kuvvetlidir. İlk şiirlerinde "Hüseynî" mahlasını kullanmıştır. Şiirlerinde Ahmet Paşa ve Necâtî'den etkilenmiştir. Atasözü ve deyimlere şiirlerinde yer vermiştir. İranlı kaside şairlerinden etkilenmiştir. Bazen kurallar dışına çıkarak bir şiirde aynı kelimeyi defalarca kullanmıştır. İçkiye ve eğlenceye düşkün olan şair başıboş yaşamında geçimini devlet büyüklerine yazdığı şiirlerle sağlamıştır. Kendisinin de bulunduğu bir mecliste İbrahim Paşa için başkası tarafından söylenen Farsça beyit ölümüne sebep olmuştur. "Dünyaya iki İbrahim geldi, biri put kırdı, öteki put dikti" anlamındaki beyit yüzünden önce işkenceye maruz kalmış ardından idam edilmiştir. Bu acı olay 1532 yılına denk gelmektedir. *Türkçe Divan*'ı tek eseridir (Çaylı Cankurt, 2015, s. 2-6).

Figânî (1814-1895): 19. yüzyıl şairidir. 1814 tarihinde Bolu'da doğmuştur. Asıl adı Seyyid Ahmed olan şair ilk eğitimini anne ve babasından aldıktan sonra mektebe devam etmiştir. Saz şairliğine olan merakını farkeden Dertli onu himayesine almıştır. Birçok yer gezen şair laubali tabiatlı biridir. İçkiye düşkünlüğü ve sözünü esirgemeyen tavrı ile gittiği yerlerde barınamamıştır. Şiirlerinde hem hece hem de aruz ölçüsü kullanmıştır. Klasik nazım şekilleriyle de şiirler yazan şairin dili kimi zaman ağır ve süslüdür. Edebi sanatlara şiirlerinde yer vermiştir. 1895 tarihinde vefat etmiştir (Tek, 2013).

Ganîzâde Nâdirî (1572-1626): 17. yüzyıl şairidir. 1572 yılında İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Mehmed olan şairin ailesi yüksek mevkili kişiler olduğu için iyi bir eğitim almıştır. Fâik Reşâd tarafından "şu'arâ-yı ulemânın a'zamlarından" biri olarak zikredilmiştir. Çeşitli medreselerde müderrislik yapmıştır. Kadılık ve kazaskerlik olmak üzere birçok mevkide görev almıştır. Gazel ve kaside yazmada başarılıdır. Şiirlerinde duygudan ziyade düşünceye önem vermiştir. Arapça ve Farsçaya hakimdir. Sözde mahir

olmasının yanında vezin ve kafiye bakımından da ustadır. Şiirlerinde beyaz gülü işlediği görülmüştür. Şairin geniş bir hayal dünyasına sahip olduğu aşikardır. Şiirlerinde peygamberlere ait mucize ve kıssalara yer vermiştir. Sahabeler, Hızır ve tarihi isimlere de şiirlerinde doğrudan veya genellikle dolaylı şekilde yer almıştır. Günümüzde hala kullandığımız mesela yüreği ağzına gelmek gibi deyimlere de şiirlerinde yer vermiştir. Manzum ve mensur eserleri vardır. Hat sanatını da öğrenen şair sülüs ve nesihte başarılıdır. 1626 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. *Divan, Şehnâme, Münşeât, Kalemiyye Risâlesi, Tefsîr-i Beyzâvî-i Hâşiye* adlı eserleri vardır (Külekçi, 1985, s. 5-90).

Gubârî (?-1566): 16. yüzyıl şairidir. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Kaʿbenâme adlı eserinde Akşehir'de doğduğunu belirtmiştir. Asıl adı Abdurrahman'dır. Dönemin meşhur müderrislerinden eğitim alan şair ayrıca dönemin meşhur hattatından "aklâm-ı sitte" denilen yazı türünü öğrenmiştir. Şiirlerinde "Gubârî" mahlasını kullanmaya başlamıştır. Kısa bir dönem katiplik yaptıktan sonra tasavvufa yönelerek bu türde şiirler vermiştir. Nakşibend tarikatına katılmış ve uzun yıllar hizmette bulunmuştur. Sarayda şehzadelere hocalık yapmıştır. 1566 tarihinde Mekke'de vefat etmiştir. *Şehnâme, Kabenâme, Şebistân-ı Hayâl, Yûsuf u Züleyhâ, Menâsık-ı Hac* ve *Mesâhatnâme* adlı eserleri vardır (Karavellioğlu, 2011, s. 30-31).

Hacı Râtıb Bey (1829-1899): 19. yüzyıl şairidir. 1826 yılında İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Hacı Mahmûd Râtıb Bey'dir. Arapça ve Farsçaya hakimdir. Devrin padişahı tarafından yerleştirildiği mevkide onbaşılığa kadar yükselmiştir. Buradan emekli olduktan sonra tekkede kalmaya başlamıştır. 1899 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Vefatında ilginç bir olay yaşanmıştır. İbnü'l-emin'in rivayetine göre ölmeden bir gün önce maaşını aldığı yerde görevli olan yakın arkadaşına bir adam gönderip "*maaşlarımı göndersin, hesabımı kapatsın. Ben ahirete gidiyorum, Mektebe ve müzikaya beraber gittik. N'olur ahirete de beraber gidelim.*" diye haber göndermiştir. O gece ikisi birden vefat etmiştir. *Kasîde-i Garrâ-yı İnek* adlı manzumesi meşhurdur. Yine "mevc" redifli gazeli Ziyâ Paşa'nın Harâbât'ında yerini almıştır (Arslan, 2014).

Hâşimî (?-?): 16. yüzyıl şairi olan Hâşimî'nin asıl adı Mehmed Çelebi'dir. Hâşimî-i Acem olarak anılmaktadır. Bursa'da doğmuştur. Doğum ve ölüm tarihleri tam bilinmemektedir.

"Hâşimî" mahlasını soyunun Hz. Muhammed'e dayanması sebebiyle almıştır. Çeşitli yerlerde kadılık yapmıştır. Ebced hesabı kullanarak tarih düşürmede ustadır. Hâşimî yaşadığı devirde pek çok olaya tarih düşürmüş ama kendi hayatı hakkında ise nadiren tarih düşmüştür. Acem'den gelmesi sebebiyle şiir dili eleştirilmiş ve yavan bulunmuştur. Şiir dili sadedir. Şiirlerinde atasözleri ve deyimlere yer vermiştir. Hâşimî'yi kaside ve gazel şairi olarak değil de tarih manzumeleri şairi olarak görmek daha doğrudur. Seyyid olması, kadılık yapması ve tarih düşürmedeki ustalığı onu meşhur yapmıştır. Rumeli taraflarında kadı iken ölmüştür. *Divan*'ı vardır (Karaca, 1995, s. 5-12).

Hüdâyî (?-1584): Asıl adı Mustafa Hüdâyî Çelebi'dir. İstanbul'da doğmuştur. Doğum tarihi tam bilinmemektedir. Müezzin-i Hüdâyî, Musli Çelebi ve Musli Şah diye de anılmaktadır. Sesi güzel olan şair Hürrem Sultan Camii'nde müezzinlik yapmıştır. Farsça ve musiki bilgisi olan şairin şiirleri halk arasında yaygındır. Musiki bilgisini şiirle birleştiren şair söz sanatlarına ve musiki terimlerine şiirlerinde sıkça yer vermiştir. Özellikle kasidelerinde tasavvufa yer vermiştir. Şiirlerinde atasözleri ve deyimleri de sıkça kullanmıştır. Tek eseri Hüdâyî-i Kadîm olarak da bilinen *Divan*'ıdır. 1584 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir (Demiralay, 2007, s. 2-42).

Kadrî (?-1671): 17. yüzyıl şairidir. Asıl adı Abdülkadir'dir. Gaziantep şehrinde doğmuştur. Kaynaklarda Kadrî Çelebi veya Abdülkadir Çelebi diye de zikredilmiştir. Çelebi isminin verilmesi kaynaklarda zarif bir insan olmasından veya katiplik yapmasından dolayı şeklinde izah edilmiştir. Kadrî rind-meşreb bir şairdir. Şiirlerinden hareketle Ehl-i Beyt, Hz. Ali, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e duyduğu sevgi çok fazladır. Şiirlerinde tasavvufi unsurlara yer vermiştir. Ney ve meyi şiirlerinde çok zikretmiştir. Şiirlerinde atasözleri ve deyimlere yer vermiştir. Şiirlerinde Arapça ve Farsça kelimeleri çok kullanmıştır. Aruzun en çok kullanılan kalıplarını kullanmıştır. 1671 yılında vefat etmiştir. *Divan*'ı vardır (Külahoğlu, 1997, s. 15-26).

Kedayî (?-?): 15. yüzyıl şairidir. Asıl adına, nerede ve ne zaman doğduğuna dair bilgi yoktur. Şiirlerinde Arapça ve Farsça ifadelere daha az yer veren şairin dili oldukça sadedir. Şiirlerinde aruz veznini kullanmıştır. Gazellerinde daha çok insan sevgisine yer vermiştir. Ölüm tarihi bilinmemektedir. Tek eseri *Divan*'ıdır (Erdem Uçar, 2013).

Laz Ali Rızâ Paşa (?-1846): 19. yüzyıl şairidir. Trabzon'da doğmuştur. Doğum tarihi bilinmemektedir. Şiirlerinde "Rızâ" mahlasını kullanmıştır. Eğitimi tamamladıktan sonra farklı yerlerde valilik yapmıştır. Gayretli olan görevini hakkıyla yapan şair hakimane bir tarz benimsemiştir. 1846 yılında vefat etmiştir (Arslan, 2014).

Levhî (?-1751): 18. yüzyıl şairidir. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Bursa'da doğmuştur. Asıl adı Hasan veya Hüseyin'dir. Müderrislik, mahkeme katipliği ve reisü'l-küttaplık yapmıştır. Müderrislik yapması ve şiir yazmasından dolayı Arapça ve Farsçaya hâkim olduğu anlaşılmaktadır. Celvetiyye tarikatına mensup olan şair tasavvufî şiirler yazmıştır. Farsça şiirlerinin sayısı fazladır. Şiirlerinde sade bir dili tercih eden şair ünlem, soru cümleleri, hitap ve seslenme gibi kelam-ı kibar söylemlere sıkça yer vermiştir. 1751 tarihinde Bursa'da vefat etmiştir. *Divan* ve *Mi'râciye* adlı eserleri vardır (Özbay, 2013, s. 2-26).

Manastırlı Hoca Nâilî (1823/1824-1876/1877): 19. yüzyıl şairlerinden olan Nâilî 1823/1824 tarihinde Manastır'da doğmuştur. Nâilî-i Cedîd veya Hâfız Sâlih Nâilî olarak da bilinir. İsminden de anlaşılacağı üzerine hafız olan şair Arapça ve Farsça bilmektedir. Ayrıca hatt sanatı bilmektedir. Hicivleriyle bilinen şair rind-meşrep bir kişiliğe sahiptir. 1876/1877 tarihinde Mısır'da vefat etmiştir. *Divan*'ı tek eseridir (Bülbül, 2014).

Mesîhî (?-1512): 15. yüzyıl şairdir. Doğum tarihi tam bilinmemektedir. Asıl ismi bazı kaynaklarda Îsâ olarak geçmektedir. Medrese eğitimini İstanbul'da gören şair hat sanatında usta olmayı başarmıştır. Sipahi olarak orduya yazılan şair daha sonra katiplik görevine getirilmiştir. Dönemin sadrazamı Ali Paşa'nın yanında divan katipliğine başlayan şair sürekli içki meclislerinde bulunur ve görevini ihmal edermiş. Hatta Ali Paşa "şu şehir oğlanını bulun" diyerek şairi arattırırmış. Tabiatı gereği zevkine ve içkiye düşkün olan şair bu yüzden gözden düşmüş ve sahip olduğu işini kaybetmiştir. İranlı şairlerden etkilenmiştir. Şiirlerinde üslubu sade olan şair geleneksel yapıya bağlı kalarak şiirler yazmıştır. Aruz veznini başarıyla kullanmıştır. 1512 tarihinde vefat etmiştir. *Divan, Edirne Şehrengîzi, Gül-i Sad-Berg* eserleridir (Mengi, 2020, s. 3-13).

Meşâmî (?-1585): 16. yüzyıl şairdir. Konyalıdır. Doğum tarihi belli değildir. İlk başta devlette çalışmış daha sonra istifa edip tasavvufa yönelmiştir. Hem aşıkane hem de arifane şiirler yazan şair sade bir söylem tarzı tercih etmiştir. 1585 tarihinde Konya'da vefat etmiştir. Çeşitli mecmualarda şiirleri vardır (Kaplan, 2014).

Muallim Cûdî (1850-1931): 19. yüzyıl şairi olan Cûdî Mezifon'da doğmuştur. Asıl adı İbrahim'dir. İlk eğitimini dedesinden almıştır. Dedesinden kıraat, tecvit ve ilmihal dersleri alan Cûdî, mahalle mektebine giderken sülüs hattı dersi almıştır. Ayrıca sarf-nahiv, mantık ve fıkıh dersleri görmüştür. Eğitimi için İstanbul'a geldği zaman kendisine Merzifonlu mahlası verilmiştir. Türkçe ve Farsça öğretmeni olarak göreve başlamıştır. Ayrıca Arapça ve Fransızca bilen Cûdî farklı devlet kadrolarında görev almıştır. 17 Eylül 1931 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir. *Divan*'ı vardır. Devrin mecmualarında şiirleri yayımlanmıştır (Tok Yıldız, 2022).

Muallim Feyzî (1842-1910): 19. yüzyıl şairlerindendir. Asıl adı Ahmed Feyzî Efendî'dir. Acem Feyzî olarak da bilinir. 1842 yılında Tebriz'de doğmuştur. Necef Medresesinde eğitimini tamamlamıştır. Aldığı eğitimler neticesinde devlet dairelerinde çalışmıştır. Farsça muallimliği yapmıştır. Zor bir hastalık sonucunda vefat edeceğini anlayınca "Târîh-i rihleti neden olmuş hüve'l-gafûr" mısrasını tarih düşmüştür. 1910 tarihinde vefat etmiştir. *Usûl-ı Fârisî, Hayyâm/Rubâ'iyyât-ı Hayyâm, Mâtemnâme, Vâveylâ, Sûz u Güdâz, Divan* vb. eserleri vardır (Yekbaş, 2014).

Müsâhipzâde Celâl (1868-1959): 20. yüzyıl oyun yazarıdır. Asıl adı Mahmûd Celâlettin'dir. 31 Ağustos 1868 tarihinde İstanbul'da doğmuştur. Dedesinin III. Selim'in müsahibi olmasından dolayı bu soyadını almıştır. Eğitimi tamamladıktan sonra memuriyetine başlayan şair tiyatroya ilgi duymuş ve oyunlar yazmaya başlamıştır. Oyunlarında dönemin olaylarını dikkat çekici bir şekilde ele almış gördüğü sıkıntı ve aksaklıkları oyun ile dile getirmiştir. Dini, sosyal ve siyasi alanlardaki sıkıntıları da objektif bir şekilde dile getiren yazar halkın dikkatini çekmiştir. 20 Temmuz 1959

tarihinde vefat etmiştir. *Lale Devri*, *Fermanlı Deli Hazretleri*, *Aynaroz Kadısı* vb. birçok oyunu kaleme almıştır (Doğan, 2019).

Nâbî (1642-1712): 17. yüzyıl şairidir. Asıl adı Yusuf'tur. 1642 yılında Urfa'da doğmuştur. Eğitim hayatı ve İstanbul'a nasıl geldiği hakkında bilgi bulunmayan şairin İstanbul'da katiplik yaptığı bilinmektedir. Bu durum saray çevresinde yer edinmesini kolaylaştırmıştır. Hac dönüşü İstanbul'dan ayrılarak Halep'e yerleşmiştir. Dönemin devlet adamlarının himayesi altında rahat bir yaşam sürmüştür. Son yıllarda tekrar İstanbul'a dönmüştür. Burada darphane eminliğinde görev yapmıştır. 1712 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. *Divan*, *Farsça Divançe*, *Hayriyye*, *Hayrâbâd*, *Surnâme*, *Tercüme-i Hadîs-i Erba'în*, *Tuhfetü'l-Harameyn*, *Münşeât* vb. eserleri vardır (Erkal, 2014).

Necâtî (?-1509): 15. yüzyıl şairdir. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Ası adı Îsâ veya Nûh'tur. Çocukluk ve gençlik yıllarına ait rivayetler olsa da elimizde kesin bilgi yoktur. Hattalık ve katiplik yapan Necâtî Bey "Döne döne" redifli gazeli ile devrin padişahının dikkatini çekmiş ve farklı devlet görevlerinde yer almıştır. Gazellerinde daha çok lirik ve hakimane bir tarz ortaya koymuştur. Şiirlerinde dili sade üslubu etkileyicidir. Kafiye ve rediflerini Türkçe kelimelerden seçen şair ayrıca şiirlerinde atasözleri kullanmıştır. Yaşadığı dönemde üstat kabul edilen şairin tek eseri *Türkçe Divan*'ıdır (Kaya, 2006).

Nev'î (1533-1599): 16. yüzyıl şairidir. 1533 yılında Tekirdağ'da doğmuştur. Asıl adı Yahyâ'dır. İlk eğitimi babasından alan şair daha sonra İstanbul'a gelmiş ve eğitimine burada devam etmiştir. Çeşitli mekteplerde muallimlik yapan şair dönemin şehzadelerine de ders vermiştir. Babasının da etkisiyle hem şiir hayatında hem de günlük yaşantısında tasavvufa yönelmiştir. Arapça, Farsça ve Türkçe bilen şair şiirlerinde aruza yer vermiştir. Ayrıca şiirlerinde atasözü kullanması sade ve akıcı bir dil kullandığının göstergesidir. Bu akıcı dili edebi sanatları da ihmal etmeden ortaya koymuştur. Eserlerindeki konu çeşitliliği hayal gücünün ne kadar kuvvetli olduğunun göstergesidir. 24 Haziran 1599 tarihinde vefat etmiştir. *Divan*, *Tercüme-i Hadîs-i Erbaîn*, *Hasb-i Hâl*, *Nevâ-yı Uşşâk*, *Risâle-i Şikâyet-i Rûzigâr* vb. birçok eseri vardır (Sefercioğlu, 2014).

Nizâmî (?-?): 15. yüzyıl şairidir. Konya'da doğmuştur. Kaynaklarda Nizâmî-i Karamanî olarak da zikredilmiştir. İlim ile hemhal olmuş bir ailede büyüyen Nizâmî ilk eğitimini babasından almıştır. Arapça öğrenmiştir. İlmini kuvvetlendirmesi amacıyla babası tarafından İran'a gönderilmiştir. Burada Farsçayı öğrenmiştir. Konya'da ve İran'da devrin alimleriyle tanışmıştır. Şiirleri akıcı ve ahenk uyumuna sahipken anlam bakımından noksanlıklar vardır. Ölüm ve doğum tarihi tam bilinmemektedir. *Divan*'ı tek eseridir (İpekten, 2020, s. 3-49).

Osman Şemsî Efendi (1814-1839) : 19. yüzyıl şairi olan Osman Şemsî Efendi 23 Mart 1814 tarihinde İstanbul'da doğmuştur. Asıl adı Osman Nûreddin olmakla birlikte Osman Nûrî şeklinde de karşımıza çıkmaktadır. Şiirlerinde ilk zamanlar "Nûrî" daha sonra ise "Şems" mahlasını kullanmıştır. Nakşibendi tarikatı ile çıktığı tasavvuf yolunda zaman zaman tarikatını değiştirmiş ve belli mertebelere ulaşmıştır. Ardından uzun yıllar imamlık ve hatiplik yapmıştır. Farsça ve Arapça bilgisine sahiptir. Aşıkane ve mutasavvıfane şiirler kaleme almıştır. Fuzûlî'nin etkisinde kalmıştır. Ölüm tarihi 27 Aralık 1839 olarak bilinmektedir. *Şem'-i Şebistân*, *Kenzü'l-Ma'ânî*, *Âdâbü'l-Mürîd fî Sohbetü'l-Murâd* ve *Divan* adlı eserleri vardır (Yıldırım, 2013, s. 6-57).

Rahmî (?-1567): 16. yüzyıl şairidir. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Doğum yeri Bursa'dır. Asıl adı Pîr Muhammed veya Mehmed ise de kaynaklarda Rahmî, Bursalı Rahmî, Rahmî Çelebi olarak da geçmektedir. Babasından nakış ve resim dersleri almıştır. İlim tahsil ettiği düşünülen Rahmî'nin eğitim hayatı hakkında kesin bilgiler olmasa bile ilk öğretmeninin babası olduğu söylenebilir. Sarf, nahiv, mantık ve kelam dersleri almıştır. Arapça ve Farsça bilmektedir. Şiirlerinde en çok gazel nazım şeklini kullanmıştır. Gençlik yıllarında güzel giyinmesiyle meşhur olmuştur. Aşk tabiatlı, mütevazi bir insan olan Rahmî ömrünün son yıllarında Rumeli'de yirmi akçe karşılığında müderrislik yapmıştır. Devlet kapısında işe başlamakta hayli zorlanan şairin müderrislik yapmaya başladığı yer devrin önemli medreselerinden bile değildir. 1567 yılında vefat etmiştir. *Divan, Gül-i Sad-Berg, Şah u Geda, Yenişehir Şehrengîzi* eserleridir (Erdoğan, 2013).

Râmî Paşa (?-1639/1640): 17. yüzyıl şairlerinden olan Râmî'nin asıl adı Abdurrahman'dır. Şiirlerinden hareketle vatanının Şam olduğu düşünülmektedir. Şiirlerinde yenilik arayan şair zengin bir hayal gücüne ve şairane bir söyleyiş tarzına sahiptir. Şiirlerinde mübalağa sanatını sıkça kullanan şair Bakî ve Fuzûlî'den etkilenmiştir. Sebk-i Hindi'den etkilenen şair akıcı ve sade bir dil tercih etmiştir. Atasözlü ve deyim niteliğinde pek fazla ifade kullanmıştır. Şiirlerinde Arapça Farsça tamlamaların yanında Türkçe kelimelere de yer vermiştir. 1639/1640 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir. *Râmî Dîvânı* tek eseridir (Kavukçu, 2000, s. 1-52).

Sa'yî (?-?): Doğum ve ölüm tarihleri bilinmeyen 15. yüzyıl şairlerinden olan Sa'yî İstanbulludur. Medrese eğitimini tamamlayan şair uzun bir süre istediği makamlara ulaşamamıştır. Tezkirelerdeki kaynağa göre bigili ve marifetli bir kimse olan şairi Türkçe, Arapça ve Farsça şiirleri vardır. Lugazlarıyla meşhur olan şairin eseri yoktur (Canım, 2018, s. 276-277).

Sâfî-i Üskidarî (1862-1901): 19. yüzyıl şairidir. Asıl adı Mustafa Sâfî'dir. 1862 tarihinde Yanya'da doğmuştur. Küçük yaşta babasını kaybetmiştir. İlk tahsilini tamamladıktan sonra rüşdiye eğitimi almıştır. Daha sonra dini ilim tahsil etmiştir. Arapça, Farsça ve edebiyat dersleri almıştır. Katiplik, memurluk, muallimlik ve esnaflık yapmıştır. 19 Haziran 1901 tarihinde vefat etmiştir. *Divançe-i Sâfî, Cidâl-i Sa'dî Bâ-Müddeî, İslâm-ı Hazret-i Ömer Yâhud Bir Hârika, Şi'r-i Sâfî* eserleridir (Yıldız, 2013).

Subûhî (1584-1647): Asıl adı Ahmed olan şair 1584 tarihinde İstanbul'da doğmuştur. İlk eğitimini babası ve dedesinden alan şair genç yaşta tarikate ilk adımını atmıştır. Mevlânâ Tekkesi'nde 1001 günlük çilesini ve belli mevkileri tamamladıktan sonra "Şeyh Sabûhî Ahmed Dede" olarak anılmaya başlar. Şiirlerinden nüktedan, samimi ve neşeli bir kimse olduğu anlaşılmaktadır. Farsçayı iyi bilen şair şiirlerinde halk söyleyişlerine, atasözü ve deyimlere ayrıca Türkçe fiilere fazlaca yer vermiştir. Sebk-i Hindi' nin etkisi şiirlerinde görülmektedir. Her daim gönülden gönüle bir bağ kurmaya önem veren şairin vahşi hayvanları dahi etrafına topladığı kaynaklarda geçmektedir. Alim, şair ve mutasavvıf bir kimse olan şair 1647 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir. *Türkçe Divan, Farsça Divan, Bülbüliyye, İtiyârât-ı Sabûhî* eserleridir (Sarı, 1992, s. 35-187).

Süleymân Sâlim Bey (?-1894): 19. yüzyıl şairidir. Doğum tarihi tam olarak bilinmeyen şair İstanbulludur. Sıbyan mektebini bitirdikten sonra rüşdiye eğitimini tamamlamıştır. Mesnevi ve Farsça dersleri almıştır. Mevlevi tarikatına mensuptur. Çevresi tarafından lisanı düzgün, ahlaklı ve tevazu sahibi bir insan olarak anlatılmaktadır. Birçok devlet kademesinde memurluk yapan Süleymân Sâlim Bey'in edebi kişiliği hakkında fazla bilgi yoktur. Şiirlerinin tasavvufî ve hikemî olduğu bilinmektedir. Manzumelerinde mahlas kullanmamıştır. Divan edebiyatı çizgisinde şiirler yazarken anlaşılması güç ifadelerden kaçınmıştır. 1894 yılında vefat etmiştir. *Divançe*'si vardır (Duman, 2020, s. 138-197).

Şem'î (?-1529/1530): 16. yüzyılda yaşamış olan şair Prizren'de doğmuştur. Ailesi ve eğitimi hakkında fazla bilgi yoktur. Tezkirelerdeki bilgilerden iyi bir eğitim aldığı düşünülmektedir. Şiirlerinden hareketle Mevlevi tarikatına mensup olduğu düşünülen şair geçimini sağlayabileceği bir zanaata da sahip değildir. Türkçeyi ustaca kullanan şair hayallerini ifade güzelliği ile dile getirmeye çalışmış ayrıca ağır ve anlaşılması zor bir dil kullanmaktan kaçınmıştır. Şiirlerinin mum gibi can yakıcı olduğunu bu sebeple isminin hakkını verdiği kaynaklarda övgü dolu sözlerle anlatılmaktadır. İyi bir gözlemci olan şair hayal dünyası ile harfleri ince mesajlarla şiirlerinde ayrıca ahenk unsuru olarak kullanılır. Şairin ölüm hikayesi ise çok dikkat çekicidir. Şair bir gece eline bir deste mum alıp hankahın dervişlerini ve pek çok dostunu "*Şem'î'nin şebistanı vardır.*" diyerek hankaha davet etmiştir. Hankahın bütün mumlarını yakarak dostlarının zikirle meşgul olmasını kendisinin ise biraz istiharat edeceğini söyler. Aradan biraz zaman geçer ve orada bulunanlar Şem'î'yi uyandırmak için yanına giderler ve şairin uyanmayınca ruhunu teslim ettiğini anlarlar. Bu olay 1529 veya 1530 tarihine denk gelmektedir. *Divan*'ı tek eseridir (Karavellioğlu, 2014, s. 17-40).

Şeyh Neşâtî-i Mevlevî (?-1674/1675): 17. yüzyıl şairlerinden birisi olan Neşâtî Edirnelidir. Asıl adı Ahmed olup kimi kaynaklarda Süleyman şeklinde de zikredilmektedir. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. İlk yazdığı şiirlerinde "Semendî" mahlasını kullanmıştır. At canbazı manasındaki mahlası devrin şeyhülislamı tarafından değiştirilmiştir. Arapça ve Farsça bilmektedir. Pek çok şaire hocalık etmiştir. Gelibolu ve Muradiye Mevlevihanesi'nde hizmetlerde bulunmuştur. Hint üslubuna alakası vardır.

Şiirlerinde mübalağalı ifadelere, mecazlara ve yeni manalara yer vermiştir. Gazellerinde özellikle kasidelerinde Nef'î'den etkilenmiştir; fakat onun seviyesine ulaşamamıştır. 1674/1675 tarihinde vefat etmiştir. *Neşâtî Divanı*, *Hilye-i Enbiyâ*, *Edirne Şehrengîzi*, *Kavâ'id-i Deriyye/Kavâ'id-i Fürs* ve *Tuhfetü'l-Uşşâk* önemli eserleridir (Kaplan, 2019, s. 2-15).

Tarzî: 17. yüzyıl şairidir. Doğum tarihi bilinmemektedir. İstanbulludur. Mehmed asıl adıdır. Nükte sanatını şiirlerinde çok kullanmıştır. Bu sanat kimi yerlerde yerini hicive bırakmıştır. Hatta kimi zaman küfre varan söylemleri vardır. Nazma hakimdir. *Divan*, *Vasiyetnâme* ve *Zillenâme* adlı eserleri vardır (Aksoyak, 2015).

Ubeydî (?-?): 16. yüzyıl şairidir. Asıl adı Abdurrahman'dır. Doğum yeri Edirne olup doğum yılı bilinmemektedir. İyi bir eğitimden geçen Ubeydî Farsça bilmektedir. Muamma ilminin inceliklerini öğrenen şair bestekar bir kimsedir. Danişmend olduğu sırada devrin padişahına sunduğu şiir ile padişahın özel duacısı ve hizmetkarı arasına alınmıştır. Daha sonrasında çeşitli yerlerde kadılık yapmıştır. Güler yüzlü, nazik ve anlayışlı biri olan Ubeydî bilgili bir şair olarak tanınır. Kendinden önce ve devrinde beş bend yazılan murabbaları üç bend halinde yazan ilk kişidir. İçten ve sade bir dille şiir yazmıştır. Ölüm tarihi tam olarak bilinmemektedir. Tek eseri *Divan*'ıdır (Arslan, 2013, s. 5-22).

Ulvi (?-1585): Asıl adı Derzizade Mehmed Çelebi olan şairin doğum yeri ve doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Kardeşinin de şair olması aileden gelen bir şairlik misyonunun olduğunun göstergesidir. İlk eğitimini babasından alan şair devrin hocalarından ilim tahsil etmiştir. Devrin devlet adamları yazdığı şiirleri beğenmeye başlayınca rahat bir hayat sürmeye başlayan şair padişah emri ile çok seviği Turak Çelebi'nin idam edilmesi üzerine bir matla söyler. Devrin padişahı bu durumdan rahatsız olunca şairin katline ferman çıkarır. Bunu üzerine vatanından kaçan şair yeni padişah tahta geçince İstanbul'a geri döner. Tezkirelerde övgüyle bahsedilen şair şiirlerinde iham ve tevriye sanatlarına yer vermiştir. Arapça ve Farsça kelimelerin yanında Türkçe deyim ve atasözleri de kullanan şairin dili ne çok zor ne de çok kolaydır. Fuzûlî, Bâkî vb. devrin büyük şairlerinin etkisinde kalmıştır. 1585 tarihinde vefat etmiştir. *Divan*'ı vardır (Çetin, 1993, s. 3-15).

Usûlî (?-1538): 16. yüzyıl divan şairidir. Devrin eserlerinde adının Abdullah veya Derviş Ali olduğu zikredilse bile elimizde kesin bir bilgi yoktur. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Doğum yeri ise günümüzde Yunanistan sınırları içerisinde olan Vardar Yenicesi'dir. Tekke kültüründen beslenmiştir. Tasavvufa yönelmiştir. Mısır'a gidip İbrahim Güşenî'ye intisap etmiştir. Şeyhin vefatına kadar yanında durup daha sonra memleketine dönmüştür. Şiirlerinde sade bir dil kullanmıştır. Şiirlerinde genellikle vahdet-i vücud felsefesini işlemiştir. Dervişane bir ruh haliyle mütevaziliği ve coşkunluğu şiirlerinde göze çarpar. Şiirlerinde her daim dünya zevklerinden kendisi uzak tutmaya çalıştığı görülmektedir. Şiirlerini tebliğ aracı olarak kullanmıştır. Mecazlara, basit teşbihlere başvurarak sade bir dil kullanmıştır. Şiirlerinde ikilemelere yer vermiştir. Aruzla beraber heceyle yazılan şiirleri de vardır. Seyyid Nesîmî'den etkilenmiştir. Hatta Latîfi'ye göre devrinde ikinci "Fazlullûh" veya "Nesîmî-i Sânî" olarak anılır. Divan'ının ilk gazeli olan "peydâ" redifli gazele devrinde çok fazla tahmis ve nazire yazılmıştır. 1538 tarihinde vefat etmiştir. *Divan*, *Manzum Hadis Tercümesi*, *Yenice Şehrengîzi* eserleridir (İsen, 2020, s. 17-59).

Ümîdî (?-1571): 16. yüzyıl şairidir. İstanbul'da doğmuştur. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Kaynaklarda asıl adı Ahmed olarak zikredilmektedir. Ailesi ve eğitim hayatı hakkında elimizde fazla bilgi yoktur. Sadece devrin ileri gelen iki müderrisinden ders aldığı bilinmektedir. Bu müderrislerin şairi eğitime kabul etmesi onun iyi eğitimli ve kabiliyetli olduğunun göstergesidir. Çok naif bir bünyeye sahip olan şair sürekli hastalıklarla mücadele etmiştir. Şiirlerinde ilk "Sıdkî" mahlasını kullanmıştır. Tevriye ve iham sanatını çok sık kullanmıştır. İlk önce aşıkane daha sonra rindane şiirler yazmıştır. Kendi döneminde Bâkî ile aralarında taklit etme ve çekişme yaşaması nedeniyle düşmanlarının çok olduğu ve talihinin pek parlak olmadığı kaynaklarda geçmektedir. Hatta kaynaklarda Ümîdî'nin ilk başta kendine has üslubu ve ince hayal dünyasıyla ortaya koyduğu şiirlerin devrin şairleri tarafından çok beğenildiği daha sonra şairin bu çizgiden kayarak Bâkî'yi taklide başamasının şöhretini azalttığı yazmaktadır. 1571 yılında vefat etmiştir. Tek eseri *Divan*'ıdır (Selvi, 2008, s. 4-30).

Vâlehî (?-1585): 16. yüzyıl yaşamış olan şair Edirnelidir. Ailesinden dolayı Kurtzade olarak da bilinmektedir. Gençlik yıllarını mey ve güzeller peşinde geçiren tasavvufa yöneldikten sonra vaizlik yapmaya başlamıştır. Öyle ki devrin en iyi vaizleri arasına adını yazdırmıştır. Gülşeni tarikatına mensuptur. Eğitim hayatı hakkında fazla bilgi yoktur ama devrin şairlerinden Farsçayı iyi bildiği, tasavvufi yönden kudretli şiirler yazdığı bilgisi mevcuttur. Süreklici ve dinleyenler üzerinde uzun süre etkisi olan şair bir vaizle arasında geçen olaydan ötürü bir vakit sürgün edilmesine rağmen uzun yıllar vaizlik görevi yapan şair 1585 tarihinde Edirne'de vefat etmiştir (Aydemir ve Özer, 2019, s.118-120).

Veledî Bahâî Çelebî (1867-1953): Asıl adı Mehmed Bahâeddin Veled olan şair 16 Temmuz 1867 tarihinde Konya'da doğmuştur. Soyu Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî'ye dayanmaktadır. İlk eğitimini tamamladıktan sonra Sultan Veled Medresesi'nde Arapça, Farsça ve Mesnevi dersleri almıştır. Çeşitli devlet makamlarında çalışarak yüksek bir mevkiye gelmiştir. Farsça dersleri vermiş ve vekaleten şeyhlik yapmıştır. Yine önemli gazete ve mecmualarında "Bahâî" mahlasıyla şiirleri yayımlanmıştır. Yusuf Akçura ve Necip Asım'la beraber Türk Derneği'ni kurarak Türk milliyetçiliği akımının kurucularından olmuştur. 4 Mayıs 1953'te Ankara'da vefat etmiştir. Yaptığı çalışmalar arasında Mesnevî-i Şerîf Tercümesi, yapılan ilk mensur mesnevi çevirisidir (Özdemir, 2019).

Veliyyüddînzâde Ahmed Paşa (?-1496/1497): 15. yüzyıl şairidir. Doğum tarihi tam olarak bilinmemektedir. Edirne'de medrese eğitimi alan şair Arapça ve Farsça bilmektedir. Müderrislik ile başladığı yolda azmi ve zekâsı ile farklı makamlara gelmiştir. Padişahın ilgisini çekerek yanında vazife almaya başlamıştır. Vezirlik makamına kadar ulaşmıştır. Devrin önemli devlet adamları ve şairleriyle yakınlık kurmuştur. Elbette bu yükselişi kıskanlar olmuştur. Şaire iftara atarak onun görevinden alınmasına, hapse atılmasına ve sonunda Bursa'ya sürülmesine sebep olmuşlardır. Daha sonrasında birçok yerde görev yapan şair en son tekrar Bursa'ya dönmüştür. Ahmed Paşa dönemin şair ve yazarları ile bir araya gelmiş ve kabiliyetli kişilere destek olmaya çalışmıştır. Nazire yazması ve tarih düşürmesi meşhurdur. "Sultanü'ş-Şuʿarâ" unvanına sahiptir. 1496/1497 tarihinde Bursa'da vefat etmiştir. *Leylâ vü Mecnûn* ve *Divan* adlı eserleri vardır (Karabey, 2014).

Yahyâ Bey (?-1582): 16. yüzyıl şairidir. Doğum tarihi ve yeri bilinmemektedir. Arnavut asıllıdır. Geldiği yerden dolayı "Taşlıcalı" diye anılmıştır. Acemi Ocağı'nda eğitimine başlamıştır. Gün geçtikçe kendisini geliştiren Yahyâ devrin şairleri ve devlet adamları ile tanışma hatta kimi devlet adamlarıyla yakınlık kurma fırsatı yakalamıştır. Şehzade Mustafa'nın katli üzerine yazdığı mersiye yüzünden makamından alınmış ve İstanbul'dan sürülmüştür. Şehzade Mustafa Mersiyesi ile ne kadar gözükara ve cesur bir şair olduğunu göstermiştir. Şiir yazarken tasvirlerinde özgün olan şair somut-soyut zıtlığını fazlaca kullanmıştır. Şiirlerinde atasözü ve halk ağzına yakın söyleyişlere yer vermiştir. 1582 tarihinde vefat etmiştir. Üslubu sade ve akıcıdır. *Divan*, *Hamse*, *Envâr*, *Edirne Şehrengîzi*, *İstanbul Şehrengîzi* eserleridir (Kaya, 2011).

Zâtî (1470-1547): 16. yüzyıl şairidir. 1471 tarihinde doğmuştur. Asıl adı kaynaklarda Sehî, Latîfî ve Kınalızade tezkirelerine göre Bahşî, kendi ifadesine göre İvaz'dır. Kaynaklarda kulakları sağır çirkin bir kimse olarak anlatılmaktadır. Devrin devlet adamlarına yazdığı şiirler ile geçimini sağlayan Zâtî'ye çok istediği halde sağır olması nedeniyle istediği yerlerde memurluk vazifesi verilmemiştir. Kendisine uygun görülen işin maaşını az bulan Zâtî işi geri çevirmiş ve yine şiir yazarak geçimini sağlamaya devam etmiştir. Yaşadığı devirde kıymeti bilinmeyen şair sürekli geçim sıkıntı çekmiştir. Halkın nazarında bir değerinin olmaması şairi çok üzmüştür. Kaynaklarda Zâtî'nin sağırlığından dolayı dostlarıyla konuşmaktan zevk alamadığı da yazmaktadır. Çizmecilik yapan Zâtî şiirde ilerlemek için gerekli eğitimlerini almıştır. Bir yandan şiir yazmış diğer yandan devlet ve bilim adamlarının sohbet meclislerine katılmıştır. Küçük yaştan itibaren sağlam bir eğitim görmemesine rağmen şiirlerindeki ustalığı sonradan değil fıtratta var olan bir şairlik göstergesidir. Zeki, hareketli ve zevk düşkünü bir şairdir. 1547 tarihinde vefat etmiştir. *Divan*, *Şems ü Pervâne*, *Edirne Şehrengîzi*, *Letâyif*, *Mektup* eserleridir (Tarlan, 1967, 10-32).

Tablo 2. Şair- Şiir Sayısı

Şair Adı	Şiir Sayısı
Adanalı Alî	5
Âgâh Paşa	4
Ahdî-i Bağdâdî	1
Ahmed Râsim	1
Âzâdi	2
Âzerî	2
Besîm Efendi	4
Bihiştî	1
Celâl (Musahib)	1
Celâl Paşa	16
Cenâbî	1
Cunûnî Dede	1
Emrî	41
Fasîh Mevlevî	1
Fâik Reşât Bey	8
Figânî	2
Gazâlî Deli Birâder	1
Gedâyî	1
Gubârî	5
Haşimî	7
Hâcı Râtib Beg	9
Hüdâyî	13
Kadrî	1
Kalender	1
Laz Alî Rıza Paşa	10
Levhî	21
Makâlî	1
Mehmed Celâl	1
Mesihî	1
Meşâmî	1
Muallim Cûdî Efendi	4
Muallim Feyzi	1
Mürekkebci Havâî	1
Nâbî	1
Nâdirî	1
Nâilî	3
Necâtî	21
Nesîmî	2

Neşâtî	125
Nevî	4
Nisârî	1
Nizâmî	1
Osman Şemsî Efendi	1
Râmî Paşa	21
Rahmî	15 (1 Mükerrer)
Rızâ	1
Sâfî	4
Sayî	1
Sırrî	1
Süleymân Sâlim Bey	1
Şemî	1
Tarzî	2
Ubeydî	18
Ulvî	2
Usûlî	2
Uzri	1
Ümîdî	13
Vâlehî	3
Vahîdî	1
Veledi Bahâî Çelebi	4
Velîyyüd-dîn-zâde Ahmed Paşa	1
Yahyâ	4
Zâtî	30
Zuhûri	1

Tablo 3. Şair-Yüzyıl Sayısı

Şair Adı	Yüzyıl	Toplam
Âzâdî	15	
Bihiştî	15	
Gedâyî	15	
Haşimî	15	7 Şair 34 Şiir
Mesihî	15	
Necâtî	15	
Velîyyüd-dîn-zâde Ahmed Paşa	15	
Ahdî-i Bağdâdî	16	
Beliği	16	
Cenâbî	16	
Emrî	16	
Figânî	16	
Gazâlî Deli Birâder	16	
Gubârî	16	
Kadrî	16	
Meşâmî	16	17 Şair 140 Şiir
Nevî	16	
Sayî	16	
Rahmî	16	
Ubeydî	16	
Usûlî	16	
Ümîdî	16	
Yahyâ	16	
Zâtî	16	
Ali Rıza	17	
Âzerî	17	
Fasîh Mevlevî	17	
Nâbî	17	8 Şair 153 Şiir
Nâdirî	17	
Neşâtî	17	
Râmî Paşa	17	
Tarzî	17	
Besîm Efendi	18	2 Şair 25 Şiir
Levhî	18	
Adanalı Ziya	19	
Âgâh Paşa	19	15 Şair 49 Şiir
Andelib	19	

Celâl Paşa	19
Fâik Reşât Bey	19
Figânî	19
Hâcı Râtıb Bey	19
Laz Alî Rıza Paşa	19
Muallim Cûdî Efendi	19
Muallim Feyzi	19
Nâilî	19
Osmân Şemsî Efendi	19
Sâfî	19
Sırrî	19
Süleymân Sâlim Bey	19

METNİN ÇEVİRİ YAZISINDA İZLENİLEN YOL

1. Çeviri yazıda İsmail Ünver'in "Çeviriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler" adlı çalışması örnek alınmıştır.

2. Çeviri yazıda orijinalliği korumaya çalıştığımız mecmua 2 kısımdan oluşmaktadır. Kütüphane kaydında 2. kısım tekrar sayfa 1'den başlatılmıştır.

3. Çeviri yazılı metinde her bir varak yazma eselerinin numaralandırılması usulüne göre her şiirin başına **1**, **2**, **3** şeklinde numaralar verilmiştir. Kimi zaman tek mısradan ibaret olsa dahi ayrı bir şiir olması nedeniyle aynı usul takip edilerek farklı bir numara verilmiştir. Numaralar varsa başlıkların üzerine yoksa ilk mısra üzerine verilmiştir.

4. Okunamayan yerler veya bulunamayan vezinler **"…."** şeklinde gösterilmiştir. Yine müellif tarafından yazılmayan redifler veya mükerrer olduğu işaret edilen yerler tekrar yazılarak köşeli parantez **"[ ]"** içerisinde gösterilmiştir.

5. Siyah veya kırmızı ile yazılan başlık, son veya devam ediyor anlamındaki "temme", "velehu" gibi ifadeler ortalı ve kalın şekilde gösterilmiştir.

6. Metindeki şiir, beyit ve mısralar divan, mecmua vb. kaynaklardan bulunan şiirlerle mukayese edilmiş görülen farklılıklar ilk mısranın başına eklenen dipnot ile ifade edilmiştir. Bu noktada çeviri yazıda metne bağlı kalınmıştır. Dipnot sayısının kabarık olmaması amacıyla sadece farklılık arz eden kısımlar gösterilmiştir.

7. Çeviri yazıda zarf fiil eki "-up" "-ıp/-ip" şeklinde gösterilmiştir.

8. Arapça, Farsça kelimelerin başına ve sonuna gelen "sevdâ-ger, be-sâd" vb. ekler (-) işareti ile ayrılmıştır.

9. Arapça tamlama biçimindeki yer adlarının söylenişinde meydana gelen farklılık yazıya aktarılmamıştır ve yer adları yazılırken metne sadık kalınmıştır. Harfü'ş-şın, Veliyyüd-dîn vb.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYONLU METİN

[1]

1

ḲAṢĪDE DER NAʿT-İ ŞERĪF

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Mihr ü meh ser-germ-i sevdā kim gezer her rūz u şeb
   Sīm ü zer īṣār iderler dehre yek-ser rūz u şeb

2. Mihr ü meh kim iki sevdā-ger seyāḥat-pīşedür
   ʿArż iderler ʿāleme kāfūr u ʿanber rūz u şeb

3. Mihr ü meh ṣanma be-ṣad nuḳl-ı kevākib ber-ṭabaḳ
   Devr ider bezm-i felekde iki sāġar rūz u şeb

4. Mihr ü meh biri gül-i zerd ü biri nergis midür
   Kim virürler gül-şen-i eflāke zīver rūz u şeb

5. Mühre-i mihr ü mehüñ gerdūn derūn-ı ḥoḳḳadan
   Birini iẓhār idüp birini gizler rūz u şeb

6. Şemʿ-i mihr ü māha bīm-i gird-bād-ı āhdan
Şīşeden ser-pūş ider çarḫ-ı sitem-ger rūz u şeb

7. Mihr ü mehden ḫavf ile iki kedū bend eyleyüp
Baḥr-i ḥayretde felek olmış şinā-ver rūz u şeb

8. Mihr ü meh mīzān-ı dehre olmış iki keffe kim
Vezn-i isfīdāc ider geh müşk-i ezfer rūz u şeb

9. Mihr ü māh-ı nev ki hem çün gūy u çevgāndur felek
Gösterür bāzī-gāh-ı dehr olduġın her rūz u şeb

10. Girde-i mihr ü mehe bu tābe-i pür-tābda
Nārdur gūyā şafaḳ encümdür aḫker rūz u şeb

11. Mihre dāġın gösterür meh zerdi-i rūyın görüp
Birbirine derd-i ʿaşḳın ʿarż iderler rūz u şeb

12. Gör ṣafā-yı ʿaşḳı mihr ü meh bu sūz-ı dāġ ile
ʿĀleme olmaḳda yine şevḳ-güster rūz u şeb

13. Mihr ü meh olmazdı böyle pertev-endāz-ı ṣafā
Olmasa ger maẓhar-ı nūr-ı Peyem-ber rūz u şeb

14. Ol şeh-i yek-tā ki mihr ü meh be-ṣad üftādegī
Tā ezelden emrine olmış musaḫḫar rūz u şeb

15. Aḥmed-i mürsel ki mihr ü māha tāb-endāz olur
Her kim eyler cān u dilden naʿtin ezber rūz u şeb

16. Mihr ü meh gibi hüveydā cebhesinde nūr-ı Ḥaḳ
Sırr-ı ġaybī her ser-i mūyında mużmer rūz u şeb

17. Mihr-i şerʿ-i ʿālem-efrūz ile māh-ı ʿadlidür
Eyleyen dünyāyı ser-tā-ser münevver rūz u şeb

18. Mihr ü meh ṣanma melāʾik nūrdan revzen açup
Ravża-i cennet-naẓīrin seyr iderler rūz u şeb

19. Mihr ü meh gibi o vālā ravżada raḫşān olup
Zīb-baḫş olmış ḳanādīl-i mücevher rūz u şeb

[2a]

20. Mihr-ṭabʿā meh-żamīrā şerʿ-i pāküñdür senüñ
Bāʿiṯ-i āsūdegī-i ḫalḳ yek-ser rūz u şeb

21. Sensüñ ol çeşm ü çerāġ-ı dehr kim ṣad mihr ü māh
Lemʿa-i feyżüñ yanında şemʿ-i bī-fer rūz u şeb

22. Mihr ü mehden çarḫ iki mirʾāt-ı ṣāfʿarż eyleyüp
Tābiş-i ʿaks-i ruḫ-ı pür-tābuñ ister rūz u şeb

23. Mihri yaḳmış iştiyāḳuñ māhı itmiş dāġ-dār
Ebruñ aḥvāli perīşān u mükedder rūz u şeb

24. Mihr ü meh pervāne-i şemʿ-i cemālüñdür senüñ
Devr iderler sūz ber-dil dāġ ber-ser rūz u şeb

25. Mihr ü meh-feyżā cenābuñdan recā-yı feyż ider
Yazmaġa naʿtuñ Neşāṭī-i ṣenā-ger rūz u şeb

26. Mihr ü meh gibi alur dünyāyı zīr-i pāyine
Nūr-ı feyżüñ kim ola bir fikre reh-ber rūz [u şeb]

27. Çarḫ-ı naẓma mihr ise ol ben meh-i tābendeyem
Pey-rev-i kilk-i Fehīm olsam nʾola ger rūz u şeb

28. Ḥabbeẕā ṭabʿ-ı Fehīm-i ḫōş-süḫan kim mihr ü meh
Naẓmına itmektedür īsār-ı gevher rūz u şeb

29. Merḥabā ḫāmem benüm kim mihr ü meh bā-farṭ-ı şevḳ
Çehre-sādur pāy-ı müşkīn naḳşına her rūz [u şeb]

30. Levḥ-i mihr ü māha yazmaḳdur bu naʿti niyyetüm
Eyleyüp elde şuāʿın ḫāme-i zer rūz u şeb

31. Rūşenī-i naẓmumı çün mihr ü meh seyr eyleyüp
Enverī olsa ʿaceb mi ḫāḳ ber-ser rūz u şeb

32. Mihr ü meh pertev-niṣār-ı dehr olup tā kim ola
Birbirinden geh ziyāde geh ber-ā-ber rūz u şeb

33. Mihr ü māh-ı nev gibi tā rūz-ı maḥşer ümmetüñ
Düşmen-i dīne çeke şemşīr ü ḫānçer rūz u şeb

2[1]

mefʿūlü / mefāʿilün / faʿūlün

1. Bir şeb ki felek idüp çerāġān
Zeyn olmış idi nücūm-ı raḫşān

[1] Neşâtî Dîvânı'na göre bu mesnevi 55 beyitten oluşmaktadır. Mecmuada Neşâtî Dîvânı'ndaki 3, 4, 8, 20, 37 ve 41. beyitlere yer verilmemiştir. Kaplan, Mahmut. *Neşâtî Dîvânı*, 2019, 40-44.

2. Giymişdü cihān libās-ı müşkīn
Olmışdu zamāne ʿanber-āgīn

3. Aḥsente zihī şeb-i dil-ārā
Şām-ı ṭarāb-ı leṭāfet-efzā

4. Sübḥāna'llāh zihī leṭāfet
ʿĀlem ʿālem fürūġ-ı behcet

5. Ḥasret-keş idi o şāha gerdūn
Her şeb be-şafaḳ olup ciger-ḫūn

6. Nāẓırdı o şāha dīde-ḥayrān
Pür-çeşm idi çarḫ tā-be-sāmān

7. Ḥikmetle o şeb şeh-i risālet
Keyḫusrev-i kişver-i nübüvvet

8. Ḳılmışdı nüzūl-ı kām-rānı
Luṭf ile sarāy-ı Ümmü Hānī

[2b]

9. Nā-gāh gelüp edeble Cibrīl
Ḳıldı reh-i ḫidmetinde taʿcīl

10. Üşküfte be-zīver-i tebessüm
Ber-dest Burāḳ-ı sünbülīn-düm

11. Çün ʿömr-i ʿazīz-ter-i sebük-rev

Mānend-i duʿā be-çarḫ-ı ḫoş-rev

12. Pākīze-revīş be-dil-rübāyī
Şīrīn-ḥareket be-tīz-pāyī

13. Devletle başup riḳāba pāyın
Ḳuds eyledi bir demde cāyın

14. Cemʿ oldı be-zīb-baḫşi-i dīn
Ervāḥ-ı peyemberān-ı pīşīn

15. Ol hādi-i dīn idüp imāmet
Hep itdiler iḳtidā çün ümmet

16. Şevḳ ile ʿurūc idüp semāya
ʿAzm itdi Cenāb-ı Kibriyāya

17. Çün başdı ḳadem sipihre ol şāh
Gösterdi ḳuṣurın ʿarż idüp māh

18. Çün dāġ be-sīne oldı sāʾīl
Pā-būsına meh olınca nāʾil

19. Geh zerd ü nizār olup be-ümmīd
İderdi berāt-ı şevḳi tecdīd

20. Ḥasretle çeküp ġam-ı nihānı
Gāhī görinürdi üstüḫᵕānı

21. Bī-nūr ḳalup meh-i felek-cāh
Çarḫ-ı düvüme irişdi ol şāh

22. Yümn-i ḳademiyle oldı efzūn
Ferḫundegī-i debīr-i gerdūn

23. Defterlerin ʿarż idüp ser-ā-ser
İmżāʾ-yı ḳabūle oldı maẓhar

24. Tā ʿarşa çıḳup ṣadā-yı tebşīr
Çarḫ-ı sevüme irişdi çün tīr

25. Şerʿinden idüp ḥicāb Zühre
Esbāb-ı veraʿdan aldı behre

26. Pür-şerm ü ḥayā berāy-ı taṣrīḥ
Evtārını ḳıldı tār-ı tesbīḥ

27. Bālāyi olup tamām cāzım
Çārum felek üzre oldı ʿāzim

28. Ber-sīne żiyāʾ-yı şevḳ raḫşān
Ḫūrşīd çü zerre oldı raḳṣān

29. Pencüm felek üzre ṣaldı nūrın
Hem-rāhına neşr idüp sürūrın

30. Behrām-ı felek olup nümāyān
Oldı reh-i ḫidmetinde pūyān

31. Çün bād geçüp be-feyż-baḫşī
Çarḫ-ı şeşüme irişdi raḫşı

32. Devlet olup aña rū-nihāde
Oldı der-i müşterī güşāde

33. Heftüm felege idüp ʿazīmet
Ḳıldı Züḥal iktisāb-ı rifʿat

[3a]

34. Bī-nūr ḳalup Züḥal de mehcūr
Bālāya teveccüh itdi mesrūr
35. Dil pür-lemeʿān-ı şevḳ-i ḳurbet
Cān teşne-i selsebīl-i vuṣlat

36. Fi'l-ḥāl olup mekānı Sidre
Yümn-i ḳademinden aldı behre

37. Hem-rāhı da ḳaldı sīne-sūzān
Ṣad ʿacz ile lāḥtaraḳt-gūyān

38. Nā-gāh gelüp be-pīş Refref
ʿArş oldı o şāh ile müşerref

39. Ḳaṭʿ eyledi rāh-ı mümkinātı
Ṭayy itdi hudūd-ı şeş cihātı

40. Bir perde-i nūr olup hüveydā
Bī-reng ü laṭīf-i ḥayret-efzā

41. Ol nūrı daḫı geçüp be-sürʿat
Menzil-gehi oldı ḳurb-ı ʿizzet

42. Berḳ urdı tecellī-i İlāhī
Kevneyne fenā virüp kemāhī

43. Maʿnā idi anda güft-gū hep
Bī-vāsıṭa-i tekellüm-i leb

44. ʿĀvd itdi yine beşīr-i[2] raḥmet
Dünyāya o şeh berāy-ı ümmet

45. Bil ḥaddüñi ey Neşāṭi-i zār
Ol şerm ile çün ḳalem nigūn-sār

46. İtseñ ne ḳadar edāda tedḳīḳ
Ṣıġmaz bu maḥālde basṭ-ı taḥḳīḳ

47. ʿAḳluñ bu maḥālde kārı yoḳdur
Pāy-ı ḳalemün güẕārı yoḳdur

48. Olma be-ġurūr-ı nükte-dānī
Küstāḫ-rev-i reh-i maʿānī

49. Ḳıl ʿacz ile iʿtirāf-ı taḳṣīr
Ol beste-zebān be-şerm-i taʿbīr

3

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Nice bir dilde bu endīşe-i dünyā nice bir
Nice bir pey-revi-i nefs-i ḫod-ārā nice bir

2. Nice bir olmaya şemşīr-i ḫuṣūmet ber-dest
Nefs-i bed-kīş ile dāʾim bu müdārā nice bir

[2] Be-neşr.

3. Böyle ġafletle geçer mi daḫı[3] şām u seḥerüñ
İrmeye ġāyete bī-hūde bu daʿvā nice bir

4. Nice bir bü'l-hevesāne bu sefāhat-ı dāʾim
Naḳd-i ʿömrüñ idesüñ yoḳ yire ifnā [nice bir]

5. Fikr-i dünyā ile ālūde olup bī-pervā
Gelmeye yāduña aṣlā ġam-ı ferdā nice bir

6. Şuʿle-i āhı idüp bedreḳa-i rāh-ı yaḳīn
Olmaya cilve-gehüñ ʿālem-i maʿnā nice bir

[3b]

7. Daḫı gitmez mi derūnuñda bu ṭıflāne heves
Naḳş-ı bī-maʿna-i dünyāya temāşā nice bir

8. Ne bu kūr-āne revīş laġziş-i pā inṣāf it
Olmaya dīde-i cānuñ daḫı bīnā nice bir

9. Ẓāhirüñde ḳanı ārāyiş-i taḳvādan eṯer
Bāṭınuñ olmaya mirʾāt-ı mücellā nice bir

10. Sen iken maẓhar-ı kül nüsḫa-i esrār-ı ezel
Yine sen bilmeyesüñ kendüñi ḥayfā nice bir

11. Pāk olup jeng-i ṣuver āyine-i ḳalbüñden
Rūy-ı maʿnā daḫı olmaya hüveydā nice bir

12. Reng-i zerdī-i nedāmet daḫı itmez mi ẓuhūr

[3] "Daḫı" daha dimekdür.

Nice bir ḥumret-i keyfiyyet-i ṣahbā nice bir

13. Mestī-i ʿaşḳ-ı mecāz irmedi mi ġāyete
Kendüñi eyleyesüñ ʿāleme rüsvā nice bir

14. Ṭaḳasuñ gerdenüñe kendi elüñle zencīr
Ḳayd-ı dil-bestegi-i zülf-i muṭarrā nice bir

15. Nice bir keş-me-keş-i maʿreke-i kün fe yekūn
Şöhret-i ʿālem içün ḫalḳ ile ġavġa [nice bir]

16. Cevher-i ẕātuñı bil kan-ı vücūduñ añla
Baḥṣ-ı bī-hūde-i māhiyet-i eşyā nice bir

17. ʿĀrif ol cümleyi bil noḳṭa-i vaḥdetle tamām
Fikr-i taḳsīm-i[4] cüz-i lā-yetecezzā nice bir

18. Naḳd-i cān ber-kef-i teslīm daḫı olmayasuñ
Ṭaleb-i gevher-i gencīne-i Baṭḥā nice bir

19. İştiyāḳ-ı dil-i ʿarż it bu iki beyt ile var
Nice bir olmaya dilde bu temennā nice bir

20. Naḫl-ı nāzuñ daḫı itmez mi saʿādetle ḳıyām
İştiyākuñla gezüp mihr ola bī-cā nice bir

21. Nice bir bāġrına ol seng-i siyāhı başasun
Ḥasret-i ḥālüñ ile Kaʿbe-i ʿulyā nice bir

4

[4] Taḳ[sīme].

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Aḳıt ḫūn-ābe-i çeşmüñ gelen māh-ı muḥarremdür
   Yine māh-ı muḥarrem bāʾiṣ-i endūh-ı ʿālemdür

2. Ciger-ḫūn olmamaḳ mümkin mi ʿālem derd ile şimdi
   Zamān-ı mātem-i şeh-zāde-i ẕī-şān-ı Ekremdür

3. Vücūdın pāre pāre eyleyüp meh derd-i mātemle
   Ṭaġıtmış ebr kendin sebʿa-i seyyāre derhemdür

4. Güsiste rişte-i ʿişret perīşān dāne-i şādī
   Şikeste çeng-i Zühre ḥāl-i gerdūn cümle pür-ġamdur

5. Atar bir gün vücūdın ḫāke seyr it çün şihāb ol da
   Nice demdür felek ġamla dimāġ-āşüfte sersemdür

6. Meger bülbül çemende merṣiye-ḫᵕān oldı ezhāre
   Perīşān ḥāl-i sünbül ġonceler mebhūt u ebkemdür

7. ʿAceb mi şāḫ-ı gül pür-dāġ iderse şimdi bāzūsın
   N'ola ḫūnın ʿalem ḳaldursa lāle vaḳt-i mātemdür

[4a]

8. Gezer gül-şende zencīrin sürür mecnūn olup cūlar
   Benefşe ser-figende bār-ı ṣad endūh ile ḫamdur

9. Bu bir mātemdür el-ḫaḳ kim buña ḳābil degül ṭāḳat
   N'ola olsa derūn-ı ġonce pür-ḫūnābe-i ḥasret

5

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Çeker çāk eyleyüp gül dest-i ḥasretle girībānı
   Cigerler ḫūn ider bülbüllerüñ feryād u efġānı

2. Olur pür-nem çemende çeşm-i nergis eşk-i şebnemle
   Görüp her ṣubḥ-dem ḫūnīn-şafaḳ ḫurşīd-i raḫşānı

3. Ḫayāl-i Kerbelā eyler ki ġalṭān itdiler ḫāke
   Dem-ālūde ser-i şeh-zāde-i yektā-yı ẕī-şānı

4. Dirīġ ol dem şihāb āsā niçün maḥv olmadı bilsem
   Düşüp ḫāke sipihrüñ āf-tābı māh-ı tābānı

5. Dirīġ ol dem niçün gerdūn girüp ṣad perde-i şerme
   Yirin milk-i ʿademde itmeye bir künc-i pinhānī

6. Dirīġ ol dem niçün dolāb-ı çarḫuñ aḳmayup ābı
   Felek ṣoldurdı ol nev-res nihāl-i gül-şen-i cānı

7. Dirīġ ol dem niçün ḳān aġlayup ebr-i siyeh ġamla
   Cihānuñ olmaya her sengi bir yāḳūt-ı rummānī

8. Dirīġ ol dem niçün ṣad lücce-i mātem gelüp cūşa
   Tecāvüz itmeye ṭūfān-ı girye ḥadd-i imkānı

9. ʿAceb ḥāl-i muṣībet bü'l-ʿaceb ḥayret-fezā mātem
   Revādur tā ḳıyāmet olsa ʿālem derd ile pür-ġam

6

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Cigerler āteş-i ḥasretle yansun şuʿle-ḫ̆ār olsun
   Gönüller derd ile pür-dīdeler hem eşk-bār olsun

2. Yine bir mertebe ṭutsun cihānı nevha-i mātem
   Melāʾik dīde-giryān ehl-i ʿālem cümle zār [olsun]

3. Çıḳup dūd-ı derūn-ı ehl-i mātem evc-i gerdūna
   Siyehler giysün ʿālem şām-ı ḥasret āşikār olsun

4. Kesüp geh naʿl-i tāze geh yaḳup bir dāġ-ı pür-ḥasret
   Felek mātem-geh-i ʿālemde dāʾim dil-figār olsun

5. Atılsun dīdeden ebr-i siyeh feryād ile eşkin
   Derūnı derd ile māhuñ da yansun dāġ-dār [olsun]

6. Yıḳılsun saḳfı gerdūnuñ dökülsün dāne-i encüm
   Dil-i ʿuşşāḳ-ı şeydā gibi ol da tārumār olsun

7. Atılsın mihr-i ʿālem-tābḫāke bām-ı gerdūndan
   Düşüp rūy-ı zemīne hem çü sāye ḫāk-sār olsun

8. Görüp bu mātemi cūlar da döñsün seng ile cismin
   Cihānı geşt idüp ḥasretle dāʾim bī-ḳarār olsun

9. Fiġān ṣad āh ile çarḫ-ı denī-i sifle-perverden
   Ki ayırdı cihānı böyle bir pākīze gevherden

7

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Nedür bāʿiṣ bu rütbe kīne bilsem çarḫ-ı ḫod-rāye
Şikest olmaḳ neden ol gevher-i pāk-i girān-māye

[4b]

2. Neden ol gevher-i yektāyı devrān eylemek żāyiʿ
Ne gevher kim fürūġı ṭaʿne eylerdi Ṣüreyyāya

3. Seḥāb ol gevher-i yektāyı ṭurmaz cüst ü cū eyler
Kemāl-i iştiyāḳından iner geh rūy-ı deryāya

4. Ālev-zār oldı her bir dil ṭutuşdı ser-be-ser ʿālem
ʿAceb āteş bıraḳdı çarḫ-ı ẓālim cān-ı dünyāya

5. N'ola ḫun-ı şafaḳ dāmānını eylerse ālūde
Ṭoḳındı seng-i fitne ʿaks idüp nüh çarḫ-ı mīnāya

6. Ne dāmānı ḳala gör çarḫ-ı dūnuñ ne girībānı
Hele gör sen de seyr it pençe-i pür-zūr-ı daʿvāya

7. Ne daʿvā kim ola erbāb-ı maḥşer cümle pür-ḥasret
Ne daʿvā kim düşe dehşetle lerze ʿarş-ı aʿlāya

8. Ne daʿvā kim ḳopa nev bir ḳıyāmet daḫı ol demde
Gele bir mertebe meydān-ı maḥşer şūr u ġavġaya

9. Dönüp ḫūnīn kefenle lāle-zāre ʿarṣa-i maḥşer
Aḳar her dīdeden ṣad derd ile cūy-ı belā yek-ser

8

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Neşāṭī gel yeter feryādı ḳo dehri ḫarāb itdüñ
Eritdüñ zehre-i ḫūrşīdi māhı dil-kebāb itdüñ

2. Neşāṭī gel yeter āteş bıraḳduñ ḫırmen-i ṣabra
Ḫırāş-ı derd ile cān u dili pür-ıżṭırāb itdüñ

3. Neşāṭī gel yeter virdüñ sipihre ḫavf ile lerze
Ciger-ḫūn eyledüñ geh mihre geh māha ʿitāb itdüñ

4. Neşāṭī gel yeter ḳoyduñ sipihri perde-i şerme
Niḳāb-ı ebr ile mihri giriftār-ı hicāb itdüñ

5. Nedür bu naẓm-ı pür-sūzuñda āteş-pāre mażmūnlar
Dil-i sükkān-ı çarḫı derd ile pür-sūz u tāb itdüñ

6. Nedür bu dīde-i terden aḳan ḫūn-ābe-i ḥasret
Çemen-zār-ı ġamuñ seng-i siyāhın laʿl-i nāb itdüñ

7. Nedür bu cūş-ı ṭūfān-ḫīz-i ḥasret cism-i zāruñda
Aḳıtduñ lücce-i çeşmüñ cihānı ġarḳ-ı āb itdüñ

8. Nedür bu derd ile şīven yeter żabṭ eyle feryāduñ
Ki ʿaḳlı rū be-rāh-ı ġayret ü ṣabrı ḫarāb itdüñ

9. Yeter virdüñ yeter ruḫṣat beyān-ı hecre ḫāmūş ol
Çeküp ṣaḥbā-yı ʿaşḳı gel birāz ser-mest ü medhūş ol

Maṭlaʿlı ve ḳırḳ beyitli naʿt-ı şerīf evvelce baʿżı eşʿār miyānında yazılmış idi.

[5a]

DER MEDḤ-İ MERḲAD-İ ḤAŻRET-İ MEVLĀNĀ

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Bāreka'llāh zihī merḳad-i kāşī-bünyād
   Eylemiş ṭarḥ-ı esāsında tekellüf üstād

2. ʿAlem-i zerle żiyā-güster-i farḳ-ı ʿālem
   Ṭarḥ-ı maṭbūʿ ile revnaḳ-şiken-i sebʿ-i şidād

3. Ḥāke gūyā ki düşer nūr-ı siyehden pertev
   Sāyesi itse zemīn üzre ḳaçan naḳş-ı sevād

4. Ṣāf bir mertebe her cām-ı żiyā-güsteri kim
   Görinür dīde-i cān u dile ṣad rūy-ı murād

5. Şecer-i Ṭūr gibi şuʿle-be-serdür her şeb
   Cā-be-cā sebz-i ḳabā-şemʿ çü serv-i āzād

6. Ḥālet-i ṣūr-ı Sirāfili nümāyān eyler
   Āteşīn naġme ile eylese n'eyler feryād

7. Berḳ urur sīne-i ʿāşıḳ gibi meydān-ı ḥarem
   Seḥer oldıḳca saʿādetle der-i pāki güşād

8. Bu leṭāfet ki var ol ṣaḥn-ı dil-ārāda virür
   Rīze-seng-i ḥaremi gevher-i ḫūrşīde kesād

9. Ḳudsiyān şevḳ ile yüz sürmededür şām u seḥer
   Gerd-i pāk-i ḥaremi olsa n'ola reşk-i zebād

10. Nedür ol bāġ-çe-i dil-keş ile ol ezhār
Nedür ol ḥavż-ı laṭīf ol ḥarem-i feyż-ābād

11. Bu ḥayāt-ı ebedī-baḫş o cān-baḫş[-ı dü-dem]
Nefes-i ʿĪsā ile bir midür ol ravżāda bād

12. Ḥabbeẕā bāġ-çe kim çekmiş anı āġūşa
Ḥarem-i Ḥażret-i Mollā-yı Ebū Bekr-nijād

13. Nice Mollā şeh-i şāhān-ı cihān-ı maʿnā
Ki kemīn bendesidür der-gehinüñ nice Ḳubād

14. Nice şeh kām-ren-i mertebe-i maʿşūḳı
Ki odur tāc-ı ḥaḳīḳat-dih-i farḳ-ı efrād

15. Vāriṣ-i sırr-ı Resūl maẓhar-ı küll kim dāʾim
Evliyā feyż-i cenābından ider istimdād

16. Maṭlaʿ-ı şems-i ḥaḳīḳat ki miṣāl-i ẕerre
Zāʾir-i der-geh-i vālāsı olınmaz taʿdād

17. Nāẓım-ı gevher-i maʿnā ki dür-i naẓmından
Lemeʿān iylemede ʿāleme nūr-ı irşād

18. Der-geh-i feyż-eṣeri ḳıble-i cān-ı ʿurefā
Kuḥl-ı ḫāk-i ḳademi sürme-i çeşm-i evtād

19. Şeref-i ẕāt ile yektā güher-i kan-ı şühūd
Ḳıymet-i tām ile zībendedür baḥr-ı vidād

20. Naẓmı bir tīġ-i celī-şaʿşaʿadur kim el-ḥaḳ
Virmiş ol tīġa ṣafā cevher-i esrār-ı meʿād

21. Ẕātı bir āyine-i ṣāf u micellādur kim
Tābiş-i ʿaksi ider nūr-ı dil ü cānı ziyād

22. Kām-baḫşā sen o şehsüñ ki olur bī-şübhe
Yüz süren der-gehüñe nāʾil-i ṣad güne murād[5]

[5b]

10
ĠAZELİYYĀT

١ [ḤARFÜ'L-ELİF]

müfteʿilün / fāʿilün / müfteʿilün / fāʿilün

1. Zād-ı reh-i ʿaşḳ kim ẕevḳ-i fenādur baña
Şuʿle-i āh-ı derūn rāh-nümādur baña

2. Seyr-i bahār eylesem bāġda bī-rūy-ı yār
Her güli bir şuʿle-i sūz-fezādur baña

3. Çāh-ı ẕeḳan kim dile oldı billūrīn cām
Leb degül ol cām ile rāḥ-ı ṣafādur baña

4. Ḫusrev-i ʿaşḳam ki ger sīb-i zenaḫdān-ı yār
Dest-ḫoş-ı ārzū olsa sezādur baña

[5] Aṣılda bu ḳadardır.

5. Olsa Neşāṭī n’ola sırr-ı ḥikem her sözüm

Levḥ-i dil āyīne-i ġayb-nümādur baña

11

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Zihī fürūġ ki virmiş şarāb-ı nāb saña

Baḳınca ḫīre olur çeşm-i āf-tāb saña

2. Ḥoşā leṭāfet-i teʾşīr-i feyż kim virmiş

Şarāba tāb u ṭarāvet ruḫuñ şarāb saña

3. Gören olur seni lā-büd olursa da Cibrīl

Siyāh-mesti-i çeşmüñle dil-ḫarāb saña

4. Ṣabā mıdur ṭoḳınan zülfine yaḫūd şāne

Nedendür ey dil-i şeydā bu ıżṭırāb saña

5. Virürse ġamzesi ruḫṣat Neşāṭiyā yārüñ

Neẓāre-i ruḫına var mı dilde tāb saña

12

ا [ḤARFÜ’L-MEDLİ ELİF]

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. ʿĀşıḳ olurdı fikr-i leb-i yārdan cüdā

   Olsaydı āb gevher-i şeh-vārdan cüdā

2. Dil tār-tār-ı ġuṣṣa vü dil çāk-çāk-ı ġam

   Mānend-i şāne zülf-i siyeh-kārdan cüdā

3. İtmiş sevād-ı ḫaṭṭ-ı ruḫın dilde cilve-ger

   Dāʾim duḫānı eylemeyen nārdan cüdā

4. Eksik degül ḳażā ser-i erbāb-ı kibrden

   Tīġ olmasa n'ola ser-i kūh-sārdan cüdā

5. Olmaz Neşāṭiyā keder-i jeng-i hecr ile

   Miʿrāt-ı sīne ʿaks-i ruḫ-ı yārdan cüdā

13

ب [ḤARFÜ'L-BE]

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Gögerdi rūy-ı hevā ẓāhir oldı ṣanma seḥāb

Çemende berf ile bāz-ı sefīde döndi ġurāb

2. Ne naḳş göstere āyā müşaʿbid-i sermā

Ki hem-çü āyine yaḫ-beste oldı ṣafḥa-i āb

3. Cihān ki yek-sere yaḫ-bestedür n'ola şimdi

Olursa bezmde yaḫ-pūş āteşīn mey-i nāb

[6a]

4. Nedür bu şiddet-i sermā ki ṣanma ḫākister

Giyerdi[6] aḫker-i sūzāna ḫavf-ı dey sincāb

5. Gezend-i bād-ı şitādan Neşāṭiyā şimdi

Seḥābı perde ṭutar şemʿ mihr-i ʿālem-tāb

14[7]

پ [HARFÜ'L-PE]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

[6] "Giyerdi" geydürdi.

[7] Bu gazelin redifi "p" harfi ile yazılmış olup bundan sonraki kısımlar tekrar "b" harfi ile yazılmıştır.

1. Gülistān-ı dilüñ kim gülleri dāġ-ı belādur hep

   Neṣīmi āh-ı ḥasret cūyı eşk-i ġam-fezādur hep

2. Perīşān olmamaḳ mümkin midür ʿaşḳuñda diller kim

   O müşkīn ṭurra-i pür-ḫam gibi ser-der-hevādur hep

3. N'ola ḫūn-ı ciger rīzān olursa şīşe-i dilden

   Gelen dest-i sitemle dem-be-dem seng-i cefādur hep

4. Göñül pür-tāb-ı ḥasret ʿaşḳ ile ben āteşem āteş

   Mezāyā-yı kelāmum ser-be-ser sūz-āşinādur hep

5. Neşāṭī-veş ki ṣad āşūb ile ḫāṭır perīşāndur

   Bu şūr u fitneye bāʿiṣ o kāfir mācerādur hep

15

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Bulduḳça ʿaks-i bāde ile gāh gāh tāb

   Seyr-i cemāl-i yāre getürmez nigāh tāb

2. Baḳ zīr-i ṭurradan ruḫına laʿlin it ḫayāl

   İnkār olur mı bāde ile ẕevḳ-i māh-tāb

3. Çeşmi siyāh-mest-i füsūn dest-i nāzına

Ebrū-yı dil-keşi iki tīġ-ı siyāh-tāb

4. Düşmez mi cürʿa gibi varup ḫāk-i pāyine

Saġar be-kef o şūḫı gören şeb-külāh-tāb

5. İtmez Neşāṭiyā eṣer ol cevr-pīşeye

Ṣalsa cihāna her ne ḳadar sūz-ı āh tāb

16

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Gülden derūn-ı lāleye düşdükce gāh tāb

Gūyā be-dīd olur çeh-i Naḫşebde māh-tāb

2. Gül açdı sīnesin n'ola olsa benefşe de

Ser-germi-i leṭāfet ile şeb-külāh tāb

3. Çīn-i cebīn-i gül dil-i bülbülde ḳor mı hūş

ʿArż-ı niyāz ḳande getürmez nigāh tāb

4. Eşcār-ı bāġdan ki düşer cūya sāyeler

Şāh-ı bahār tīġını eyler siyāh-tāb

5. Dil-sūz nālelerle Neşāṭī gibi yine

Bülbül cihāna ṣalmada her ṣubḥ-gāh tāb

17

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Ṣalduḳca şebde meşʿale-i lāle gāh tāb

Eyler fürūġı bezm-i güli reşk-i māh-tāb

2. Gör inḳılāb-ı ʿālemi baḳ tīġ-ı sūsene

Her rūz jeng-ḫorde vü her şeb siyāh-tāb

3. Ḳābil midür bu tābiş-i nūr-ı cemāl ile

Ol āf-tāb-ı ḥüsne getürmek nigāh tāb

[6b]

4. Gör ḥālet-i maḥabbeti ẕevḳ-i fenā ile

Meclisde şemʿ gāhi olur şeb-külāh-tāb

5. Gördüm Neşāṭiyā gice āṣār-ı sūzişin

Ṣalmış sipihre ḥasret ile sūz-ı āh tāb

18

ت [ḤARFÜ'T-TE]

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Çekdükce mey-i nāzı o çeşm-i siyeh-i mest
   Bir āfet olur ʿāleme her bir nigeh-i mest

2. Her kūşede ṣad şevḳ ile biñ hū ḳoparurlar
   Gāhī ki ḫırām eyleye ol kec-küleh-i mest

3. Olmaz yine ser-germ ṣafā-yı ruḫ-ı sāḳī
   Gül-zār-ı bihişt olsa eger cāy-geh-i mest

4. Āhsente zihī meẕheb-i ʿuşşāḳa ki anda
   Defʿ-i ġam-ı dil-dārdur ancaḳ güneh-i mest

5. Bilmem nice olur ḥāl-i Neşāṭi bir olursa
   Ol ġamze-i pür-fitne ile ol nigeh-i mest

19

ج [ḤARFÜ'L-CİM]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Ṣabādan kim ola gīsū-yı dil-ber rāst gāhī kec
   Olur ḥāl-i dil-i ʿuşşāḳ yek-ser rāst gāhī kec

2. Ḥaẕer ey fitne kim ḫançer be-kef mest-āne ol āfet
   Gelür mey-ḫāneden destār ber-ser rāst gāhī kec

3. Ol ebrūlar ki sāḳī ḳıble-i cāndur rükūʿın gör
   Ṣürāḥī gerdenin meclisde eyler rāst gāhī kec

4. Olur tīr ü kemān gül-şende ḳaṣd-ı bülbül-i zāre
   Ṣābādan kim ola şāḫ-ı gül-i ter rāst gāhī kec

5. Ḫayāl-i ebruvān u ḳadd-i dil-berle Neşāṭī-veş
   Olur ḥāl-i dil-i endūh-perver rāst gāhī kec

20

چ [ḤARFÜ'L-ÇİM]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Bī-ṣafā-yı ʿaşḳ olup bī-derd-i yār olmaḳ da güç
   Bir sitem-ger āfetüñ cevriyle zār olmaḳ da güç

2. Evc-i istiġnāʾda pervāz itmedigin murġ-ı dil
   Pāy-bend-i ʿaşḳ ile āşüfte-kār olmaḳ da güç

3. Bir nigāh-ı ġamzeye ṭāḳat getirmezken göñül
   Günde biñ tīr-i cefāya sīne-dār olmaḳ da güç

4. Vaʿde-i ferdāsına gāhī iderdüm iʿtimād
   Ḥayret-ālūd-ı belā-yı intiẓār olmaḳ da güç

5. Gerçi yoḳ ṭāḳat Neşāṭī seyr-i dīdār itmege
   Kūşe-gir-i ḥasret-i dīdār-ı yār olmaḳ da güç

21

ح [ḤARFÜ'L-HA]

müfteʿilün / fāʿilün / müfteʿilün / fāʿilün

1. Geldi seḥer gerdişe cām-ı dıraḫşān-ı ṣubḥ
   Olsa n'ola tāb-nāḳ çāk-i girībān-ı ṣubḥ

2. Geldi yine bir beyāż miḥr-i şeh-i şarḳ ile

ʿİyşe ṣalā yazdılar şevḳ-nüvīsān-ı ṣubḥ

3. Feyżini ʿām eyleyüp dehre virir her seḥer

Şīşe-i eflāke zīb nergis-i bustān-ı ṣubḥ

[7a]

4. Pür-ʿaraḳ-ı jāledür sāġar-ı laʿlīn degül

Olsan n'ola mest-i şevḳ yek-sere murġān-ı ṣubḥ

5. Gelse Neşāṭī n'ola raḳṣa yine ẕerreler

Ṭoldı mey-i sürḫ ile sāġar-ı gerdān-ı ṣubḥ

22

ر [ḤARFÜ'R-RE]

mefʿūlü / fāʿilātün / mefʿūlü / fāʿilātün

1. Ruḫsāruñ üzre zülfüñ pür-pīç ü tāb göster

Çün hāle her ḫamında bir māh-tāb göster

2. ʿArż eyledükce ʿāşıḳ laʿl-i müẕāb-ı çeşmin

Aç ḥoḳḳa-i dehānuñ sen dürr-i nāb göster

3. Olsun ol iki şemşīr cevher-nümā-yı behcet

Ebrūlaruñda gāhī çīn-i ʿitāb göster

4. Mest-āne bir nigehle bir şūr ṣal ki dehre

Zühdī tamām rüsvā vü ʿaḳlı ḫarāb göster

5. Resmeyle bezm-i ʿaşḳı ey māni-i maḥabbet

Ol bezme cān-ı zārı tār-ı rebāb göster

6. Pertev-nümā-yı şevḳ it ol nār-ı āb-pūşı

Bezm-i ṣafāyı sākī pür-āb u tāb göster

7. Vaṣf-ı ḫaṭında ṭarḥ it bir nev ġazel Neşāṭī

Yārāna naḳş-ı siḥri ber-rūy-ı āb göster

23

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Āvāre dil ki kendi gibi bī-ḳarār arar

Rāz-ı derūnın açmaġa bir ġam-güsār arar

2. Ḫāl-i siyeh miyān-ı dü-ebrū-yı yārda

Şeh-bāz-ı ḫüsndür ki per açmış şikār arar

3. Çengāl-i zülf-i pür-ḫam-ı müşkīn-kemend ile

Çāh-ı ẕeḳanda delv-i dili ṭurma yār arar

4. Mest-āne rāz-ı bülbüli bir gün açılmasun

Dāʾim dehān-ı ġoncayı bād-ı bahār arar

5. Dīvānçe-i derūnda Neşāṭī ṣafā ile

Vaṣf-ı lebüñde bir ġazel-i āb-dār arar

24

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Mihrüñ ki ḫum-ı çarḫ gibi cāmı tehīdür

Māhuñ mezeden sofra-i inʿāmı tehīdür

2. İrmez elümüz mīve-i vaṣla dil-i zāruñ

Dāmān-ı niyāz-ı keder-encāmı tehīdür.

3. Reh-yāb-ı viṣāl olsa da ḥayrān-ı cemālüñ

Āġūş-ı ümīd-i dil-i nā-kāmı tehīdür

4. İʿcāz-ı melāḥat mi degül çāh-ı ẕeḳan kim

Biñ cān u dile maḥbes iken nāmı tehīdür

5. Bezminde Neşāṭī meze yoḳ tīre-dilānuñ

Meyden ḳadeḥ-i lāle gibi cāmı tehīdür

25

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Cilve-gāh-ı nāza kim ol āfet-i meh-rū çıḳar

Her ṭarafdan evc-i çarḫa şevḳle biñ hū çıḳar

[7b]

2a. Cān atar bī-çāre dil gāhī niyām-ı nāzdan

Ḳaṣd-ı zaḫm-ı cān ile ol ḫançer-i ebrū çıḳar

3a. Remzden ḫālī degül naḳş-ı cemāl-i dil-rübā

Ḫaṭṭ-ı laʿli bir muʿammādur ki şeftālü çıḳar

4. Yāsemenden ser-zede sünbül ṣanır seyr eyleyen

Kūşe-i destārdan kim zülf-i ʿanber-bū çıḳar

5. Demdür ey kilk-i Neşāṭī şevḳ ile ġavvāṣ olup

Zīb-baḫş ol baḫr-i maʿnādan yine lüʾlüʾ çıḳar

26

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Luṭf-ı güftārında ḥayrān ol dehānın kim bilür

Çün kemer pür-pīç ü tāb olma miyānın kim bilür

2. Ġamzesin mest-āne seyr it itme cāmından suʾāl

Kuḥl-ı çeşmin ḳıl temāşā sürmedānın kim bilür

3. Keşf-i rāza dilde yoḳ cürʾet hücūm-ı nāzdan

ʿArż-ı ḥāle ol şeh-i ḥüsnüñ zamānın kim bilür

4. Sen hele kendüñ tedārük üzre ol ey murġ-ı dil

Ḳaṣd-ı şeh-bāz-ı dü-çeşm-i cān-sitānın kim bilür

5. Söz Neşāṭī böyle ḫoş-tābʿāne bī-pervā gerek

Şāʿirüñ iʿcāz ile siḫr-i beyānın kim bilür

27

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü /fāʿilün

1. Feryād-ı dil ki sīne-i ġam-ḫᵛārdan gelür
   Bir nāledür ki ol pes-i dīvārdan gelür

2. Fitne ṣalā-yı el-ḥaẕer eyler şitāb ile
   Ol şeh ki mest-ḫāne-i ḫammārdan gelür

3. Ḫamyāze-rīz-i bādesidür cām-ı āf-tāb
   Ol neşʾe kim dile nigeh-i yārdan gelür

4. Gül-gūne-i cemāle olur zīb-baḫş-ı reng
   Her ḳaṭre ḫūn ki çeşm-i güher-bārdan gelür

5. Kālā-yı ṣabrı ġāret iden düzd-i ġamzedür
   Ṣorsañ Neşāṭiyā yine inkārdan gelür

28

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Bezm-i çemende ẕevḳe sebeb ney mi cū mıdur
   Ḥūnīn terānelerle gelū-yı sebū mıdur

2. Ḫūn-ı şafaḳla mihri giriftār-ı şerm iden

Dāʾim derūna āteş uran reng-i rū mıdur

3. Gül-şen midür kenāresi olmış benefşe-zār

Ruḫsār-ı al ile o ḫaṭ-ı müşk-bū mıdur

4. Ḥayretle itdigüm bilemem ḫūn-ı giryeden

Miḥrāb-ı ebruvānuña ḳarşu vużū mıdur

5. Bī-tābi-i dimāġa sebeb hep Neşāṭiyā

Būy-ı zükām-rīz-i gül-i ārzū mıdur

29

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Ser-mest-i ezel bezm-i meyi sāġarı neyler

Ḫoş-ḥāl-i fenā gül-şeni verd-i teri neyler

[8a]

2. ʿUryāni-i ṣubḥ-dem-i ḥaşri bilen ʿārif

Çün şemʿ giyüp farḳına tāc-ı zeri neyler

3. Mürġānı üşürmiş başına Ḳays-ı dil-figār

Ḥayret-zede-i deşt-i maḥabbet seri neyler

4. İtmiş ṭutalum bād ile dil ṭarḥ-ı tekellüf

Şāneyle olan renciş-i müşkil-teri neyler

5. Olsa ne ḳadar ḥüsn ile raʿnā dil-i ʿāşıḳ

Bī-şive olan dil-ber-i sīmīn-beri neyler

6. Yārāna naẓīre dimeyüp gāhi Neşāṭī

Bilsem ʿacabā ḫāme-i siḥr-āveri neyler

30

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Meclise sāḳi-i gül-çehre ki cām-āver olur

Rūḥ-ı Cemden dil-i rindāna peyām-āver olur

2. İtse gül-zārı güẕer bād-ı ṣabā kūyuñdan

Çemenüñ raḳṣ-künān ḫāki ḳıyām-āver [olur]

3. Ġamze tīrin hedef-i cāna ki per-tāb eyler

Nāz-ı dāmen-be-miyān aña sihām-āver olur

4. Selb idüp ʿaḳlı geçen nām u nişān ḳaydından

Defter-i ʿaşḳda Mecnūn gibi nām-āver olur

5. Kām-ı dünyāyı Neşāṭī gibi nā-çīz gören

Devlet-i ʿaşḳda her vech ile kām-āver [olur]

31

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Ḫaṭṭuñ ki zīr-i ṭurrada gāhī nihān olur

Gūyā kemīnde fitne sipāhı nihān olur

2. Olduḳça tāb-dāde ruḫuñ zīr-i ṭurradan

Çarḫuñ seḥāb-ı şerm ile māhı nihān olur

3. Raḫşende necm-i baḫtum olur münkesif ḳaçan

Gīsūlarında ḫāl-i siyāhı nihān olur

4. Çeşmümde ʿaks-i ḫançeri mestūr giryeden

Gūyā derūn-ı ābda māhī nihān olur

5. İfşā-yı rāzdan ḥaẕer eyle Neşāṭiyā

Derd ehlinüñ fiġān ile āhı nihān olur

32[8]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Çeşm-i ser-mestüñ ki farṭ-ı nāzdan bīmār olur

Ḫānmān-sūz-ı dil-i Cibrīl bir mekkār olur

2. Her nigāh-ı nīm-bāzuñ dehre bir āfet ṣalar

Zīr-i müjgānuñda gāhī fitne kim der-kār olur

3. Ol iki ebrū ki eyler tīr-i nāzın der-kemān

Fitne lerzān ḫavf ile āşūb-ı dest-efşār olur

4. Gör ṣafā-yı ʿaşḳı kim dil külbe-i aḥzān iken

Gāh olur kim yād-ı rūḫsāruñla Yūsuf-zār [olur]

5. Şīve-i iʿcāza kim endīşe āġāz eylese

Ṭabʿ-ı pür-zūr-ı Neşāṭī böyle siḥr-āṣār olur

[8] Mecmuadaki 3, 4 ve 5. beyitlerin sıralaması Neşâtî Dîvânı'nda farklıdır. Kaplan, *ND*, 143-144.

[8b]

33

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Mest-i nāz olduḳca çeşmüñ āfet-i bī-bāk olur
   Dest-i ġamzeyle girībān-ı veraʿ ṣad çāk olur

2. Ḳudsiyān reşk itmemek mümkin midür ol ṣayda kim
   Raḫş-ı nāzuñda senün zīb-i ser-i fitrāḳ olur

3. Çeşm-i mihre tūtiyā eyler felek her zerresin
   Ārzū-yı sāye-i ḳaddüñle ol kim ḫāk olur

4. Gelse kūyuñdan ṣabā gāhī olup ʿanber-şemīm
   Ḫāk-i pāyuñ zīb-baḫş-ı dīde-i nem-nāk olur

5. Dāmen-i zülfe ṣunar bir gün Neşāṭī pençesin
   Şāne-veş bir dil ki tīġ-ı ʿāşḳ ile ṣad çāk olur

34

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Bir dil ki tāb-ı ʿaşḳ ile āteş-nihād olur

   Cevrüñ de görse şuʿle-i şevḳi ziyād olur

2. Her ḫūn-ı dīde penbe-i dāġ üzre kim düşer

   Ḥasret-zemīn-i sīnede güller güşād olur

3. Āh ol şarāb-ı nāzdaki luṭf-ı keyfe kim

   Ġamzeñle ʿ işveye sebeb-i ittiḥād olur

4. Levh-i ḫayāle naḳş-ı ḫaṭṭuñ kim çeker göñül

   Aña sevād-ı merdüm-i dīde midād olur

5. Yek-rengi-i maḥabbeti gör kim Neşāṭiyā

   ʿ Āşıḳ sitemle pür-ġam iken yine şād olur

35

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Çeşmüñ ki gāh dest-be-ṣahbā-yı nāz olur

   Her bir girişme hūş-rübā-yı niyāz olur

2. Ġamzeñ ki ḫışm ile çeke mest-āne ḫançerin

   ʿ Āşıḳ niṣār-ı cān iderek sīne-bāz olur

3. Mihr-i ruḫuñ ki şemʿ-i şeb-istān-ı Ṭūrdur

Bir nīm-zerre-i şuʿlesi ʿālem-güdāz olur

4. Zülfüñ ki her ḫamında nice fitne bestedür

El-ḥaḳḳ o dil-siyāh ʿaceb siḥr-sāz olur

5. Reşk itmemek olur mı melāʾik Neşāṭiyā

Gāhī elümde ḫāme ki māʿnā-ṭırāz olur

36

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Bāġ-ı ruḫında sebze-i nev kim demīdedür

Mirʾāt-ı sīne āyine-i jeng-dīdedür

2. Bīnī-i pākine elif-i ān disem n'ola

Ebrū-yı dil-firib aña medd-i keşīdedür

3. Virdük fenāya ʿaşḳa düşelden vücūdumuz

Bizden yine o gözlerü āhū remīdedür

4. Seyr eyle ḥālet-i dil-i pür-ḫūnı ġoncede

Açılsa şevḳ ile yine câme-derīdedür

5. Çek mīve-i viṣālden el kim Neşāṭiyā

Ol tāze naḫl-ı nāz dahı nev resīdedür

[9a]

37

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Ġamzeñ ki büt-i ʿişve-ger-i nāz-ı[9] hevese

Āşūb-ı dile bir nigeh-i āfeti besdür

2. Çeşmüñ ki hümā-ṣayd iki şeh-bāzdur el-ḥaḳḳ

Sīmurġ-ı ḫıred evc-i şikārında megesdür

3. Biz bādiye-peymā-yı reh-i kaʿbe-i ʿaşḳuz

Feryād-ı ciger-sūz bize bāng-ı ceresdür

4. Müstaġni-i dehrüz ki yed-i himmetümüzde

Gül-zār-ı dü-ʿalem bir avuc ḫār ile ḫasdur

[9] Tāze heves.

5. Ol murġ-ı belā-perver-i ʿaşḳuz ki Neşāṭī

Her kūşe-i gül-şen bize dām u ḳafesdür

38

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Nedür o ġāliye-gūn ḫaṭṭ ile ruḫ çün ḥūr

Sevād-ı ḫarf degül mi libās-ı sūre-i nūr

2. Hücūm-ı ġamze-i şūḫuyla fitneler zinde

Siyāh-mesti-i çeşmiyle şehr-i dil pür-şūr

3. Ya āb-ı dīde ya ḫūn-āb-ı dil çeker lābüd

Ḫumār-ı nāzını defʿ itse ġamze-i maḫmūr

4. Ḫırāma gelse olup germ-cilve-i ʿişve

Olur güẕer-geh-i nāzında fitneler maḥşūr

5. Bu genc-i ʿaşḳ ki vardur Neşāṭiyā dilde

Ne deñlü olsa ḫarāb ol ḳadar olur maʿmūr

39

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Şevḳ-i cemāl gāh nihān geh be-dīd olur
   Berḳ-i viṣāl gāh nihān geh be-dīd olur

2. Ebrūsı zīr-i ṭurrada gūyā seḥābdan
   Şekl-i hilāl gāh nihān geh be-dīd olur

3. Bir dāmdur o ṭurra ki taḥrīk-i bād ile
   Çün dāne-i ḫāl gāh nihān geh be-dīd olur

4. Mirʾāt-ı dil ki rāz-nümā-yı dü-kevndür
   Gerd-i melāl gāh nihān geh be-dīd olur

5. Çün kirm-i tāb-dāde-i şeb çarḫ-ı feyżden
   Necm-i ḫayāl gāh nihān geh be-dīd olur

6. Zīr-i külāhdan ḫam-ı zülfi degül çıḳan
   Cīm-i cemāl gāh nihān geh be-dīd olur

7. Şevḳ-i hücūm-ı ʿaşḳ ile her şeb Neşāṭiyā
   Ṣad vecd ü ḥāl gāh nihān geh be-dīd olur

40

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Mūydan ince miyān-ı şūḫ-ı fettānum mıdur
   Rişte-i bārīk-i dil mi yā reg-i cānum mıdur

2. İstemez yüz sürdigüm dāmānına bāʿiṣ ʿaceb
   Eşk-i ḫūn-ālūd-ı dīde ḫār-ı müjgānum mıdur

3. Meh midür zīr-i şafaḳdan gāh tāb-endāz olan
   Şuʿle-pīrā dāġ-ı ḫūn-ālūd-ı sūzānum mıdur

4. Baḥr-i ʿaşḳa bī-keder ṣaldum yine fülk-i dili
   Ḫıżr-ı tevfīḳ-i maḥabbet lā-teḫaf-ḫ˘ānum mıdur[10]

[9b]

5. Destine mirʾāt olup baḳduḳca gāhī rūyına
   Dirmiş ol āfet Neşāṭī dāḫı ḥayrānum mıdur

[10] Bu beyit mecmuada mükerrerdir. Bu nedenle 4, 5, 6 olan beyit sıralaması 4, 5 şeklinde düzeltilmiştir.

41

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Şūriş-i dil ʿāşıḳuñ dāġ-ı serinden bellidür
   Nev-bahār-ı ʿaşḳ gül-berg-i terinden bellidür

2. Başḳa bir ḥālet virür ebrūların çīn eylese
   Tīġ-ı pür-tāb-ı melāḥat cevherinden bellidür

3. Kaṣdı ʿuşşāḳa sitem ya iltifāt-ı nev midür
   Bir nigāh-ı ġamze-i nāz-āverinden bellidür

4. Tūde-i ḫāk-i mezāru küştegān-ı ḫasretüñ
   Sebze-i ḫ̆ābīde-i ġam-güsterinden bellidür

5. Ketm-i ʿaşḳ eylerse de ʿāşıḳ Neşātī-veş yine
   Zerdi-i ruḫsār ile çeşm-i terinden bellidür

42

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Misāl-i çeşm-i bütān nergis-i çemen maḫmūr
   İçen bu bādeyi maḫmūr içmeyen maḫmūr

2. ʿAceb mi milk-i dile ṣalsa ġamzeler āşūb

Ḫarāb-ı ʿişve-nigeh çeşm-i pür-fitne maḫmūr

3. Bahār-ı ʿālem-i cāhuñ ḥazānı der-peydür

Olur bu meclise elbette her gelen maḫmūr

4. Ḫoşā füzūni-i keyf-i mey-i maḫabbet kim

Ḫarāb-ı ʿaşḳ yatur Ḳays u Kūh-ken maḫmūr

5. Bilür mi telḫi-i ḳām-ı dili Neşāṭī-veş

Ḫumār-ı hecr ile ʿālemde olmayan[11] maḫmūr

43

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Göñül ki dāġ ile vādī-i lāle-zāre döner

Sirişk-i dīde-i ter cūy-ı bī-ḳarāre döner

2. Benem o zār-ı belā-keş ki gird-bād-āṣā

Serümde dūd-ı derūnumla biñ şerāre döner

[11] Aṣlında "ölmeyen" ṣūretinde yazılmışdır.

3. Ne gerdişinde ṣafā var ne meclisinde neşāṭ

Şikeste cāmı mehüñ bilmezem ne kāre döner

4. Şarāba kim düşe ruḫsār-ı yārdan pertev

Elünde sāġar-ı mey mihr-i tāb-dāre döner

5. ʿAceb mi olsa Neşāṭī ġamuñla ser-gerdān

Miyān-ı lüccede keştī-i pāre pāre döner

44

ڑ [ḤARFÜ'Z-ZE]

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Şevḳuz ki dem-i bülbül-i şeydāda nihānuz

Ḫūnuz ki dil-i ġonce-i ḥāmrada nihānuz

2. Biz cism-i nizār üzre döküp dāne-i eşki

Çün rişte-i cān gevher-i maʿnāda nihānuz

3. Olsaḳ n'ola bī-nām u nişān şöhre-i ʿālem

Biz dil gibi bir ṭurfa muʿammāda nihānuz

[10a]

4. Maḥrem yine her ḥālümüze bād-ı ṣabādur

Dāʾim şiken-i zülf-i dil-ārāda nihānuz

5. Hem gül gibi rengīni-i maʿnā ile ẓāhir

Hem neşʾe gibi ḥālet-i ṣahbāda nihānuz

6. Geh ḫāme gibi şekve-ṭırāz-ı ġam-ı ʿaşḳuz

Geh nāl gibi ḫāme-i şekvāda nihānuz

7. İtdük o ḳadar refʿ-i taʿayyün ki Neşāṭī

Āyīne-i pür-tāb-ı mücellāda nihānuz

45

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Ne seyr-i gül-şene ne cūy-bāre dek giderüz

Sirişk-i çeşm ile biz kūy-ı yāre dek giderüz

2. Yem-i maḥabbete ṣalduḳ ten-i şikestemüzi

Bu taḫta-pāre ile bir kenāre dek giderüz

3. Bu yolda pey-rev olup biz de rūḥ-ı Ferhāda

Hevā-yı şevḳ be-ser kūh-sāre dek [giderüz]

4. Çemende sünbül ile göñlümüz güşād olmaz

Sebū be-dūş-ı ṣafā lāle-zāre dek [giderüz]

5. Teveccüh-i dili pūyān-ı feyż idüp şimdi

Cenāb-ı pāk-i Ḫudāvendigāre dek giderüz

6. Ṣudāʿ-ı nāliş-i dil tā-be-key Neşāṭī-veş

Şikāyet eyleyerek kūy-ı yāre dek giderüz

46

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Dil pāre pāre zaḫm ile pürdür derūnumuz

Şāhid degül mi gözden aḳan cūy-ı ḫūnumuz

2. Biz kim miṣāl-i şīşe-i mey pāk-meşrebüz

Birdür bizüm hemīşe derūn u birūnumuz

3. Biñ ʿaḳl-ı Bū-ʿAlī iremez ḳaṣd-ı remzine

Bir nükte açsa sırr-ı hikemden cünūnumuz

4. Ḥayretle ıżṭırāb teʿ āḳḳubda birbirin

Farḳ olmasa n’ola ḥarekāt u sükūnumuz

5. Biz bir gürūh-ı bü’l-ʿacebüz kim Neşāṭiyā

Şīr-i felekle pençeleşür eñ zebūnumuz

47[12]

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Biz kim ġam-ı firāḳ ile bī-hūş-ı ḥasretüz

Leb-beste-i maḥabbet ü ḫāmūş-ı ḥasretüz

2. Dökse ʿaceb mi dīde-i ter çeşme çeşme ḫūn

Biz māye-dār-ı ḥālet-i ser-cūş-ı ḥasretüz

3. Ol baḥr-i mevc-ḫīz-i ġamuz biz ki rūz u şeb

Taḥrīk-i bād-ı āh ile pür-cūş-ı ḥasretüz

4. Biz çeşm-dūz-ı müjde vü zer-naḳd-ı cān be-kef

Ser-tā-be-pāy dīde vü pür-gūş-ı ḥasretüz

[12] Mecmuadaki 5. beytin sırası Neşâtî Dîvânı’nda farklıdır. Kaplan, *ND*, 154-155.

5. Olsaḳ ʿaceb mi hem-çü Neşāṭī helāk-i ġam

Bezm-i belāda zehr-i keder nūş-ı ḥasretüz

[10b]

48

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Cünūn-ı ʿaşḳımuzı ḫaṭṭ-ı yārdan bilürüz

Güşāyiş-i dili seyr-i bahārdan bilürüz

2. Ṣebāt-ı derd-i dili ıżṭırāb-ı ḫāṭırdan

Ḳarār-ı ʿaşḳı dil-i bī-ḳarārdan bilürüz

3. Çemende bülbül-i şeydāyı āteşīn-naġme

Fürūġ-ı cām-ı güli şuʿle-bārdan bilürüz

4. Ne şūr ṣalduġını bāġa neşʾe-i ʿaşḳuñ

Fiġān-ı bülbül-i āşüfte-kārdan bilürüz

5. Şikāyet eylemezüz çarḫdan Neşāṭi biz

Ne gelse cānib-i Perverdigārdan bilürüz

49

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Biz āb-dih-i gülbin-i ibrām-ı niyāzuz
   Sīr-āb-kun-ı baġ-çe-i kām-ı niyāzuz

2. Hem mihr-i celī-şaʿşaʿ-i ṣubḥ-ı ümīdüz
   Hem şemʿ-i ciger-sūḫte-i şām-ı niyāzuz

3. Üftādesiyüz cürʿa gibi sākī-i nāzuñ
   Biz bezm-i maḥabbetde mey-āşām-ı niyāzuz

4. Geh yeʾs ile peyġūle-nişīn-i ġam-ı ḥasret
   Geh ṣaḥn-ı temennāda sebük-kām-ı niyāzuz

5. Biz rind-i sebük-rūḫ-ı cihānuz çü Neşāṭī
   Ser-mest-i ṣafā bāde-keş-i cām-ı niyāzuz

50

mefʿūlü / mefāʿilün / faʿūlün

1. Biz ġamla ki reh-neverd-i ʿaşḳuz
   Dil-ḫaste-i germ ü serd-i ʿaşḳuz

2. Şeb-gird-i maḥabbetüz ki tā ser

Ālūde-nümā-yı gerd-i ʿaşḳuz

3. Hem deşt-i belāda derd ile zār

Hem ḫāne-ḫarāb-ı nerd-i ʿaşḳuz

4. Yoḳ būy-ı ṣafā meşām-ı dilde

Āşüfte-dimāġ-ı derd-i ʿaşḳuz

5. Müstaġnī-i ālemüz Neşāṭī

El-ḳıṣṣa tamām merd-i ʿaşḳuz

51

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Sīnede genc-i ġam-ı ʿaşḳı ki pinhān buluruz

Anda dāġ-ı dili ol gence nigeh-bān buluruz

2. Bir beyābāna düşürdük yolumuz ʿaşḳ ile kim

Bün-i ḫārında nice ṣaḥn-ı gülistān buluruz

3. Şāne ṣad çāk-i dü-zülfüñ dil ü cān meftūnuñ

Çeşm-i mirʾātı daḫı ḥüsnüñe ḥayrān buluruz

4. Mey-i ʿaşḳuñla senüñ ʿaḳlı ki rüsvā görürüz

Zühdi peymāne-keş-i meclis-i rindān buluruz

5. Ḫançer-i ġamzeñi vaṣf itse Neşāṭī gāhī

Ser-i kilkinde mürekkeb yirine ḳan buluruz

[11a]

52

س [ḤARFÜ'S-SİN]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Şuʿle-i ʿaşḳ ile kim bādiye-pūyān idi Ḳays

Āteş-endāz-ı reh-i ḫār-ı muġaylān idi Ḳays

2. Herze-gerd-i reh-i ġam ḫāne ber-endāz-ı belā

Ḥāṣılı ʿaşḳ ile bir bī-ser ü sāmān idi Ḳays

3. Bir ʿaceb ḥālet-i pür-ẕevḳ getürmüş idi ele

Dāʾimā deşt-i maḥabbetde ḫurūşān idi Ḳays

4. Bāl-ı murġan-ı belā perr-i külāhıydı anuñ

ʿĀlem-i ʿaşḳda bir başına sulṭān idi Ḳays

5. Ḫırmen-i ṣabrı Neşāṭī gibi itmişdi ḫarāb

Şuʾle-i āh ile kim bādiye-pūyān idi Ḳays

53

ش [ḤARFÜ'Ş-ŞIN]

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Bārān-ı girye bāġ-çe-i rāza ṣıġmamış

Seyl-i niyāz şāh-reh-i nāza ṣıġmamış

2. İtmiş tamām zīr ü bem-i nāleden ẓuhūr

Ḫūnīn teräneler ki reg-i sāza ṣıġmamış

3. Olmış hücūm-ı derd ile leb-rīz-i ıżṭırāb

Ẕevḳ-i sükūn derūn-ı keder-sāza ṣıġmamış

4. Olsa ʿaceb mi ser-zede-i bustan-ı seḥer

Ezhār-ı feyż gül-şen-i iʿcāza ṣıġmamış

5. Kābil mi iştirāk-i maḥabbet Neşāṭiyā

Ol naḳd-i şevḳ kīse-i enbāza ṣıġmamış

54

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Ḥāl-i dili ne yār u ne aġyār ile söyleş

Ferhād-ı belā-keş gibi kūh-sār ile söyleş

2. Yetmez mi saña hem-demī-i nāle-i ḫasret

Ne hem-nefes ol nāye ne evtār ile söyleş

3. Ẓulmet-kede-i ġamda dilüñ sūz ü güdāzın

Dök ḫāke yaşuñ şemʿ-i şeb-i tār ile [söyleş]

4. Gūş it cereyānında olan ṣıyt-ı ṣafāyı

Var gül-şene cūş-ı dili enhār ile söyleş

5. Rāz-ı dilüñi açma Neşāṭī gibi yāre

Evvel hele ol ġamze-i mekkār ile söyleş

55

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün[13]

1. Gönül hevāya uyup ārzū-yı ġurbete düşmiş

   Reh-i ṣafā diyerek ḫār-zār-ı ḥayrete düşmiş

2. Ḫaṭṭ-ı lebinde degül ḫāl-i sebz şevḳ ile tekrār

   Ümīd-i āb-ı ḥayāt ile Ḫıżr ẓulmete düşmiş

3. Görüp ʿaraḳları yir yir ruḫında tābīş-i meyden

   Çemende jāle seḥer nevk-i ḫār-ı ḥasrete düşmiş

4. Nedür leṭāfet-i endām ile o gūy-ı girībān

   Tamām câme-i ʿişve o serv-ḳāmete düşmiş

5. Bahār ḫaṭṭın işitmiş gibi Neşāṭī ṣabādan

   Benefşe ser-be-zemīn pīç ü tāb-ı ḫaclete düşmiş

[13] Neşâtî Dîvânı'nda bu gazelin vezni mefâ'ilün / fe'ilâtün / mefâ'ilün / fe'ilâtün şeklindedir ama Örneklerle Türk Şiir Bilgisi'nde böyle bir vezin yoktur. Bu vezne benzeyen mefâ'ilün / fe'ilâtün / mefâ'ilün /fe'ilün (fa'lün) vezni ise 15 (14)'li bir kalıptır. Gazelin 16 heceden oluşan kısımlarıyla uyuşmamaktadır. Mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün / mefâ'îlün vezni ise imale ve zihaf gibi uygulamaların akabinde veznin şiire zorla işlenmiş hissiyatını vermektedir. Kaplan, *ND*, 162.

[11b]

56

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Gönül ki cām-ı maḥabbetle mest olup ḳalmış
   Tamām cürʿa gibi ḫāke pest olup ḳalmış

2. Çıḳar mı fikret-i ḫālüñ derūn-ı ʿāşıḳdan
   Miṣāl-i Hindu-yı āteş-nişest olup [ḳalmış]

3. Ne hīç-kāre olur şaḫṣ-ı ṭāliʿüm gūyā
   Esīr-i ḫīregī-i pā vü dest olup ḳalmış

4. Figān ki tündī-i bād-ı sitemle zevraḳ-ı dil
   Miyān-ı lücce-i ġamda şikest olup ḳalmış

5. Düşüp Neşāṭi ḫarābāta şevḳ-i lāʿlüñle
   Hevā-yı ʿaşḳ be-ser mey-perest olup ḳalmış

57

ط [ḤARFÜ'T-TI]

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Sāḳī ki der-gehiñde gedādur cem-i neşāṭ

   Eyler gedāyı ḫusrev-i dil-ḫürrem-i neşāṭ

2. Degmez mi ʿömr-i Ḫıżra ḥayāt-ı Mesīḥ ile

   Dil-berle bezm-i meyde geçen bir dem-i neşāṭ

3. Dil şekve-sāz hecr-i dili gāhi ʿaşḳ ile

   Bir ḥālet el virür ki olur ebkem-i neşāṭ

4. Pejmürdedür hemīşe gül-i baḫtumuz yine

   Olsa çekīde şām u seḥer şebnem-i neşāṭ

5. Eyler Neşāṭiyā dili her ḳayddan ḫalāṣ

   İnkār olur mı meyde olan ʿālem-i neşāṭ

58

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Ey bezm-i şevḳe muṭrib-i ferruḫ-dem-i neşāṭ

   Ṣal gūş-ı hūşa naġme-i zīr ü bem-i neşāṭ

2. Baḳduḳca ḫaṭṭ-ı yāre göñül şevḳ-yāb olur

Ḥālet-fezā zihī çemen-i ḫurrem-i neşāṭ

3. Yoḳ şīşe-i ḳabūlde yir ġonce-i dile

Her bergi olsa bir güher-i şebnem-i neşāṭ

4. Olmaz mı milk-i dilde Süleymānlıḳ eylemek

Girmez ḳalur mı destimüze ḫātem-i neşāṭ

5. Dil ẕevḳ-i vaṣlı ṭuymadı bīm-i firāḳdan

Ḥayfā ki geçdi ġamla Neşāṭī dem-i neşāṭ

59

ق [ḤARFÜ'L-KAF]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Olmasa cān ile dil hem-dem-i dīrīne-i ʿaşḳ

Her biri olmaz idi vāḳıf-ı gencīne-i ʿaşḳ

2. Luṭf-ı tevfīḳ-i Ḫudādur ki ezelde olmış

ʿAşḳ āyīne-i dil dil daḫı āyīne-i ʿaşḳ

3. Beste-pā ol ki debistān-ı maḥabbetdür bu

Yoḳdur ey ṭıfl-ı dil āzādi-i āzīne-i ʿaşḳ

4. Görinen şaʿşaʿa-i mihr degüldür bī-bāk

Çekdi zencīrine ḫurşīdi daḫı kīne-i [ʿaşḳ]

5. Bu cevāhir ki Neşāṭī dökilür ḫāmeñden

Maḫzen-i tabʿuña dirsem n'ola gencīne-i ʿaşḳ

[12a]

60

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Olsa ne ḳadar renc-fezā silsile-i ʿaşḳ

İtmez dil-i āşıḳ yine hergiz gile-i ʿaşḳ

2. Var her ser-i rāhında nice çāh-ı ḫaṭar-nāk

Pāy-ı dil ile ṭayy olınur rāḥile-i ʿaşḳ

3. Bu rābıṭa kim ġamze-i cānān ile vardur

Mümkin mi dil-i ʿāşıḳ ile fāṣıla-i ʿaşḳ

4. Ben āteşem āteş ki teb-i tāb-ı sitemle

Zeyn itdi leb-i cān u dili ābile-i ʿaşḳ

5. Olsam ne ḳadar şevḳ ile vaṣṣāf-ı maḥabbet

Elbette yine naḳd-ı sitemdür ṣıla-i ʿaşḳ

6. Biz rāh-rev-i Kaʿbe-i cānuz çü Neşāṭī

Besdür bize nāle ceres-i ḳāfile-i ʿaşḳ

61

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Nev-nihāl-i ʿişvedür ol ḳāmet-i mevzūna baḳ

Sünbül-i bāġ-ı ṣafādur ṭurra-i şeb-gūna baḳ

2. Serlerin gūy itdiler çevgān-ı ʿaşḳa ʿāḳıbet

Himmet-i Ferhādı gör inṣāf ile Mecnūna baḳ

3. Jeng-dār itmiş ser-ā-ser ʿāḳıbet teʾsīr-i āh

Yoḳ leṭāfetden eṣer āyīne-i gerdūna baḳ

4. Kesb-i şevḳ it seyr-i ser-sebzī-i bāġ-ı ḥüsn ile

Ḫaṭ ber-āverde bütān-ı sebzine gül-gūna baḳ

5. Ḥayret-i ʿaşḳum görüp dāʾim Neşāṭī ṭaʿnı ḳo

Sen de inṣāf eyle gel ol çeşm-i pür-efsūna baḳ

62

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Leb degül çeşme-i cān mevrid-i iʿcāz ancaḳ

Ḫaṭ degül fitne-i dil nev-çemen-i rāz ancaḳ

2. Seyr ideñ gird-i lebinde ḫaṭ-ı nev-ḫīzini der

ʿİsa-i laʿli yine Ḫıżır ile dem-saz ancaḳ

3. Nedür ol serv-nümā ḳadd ile āheste ḫırām

Perverīş-yāfte-i baġ-çe-i nāz ancaḳ

4. Süzilür gökde hümā olsa da ṭurmaz lā-büd

Murġ-ı dil ṣaydına çeşmüñ iki şeh-bāz ancaḳ

5. Ney-i ḫāmeñde Neşāṭī ne bu dil-sūz nevā

Semt-i ʿuşşāḳda bir naġme-i şeh-nāz ancaḳ

63

ك [ḤARFÜ'L-KEF]

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Zihī ṣafā diyecek ʿālemüñ nesin gördük
   Sitemden özge daḫı hem-demüñ nesin gördük

2. Ḫumārı derd-i ser ü neşvesi bükā-engīz
   Bu bezm-gāhda cām-ı Cemüñ nesin gördük

3. Nişān-ı tīr-i sitem oldığından özge meger
   Derūn-ı sīnede dāġ-ı ġamuñ nesin gördük

4. Hemīşe ḫāl-i ruḫın dāmeniyle setr eyler
   Biz ol dü-zülf-i ḫam ender-ḫamūn nesin gördük

[12b]

5. Neşāṭiyā keder-i keşf-i rāzdan ġayrı
   Aḳan bu dīde-i terden nemüñ nesin gördük

64

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Aġyāra uyup kūyuñı ġavġā ile geçdük
   Rāz-ı dili bīgāneye ifşā ile geçdük

2. Cūlar gibi gül-zārı gezüp yād-ı ruḫuñla
   Her kūşesini ẕevḳ-i temāşā ile geçdük

3. Her ḫaṭvede bir der-pes idüp vādi-i ʿaḳlı
   Biñ merḥaleyi Ḳays-ı sebük-pāy ile geçdük

4. Geh sāʿid-i sāḳīye baḳup geh mey-i nāba
   Tīh-i ġamı nūr-ı yed-i beyżā ile geçdük

5. Yoḳ tīregi-i ġuṣṣa Neşāṭī dilümüzde
   Şām-ı kederi meşʿal-i ṣahbā ile geçdük

65

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Seyr eyle ḫaṭ-ı sebzini ol ʿārıż-ı alüñ
   Gör şaʿşaʿasın mihr-i cihān-tāb-ı cemālüñ

2. Dāmında giriftār yatur nice hümālar

Zīr-i ḫam-ı zülfinde olan dāne-i ḫālüñ

3. Bih-zād-ı ḫired resmini çekmekde ciger-ḫūn

Ḥurşīd-i cebīninde olan iki hilālüñ

4. Çāḳ böyle neden yāre ṭurup gögsüñi germek

Var ise yaḳındur senüñ ey mihr zevālüñ

5. Ol gün ʿaceb olur mı Neşāṭī diye dil-ber

Bī-çāre nedür ʿaşḳum ile söyleye ḫālüñ

66

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Olmayan hem-ḳadeḥ-i bāde-perestān-ı ġamuñ

Bī-ṣafādur ne bilür ẕevḳini mestān-ı ġamuñ

2. Tā ebed olmaya bir vech ile hergiz hüş-yār

Böyle ḳalursa eger mesti-i ḥayrān-ı ġamuñ

3. Reşk-i ṣad Ḫıżr u Mesīḥ olmamaġa çāre mi var

Bir belā-keş ki ola cān ile ḳurbān-ı ġamuñ

4. Gülleri şuʿle-i cān-sūz-ı maḥabbetdür hep

Ḫūn-ı dil olsa n’ola cūy-ı gülistān-ı ġamuñ

5. Neşve-i şiʿr-i Neşāṭī̇den alur mı behre

Olmayan hem-ḳadeḥ-i bāde-perestān-ı ġamuñ

67

ل [ḤARFÜ’L-LĀM]

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿī̇lü / fāʿilün

1. Kim dir ki saña her ġama āmāde ol göñül

Nāz ile nice ġuṣṣadan āzāde ol göñül

2. Seyr eyle naḳş-ı ʿālemi olma firī̇fte

Mirʾāt-ı āf-tāb gibi sāde ol göñül

3. Yitmez mi saña ḫūn-ı ciger çün ḥabāb-ı mey

Ne dī̇de-dūz-ı sāġar u ne bāde ol göñül

[13a]

4. Reşk eylesün ṣafāña hümā belki ḳudsiyān

Bir dām-ı zülfe şevḳ ile üftāde ol göñül

5. Bī-hūde gezme hem çü Neşāṭī cünūnı ḳo

N’eylerseñ eyle kūy-ı dil-ārāda ol göñül

68[14]

mef ʿūlü / mefā ʿīlü / mefā ʿīlü / fa ʿūlün

1. İtmiş ṭutalum sūz-ı dile ḫāme taḥammül

İtmek gereke ḥavṣala-i nāma taḥammül

2. Olsa n’ola geh dilde gehi gözde ḫayāli

Ḳābil mi meger germī-i ḥammāma taḥammül

3. Çözmiş yine gül-şende ṣabā bend-i ḳabāsın

Bildüm yoḫ imiş ġoncede ibrāma taḥammül

4. Çāk itdi girībānını gül bezm-i çemende

[14] Mecmuada Neşâtî Dîvânı’ndaki 6 ve 7. beyitler yoktur. Kaplan, *ND*, 175-176.

Mest-āne olup itmedi bir cāma taḥammül

5. İnṣāf hele ancaḳ olur sende Neşāṭī

Bu żaʿf ile bār-ı ġam-ı eyyāma taḥammül

69

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Ciger ḳanıyla itmiş şöyle rengīn lānesin bülbül

Ki gāhī gül ṣanup egler dil-i divānesin bülbül

2. Ṣunarken bir ṭolu peymāne her gül bezm-i gül-şende

Nice żabṭ eylesün yā nāle-i mest-ānesin bülbül

3. Semender meşreb olmaḳ şuʿle-nūş olmaḳ gerek ʿāşıḳ

ʿAceb mi eylese dāʾim şererden dānesin bülbül

4. Şarābı bezm-gāh-ı ḥasretüñ ḫūn-ābe-i dildür

N'ola eylerse dāʾim şuʿleden peymānesin bülbül

5. Boyanmış ḫūn-ı dilden tāb düşmiş verd-i raʿnāya

Ṣanur fānūs-ı al olmış Neşāṭī lānesin bülbül

70

م [ḤARFÜ'L-MİM]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Şevḳ-yāb olmasa dāʾim dil-i bī-kīne-i cām
   Böyle pür-tāb-ı ṣafā olmaz idi ṣīne-i cām

2. Gösterür miydi nice ʿālemi çeşm-i cāna
   Dil-i ʿāşıḳ gibi ṣāf olmasa āyīne-i cām

3. Biñ gedāyı Cem-i vaḳt itmez idi bir anda
   Pür-zer-i sürḫ-i ṣafā olmasa gencīne-i cām

4. Keşf-i rāz itmez idi aña sebū olmasa ger
   Devr-i Cemden berü tā hem-dem-i dīrīne-i cām

5. Meclise şiʿr-i Neşāṭī gibi virmezdi ṣafā
   Şevḳ-yāb olmasa dāʾim dil-i bī-kīne-i cām

71[15]

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

[15] Mecmuada Neşâtî Dîvânı'ndaki 6. beyit yoktur. Kaplan, *ND*, 178.

1. Sevdā-yı tīġ-ı ġāmzeñ ile sīne-çāküñem

Öldür beni ki teşne-i ẕevḳ-i helāküñem

2. Gördükce düşmemek seni mümkin mi pāyuña

Küstāḫi-i maḥabbet ile şerm-nāküñem

[13b]

3. Olsam ʿaceb mi zīb-dih-i çeşm-i āf-tāb

Naḥnüñden aña sāye düşen şūre ḫāküñem

4. Pākīze-meşrebem ki ṣafā-yı derūn ile

Mirʾāt-ı tāb-dāde-i ruḫsār-ı pāküñem

5. Bilmez hücūm-ı ġamla Neşāṭī keder nedür

Ser-bāz-ı ġuṣṣa ʿāşıḳ-ı bī-vehm ü bāküñem

72

ن [ḤARFÜ'N-NUN]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Gider mi ʿāşıḳuñ ġām ḫāṭır-ı endūh-gīninden
   Ḫuṣūṣā cevr-muʿtād ola yār-ı nāzenīninden

2. Dil ol pervāne-i germ-ülfet-i sūẕ-ı maḥābbetdür
   Olur biñ şemʿ-i peydā gāhi āh-ı āteşīninden

3. Nihān her kūşe-i çeşminde biñ āşūb ile fitne
   Ḥaẕer ol ġāmze-i şūḫuñ ḥaẕer ey dil kemīninden

4. Nice mest-āne feryād itmesün gül-şende bülbüller
   Çıḳarmış yine her bir ġonce bir cām āstīninden

5. Ṣafā-yı dehri gördük seyr-i bāġ itdük Neşāṭī-veş
   Dil-i pür-dāġ-ı lāleyle gülüñ çīn-i cebīninden

73

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Çāk-rīz-i ceyb-i cāndur yine zaḫm-ı nā-gehān
   Tīġ-ı ebrūdur ḳırāb-ı vesme olsa her zamān

2. Dir gören dünbāl-ı ebrūsında ḫāl-i dil-keşin

Müncemid olmış serinde tīġınuñ bir ḳaṭre ḳan

3. Eylemiş her bir müjem fevvāre-i ḫūn-ı ciger

Dīdeden ol kim dili ḫun-āb idüp itmiş revān

4. Kārı eşk-i germ ü āh-ı serd olandur var ise

Germ ü serdiyle bu dehrüñ puḫte-dil bī-imtiḥān

5. Her sözüñ olmış Neşāṭī leẕẕet-i maʿnā ile

Māye-baḫş-ı şevḳ-i dil ḥālet-fezā-yı ẕevḳ-i cān

74[16]

müfteʿilün / mefāʿilün / müfteʿilün / mefāʿilün

1. Bezm-i çemende eylemiş sūseni lāl ü bī-zebān

Ġonce-i lāleyi iden nergis-i bāġa sürme-dān

2. Dilleri geh ḫamūş u geh bülbül-i bāġ-ı şevḳ ider

Nergis-i sürme-dār ile ġonce-i laʿl-i gül-ruḫān

3. Şāḫ-ı ümīde atılan var ise seng-i sürmedür

[16] Mecmuadaki 4 ve 5. beyitler Neşâtî Dîvânı'na göre yer değişmiştir. Kaplan, *ND*, 182-183.

Kesdi fiġānı mürġ-i dil ḫavf ile olmasun remān

4. Şāhid-i naẓmumı görüp câme-i sürme-reng ile

Olsa Neşāṭiyā n'ola lāl Kemāl-i Işfahān

5. Fikri ider bu vādi-i sürme ḫayāl-i beste-dem

Olsa ḫamūş ʿaceb degül ʿacz ile kilk-i ter-zebān

75

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Muṭrıb alsun eline bezm-i ṣafāda çengin

Rūy-ı saḳīde yine seyr idelüm mey rengin

[14a]

2. Naġamāt itse seḥer bülbül-i şūrīde nesīm

Gösterür dāʾire-i gülde ṣabā āhengin

3. İtmiş ol seng ile cām-ı dil-i Şīrini şikest

Gösteren Kūh-kene kūh-ı maḥabbet sengin

4. Ey muṣavvir anı var cānda süveydāda ara

Resm-i ḫāl-i lebinüñ ister iseñ nīrengin

5. Perde-i şerm-i şafaḳ düşmez idi rūyından

Görse meh cāmımızuñ meyle Neşāṭī rengin

76

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Dil niyāz itmekde dil-ber nāz bilmez neydügin

Nev-ẓuhūr-ı ʿişvedür dem-sāz bilmez neydügin

2. Bezm-i ġamda dil ki dāʾim ẕevḳ-yāb-ı nāledür

Naġme-i ḥālet-fezā-yı sāz bilmez neydügin

3. Keşf-i rāz itmekde dil dāʾim nigāh-ı şūḫına

İḫtirāz-ı ġamze-i ġammāz bilmez neydügin

4. Cünbiş-i dāmān-ı nāzın gülleriñ seyr itmeyen

Sūz-ı bülbül şuʿle-i āvāz bilmez neydügin

5. Āteşin lehceyle şiʿr-i āb-dārum görmeyen

Ṭarz-ı siḥr ü şīve-i iʿcāz bilmez neydügin

6. Olmayan naḳş-ı ḫayālümle Neşāṭī āşinā

Resm-i kilk-i ʿÖrfī-i Şīrāz bilmez neydügin

77

و [ḤARFÜ'L-VAV]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Dime gerdān olan bezm-i ṣafāda cām-ı meydür bu

Gül-i her dem bahār-ı gül-şen-i bī-zaḫm-ı deydür bu

2. Ne mey bir kīmyā-yı bü'l-ʿaceb kim sīmi ḫāk eyler

Arisṭo-yı ḫıred derkinde ḥayrān ṭurfa şeydür bu

3. Gider mi ẓulmet-i ġam dīdeden bī-sāġar-ı ṣahbā

Çerāġ-ı şuʿle-baḫş-ı meclis-i Dārā vü Keydür bu

4. Göñül ben derd ile dögdükce sīnem sen fiġān eyle

Münāsib bezm-i ḫāṣ-ı ʿaşḳa özge deff ü neydür bu

5. ʿAceb mi olsa her vādīde ḫāmem ḳaṭre-zen dāʾim

Neşāṭī gibi reh-dān-ı hüner pür-kerde peydür bu

78[17]

mefʿūlü / fāʿilātün / mefʿūlü / fāʿilātün

1. Dil çāk çāk-i ġamze ʿālem ḫarāb-ı ebrū
   Bāʿiṣ nedür bu cevre ney ki cevāb-ı ebrū

2. Emvāc-ı baḥr-i ḥayret dilde olur mı sākin
   Böyle ḳalur mı dāʾim bu pīç ü tāb-ı ebrū

3. Ṣad el-ḥaẕer ki ṣalmış dünyāya ġamze āşūb
   Mest-āne elde ʿüryān tīġ-ı ʿitāb-ı ebrū

4. Pāmāl-i ʿaşḳa dāʾim zülfi tevāżuʿ üzre
   Ser-ber-firāz-ı naḫvet ammā cenāb-ı ebrū

5. Olmış hilāle perde gūyā ki pençe-i mihr
   Destin ḥayādan itmiş dil-ber niḳāb-ı ebrū

[14b]

6. Çīn-i cebīn ki eyler taḥrīḳ-i nāz u ʿişve
   Ḳābil midür Neşāṭī dillerde tāb-ı ebrū

[17] Mecmuadaki 1, 2 ve 3. beyitlerin sıralaması Neşâtî Dîvânı'nda farklıdır. Kaplan, *ND*, 187.

79

ه [ḤARFÜ'L-HE]

mefāʿīün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Degül ḫāl-i siyeh ṭarf-ı leb-i mey-gūn-ı dil-berde
   O bir ḥabb-ı ferāḥdur cevher-i cān ile perverde

2. Devā-yı derd-i dil kim ḥoḳḳa-i laʿlindedür yārüñ
   Şifā ümmīd idüp bī-çāre ʿāşıḳ düşmesün derde

3. Dimāġ-ı cān u dil reşk-i Ḫotendür yād-ı zülfiyle
   Ṣabā gördün mi inṣāf it bu luṭfı müşk-i ezferde

4. Gezer bī-çāre ʿāşıḳ herze-gird-i rāh-ı ʿaşḳ olmış
   Ḫayāl-i ḫaṭṭı ḫāṭırda hevā-yı kāküli serde

5. Nice mümkin Neşāṭī seyr-i dīdār eylemek ʿāşıḳ
   Hücūm-ı girye māniʿ dūd-ı dil ḫod dāʾimā perde

80

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Çāk çāk ol ʿaşḳ ile ḫūn-āb gelsün çeşmüñe
   Laʿlini yād it dür-i nā-yāb gelsün çeşmüñe

2. Bāġ-ı ḥüsnüñ geh gülin seyr eyle gāhī sünbülin
   Tābiş-i ruḫ ṭurra-i pür-tāb gelsün çeşmüñe

3. Zīr-i zülfinden nigāh it ʿārıż-ı pür-tābına
   Nīm-şebde pertev-i meh-tāb gelsün çeşmüñe

4. Leblerin seyr it temāşā ḳıl ruḫ-ı ḫoy-kerdesin
   Geh ʿaraḳ gāhī şarāb-ı nāb gelsün çeşmüñe

5. Olma dil-ḫālī Neşāṭī āb u tāb-ı ʿaşḳdan
   Mihr-i ruḫsār ile dāʾim āb gelsün çeşmüñe

81

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Göñül kim meclis-i cānaneden dūr oldı gitdükce
   Miṣāl-i cürʿa-i mey pest ü mehcūr oldı gitdükce

2. Çeker geh tīġ-i bī-dādın dile geh ḫançer-i nāzın

Nigāh-ı fitne-cūyı pür-şer ü şūr oldı gitdükce[18]

3. Şikest eyler nigāh-ı mesti bulsa sāġar-ı mihri

O şūḫ-ı fitne-cū ḥüsniyle maġrūr oldı [gitdükce]

4. Göñül kim çāk çāk-i tīġ-ı āteş-tāb-ı ḥasretdür

Ḫadeng-i cevr ile pür-zaḫm-ı nāsūr oldı gitdükce

5. Kenār ümmīdin itdükce Neşāṭī lücce-i ġamda

Miṣāl-i mevc-i vā-pes-ḫū yine dūr oldı gitdükce

82

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Dīde-i ʿibretle baḳ ol dil-sitānuñ naḳşına

Ey dem-ā-dem eyleyen inkār cānuñ naḳşına

2. ʿĀlemi gözden geçür hem-dīde ol ḫurşīd ile

Olma dil-beste yine ammā cihānuñ naḳşına

3. Ser-nigūn bir çāh-ı pür-ḫūn olduġın bilmez gibi

[18] Mecmuada bu redif "olursa gitdükce" şeklinde geçmektedir.

Dil viren reng-i şafaḳla ās-mānuñ naḳşına

4. Sünbüli dūd-ı kebūd u verdi aḫker-pāredür

Çeşm-i ḥayretle naẓar ḳıl gül-sitānuñ naḳşına

[15a]

5. Resm-i şādīden Neşāṭī bir eṣer ḳalmış mı gör

Sen de inṣāf eyle baḳ şimdi cihānuñ naḳşına

83

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Neler çeker göñül ol serv-ḳadd kenāre gelince

Miyān-ı nāzüki āġūş-ı intiẓāre gelince

2. Ne derdler çeker ʿāşıḳ çıḳınca ḫaṭṭ o dü-ruḫdan

Zamān gerek iki ʿīd evvel bahāra gelince

3. Döner o mürdeye gūyā ki tāze cān bula nā-geh

Ḫayāl-i laʿli dil-i müste-mend-i zāre gelince

4. Ne silleler yiye çevgān-ı ʿaşḳdan dil-i ʿāşıḳ

Bu ḥāl-gāhda çün gūy rūy-ı kāre [gelince]

5. Reh-i maḥabbeti ṭayy itdi Kūh-kenle Neşāṭī

Taḥammül eylemeyüp ḳaldı kūh-sāre gelince

84

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Olursa maẓhar-ı nūr-ı şühūd pervāne

İder ṣafā ile maḥv-ı vücūd pervāne

2. Alup tamām vüżū eşk-i şemʿ ile her şeb

İder hezār rükūʿu sücūd pervāne

3. Ṣafā-yı ʿaşḳ ile şeb-zindedārdur ne ʿaceb

İderse ʿālem-i nūra ṣuʿūd pervāne

4. Hemīşe pey-rev-i işrāḳiyān-ı ḥikmetdür

ʿAceb mi bilmese güft ü şünūd pervāne

5. Tamām ʿaşḳ ile hem-meşreb-i Neşāṭīdür

Ne ḳayd-ı būd bilür ne ne-būd pervāne

85

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Dil nevk-i tīz-ḫāre düşer jāle olsa da
   Āġūş ṭavḳ-ı māha döner hāle olsa da

2. Ya dāġ-ı sīne ya ciger-i çāk çākdür
   Dil ḥişşe-yāb-ı seyr-i gül ü lāle olsa da

3. Efsürdegī-i ġamla olur müncemid çü yaḫ
   Bāde gelūda āteş-i seyyāle olsa da

4. Gelmez ferāġ-ı girye yine her bün-i müjem
   Laḫt-ı cigerle tūde-i pergāle olsa da

5. Ḫātır Neşāṭiyā o ḳadar bī-dimāġ kim
   Yoḳ istimāʿa tāb-ı ney-i nāle olsa da

86

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Sensüz meze yoḳ bāġda aḥbāb da olsa
   Her gül ṭolu bir cām-ı mey-i nāb da olsa

2. Müjgānlaruñ eyler yine her fitneyi icrāʾ
Mestāne gözüñ nāz ile der-ḫ̆āb da olsa

3. Bāġlar ser-i rāhın yine ādāb-ı maḥabbet
Dil pāyuña yüz sürmek içün āb da olsa

4. Ḳābil mi ḳaçılmaḳ yine bār-ı sitemüñden
ʿĀşıḳ ne ḳadar derd ile bī-tāb da olsa

[15b]

5. Ḳāṣır mı degüldür yine vaṣfuñda Neşāṭī
Her bir sözi bir gevher-i nā-tāb da olsa

87

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Mey rīḫte biñ pāre yatur cām şikeste
Olsa n'ola rindān-ı mey-āşām şikeste

2. Erbāb-ı ḫarābāt yatur künc-i elemde

Maḫmūr-ı keder derd ile endām şikeste

3. Esbāb-ı ṭarab cümle perīşān u mükedder

Def sille-ḫor-ı ġuṣṣa vü ney-i kām şikeste

4. İtmiş yine gör dest-i ḳażāʾ ferşini yāḳūt

Mey-ḫāne yatur gerçi der ü bām şikeste

5. Zāhid ayaġı yir mi başar şimdi Neşāṭī

Mey rīḫte biñ pāre yatur cām şikeste

88

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Ġamze maḫmūr-ı mey-i nāz u nigeh mestāne

Şevk-i dil tāzelenür olsa o şeh mestāne

2. Nigeh-i şūḫı ider zühdi siyeh-mest-i cünūn

Olsa gāhī ol iki çeşm-i siyeh mestāne

3. Dil-ḫarāb olmamaġa çāre mi var kim olmış

Şevḳ-i laʿliyle girībān u küleh mestāne

4. Ṭolaşırmuş yine dil gird-i zenahdānında

El-ḥaẕer olmasun üftāde-i çeh mestāne

5. Dil-i Mirrīḫi Neşāṭī gibi eyler lerzān

İtse gāhī ġażab-ālūde nigeh mestāne

89

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Gelmiş girişme ġamze-i maḫmūr bir yire

Cemʿ oldı dilde mestī-i ṣad şūr bir yire

2. Baḳ ruḫlarıyla ḫaṭṭına iʿcāz-ı ḥüsni gör

Cemʿ oldı ṣubḥ ile şeb-i deycūr bir yire

3. Çevgān idince ṭurraların bād-ı şevḳ ile

Çün gūy geldi biñ dil-i mehcūr bir yire

4. Gül-berg-i rūyı ḫaclet ile jāle-rīz olur

Çeşmümde gelse ṣad dür-i menşūr bir yire

5. Virmez ṣarīr-i ḫāme ṣafāsın Neşāṭiyā

Gelse nevā-yı nāy ile ṭanbūr bir yire

90

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. ʿĀceb mi dīde-i terden aḳarsa cū tāze
   Cefāya başladı ol şūḫ-ı kīne-cū tāze

2. Olurdı bār-ı viṣāli resīde olmasa ger
   O nev-nihāl-i çemen-zār[e] ārzū tāze

3. Açılsa gül gibi sāḳī dem-i bahār olsa
   Çekilse meclise bāde sebū sebū tāze

[16a]

4. Göñül ki māʾil-i miḥrāb-ı ebruvānuñdur
   Sirişk-i çeşmüm ile eylesün vużūʾ tāze

5. Yine bir āfete dil virmese Neşāṭi-i zār
   Cihāna ʿaşḳ ile düşmezdi güft ü gū tāze

91

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Geçdi dil bezm-i ṣafādan cām-ı ṣaḥbādan bile

Ẕevḳ-i gül-geşt-i çemenden verd-i raʿnādan bile

2. Düşdi ṭabʿa ol ḳadar ẕevḳ-i fenā kim cān u dil

Geçdi dünyādan degül ḫālāt-ı ʿuḳbādan bile

3. Oldı dil bir mertebe müstaġnī-i bezm-i cihān

Cām-ı Ḫızrı çekmeye dest-i Mesīḥādan bile

4. Şuʿle-i āhıyla rūşen-ḫānedür dil eylemez

Ārzu-yı rūşenī mehden ṣüreyyādan bile

5. Geldi āḫir ṭabʿa istiġnā Neşāṭī ʿaşḳdan

Geçdi vaṣl-ı yārdan ẕevḳ-i temāşādan bile

92

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Gitdüñ ammā ki ḳoduñ ḥasret ile cānı bile

İstemem sensüz olan soḥbet-i yārānı bile

2. Devr-i meclis baña gird-āb-ı belādur sensüz

Mey-i zehr-āb-ı sitem sāġar-ı gerdānı bile

3. Bāġa sensüz baḳamam çeşmüme āteş görinür

Gül-i ḫandānı degül serv-i ḫırāmānı bile

4. Sīneden derd ile bir āh ideyüm kim dönsün

ʿAksīne çarḫ-ı felek mihr-i dıraḫşānı bile

5. Ḫār-ı firḳatle Neşāṭī-i ḥazīnüñ vā ḥayf

Dāmen-i ülfeti çāk oldı girībānı bile

93[19]

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Bülbüller öter şevḳ ile ezhār güşāde

Peymāne be-kef olsa n'ola yār güşāde

2. Gör luṭfunı sāḳī-i ṣafā-baḫş-ı bahāruñ

Bir cām ile olmış gül-i gül-zār güşāde

3. Seyr it beden-i nāzükini çāk-i ḳabādan

[19] Mecmuadaki 2, 3 ve 4. beyitlerin sıralaması Neşâtî Dîvânı'nda farklıdır. Kaplan, *ND*, 195.

Mestāne o şeh tügme-i zer-tār güşāde

4. Çöz bend-i ser-i zülfini ey şāne ki olsun

Dillerde olan ʿuḳde-i efkār güşade

5. Olsa yaraşur bülbül-i pür-şevḳ Neşāṭī

Olmaḳda yine gül gibi dil-dār güşāde

94

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. İrdi hengām-ı ṣafā faṣl-ı bahār oldı yine

Devr-i gül mevsim-i feryād-ı hezār oldı yine

2. Āteşīn cāme ile şāhid-i gül gül-şende

Ḫānmān-sūz-ı dil-i bülbül-i zār oldı yine

[16b]

3. Çeşmine tā ki çeke sürme-i nāzın nergis

Bāġda cūy-ı çemen āyīne-dar oldı yine

4. Nergīsüñ ġonceye seyr it nigerānın bī-bāk

Şāh-ı gül ḫışm ile ḫançer-keş-i ḫār oldı yine

5. Bülbül-i ṭabʿ-ı Neşāṭī n’ola olsa pür-şevḳ

İrdi hengām-ı ṣafā faṣl-ı bahār oldı yine

95

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Diller ṭoyar mı baḳmaġa ol māh-pāreye

Ruḫṣat da virse ġamzeleri ger neẓāreye

2. Düzdīde bir nigāh ile itmez mi iltifāt

Bir rūy-ı luṭf yoḳ mı dil-i bī-sitāreye

3. Gül-zār-ı ġamda tāze nihāl-i belā olur

Geldükce tīri sīne-i pür-dāġ u yāreye

4. Diller ḳalurdı keş-me-keş-i zülf-i yār ile

Ger girmeyeydi bād-ı ṣabā gāhi āreye

5. Böyle ḳalur mı cevr ile dil-ber Neşāṭiyā

Raḥm eylemez mi ʿāşıḳ-ı bī-ṣabr u çāreye

96

ى [ḤARFÜ’L-YE]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Gerçi ser-mestān-ı ʿaşḳuñ ḫāk-i rehdür her biri
   Kuḥl-ı zīb-efzā-yı çeşm-i mihr ü mehdür her biri

2. Şuʿle-i āhıyla şām-ı ġamda erbāb-ı fenā
   Şemʿ-i bezm-ārā gibi zerrīn-külehdür her biri

3. Külḫen-i ʿaşḳuñ temāşā eyle her bir kūşesin
   Kim nice Behlūl-i vaḳta ḫ̆āb-gehdür her biri

4. Baḳma zühhāduñ riyā-ālūd reng-i zühdine
   Ḫırḳa-i sālūs der-ber dil-siyehdür her biri

5. Ḫāk-i pāy-ı ehl-i ʿaşḳ ol kim Neşāṭī anlaruñ
   Hem gedā hem taḫt-gāh-ı dilde şehdür her biri

97

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Dūzaḫ-āşām-ı ġamuñ kim şuʿledür peymānesi

Çāk-rīz-i ceyb-i cāndur nāle-i mestānesi

2. Bir şarābuñ mestidür ol ġamze-i pür-ʿişve kim

Fitnedür ḫıdmet-güdāz-ı kūşe-i meyḫānesi

3. Bāġı gördüm güller açmış bülbüle gūş-ı ḳabūl

Diñlenürmiş ʿāşıḳuñ da gāh olur efsānesi

4. Ḫūn-ı eşkinden boyanmış tāb ṣalmış ġonceler

Bülbülüñ fānūs-ı āle döndi şimdi lānesi

5. Dil-ḫarāb-ı ʿaşḳdur ammā Neşāṭī-veş yine

Gencden ḫālī degül her kūşe-i vīrānesi

98

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. ʿAceb mi ġamze-i kāfir-nihād-ı fettānı

Olursa bāʿiṣ-i āşūbi-i müselmānī

[17a]

2. Şeb-i siyehde meh-i hāle-dāra ṭaʿn eyler

Siyāh câme ile gerden ü girībānı

3. Döner o verde k'ola ḫār ile ḫırāşīde

Düşince ʿārızına ʿaks-i nevk-i müjgānı

4. Nigāhı luṭf ile ruḫṣat-nümā-yı neẕẕāre

Nemek-feşān-ı tebessüm dü laʿl-i ḫandānı

5. Neşāṭiyā yine elmās-pāre her beytüñ

Dil-i ḥasūda yiter tāze zaḫm-ı pinhānī

99

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Ḫurūş-ı meyden eṣer yoḳ ḫum-ı şarāb tehī

Kedū şikeste vü peymāne çün ḥabāb tehī

2. Ne serde neşve-i bāde ne elde peymāne

Derūn-ı mey-kede çün kāse-i rebāb tehī

3. Şafaḳ degül meyini eylemiş ḳażā rīzān

Şikeste sāġar-ı meh câm-ı āf-tāb tehī

4. Ṣafādan aġlamaz oldı dü çeşm-i mey-ḫāre

ʿAceb ʿaceb ki ola şīşe-i gül-āb tehī

5. İşitmez oldı Neşāṭī göñül terāne-i şevḳ

Ṣadā-yı zemzemeden şimdi nüh ḳibāb tehī

100

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Çeşmüñde nümāyān olalı şūriş-i mestī

Mülk-i dile ṣaldı nigehüñ bīm-i şikesti

2. Tengī-i dehānuñla kelāmuñda hüveydā

Sırr-ı süḫan-ı nīsti vü maʿnī-i hestī

3. Pā-māluñ olan diller ider kesb-i bülendi

Zülfüñ ki düşüp ḫāke ola zīver-i pestī

4. Feryād o kāfir ki ṣalup tābiş-i rūyın

Düşdi dile meyl-i ruşenī-i mihr-perestī

5. Ṭut zemzeme-i nāye Neşāṭī gibi gūşuñ

Gör ḫālet-i keyfiyyet-i esrār-ı elesti

101

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Bāde kim ḥālet-fezā-yı sīnedür her cürʿası
   Āfet-i zühd-i şeb-i āzīnedür her cürʿası

2. Rind iseñ ḫāk-i der-i mey-ḫāne ol kim bādenüñ
   Feyż-baḫş-ı ḥālet-i dīrīnedür her cürʿası

3. İç o meyden kim idüp gerd-i riyādan şüst ü şū
   Reng-baḫş-ı ḫırḳa-i peşmīnedür her cürʿası

4. Ṣun o ṣahbādan ki sāḳī maʿden-i yāḳūt olup
   Gevher-i zībende-i gencīnedür her cürʿası

5. Mestüz ol meyden Neşāṭī kim olup gül-gūne-sāz
   Zīb-i ruḫsār-ı şeb-i āzīnedür her cürʿası

[17b]

102[20]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Girye kim mestī-dih-i endīşedür her ḳaṭresi
   Meyle pür reşk-āver-i ṣad şīşedür her ḳaṭresi

2. Bī-sütūn-ı hecri ben bir eşk ile itdüm tebāh
   Bāʿiṣ-i şermendegī-i tīşedür her ḳaṭresi

3. Ḫāmem ol miʾzāb-ı gül-zār-ı süḫandur kim benüm
   Āb-yār-ı naḫl-ı ḥikmet-rīşedür her ḳaṭresi

4. Vaṣf-ı ḥālüñ kim yazar levḥ-i beyāna kilk-i ter
   Dāġ-ı ṣad üstād-ı sāḥir-pīşedür her ḳaṭresi

5. Bāde-i naẓm-ı Neşāṭī kim şarāb-ı feyzdür
   Āb-ı rūy-ı şāhid-i endīşedür her ḳaṭresi

103

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Olursa şāne ile keş-me-keş ziyāde daḫı

[20] Mecmuadaki 3 ve 4. beyitler Neşâtî Dîvânı'na göre yer değişmiştir. Kaplan, *ND*, 205.

Ne fitneler ḳopa gör zülf-i dil-rübāda daḫı

2. Çeker mi çarḫ-ı sitem-ger cefādan el hergiz

Temām keşt-i dili virmeyince bāde daḫı

3. Bisāṭ-ı meclisi ṭayy itdi sāḳi-i devrān

İrişmedin elümüz sāġar-ı murāda daḫı

4. Fiġān ki oldı ḫazān-ı kederle pejmürde

Henüz ġonce-i dil olmadın güşāde daḫı

5. Ġam-ı ḫumār ile olduḳ Neşāṭiyā bī-tāb

Miyān-ı meclise gelmez mi cām-ı bāde daḫı

104[21]

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Taḥammül itmeye şāyed göñül niyāza daḫı

Henüz başladı ol ṭıfl-ı şūḫ nāza daḫı

2. Keder-pezīr ola cāʾiz ki bād-ı āhuñdan

Nesīm-i ḥasreti bilmez o naḫl-ı tāze daḫı

[21] Mecmuada Neşâtî Dîvânı'ndaki 6. beyit yoktur. Kaplan, *ND*, 210-211.

3. Degül maḥall-i şikāyet ḳo ʿarż-ı ḥāli yiter

Zamān var iy dil-i şūrīde keşf-i rāza [daḫı]

4. Nevā-yı nāle n’ola virse ḫ̆āb-ı nāza keder

Henüz olmadı ḫu-kerde ẕevḳ-i sāza daḫı

5. Ḥaḳīḳat illerin añmaz mısın Neşāṭī hīç

Nedür bu ẕevḳ-i ʿazīmet reh-i mecāze daḫı

105

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Göñül ʿarż itse ḥālin sen şeh-i ḫūbāne olmaz mı

Düşüp geh pāyuña geh kūşe-i dāmāne olmaz mı

2. Yine mecrūḥ-ı tīġ-i ġamze olduḳ ġonce-i laʿlüñ

Nemek-rīz-i tebessüm olsa zaḫm-ı cāne olmaz mı

3. O tāb-ı hüsn ile gel bezmi teşrīf eyle de seyr it

Sebūlar şemʿüñe sāġar gibi peymāne olmaz mı

4. Göñül kim ʿārıż-ı pür-tābuña āyīnedür dāʾim

O müşgīn ṭurraya müjgān-ı çeşmüm şāne olmaz mı

5. Bulup tenhā seni bir gün Neşāṭī reh-güẕāruñda

Biraz aḥvālini ʿarż itse güstāḫ-āne olmaz mı

[18a]

106

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Mecnūn ki taḫt-gāh-ı maḥabbetde şāh idi

Bāl-ı ṭuyūr farḳına perr-i külāh idi

2. Mecnūn ki ḳaṣdı kūçe-i Leylāyı gezmeden

Nüzhet-geh-i ḥaḳīḳate bir gizli rāh idi

3a. Mecnūn ki rūşenālığına ẓulmet-i ġamuñ

Leylā didükce şuʿle-i āhı güvāh idi

4. Mecnūn ki nīm-sīr idi seyr-i cemālden

Hep māniʿ-i neẓāre olan dūd-ı āh idi

5. Mecnūn ki vaḥş u ṭayr ile itmişdi üns-i tām

Ṣaḥrā o nā-murāda sitemden penāh idi

107

RUBĀʿİYYĀT

mefʿūlü / mefāʿilü / mefāʿīlü / faʿul (1a)

mefʿūlü / mefāʿilün / mefāʿīlün / fāʿ (1b)

mefʿūlü / mefāʿilün / mefāʿīlün / faʿ (2a)

mefʿūlü / mefāʿilü / mefāʿīlün / fāʿ (2b)

1. Bir āyine kim olmaya pür-tāb u cilā

   ʿAks eyleyemez anda nuḳūş-ı eşyā

2. Mirʾāt-ı dil ammā ne ḳadar ṣāf olsa

   Eşkāl-i ṣuver anda olur nā-peydā

108

mefʿūlü / mefāʿilün / mefāʿīlün / faʿūl (1a – 1b)

mefʿūlü / mefāʿīlün / mefāʿīlün / faʿ (2a)

mefʿūlü / mefāʿīlün / mefʿūlü / faʿūl (2b)

1. Dil ḫaste vü ten derd ile bī-tāb u nizār

   Cān ḫançer-i āzar ile mecrūḥ u figār

2. Yoḳ çāre ḫalāṣa lücce-i miḥnetden

İtsem ne ḳadar mevc gibi ʿazm-i kenār

109

mefʿūlü / mefāʿīlün / mefʿūlü / faʿūl (1a - 1b - 2b)

mefʿūlü / mefāʿīlün / mefʿūlü / faʿūl (2a)

1. Neẕẓāre-i ḥüsnüñde ki medhuşuz biz

   Ḥayretle ser-efgende vü bī-huşuz biz

2. Olsaḳ ne ḳadar ʿaşḳla ṣad pāre çü gül

   Çün ġonce-dehen beste vü ḫāmuşuz biz

110

mefʿūlü / mefāʿīlün / mefʿūlü / faʿūl (1a)

mefʿūlü / mefāʿilün / mefāʿīlün / faʿūl (1b)

mefʿūlü / mefāʿilün / mefāʿīlün / faʿ (2a)

mefʿūlü / mefāʿīlün / mefʿūlü / faʿūl (2b)

1. Tā key bu dürūġ ʿāşıḳa iy bī-inṣāf

   Çāḳ böyle neden vaʿde-i teşrīfe ḫilāf

2. Zaḫm-ı dile hergiz ḳomaduñ bir merhem

   Ey şūḫ-ı sitem-ger ḳoya inṣaf inṣāf

NEŞĀTĪ SAYFA 18 KISIM 6

Mefʿūlü Mefāʿīlün Mefʿūlü Faʿūl (1a)

Mefʿūlü Mefāʿilün Mefāʿīlün Faʿūl (1b)

Mefʿūlü / mefāʿilü / mefāʿīlün / faʿūl (2a)

Mefʿūlü Mefāʿilü Mefaʿīlün Fāʿ (2b)

1. Oldum o ḳadar ʿaşḳla dem-beste vü lāl

   Yoḳ derdümi bir vech ile taḳrīre mecāl

2. Ṣaldum dili bir lücce-i pür-ḥasrete kim

   Emvācı ider ġarḳaların istiḳbāl

111

mefʿūlü / mefāʿīlün / mefʿūlü / faʿūl (1a)

mefʿūlü / mefāʿīlün / mefʿūlü / faʿūl (1b)

mefʿūlü / mefāʿilü / mefāʿīlün / faʿ (2a)

mefʿūlü / mefāʿīlün / mefʿūlü / faʿūl (2b)

1. ʿĀşıḳ ṣaḳınur yāri dil ü cānından

   Ḫāk-i ḳademin dīde-i giryānından

[18b]

2. Nāzük o ḳadar ol iki pā kim dāʾim

Āzürde olur sāye-i dāmānından

112

mefʿūlü / mefāʿīlün / mefʿūlün / fāʿ (1a)

mefʿūlü / mefāʿilün / mefāʿīlün / faʿ (1b)

mefʿūlü / mefāʿilü / mefāʿīlü / faʿūl (2a)

mefʿūlü / mefāʿilün / mefāʿīlü / faʿūl (2b)

1. Ey vay ki geçdi dem-i seyr-i gül-şen

   Bülbül ġam ile oldı esīr-i şīven

2. Gör şiddet-i sermāyı ki gül-şende yine

   Hep zīr-i zemīne girdi ezhār-ı çemen

113

mefʿūlü / mefāʿīlün / mefʿūlün / fāʿ (1a)

mefʿūlü / mefāʿilü / mefāʿīlü / faʿūl (1b)

mefʿūlü / mefāʿilü / mefāʿīlün / faʿ (2a)

mefʿūlü / mefāʿilü / mefāʿīlü / faʿūl (2b)

1. Feryād ki ol ʿişve-ger-i cevr-āyīn

   Āşūb-ı cihān olmada bā-ḫançer-i kīn

2. Çīn eylese ebrusını gāhī eyler

   Her bir girih-i nazını bir fitne kemīn

114

mefʿūlü / mefāʿilün / mefāʿīlün / faʿ (1a – 2a)

mefʿūlü / mefāʿilün / mefāʿīlün / faʿ (1b)

mefʿūlü / mefāʿīlün / mefʿūlün fāʿ (2b)

1. ʿAşḳ ehli odur ki baḳmayup dünyāya

   Efzūn ola şevḳi ʿālem-i maʿnāya

2. Sevdā-yı vaṭanla ṭurmayup bir yirde

   Çün ḳaṭre-i ebr ʿazm ide deryāya

Neşāṭīnüñ on bir ʿaded ḳaṣīdesi vardur ki maṭlaʿları şunlardır:

115

MUṢĀḤİB MUṢṬAFĀ PAŞA ḤAKḲINDA

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Dil ki hem āyīne hem ṭūṭī-i şekker-ḫādur

   Ġayre muḥtāc degül kendi ile gūyādur [22]

116

NİŞĀNCI ʿABDĪ PAŞA ḤAKḲINDA

[22] … (bu daḫi): Zihī zamān-ı kerem ḥabbeẕā dem-i ḫurrem

Cihān ṣafā ile memlū cihāniyān ḫurrem

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Nedür bu gerdiş-i nevle fürūġ-ı cām-ı murād
   Ki oldı reşk-i ṭarab-gāh-ı Cem dil-i nā-şād

117

SULṬĀN MURĀD VAṢFINDA

feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Seyr idüp yine rūy-ı cānānı
   Virdüm esbāb-ı hūşa ṭālānı

118

SULṬĀN İBRĀHĪM VAṢFINDA

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Bahārdur yine gör hāy u hūy-ı murġānı
   ʿAceb mi eylese cūlar çemende ṭuġyānı

119

SULṬĀN MEḤMED ḤAḲḲINDA

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Eyyām-ı ḫazān irdi çemen zerd-nümādur
   Bülbülleri bāġuñ yine bī-berg ü nevādur

120

FĀTİḤ-İ GİRİD AḤMED PAŞA ḤAḲḲINDA

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Müjde kim zīnet-fezā-yı milk-i dünyādur gelen
   Āṣaf-ı pīrāye-baḫş-ı ṣadr-ı aʿlādur gelen[23]

[19a]

BU DAḪI

121

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

[23] … (bu daḫi): Bir mertebe olmaḳda füzūn zīver-i ʿālem
Kim gül-şen-i cennet olamaz hem-ser-i ʿālem

1. Ṣad bāreka’llāh ey ʿalem-efrāz-ı serverī

Ḳılduñ temām şād revān-ı Peyemberi

122

ʿİSMETĪ EFENDİ ḤAḲḲINDA

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Nedür bu hāy u hū kim istimāʿı cānı şād eyler

Ṣafā-yı şevḳ-i müjdeyle ṣabā geşt-i bilād eyler

123

ŞĀMĪ-ZĀDE ḤAKḲINDA

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Ḳalem ki vesme-keş-i nev-ʿarūs-ı maʿnādur

Hemīşe zīb-dih-i ḥacle-gāh-ı inşādur

TEMME

[20b]

RĀMĪ PAŞA[24]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Şemʿ-i ümmīd bir āh ile fürūzān olsun
   Hele ṣabr eyle biraz şām-ı ġarībān olsun

2. Sāḳiyā ḳalmadı ḫamyāzeye de tāb u tüvān
   Vaḳtidür sāġar-ı leb-rīz dıraḫşān olsun

3. Beni sīr-āb-ı ḥayāt eyledi bir nükte ile
   Āb-ı ḥayvān leb-i cān-baḫşuña ḳurbān olsun

4. Rāżıyum neşter-i āzar-ı ṭabīb-i dehre
   Tek hemān derd-i dil-i zāruma dermān olsun

5. Ṣadme-i muʿcize-i āh ile ol kāfir-kiş
   Bir nefesde nice biñ kerre müselmān olsun

6. Birḳaç elfāẓ-ı perīşān ise de ey Rāmī
   Bu ġazel zīver-i mecmūʿa-i yārān olsun

[24] 81 ve 90 numerolu ṣaḥīfelerde de vardır.

125

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Bir laḥẓa nihān olsa o mih-rū naẓarumdan
   Bīzār olurum ḥāṣılı nūr-ı başarumdan

2. Añduḳca o gül-rū-yı ʿaraḳ-rīzini yāruñ
   Ḫūn-ābe-i ḥasret dökilür çeşm-i terümden

3. Ben ṭāʾir-i evc-i ḥarem-i sūz u güdāzum
   Āteş dökilürse neʿaceb bāl ü perümden

4. Bir dem bıraḳır mıyduñ elüñden ol ayāğı
   Sāḳī ḫaberüñ olsa benüm derd-i serümden

5. Rāmī n'olaʿarż eyler isem herkese şiʿrüm
   Bāzār-ı belāġatde utanmam güherümden

126

mefāʿīlün / mefāʿilün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Biz olʿāşıḳlaruz kim dāġımuz merhem ḳabūl itmez

O gül-zāruñ ki āteşdür güli şeb-nem ḳabūl itmez

2. N’ola ben çekdigüm cevr ü cefāyı yār bilmezse

Dil-i ẕevḳ āşinā bār-ı girān-ġamum ḳabūl itmez

3. Sifāl-i köhneden nūş-ı meye muʿtād olan rinde

Mücevher cāmını biñ kerre ṣunsa Cem ḳabūl itmez

4. Sirişk-i çeşmi Nīl-i Mıṣra mümkin mi ḳıyās itmek

Bu bir deryā-yı pür-ḫūndur ki bīş ü kem ḳabūl itmez

5. Gül-i rengīn ruḫsārı o naḫl-i gül-şen-i ḥüsnüñ

O deñli nāzük ü terdür ki Rāmī şem ḳabūl itmez

127

mefāʿīlün / feʿilātün / mefāʿīlün / feʿilün

1. Şikāyetüm sitem-i şuḫ-ı ser-keşümdendür

Ẓuhūr-ı derd-i derūnum hep āteşümdendür

2. Bu zaḫm-ı ʿaşḳuma bādī nigāhum olmışdur

Yine bu tīr baña kendi ter-keşümdendür

3. Bu güne bī-nemek olmaḳ nevāle-i ʿıyşum

Teġāfül-i leb-i nāz nemek-i çeşmdendür

4. Şifā-yı ṣadra sebebdür iderse ger düşnām

Bu mīve telḫ ise de naḫl-i dil-keşümdendür

[21a]

5. Olaydı ādem eger rū-be-rū iderdi ʿitāb

Bu nā-nümūde cefā ol perī-veşümdendür

6. Görince zāġı hevāda ḳafesdedir ṭāʾūs

Bu ḳaydlar baña bāl-i münaḳḳaşumdandur

7. Münaḳḳaş olmadığı ḥarf-i maṭlabum Rāmī

Benüm cerīde-i baḫt-ı müşevveşümdendür

128

MANASTIRLI ḪᵛĀCE NĀʾİLĪ EFENDİ[25]

[25] Ṣadāret Müsteşārı Tevfīḳ Paşa. Gencliğinde ḫoş-ṣavt ve ḫoş-ṣūret olmaġla böyle telḳīb idilmişdir. Ebu'ż-Żiyā Tevfīḳ Bege de "Gül Tevfīḳ" dirler idi.

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Nev-bahār oldı görünsün güle bülbül tevfīḳ
   Teng itsün çemeni bülbülüne bülbül tevfīḳ

2. Baḳsun āyīneye zülf ü ruḫunı seyr itsün
   Baḳmasun ġayrı gül ü sünbüle bülbül tevfīḳ

3. Ruḫ-ı pür-tābı mudur şuʿle viren yoḳsa ʿaceb
   Gül mi ṭaḳmış o siyah kāküle bülbül tevfīḳ

4. Gül-şen-i bezmi ḳatar birbirine ḳılsa ḳarīn
   Ġonce-i laʿlini cām-ı müle bülbül tevfīḳ

5. Çeşm-i bülbül gibi leb-rīz-i neşāṭ eyler idi
   Nāz ile ṣunsa gehī bülbüle bülbül tevfīḳ

6. ʿĀşıḳa girye gerek dil-bere nāz u ḫande
   ʿAndelīb aġlaya ya Rāb güle bülbül tevfīḳ

7. Bir terennümle bu naẓmı oḳusa Nāʾiliyā
   Ṣaḥn-ı gül-zāra ṣalar ġulġule bülbül tevfīḳ[26]

[26] Geçen Yunan muḥārebesi eṣnāsında söylenmişdir.

129

faʿūlün / faʿūlün / faʿūlün / faʿūl[27]

1. Muḥīṭü'l-ʿavālimsüñ ey Rābb-i ekber
   Senüñ feyżüñe kā'ināt oldı maẓhar

2. Celālüñde ḥikmet-nümā kibriyā
   Cemālüñde pertev-feşāndur bahā

3. Kemālüñ kemālātı insāna vāhib
   Senüñ muḥż-ı luṭfuñ ṣunūf-ı mevāhib

4. Senüñ feyż ü tevfīḳüñ itmezse tebyīn
   Olur mı ʿaceb ʿaḳl insāna reh-bīn

5. ʿAyān oldı gerçi ʿuḳūla ġuyūb
   Bize ʿaḳl senden faḳaṭ feyż mevhūb

6. Bize var mıdur aṣl-ı ḫilḳatde medḫal
   Bize muḥż-ı fażluñ bu feyż-i mükemmel

[27] Bu gazelde bazı beyitlerde son tef'ile fa'ûlün oluyor.

7. Seni görmemek olmaz ehl-i buṭūna

Ẓuhūruñ fürūġ-āver oldı ʿuyūna

8. Ẓuhūruñla ẓāhir cihān-ı nihān

Senüñ nūr-ı vechüñ şümūsun cihān

9. Senüñ emr her dem ṣudūruñla ḳāʾim

Bütün ḥādiṯāt u şuʾūn-ı ʿavālim

[21b]

130

faʿūlün / faʿūlün / faʿūlün / faʿūl

1. Eger olmasa miḥrem-i ḫāṣ-ı rūḥ

ʿUḳūl-ı beşer bulmaz aṣlā fütūḥ

2. Bize virdi el-ḥaḳḳa ….

İlāhī …. sanā maḥremiyyet

3. Unutmaz ḫiṭāb-ı elestī göñül

İlā-elān anuñ āh mestī göñül

4. Tecellī idersüñ göñülde müdām

Seni görmese rūḥ itmez devām

5. Dil-i müʾminīne gelir inşirāḥ

Fütūḥ-ı ġazādan ṭoġar biñ ṣabāḥ

6. Virir şān u mecdüñden ʿulvī nişān

Olur …. ġaybe gelür nuṣret-i ʿayān

7. Senüñledür her dem fürūġuñ bu dīn

Bu dīne sen olduñ hemīşe muʿin

8. Oḳur sūre-i Fetḥ ü Naṣrı lisān

Çıḳan ḳurb-ı ḳudsüñe virür ʿinān

9. İlāhī bu sāl-i ferāḥ-fālde

Bu ṣūretle bir aḥsenü'l-ḥālde

10. Yetişdi bize ṣoñ ḳudsī-i ḳudret

Bu taḥvīl aḥsen büyük bir ʿināyet

11. Bu dīne senüñ fevz ü fażluñ ḳadīm

Ḳadīmi naẓar hīç olur mı ʿadīm

12. Ümīd-i ẓafer bizde her dem ḳavīm

Bu ümmīd ṭoġsun bize ʿan ṣamīm

13. İlāhī bu ümīde vir tāb u fer

Bize ṭurmayup lemʿa virsün ẓafer

14. Be-ḥaḳḳ-ı Nebī Ḳureyşī nejād

Bize baḫş-ı feyż eylesün hep cihād

15. Ḫüdā-gūy olur maḫlaṣın ʿibād

Budur işte ancaḳ sebīl-i reşād [28]

131

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Şeh-süvārum ḥüsn ü ān olduḳca meydānuñ senüñ

Mihr ü māh-ı nev olurlar gūy u çevgānuñ senüñ

2. Maḥrüm itmez ḥāline rūḥü'l- emīni ehl-i rāz

Dilde bir ẕevḳ-i degerdür derd-i pinhānuñ senüñ

[28] Besīm Efendi Ḥudeyde Rüsūmāt Müdīri.

3. Fitne-i āḫir zamānı ʿāleme şerḥ eyledi

Tercemān-ı ter-zebān-ı çeşm-i fettānuñ senüñ

4. Dil şıġındı zülfüñe ḥükm etdi zülfüñ küfrüm

Ehl-i īmānum amān hīç yoḳ mı īmānuñ senüñ

5. Derd ile her sebzeḳān aġlar gözümde yārsuz

Yoḳ mıdur ey bāġ-bān bir verd-i ḫandānuñ senüñ

6. Buldı ḥasretle Celāl-i zāruñ ʿömri intihā

Bulmadı ḥālā nihāyet derd-i hicrānuñ senüñ

[22a]

VE LEHU

132

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ḥüsni kim zīr-i sevād-ı ṭurreden tābān olur

Ṭūrda rūḥ-ı kelīmu'llāh ser-gerdān olur

2. Görse maʿnāda zenaḫdānı ḥayāt-efzāsını

Şerm ile Yūsuf çeh-i Kenʿānde pinhān olur

3. Fitnesinden fitne-i āḫir zamān eyler hirās

Ġamzeler kim tercemān-ı dīde-i fettān olur

4. Şöyle ṭursun seyr-i gül-şen sensüz ey ārām-ı cān

ʿĀlem ervāḥa baḳsam baña ḫāristān olur

5. Çoḳ mı cān virsem dehān-ı bī-nişānuñ şevḳine

Öyle mevhūmāta Rūḥu'llāh daḫı ḳurbān olur

6. Feyż-yāb-ı naʿt-ı sulṭān-ı rüsuldur dil Celāl

Ol şerefle sözlerüm ʿulviyyetle unvān olur

VE LEHU

133

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Bir gün olur ḳabūl ider elbet niyāzımuz

Maʿşūḳ-ı nāz-perver-i ʿāşıḳ-nüvāzımuz

2. Bir sırra maḥremüz ki ḥaḳiḳatde yār ile

Cibrīle ġayr-i ḳābil olur keşf-i rāzımuz[29]

3. Ol muṭribüz biz ki vaḳf-ı ṣafā olsa kāʾināt

İcād-ı ḫüzn ider bizüm āvāz-ı sāzımuz

4. Yaḳsa cihānı bāriḳa-i şevḳimüz n'ola

Ḥüsnüñ olınca māye-i sūz u güdāẕımuz

5. Çoḳ mı suʾāl-ı ḥaşre cevāb olsa ecrimüz

Ehl-i müveddetüz geçer Allāha nāzımuz[30]

6. İḥrām-ı bend-i Kaʿbe-i ʿaşḳuz bizüm Celāl

Ruḥsār-ı yāre secdedür el-ḥaḳḳ namāzımuz

134

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Ḳurbān olayım ġamzeñi ser-tīz-i ʿitāb it

Ḫançerler …. ile redd-i cevāb it

2. Biñ maḥşer-i fitne saña bir demde görülsün

[29] *"Lī maʿAllāh"* ḥadīs-i şerīfinden muḳtebesdir.

[30] *"Ḳul lā es'elukum ʿaleyhi ecrān ille'lmeveddete fi'l ḳurbā"* āyet-i kerīmesine müsteniddir.

ʿUşşāḳa hele ḫışm ile bir kerre ḫitāb it

3. Yansun dü-cihān nūr-ı tecellī ile yek-ser

Ey mihr-i ʿamā-sūz n'olur keşf-i nikāb it

4. Müstevcib-i ḫüsrān ise sevdā-yı maḥabbet[i]

Yā Rab beni cennetde daḫı vaḳf-ı ʿaẕāb it

134

MAḤMŪD CELĀL PAŞAYA NAẒĪRE

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ḥüsni maʿnā-yı kitāb-ı vaḥdeti taʿbīr ider

Şīvesi *İnnī ena'llāh* āyetin tefsīr ider

2. Bir tecellī-zār-ı aḳdesdür ṣafā-yı ʿaşḳ kim

Her ḫayāli ṣad-hezāran ḥüsn ü ān taṣvīr ider

[22b]

3. Cezbe-i ḥüsnündeki ḳuvvet nedür anuñ emān

Eñ küçük teʾsīri ilāhīleri tesḫīr ider

4 . Çeşme-i ḥayvāniden ʿaşḳuñ zülālī feyż-i dil

Ṣad hezār İskenderī bir ḳaṭresi dil-sīr ider

5. Merḥabā ey ʿaşḳ hem ārām-ı cānsuñ hem belā

Ḫaṭır-ı vīrānı senden başḳa kim taʿmīr ider

6. Ṭarz işiderek celāl aldıḳca sözüm āhengine

Āh-ı maẓlūman gibi vicdānlara teʾsīr ider

VE LEHU

135

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. ʿAşḳ ṭutmuş ʿālemi feyż-i ẓuhūrı bende hep

Cilve ḥüsn olmuş tecellī eylemişdür sende hep

2. Gönlümüzde berḳ urur nūr-ı mübīn-i vaḥdetüñ

Gör cemālu'llāhu mirʾāt-ı dil-i rūşende hep

3. Emr idersüñ iḥtirāzı fitneden ammā yine

Her nigāhuñ fitnedür ey dil-ber-i nāzende hep

4. ʿĀşıḳam yā Rab belā-yı ʿaşḳ-ı ʿālem-suzınuñ

Her tecellīyātını gönlümde [ḳıl] tābende hep

5. Her sözüm siḥr-i beyānuñ ʿandelībidür Celāl

İtse dem-beste n'ola bülbülleri gül-şende hep

136

FAṢĪḤ MEVLEVĪ

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Ṣanmañ süzüldi çeşmine geldi kelāl-i nāz

Ehl-i niyāza itmede tāze ḫayāl-i nāz

2. Bī-hūde āb-ı rūy-ı niyāz eyledüm niṣār

Meyl itmedi bu ḫāke o ser-keş nihāl-i nāz

3. Leb-teşne itdi ḫūn-ı dil-i nev-niyāzuma

Şimşīr-i ġamzeñe viren āb-ı zülāl-i nāz

4. Her nev-niyāz-ı vādi-i ʿaşḳ añlamaz nedür

Maẓmūn-ı ʿişve luṭf-ı teġāfül meʾāl-i nāz

5. Çoḳ geşt-i deşt-gāh-ı niyāz eyledüñ dirīġ

Ṣayd olmadı Faṣīḥ o vaḥşī ġazāl-i nāz

137

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Olsa o gül-beden ne ḳadar bī-mecāl-i nāz

Gelmez nigāhına yine bir dem kelāl-i nāz

2. Cūy-ı sirişküñ ile revān ḫāk-i pāyine

Şāyed ider temāyül o nev-res nihāl-i nāz

3. Terk it cidāli ey dil ezelde naṣīb itmiş

Vażʿ-ı niyāz ʿāşıḳa maʿşūḳa ḥāl-i nāz

4. Ey nev-niyāz ʿaşḳ …. ….

İtmekde çeşm ü ġamze yine ḳīl ü ḳāl-i nāz

5. Vardur yine hezār-ı dili ṣayda ḳudreti

Olsa o gül-beden ne ḳadar bī-mecāl-i nāz[31]

[31] Reşād.

[23a]

138

SEREYĀN-I ḤİLḲAT

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Cihānda ḳuvve-i īcāduñ istimrārı hep meşhūd
   Kemāl-i muṭlaḳuñ āṣār-ı istikmāli her mevcūd

2. Ezel elvān-ı imkāndan tecerrüd eylemiş öyle
   Ebed taʿḳīb-i ezmāndan tebāʿüd eylemiş böyle

3. Muḥīṭ-i ʿālem-i hestīde var bir merkez-i ʿālī
   Baḳılsa ʿāleme āyāt-ı ʿāliyyāt ile mālī

4. Ser-ā-ser mā-sivāyı şāmil olmuşken rubūbiyyet
   Tecellī eylemişken ḥükm-i teʾsīr muḥiṭiyyet

5. Ḥażīzī evc-i aʿlāsı baḳılsa iʿtibārıdur
   O ʿulviyyet-i mücerred muḳteżā-yı şān-ı bārīdür

6. Naṣıl baḳa inbisāṭ-ı feyż virmiş cilve-i ḳudret

Ḥudūdın bulmasa da cūşāni-i eşvāḳ ile ḫilḳat

7. Olup her sāḥada bir maʿkes-i ḥüsn-i ezel bāhir
Der-āġūş eylemiş maʿnā-yı ḥüsni bāṭın u ẓāhir

8. Virüp ekvāne feyż-i ḫilḳati ḫallāḳ-ı ẕü'l-efdāl
İder her noḳṭa āşār-ı vücūdı ḥüsn-i istiḳbāl

9. Gelür ervāḥuñ efvācı pey-ā-pey ṣaḥn-ı ecsāma
Faḳaṭ girmez o envār-ı semāvī levḥ-i ressāma

10. Teselsülde ʿanāşır maḥv u iṣbāta olur maḳrūn
Faḳaṭ ervāḥ-ı miṣbāḥ-ı beḳādur maḥvdan meʾmūn

11. İlāhī rūşenā baḫş-ı cihāt mā-sivāsınuñ
Fürūġ-ı şems-i feyżüñle medār-ı incilāsınuñ

12. Bu baḫt-ı ġāmiża ḥayretler olsa mübtedā elif
O ḥayretler içinde ḥayret olsa müntehā elif[32]

[32] Besīm Efendi.

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Ṣubḥda olur biñ şeb-i deycūr nühüfte

   Āhumda nice meşʿale-i nūr nühüfte

2. Her bir girih-i naġme-i nāmūs dilimde

   Biñ zemzeme-i dil-keş-i Manṣūr nühüfte

3. Her bir şiken-i ṭurra-i bād-ı nefesimde

   Biñ nāfe-i ʿAṭṭār-ı Nişābūr nühüfte

4. Ol āteş-i ʿaşḳam ki eger zaḫmıma ḳonsa

   Nūr içre olur merhem-i kāfūr nühüfte

5. Her bār güşāde ola yā Rāb dil-i ʿĀlī

   Hīç olmasun ol āyine-i nūr nühüfte

VE LEHU

140

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Göz ucuyla ʿāşıḳa geh luṭf ider gāhī ʿitāb

Bir ʿaceb şūḫ-ı cihāndur ol meh-i ʿālī̇-cenāb

2. ʿĀrıżında seyr ideñ zülf-i siyāhın dil-berüñ

Ṣānki gül-berg üstine naḳşeylemişler müşk-i nāb

3. Rūy-ı pür-tāb-ı ʿaraḳ-nākin nice vaṣf ideyüm

Mihr-i ʿālem-tābda olmaz bu deñli āb u tāb

[23b]

4. Gördüm ol şūḫ-ı cihān-ārāyı bir şeb bāġda

Sī̇ne çāk u zülf āşüfte şüküfte mest-i ḫ̆āb

5. Bir dem ey ʿĀlī̇ olur mı ol meh-i Kenʿan ile

Ṣubḥ-dem gül-zārda nūş eyleseñ cām-ı şarāb

141

ḪOCA NĀ'İLĪ

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Girye-nāk oldığı nergis-i şehlā aġlar

Bu perī̇şānlıġuma zülf-i semen-sā aġlar

2. Āh ile berk ḫazān …. …. rūyem

Ṣararup ṣolduġuma ġonce-i zībā aġlar

3. Yoḳ bir āyīne-i cemālüm ki beni söyletsün

Beste-leb ḳaldıġuma ṭūṭī-i gūyā aġlar

4. Dil degül dīde degül ḫāṭır-ı mecrūḥ degül

Yārsuz ḳaldıġuma cümle-i aʿżā aġlar

5. Ayda bir girecek olsun göremem māhımı āh

Ben felāket-zede-i miḥnete sevdā aġlar

6. Gice tenhā göricek kūşe-i derd ü ġamze

Yanaraḳ yaḳıla zūr-ı şemʿ-i şeb-ārā aġlar

7. Böyle ser-mest-i ḫarāb-ı mey-i ġam

Cürʿa-efşān olaraḳ sāḳī vü mīnā aġlar

8. O cefā-pīşeyi sevdüm seveli aġlıyorum

Hīç dimez kim ne ʿaceb Nāʾilī ḥālā aġlar

CELĀL PAŞA

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Vücud-ı kāʾinātuñ neşʾe-i imkānıdur ḥüsnüñ
   Vücūb-ı ẕāt-ı ḥaḳḳuñ eñ büyük bürhānıdur

2. Cihān ḥüsnüñle ḳāʾim ṣanki ḥayrān cihāna yek-ser
   Zehī ḥayret ki kendi ḥüsninüñ ḥayrānıdur

3. Ne ḥüsn-i maẓhariyyet kim cemālu'llāha maẓhardur
   Maḥabbet ehlinüñ āyīne-i īmānıdur ḥüsnüñ

4. Yazılmış nūrdan bir ṣafḥaya sebʿu'l-mesānīdür
   Kitāb-ı raḥmetüñ pīrāye-i ʿunvānıdur ḥüsnüñ

5. Anuñçün vācibü'l-tekrīm olur emr-i perestişkim
   Dilüñ faṣlü'l-ḫiṭāb-ı nüsḫa-i īḳānıdur ḥüsnüñ

6. Cihānda maẓhar-ı taḳdīsdür ism-i celāl-āṣā
   O ismüñ maẓharı cism-i celālüñ cānıdur

143

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Reh-neverd-i vuṣlat olsam meh āh reh-zendür baña
   Āh kim āhum daḫı bu yolda düşmendür baña

2. Merḥamet ḳıl żaʿfıma zencīr-i zülfüñ ʿaşḳına
   Perde-i tār-ı ʿanākib bend-i āhendür baña

3. Şerḥa-i dil şerḥ-i rāz-ı miḥnet-i Eyyūbdur
   ʿĀşıḳam dāġ-ı belā ārāyiş-i tendür baña

4. Çeşm īmānumda hep nūr-ı enallāh berḳ urur
   ʿĀlemüñ her zerresi vādī-i eymendür baña

5. Bülbül-i āteş-dem-i bend ü selām oldum Celāl
   Şimdi gül-zār-ı Ḫalīlu'llāh meskendür baña

[24a]

144

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Feyż-i āṣār-ı tevellā ṭīnet-i pākümdedür
   Cevher-i ferd-i maḥabbet māye-i ḫākümdedür

2. Eşkim itsün çerḫī hem-reng-i feżā-yı Kerbelā
   Çeşme-i ḫūn-ı şehādet çeşm-i nem-nākümdedür

3. Sürme-i ṭūr eylesün ḫāk-i mezārum rūzgār
   Şuʿle-i berḳ-i tecellā sīne-i çākümdedür

4. Lā-mekān-seyr āf-tābum merkez-i tevḥīdde
   ʿArş-ı istiġnā-yı himmet zīr-i eflākümdedür

5. Eyledüm ervāḥı seyrān ʿālem-i ıṭlāḳda
   Sürʿat-i seyr-i Mesīḥā ṭabʿ-ı çālākümdedür

6. Bezm-i ʿirfānumda Cebrāʾīl sāḳīdür Celāl
   Neşve-i vaḥdet benüm ṣahbā-yı idrākümdedür

VE LEHU

145

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Bir dil ki suz-ı ʿaşḳuñ ile sīne-tāb olur
   Kem-ter-i şuʿāʿı dāġ-ı dil-i āf-tāb olur

2. Ervāḥı neşve-dār-ı şarāb-ı fenā ider
   Ġamzeñ ne dem ki ḫışm ile mest-i ḫarāb olur

3. Āşūb-ı rūzgāra virür ʿaḳl-ı evveli
   Āhumla zülf-i yār ki pür-pīç ü tāb olur

4. Yoḳ iʿtibārī menziletüñ rāh-ı ʿaşḳda
   Her kim ki pāy-māl olur ʿālī-cenāb olur

5. Ṣıġmaz ḫayāle şimdi ʿidād-ı cefā-yı çarḫ
   Seyr eylerüz o demde ki rūz-ı ḥisāb olur

6. İtmez nigāh-ı bār-geh-i ʿarşda ey celāl
   Her kim ki ḫāk-sār-ı der- i bū-türāb olur

VE LEHU

146

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Küfr-i zülfüñle dil olmışdı füsūn-sāz henüz
   Leblerüñde yoġ iken şīve-i iʿcāz henüz

2. Derd ile dāʾire-i ʿālemi devr eyler idüm
   İtmeden devr-i felek devre ser-āġāz henüz

3. Öyle bir vaḥy-i maḥabbetle ser-efrāzum kim
   Cebrāʾīl itmedi ol rütbeyi iḥrāz henüz

4. ʿAşḳ ile tīġ-ı ser-endāzuña ser-dāde idüm
   Çekmeden dest-i ḳażā tīġ-i ser-endāz henüz

5. Vaʿde-i bezm-i ecel geldi Celāl āh o māh
   Vaʿde-i vuṣlatını itmedi incāz henüz

VE LEHU

147

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Olmaz müfīd-i muḳteżiyātı feṭānetüñ

Cārī olur irādesi ancaḳ meşiyyetüñ

2. Bir devr-i derd ü miḥnet olur her nefes ḥayāt

Minnet ise medārı bu dār-ı maʿīşetüñ

3. Düşme ümīd-i ṣıyt ile dünyāda miḥnete

Āfet olur mürādif-i terkībi şöhretüñ

4. Biz lafẓına inanmış idüñ eyledüñ żarar

Geçsün zemīne luṭf-ı müʾeddāsı himmetüñ

[24b]

5. İtme leʾīm olandan ümīd-i kerem Celāl

Yoḳdur maḥāle ruḫṣatı ḳānūn-ı ḥikmetüñ

VE LEHU

148

mefāʿīlün / faʿūlün / mefāʿīlün / faʿūlün

1. Ḥayāt-efzā-yı taṣvīr …. muʿciz ārāsuñ

Meger sen ey ṣanem ebr cevher ruḥ-ı Mesīḥāsuñ

2. Ḫayāl ebrūvānuñ ʿayn miḥrāb ….

Kemāl ḥüsn ile her yirde sen iʿcāz ….

3. Göñül ḥüsn cihān-efrūzuña āġūş açmışdur

O …. …. …. ṣabāḥ tecellāsuñ

4. Saña zīnet …. bilmem …. olan aṭlas

Cihāna …. …. …. ….

5. Celāli çoḳ mıdur şevḳ-i cemālüñ dāġ dāġ itse

Sen ey āfet taḥammül-sūz Eyūb-ı şekībāsuñ

VE LEHU

149

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Virür havāya dil-i ḫāk-sārı biz bilirüz

İder bu ʿahde vefā rūzgārı biz bilirüz

2. Gönülde dāġ-ı tāze tāze …. açar

Leṭāfet gül her dem bahār-ı biz bilürüz

3. Ṭoḳunma zülfe ṣabā herc ü merc olur ʿālem

Ne fitnedür emān ol tārmār-ı biz bilürüz

4. Kitāb-ı raḥmet-i raḥmāna …. bismi'llāh

Çeker …. ebrū-yı yāri biz bilürüz

5. Füsūn-ı siḥr-i tebessümle gösterür iʿcāz

Bu kār-gehde ki ol ʿişve-kārı biz bilirüz

6. Celāl rūḥ-ı Mesīḥāya ẕevḳ-baḫş oluruz

Ṣafā-yı laʿl-i leb-i ḫoş-güvārı biz bilürüz

150

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Nigāh-ı nazuña ḳarşı ki rū-be-rū oluruz

Temām maẓhar-ı ismi Celāl-i hū oluruz

2. Elinde pīr-i muġān …. semāyı ṭutar

Ne dem ki şevḳ ile biz dest der sebū oluruz

3. Hevāsı reşk-fezā-yı dem-i Mesīḥādur

O gül-şen içre ki gül-çīn-i ārzū oluruz

4. Gülüñ vefāsını pek az bilüp yine gülden

Ġarībdür ki heves-kār-ı reng ü bū oluruz

5. Taʿaddüd-i ṭaleb olmaz cihān-ı vaḥdetde

Baḳılsa kendimize maḥż-ı cüst ü cū oluruz

6. Nişān-ı sırr-ı femīn isterüz Celāl ammā

ʿAbeş ki yoḳ yire biz böyle kām-cū oluruz

151

ʿALĪ RŪḤĪ BEG MERḤŪM[33]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Ḥālet-i ʿaşḳı baña şorma beyān eyleyemem

Dil-i zārumda nihān derdi ʿayān eyleyemem

[33] Ġayr-i Maṭbūʿ.

[25a]

2. Var ṣebātum geçemem ʿaşḳdan ey dil ḳaṭʿā

Kendimi göz göre rüsvā-yı cihān eylemem

3. Virseler naḳd-i dü-kevni ser-i mūyuñ virmem

Ḳılca bāzār-ı maḥabbetde ziyān eyleyemem

4. Bilirüm öldürür āḫir beni derdüñ ammā

Eṣerindenṣaḳınup āh u fiġān eylemem

5. Cānını virmedi cānānına Rūḥī didiler

Bu ḳadar …. ben anda gümān eyleyemem

152

MUʿALLİM FEYŻİ

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Derd-i ʿaşḳı ṭaşıruz dilde devā niyyetine

Dāġ-ı hicrān açaruz ṣadra şifā niyyetine

2. Çekerüz şāhid-i düşīze-edā-yı fikri

Sīneye bir ṣanem-i ḥūr-liḳā niyyetine

3. Ehl-i dünyā ile nā-çār olur āmīzişümüz

Ḥīn-i ḥācetde velīkin süfehā niyyetine

4. İʿtibārī diyor aḥvāl-i cihānı ḥükemā

Ġam u ālāmı da sor ẕevḳ ü ṣafā niyyetine

5. Mey-i tevḥīd-i ilāhīden olan leẕẕet-yāb

Seyr ider mey-kedeyi dār-ı şifā niyyetine

6. Kendüñi yorma vefā-kār aramaḳla Feyżī

Bī-vefālarla görüş ehl-i vefā niyyetine

153

ĀGĀH PAŞA

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Reng-i ruḫsār-ı mecāzī rūy-ı gül-gūnumdadur

Naġme-i murġ-ı ḥaḳīḳī ṣavt-ı maḥzūnumdadur

2. Ta ezelden bir ṭutuşmuş ʿāşıḳ-ı sūz-efġenüm

Şuʿle-i nār-ı maḥabbet dūd-ı kānūnumdadur

3. İʿtilā-yı ḳadr u şānum ile var buldun ḳıyās

Ḳubbe-i nüh süllem-i eflāk mā-dūnumdadur

4. Görme kim bir ʿabd-i ḫāk-ālūde-i keşret diye

Dāver-i iklīm-i vaḥdet çetr-i gerdūnumdadur

5. Ṣūreta bir ḳaṭreyim sīretde ammā yoḳla baḳ

Sırr-ı deryā-yı müẓāhir dürr-i meknūnumdadur

6. Olmaz aṣla zīb-i dest-i şāʿir-i küteh-ḫayāl

Gevher-i kān-ı ḥaḳīḳat dürc-i mażmūnumdadur

7. Seyr ideñ ḥüsn-i edā-yı naẓmımı ey şāʿirān

Nā-muṣavver rūḥ-ı maʿnā ṭabʿ….

VE LEHU

154[34]

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

[34] Mecmuadaki 5. beytin sırası Trabzonlu Hazînedar-zâde Âgâh Osman Paşa Divanı'nda farklı olup mecmuada 6 ve 7. beyitler de yoktur. Sedanur Uzun, *Trabzonlu Hazînedar-zâde Âgâh Osman Paşa Divanı (İnceleme Tenkidli Metin)*, 2020, 360.

1. Hīç görme ṣaḳın kimseyi ʿālemde muḥaḳḳar

Aḥḳar görünen belki çıḳar Ḫıżr u Sikender

2. Her şaḫṣ-ı ʿabā-pūşı ḳıyās itme ki boşdur

Baʿżan bulınur ummadıġuñ yerde mücevher

3. Çoḳ söz ḳaçırur lezẕetini ṣoḥbet-i bezmüñ

Ger olsa daḫı her biri bir ḳand-i mükerrer

4. Her ḳaṭre arar menbaʿ-ı aṣlīsini seyr it

Pür-cūş olaraḳ baḥre aḳup gitmede cūlar

[25b]

5. Engüşt-i Süleymāndı viren ḫāteme şöhret

Bir sengi olur ins ü perī ṣanma müsaḫḫar

VE LEHU

155

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Almaḳ isterseñ eger himmet-i ehlu’llāhı

Bī-edeb olma gözet ḥürmet-i ehlu’llāhı

2. Nām-ı ʿālīlerini yād ile ḳıl istimdād

Göresüñ tā ki nedür ḳuvvet-i ehlu’llāhı

3. Ḥāṣıl itmek dileyen ʿayn-ı yaḳīn kuḥl eyler

Ḫāk-i pāk-i ḳadem-i ʿizzet-i ehlu’llāhı

4. Ṣayḳal-ı nūr ile itmiş ḳalem-i ṣunʿ-ı ezel

Münceli āyine-i sīret-i ehlu’llāhı

5. Ebedī Ḥayy olaraḳ terk-i fenā eylerler

Ṣanma herkes gibidir rıḥlet-i ehlu’llāhı

6. İnerek cünd-i melāʾik melā-i aʿlādan

Devr ider ṣubḥ u mesā türbet-i ehlu’llāhı

7. Resm ü āyīnini seyr it felek-i devvāruñ

O da icrā idiyor ʿādet-i ehlu’llāhı

8. Kātib-i kilk-i ḳażā yazdı ḫaṭādan ʿārī

Nüsḥa-i ẕāt-ı melek-tıynet-i ehlu’llāhı

9. Maẓhar-ı sırr-ı ʿulūm-ı ezelī eyledi Ḥaḳḳ

Dil-i pāk-ize-ter-i ḥażret-i ehlu’llāhı

10. Kişi mümkin mi ola ʿārif-i esrār-ı maʿād

Oḳumazdan nüsaḫ-ı āyet-i ehlu’llāhı

11. Ḳurb-ı Ḥaḳḳa varamaz daġdaġa-i keṣretden

Bulmayan şāh-reh-i vaḥdet-i ehlu’llāh

12. Mey-i ʿaşḳ ile meger ṭālib ola mest-i müdām

Yoḳsa bilmez nicedür ḫālet-i ehlu’llāhı

13. İtmeyen ẕirve-i ʿarş-ı hikem-i Ḥaḳḳa ʿurūc

Ne bilir mertebe-i rifʿat-i ehlu’llāhı

14. Ḥākim-i mülk-i şuhūd olmayacaḳ bir dervīş

Giyemez tāc-ı ser-i devlet-i ehlu’llāhı

15. Ḥ̆ān-ı elvān-ı ḥaḳīḳatden olur bī-behre

Bulmayan vāsıṭa-i niʿmet-i ehlu’llāhı

16. Añlamaz medrese-i ḳāle düşen maʿnāsın

Oḳusun ṭut kütüb-i ḥikmet-i ehlu’lāhı

17. Mā-sivā cāmelerinden ṣoyunup ʿüryān ol

Giymek isterseñ eger kisvet-i ehlu’llāhı

18. Ger olursa saña iḳlīm-i velāyet mekşūf

O zamān gör şeref ü şevket-i ehlu’llāhı

19. Zīver-i ġuşı ḳabūl eylemeyen nā-dāna

Açma baḫş-i dürer-i ṣoḥbet-i ehlu’llāhı

20. Ekşerīsi görünür ḫalḳa ʿabā-pūş olaraḳ

Ẓāhirinde arama zīnet-i ehlu’llāhı

21. Ḥūr u cennetden ider ḳaṭʿ-ı nigāh-ı hāʿiş

Görse zāhid ḥarem-i vuṣlat-ı ehlu’llāhı

22. Ṣanma muḥtāc-ı tenāvül ola yā vuṣlat-ı ḥūr

Böyle bilmek ne ġalaṭ cennet-i ehlu’llāhı

[26a]

23. Kapusunda ḳūl ider şāh-ı cihān-ārāyı

Virse bir ʿabduña Ḥaḳḳ rütbet-i ehlu’llāhı

24. Zīr ü bālāyı ider emrine münḳād ü muṭīʿ

Düş-i iḫlāṣa alan rāyet-i ehlu’llāhı

25. ʿĀdet-i Ḥaḳḳa muḫālif bir iş itmez yoḳsa

İtse seyr it o zamān ḳudret-i ehlu’llāhı

26. Der-peyi silsile-i dūzaḫ olur her nefesüñ

Sedd iderseñ nefes-i rāḥat-ı ehlu’llāhı

27. Sebeb-i devlet olur her dü-serā ey Āgāh

İltizām eyle hemān ḫıdmet-i ehlu’llāhı

156

BESĪM EFENDİ

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Hem-bezm olınca dil-ber-i ʿālī-cenāb ile

Hem-pāye olmuşum ṣanırım āf-tāb ile

2. Ṭoġmazsa bedr-i ṭalʿatı biz şeb-i ḫayāle

Bulmam leṭāfet-i şebi biñ māh-tāb ile

3. Dünyāda bulmadımsa da ber-vefḳ-i dil ṣafā

Yetmez mi hem-dem olmaḳ o nūr-ı şebāb ile

4. Reng-i bahār-ı fikrime revnaḳ virür ṭurur

Cānān idince ʿarż-ı cemāl-i āb u tāb ile

5. Bī̇gāne-i maḥabbet olan ḳalbi istemem

Ẕevḳ-i ḥayāt nice olur inciẕāb ile

6. Ṣanma o dil-beri severüm keyf-i ….

Taḫṣīṣ-i ʿaşḳ ḳıldum aña intiḫāb ile

7. Var ṣoḥbetinde başḳa bir āb-ı ḥayāt feyż

Yoḳsa geçerdi ʿömr-i ʿazī̇z ıżṭırāb ile

8. Şevḳ-i mecāz ẕevk-i ḥaḳīḳat virür Besī̇m

Bulduñ saʿādet ol güzele intisāb eyle

NAʿAT

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Revān ol cānib-i Yesrībden ey tesnīm-i maʿnā gel
   Senüñle rūşenādur ʿālem ey maʿnā-yı kübrā gel

2. Livāʾü'l-ḥamd naʿati mūcizendür şimdi fikrimde
   Kesildim maḥşer-i maʿnā gel ey feyż-i muʿallā gel

3. Nedür yā Rab bu necm-i ṣābitü'l-envār ḳarşumda
   Ne ʿulvī pertevüñ var ey fürūġ-ı necm-i Baṭḥā gel

4. Nice yüz biñ süheyli āsmānuñ müstenīr keder
   Żiyā-efrūz-ı ʿālemüñ gel ey tābende sīmā [gel]

5. Hezārān fecr-i fevzüñ maṭlaʿıdur āyetü'n-nūrı
   Açıl ey şuʿle-i miṣbāḥ-ı Ḥakk ey nūr-ı ʿulyā [gel]

158

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Bu maʿnālar nuʿūṭ-ı aḳdesinden buldı istiʿlā
İder hem çeşm-i bīniş tābiş-i feyżinden istiḳvāş

2. İner raḥmet miṣāli ʿālemine fer virür muṭlaḳ
O bir raḥmet ki muḥtācı onuñ dünyā ile ʿuḳbā

3. Olur bābü’s-selām-ı ravżasından pür-güşā Cibrīl
İder her āyet-i Furḳān şān-ı pākini iʿlā

[26b]

4. Naṣıl bir ḥaḳ-nümā şems-i ezeldür vech-i ʿulvīsi
Olur tā ḥaşre dek ehl-i nühāya pertev-i ihdā

5. Naṣıl ümmü’l-kitāb-ı pür ḥaḳāyıḳ zāt-ı ʿulyāsı
Olur ehl-i ṣırāṭ-i müstaḳīme ihtidā-fermā

6. Ḳalup mey-i leb-rīz-i şevḳ itmez mi her ḥükmi
Kitāb-ı ḥaḳ-nümūnı vaḥdet-āmūz u ḥükm-pīrā

7. Naṣıl dil olmasun ezvāḳ-ı lāhūtī ile dem-sāz
Ki ḳalb …. olmışdur ḥarīm-i rüʾyet-i Mevlā

8. Ṣalāḥ-ı dīn ü dünyāyı …. eylemesün şerʿī

Nīce esrār …. idilmiş de andan istinbā[ṭ]

9. Bevce-i ekmeliyyet nūr-ı tevḥīd oldı ʿālem-gīr

Anuñ teʿṣīr feyż-ā-feyżi bānuñ Rabbī ālā ʿālī

10. Besīm ol āstān-ı aḳdese kem-ter gedā olmaḳ

Saña hem …. hem niʿmet ….

11. Bī-ḥamdü'lillāh ẕevḳ-i pāk-i İslām …. dilde

Ne ʿālī bir ṣadetdür fedā dünyā u ….

159

MUʿALLİM CŪDĪ EFENDİ

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ḳīl ü ḳālī ʿālemüñ hep ʿizz ü noḳṣandur saña

Sevdigim bürhān-ı ḥüsnüñ ḥüsn-i bürhāndur saña

2. Bī-raḳībüm şimdi bin ḳaldım yegāne ʿāşıḳuñ

Görmeyen sevmez seni kim görse ḳurbāndur saña

3. Hey ne cāẕib ḥüsne māliksüñ ki olmuş bī-ḳarār

Āf-tāb u māh-ı tābān hep şitābāndur saña

4. Tel tel olmuş nūrlar zülf-i perīşāndur saña

Aṭlās-ı gerdūn muraṣṣa tülli ḳaftāndur saña

5. Şerḥa şerḥa sīneler cedvel göñüller lāle-zār

Dīdeler nüzhet-serā cānlar ḫıyābāndur saña

6. Sidre ṭūbā parmaġuñda ser-nigūn bir dal çiçek

ʿÖmr-i cennet bir nefes bir ḫande bir āndur saña

7. Ṣorma Cūdī'ye kemālüñden cemālüñden ḫaber

Bī-ḫaberdür senden ol kevnden ki ḥayrāndur saña

160

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ser-be-dūş-ı ḥayretüm bilmem ġama meʾmen miyim

Dilde yer ṭutmuş sipāh-ı miḥnete mesken miyim

2. Diñlerüm her cüz-i ferdümden gelir āvāz-ı ġam

Ben miyem ʿālemde şīven yoḳsa şīven ben miyim

3. Reh-güẕāruñda beni gördükce eylersüñ firār

Ey ġazāl-i deşt-i vaḥşet ʿāşıḳ reh-zen miyim

4. Hem ṭutar peykān-ı cevre hem de dir āh eyleme

Āh bilmem ben naṣıl āh itmem āhen-ten miyim

5. Uyma aġyāruñ dürūġ-ı tefriḳa āyīnine

Dostum Allāhdan ḳorḳ ben saña düşmeniyim

6. Pārelendi câme-i ṣabrum da ḥālā göz diker

Ben o kāfir-dil raḳībüñ çeşmine sūzen miyim

7. Merd-i yek-rengüm ṭarīḳ-i ʿaşḳda bu derd ile

Ẕerrece itmem televvün ey felek ben sen miyim

[27a]

161

ĀGĀH PAŞA

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. İtmez hevā-yı ʿaşk ile aṣla ḳarār mevc

Ṭurmaz ḳoşar sevāhil-i vaṣlı arar mevc

2. İcrā-yı medd ü cezr-i tevāżuʿ yla cā-be-cā

İtmek diler o māh-veşī der-kenār mevc

3. Ḥaddüñ ṭaşırma ḥiddete gelseñ de baḥr-veş

Cūşiş deminde sāḥili itmez güẕār mevc

4. Düşmüş kenār-ı ġurbete ṭaşlarla dökinür

İşrāb ider nedāmet-i terk-i diyār mevc

5. Keştī süvār-ı meleke virür raḫne-i helāk

Peydā iderse dilde yemm-i inkisār mevc

6. Pervāne göñlüm eyledi deryāyı nūra ġarḳ

İẕhār edince şemʿa-ı ruḫsār-ı yār mevc

7. Āgāh anuñda çekdiği var rūzgārdan

İtmezdi yoḫsa boş yere feryād u zār mevc

ʿOŞMĀN ŞEMSĪ EFENDİ

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ḫūn ile ṭoldı dü-çeşmüm cām-ı sahbālar gibi
   Cūy-bār-ı eşk-i firḳat dökdi deryālar gibi

2. Ey göñül kuh-sār-ı ġamsuñ tende açduñ çākler
   Seyl-i ḫūn-ı eşk ile ṭaġlarda mecrālar gibi

3. Gül-şen-i vaṣluñda güller gibi ḫandān oldıġum
   Oldı leyl-i muẓlim-i hecrüñde rüʾyālar gibi

4. Ṭoymam ʿaşḳuñ odına biñ cān u ten itsem fedā
   Meclisüñde her gice şemʿ-i şeb-ārālar gibi

5. Nūr-ı vechüñ görmeyen ʿālemde ey nūr-ı baṣar
   Ḥaşr olur bīnā iken maḥşerde aʿmālar gibi

6. Ṣūret-i ādemde ʿaşḳu'llāhdan bī-behreler
   Çār-çūb-ı deyr-i ġafletdir çelīpālar gibi

7. Ādem iseñ ʿaşḳa uy terk-i ḳuṣūr-ı cennet it

Ṭūrʾa çıḳ tecrīd ḳıl Mūsā vü ʿİsālar gibi

8. Sür çıḳar dilden sivāyı gör cemāl-i vaḥdeti

Bütlere itme perestiş olma tersālar gibi

9. Ṭuʿme-i şemşīr-i nīrān-ı helāk olsañ gerek

Ser-keş ü maġrūr olma serv-i bālālar gibi

10. Cevher-i baḥr-i vücūb-ı feyż-i muṭlaḳdur sözüm

Gūş-vār olsa sezā lüʾlüʾ-i lālālar gibi

11. Şemme vechu'llāh sırrın Şems buldı kendide

Sāf idenler ḳalbi mirʾāt-ı mücellālar gibi

…. ….

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Geldi bahār mevsimi oldı güşāde gül

Ārām-ı ehl-i[35] ẕevḳi yine virdi bāda gül

[35] "Ehl-i ẕevḳi" yerine "mey-keşāni" de denilebilir.

2. Şebnem degül ṣafāsını mey-keşlerüñ görüp

İmrendiginden aldı ele cām-ı bāde gül

3. Ẓann itme ġonca ağzını açmış o gül-ruḫa

Derd-i derūnun eylemek ister ifāde gül

[27b]

4. Batmışdı dün çemende o verd-i bahār-ı nāz

Gūyā ki berg-i ġoncayı itmiş visāde gül

5. Sürişdi …. reng-i āl ile vaḳt-i seḥer görüp

Ṣandum açıldı ṣaḥn-ı feżā-yı semāda gül

6. Çekmez bahār zevḳini gül içün ṣaram

Ḫūnuni dāġ-ı sīnesi bestdür Reşāda gül

164

VELİYYÜ'D-DĪN-ZĀDE AḤMED PAŞA

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Māha kemend atar ṣaçı hindūsı dil-berüñ

Şīri şikār ider gözi āhūsı dil-berüñ

2. Yā Rab ne siḥr olur bu ki āb-ı ʿiẕārını

Zencīre çekdi ḥalḳa-i gīsūsı dil-berüñ

3. Oldı nihāl-i gül gibi başdan ayaġa nāz

Bāġ-ı revāndur ḳāmet-i dil-cūsı dil-berüñ

4. Düşdi gözümden iki cihānuñ vevāhiri

Lālā olalı dişleri lüʾlüʾsi dil-berüñ

5. Encüm ṣayarsa dīde-i Aḥmed ʿaceb degül

Bend itdi uyḳusın gözi āhūsu dil-berüñ

165

NAẒĪRE Lİ MUḤARRİRİHİ

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Serde hū-yı zülf-İ semen-būsı dil-berüñ

Dilde ḫayāl-i ḳāmet-i dil-cūsı dil-berüñ

2. Göz nūrı …. …. ḳıble-gāhdur

Ḥāl-i siyāhı ʿārıż-ı ebrūsı dil-berüñ

3. Ġāyet ẓarīf o …. ….

Ḳıyās ḥāce vechini …. dil-berüñ

4. Ṣayd itdi çoḳ göñülleri kendi şikār iken

…. āferīn o dīde-i āhūsı dil-berüñ

5. Bilsem Reşād ben de nedür ḫˇāb-ı rāḥatı

Bālīnim olsa bir gice zānūsı dil-berüñ

VE LEHU

166[36]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Görmedüm ʿaynını nādīde-edādır çeşmüñ

Sürme-i ʿayün-i ḥūr olsa sezādır çeşmüñ

2. Ne ʿaceb kendisi muḥtāc deva-i ḫaste iken

Ḫaste-i ʿillet-i hicrāna devādur çeşmüñ

[36] Mecmuadaki 4 ve 5. beyitlerin sıralaması Güldeste: Eser-i Ahmed Reşad: Bazı Asar-ı Mensure ile Müzeyyel Divançe-i Eş'âr'da farklı olup mecmuada 4. beyit yoktur. Elif Kiriş, *Güldeste: Eser-i Ahmed Reşad: Bazı Asar-ı Mensure ile Müzeyyel Divançe-i Eş'âr (Metin-İnceleme)*, 2018, 88-89.

3. Māye-i ḫilḳati neşve ile muḫāmmer mi nedür

Ḥāl-i ḥüznüñde bile ḫande-nümādur çeşmüñ

4. Bu ḥalāvetle leṭāfetle dinlese lāyıḳ

ʿAẓam muʿcīze-i şunʿ Ḫūdādır çeşmüñ

5. Beni söyletdi dehen-i beste iken ḫayli zamān

Feyż-baḫşende-i ṭabʿ-ı şiʿrāsur çeşmüñ

167

MUʿALLİM CŪDĪ EFENDİ

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Kitāb-ı kevni muv āfıḳdur iteler taʿbīr

Kitāb mümteniʿü'l-ḥall ḳābil-i tefsīr

2. Nedür maḳāṣid-i dūr u dirāz ʿömr-i ḳasīr

Ḥuṣūl-i maʿrifet-i ḥażret-i ilāh-ı ḳadīr

[28a]

3. Baḳılsa cümle cihān ʿayn-ı maḳṣada ḫādim

Bu ittiḥāde ḫālel virmez iḫtilāf-ı keṯīr

4. Ṭıbāʿ-ı ḫalḳ-ı taḥarrī-i ḫālıḳa mecbūl

İder ḳabāyiḥe nefret maḥāsini tevḳīr

5. Nüfūs-ı nāṭıḳa ʿirfānı nisbetinde ider

Vücūd u ḳudret-i ḥaḳḳı taṣavvur u taṣvīr

6. Yazıḳ o nevʿ-i şerīfi düşürdi birbirine

Bu gīr ü dār-ı teḳāżā-yı ʿālem-i tedbīr

7. Birāderān iken evlād-ı Ādem ü Ḥavvā

İder belā-yı cehāletle birbirin tedmīr

8. Kimi vücūd-ı benī-nevʿini ider ihlāk

Kimi ḫamāʾid-i hem-cinsini ḳılar tenvīr

9. Kemāle meyl cibillīdür ādem oġlunda

Uṣūl-i terbiye nāḳıṣ delīl pür delīl-i pür-taḳṣīr

mefāʿīlün / faʿūlün / mefāʿīlün / faʿūlün

1. Nedür bu kevkebe-i kevn-i muʿcizāt şümūl
   Taḥayyür-efgen-i aʿyun veleh-fezā-yı ʿuḳūl

2. Niẓām-ı bend-i ezel ḥükm-i lā-yeteġayyer
   Ṭulūʿ-ı ġayr-i irādī vü iltimāʿ vü ufūl

3. İder ḳavāfil-i zerrāt-ı deşt-i hestīde
   Hemān iyāb u zehāb u hemān rücūʿ vü ḳufūl

4. Miṣāl-i berḳ nümāyān olur geçer her şey
   Ḳarār-ı ġayr-ı muḳarrer iṣbāt-ı bī-medlūl

5. Meʿād u mebdeʾ-i ʿayniyyetinde ṣābitdür
   Vuṣūl-i mebdeʾ-i fürḳat firāḳ bed-i vuṣūl

6. Zamān-ı süyūl kef-efşān esraʿ ü'l-cereyān
   Fesād-ı kevn-i ṣuver ḥālet-i ḥabāb-ı süyūl

7. Miyān-ı silsile peydā nihāyetini nihān
   Hezār cünbüş-i meşhūd menşe-i mechūl

8. Tekevvünāt-ı müselsel ḥudūṣ-ı pey-der-pey

Tecellīyāt-ı dem-ā-dem taʿayyün-i mevṣūl

9. Terekkübāt-ı cevāhir teḥavvül-i aʿrāż

Taḥallilāt-ı terākībe vü inbisāṭ-ı uṣūl

10. Bu baḥr-i aʿẓamuñ īcāb-ı medd ü cezründen

Hemīşe ẓāhir olur defʿ ü ceẕb ü vird ü ḳabūl

11. Fecelle men ḫaleḳa'l-ʿāleme ve ṣarrafa

Fekülli ẕālike minhu bedā ileyhi yeʾūl

169

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / faʿūlün

1. Nedür şu pīş-i dü-çeşmümde mevc uran deryā

Şu deşt-i nā-mütenāhī şu bī-ḥudūd-ı feżā

2. Feżā mı deşt mi deryā mı ben daḫı bilmem

Ki nefs-i nāṭıḳamuñ iḫtirāʿ ıdur esmā

3. Şu manẓara şu ḫavāriḳ şu levḥa-i iʿcāz

Şu mübhemāt-ı muṭalsım bedāhet-i ʿuẓemā

4. Şu lemʿa lemʿa tecellī şu laḥẓa laḥẓa şuhūd

Şu reng reng bedāyiʿ şu mevce mevce żiyā

[28b]

5. Şu kevkebāt-ı kevākib şu şaʿşaʿāt-ı nücūm

Şu bī-vuḳūf-ı ḳavāfil şu bī-sükūn-ı melā

6. Şu devr içinde ġarībāne seyr-i bī-ḫaberi

Bu seyr içinde şu āmīziş-i ʿale'l-amyā

7. Ḳabūl-ı nisbet yek-diger itse de eşyā

Yetīm-i bī-neseb eczā-yı lā-yetecezzā

8. Emān nedür şu muʿammā-yı ġayr-i ḳābil-i ḥall

Cihān mı kevn ü mekān mı melāmīdür ne belā

9. Kefen-be-dūş ḳıyāmet-i mübaşşirāt-ı vücūd

Çalındı var ise mizmār-ı maḥşer-i kübrā

10. Şu āsmān-ı bedīʿ ü'n-nuḳūşı mevc-ā-mevc

Ne şanlı kevkebe ya Rāb ne ser-bülend livā

11. Sevād-ı mülk-i ḳadem ḫīre-sāz-ı çeşm-i ḥudūṣ

Beyāż-ı ṣubḥ-ı ezel perde çāk-i ʿayn fenā

170

VELEDİ BAHĀÎ ÇELEBİ

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Müselmānlar efġān ol naẓra-i cān-sūz-ı şehlādan

Oḳur ḳānūn-ı siḥri çeşm-i ejderhā Mūsādan

2. Eger maʿnā şināsı ḥüsn iseñ Mecnūna Ḥaḳḳ vir kim

Hemān naḫl-i tecellā sırrı gördi ḳadd-ı Leylādan

3. Baña māniʿ degül aġyār tek bezmde yār olsun

Olur ḥāṣıl murādsa ʿāşıḳuñ yeḳ çeşm īmādan

4. Naẓar-ı nazeninim ʿāzim-i Baġdād aṣl oldı

ʿAceb mi ders alırsa ḫaberi eşkim nehr-i zevrā

5. Ẓuhūr itdi egerçe bī-ʿaded timṯāl-i insāni

Pek az ādem görüldi ḥayf kim evlād-ı Ḥavvādan

6. Veled mişvel-i istiġnā-yı luṭfem ben nigāh itmem

Devā-sāz olsa Meryem nūş-dārū-yı Mesīḥādan

VE LEHU

171

1. Çün biri bize nām-ı nigū olır

…. şeref ü ḳahr ʿadüv ….

2. Nā-ġarīzī çöz esbāb …. bāri

Muṭrib ü sāḳī ü …. sebū ….

3. …. …. …. ter ü men pīr ü Ḫızır

…. bahrün ü ber-ter …. ….

4. Müddeʿī …. …. …. ….

…. ḥükm çınārı …. ….

5. Çün Veled …. ʿaşḳ …. ….

Bāri …. ṣafā …. …. ….

VE LEHU

172

mefʿūlü / fāʿilātün / mefʿūlü / fāʿilātün

1. Şimdi yoḳ būd u nā-būdu ġamı ḫoşumda
   Şāhid-i ẕātımı buldum ben öz āġūşumda

2. Münzevī pīr-i ḫıred ṣavmaʿa-i sīnemde
   Munṭavī defter-i maʿnā leb-i ḫāmūşumda

[29a]

3. Ẕevḳ-i şūrum n'ola āfāḳı ṭutarsa daʾim
   Muṭrib ü şāhid ü mey var dil-i pür-cūşemde

4. Vaṭanum ġurbet ü ġurbet vaṭanumdur zīrā
   ʿĀʾilem kendüm ile yār u tenüm dūşumde

5. Bezm-i endīşede müstaġraḳ ẕevḳ-i ṭarabım
   Hīçdür ḳayd-ı emel çeşm-i ferāmūşumda

6. Çıḳmıyor āh ḫayāl-i ruḫ-ı cānān gözden

O güzel sözleri ḥālā ṭuruyor gūşemde

7. Didi dil-ber ki kilīdi der-i bezm-i vaṣlım

Veled ismindeki dervīş-i küleh-puşemde

VE LEHU

173

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Dök zülfüñi miyānuña ey serv mi ser-bülend

Bī-ḳayd-ı iʿtinā yaraşır şūḫ-ı şeh-levend

2. Reng ü nigārı eyleme taḳrīb çehrene

Meclā-yı ṭalʿatuñ güzelim ḳılma rīş-ḫand

3. Pīrāye vü nüḳūşa ne ḥācet libāsuña

Görsün ṭoḳunma sāde seni çeşm-i müstmend

4. Zerrīn kemerle ṣıkma miyān-ı laṭīfüñi

Āzāde serv-i gül-şen-i ḫüsne nedür bu bend

5. Ṭāvūslar ḫırāmuña ṭūṭī kelāmuña

Āhū nigah-ı mestüñe şeydā-yı der-kemend

6. Bi'llāh ḫaṭā ḫırāmuñı ṭāvūsa nisbetüm

Kim gördi anda şīve vü eṭvār-ı dil-pesend

7. Ṭūṭī ġıdāsı mı ey şeh iʿcāz ḳand eylemiş

Sen eylemekdesüñ deheñünden nişār-ı ḳand

8. Sen zīver-i meḥāfil-i erbāb-ı ʿaşḳsuñ

Āhū nedür behīme-i feyżā-yı gūy u künd

9. Bürḳaʿ-küşā-yı vaṣfuñ olurdum ne çāre kim

Şaḫṣ-ı taḥayyür oldı dehen bend-i dest-bend

10. Görse bu naẓm-ı muṭrib u pür şūruñı Veled

Raḳṣ-āver-i tevācüd olur ʿārif ḫucend

174[37]

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

[37] Mecmuadaki 5. beyit Eslâf'ta yoktur. Emrah Aydemir – Fatih Özer, *Eslâf*, 2019, 139.

1. Yoḳ sīnemizde ẕerre ḳadar kīnemüz bizüm

Maḥsūd-ı āf-tābdur āyīnemüz bizüm

2. Olma ḳabā-yı cāh içün ey dīde-i ḫūn-feşān

Ter-dāmen itme ḫurḳa-i peşmīnemüz bizüm

3. Dirlerse n’ola mālik-i gencīnedür bize

Zirā ki feyż ile ṭoludur sīnemüz bizüm

4. Geçdik mey-i ṣabūḥdan ey pīr-i muġ-ı hemān

Çoḳ görme neşve-i mey-i dūşīnemüz bizüm

5. Āzāde ṭıfl-ı mekteb-i emniyyeyiz n’ola

Yeksān olursa şenbe ü āẕīnemüz bizüm

6. Rāmī ʿaceb dimez mi ki bir kez o nev-civān

Āyā ne oldı bende-i dīrīnemüz bizüm

VE LEHU

175

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Mevsim-i gülde ne ḫum-ḫāne ne kāşāne gerek

Her çemen-i ṣuffede bir meclis rindāne gerek

[29b]

2. Şimdi güler gibi peymāne gerekdür elde

Bāġda her kişi bülbül gibi mestāne gerek

3. Mevc-ḫīz oldı çemen bād-ı bahār ile yine

Āşināyān-ı ḫıred ʿ aḳl ile bīgāne gerek

4. Ḥāl-i bīmāruñı ḳıl zīver-i bālīn beyān

Ḫaˇb-ı nāz itmeğe ol āfete efsāne gerek

5. Sāḳiyā herkesi şāyeste-i ṣoḥbet ṣanma

Şemʿ -i bezm-i meye Rāmī gibi pervāne gerek

VE LEHU

176[38]

feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilün

[38] Mecmuadaki 2, 3 ve 4. beyitlerin sırası Râmî Dîvânı'nda farklıdır. Fatma Zehra Kavukçu, *Râmî Dîvânı*, 2000, 193-194.

1. Şuġl-i dünyā ile biz terk-i ḥużūr eylemişüz

Dilimüz cürʿa-keşde bezm-i umūr eylemişüz

2. Gice meclisde ġam dehen olup āẕürde

Bezmimüzden o sitem-pīşeyi dūr eylemişüz

3. Dīdemüz ġavṭa-ḫ̆ār-ı lücce-i envār-ı cemāl

Cismimüz aḫker-i ḫākister-i Ṭūr eylemişüz

4. Düşeli dāmuña Ḫāliḳa maʿṣiyete

Virdimüz zemzeme-i Rabb ġafūr eylemişüz

5. Biz nihān-ḫāne-i iklīm-i ʿademden Rāmī

Nīk ü bed çāre nedür böyle ẓuhūr eylemişüz

177

VĀLİHĪ

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Merdüm-i rūşen-żamīr midür baṣar

Şevḳ-i mihrüñsiz velī fīhi naẓar

2. İtdi dil āyīnesin çeşmüñ şikest

Fi’l-meṣel mest ü dükkān şīşe-ger

3. Naḳş-ı cevrüñ girye gönlüñden yumaz

Lā-yezīlü’l-māʾ naḳşen fī’l-ḥacer

4. Gün yüzüñ üstünde ebr-i zülfiñi

Merdüm-i çeşmüm görelden oldı ter

5. Ḫāṭb-ı ġafletden uyan dir Vālihī

Ṣanma şeb-nem ṣu serper vaḳt-i seḥer

178

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Teşbīh ḳılma kūyun yāruñ cinānı ḳo

Beñzetme sidre ḳaddine serv revānı ḳo

2. Göstermesün benān ile ol māhı il baña

Rūşen-durur güneş gibi bildim ben anı ḳo

3. Bir ṣūret ile naḳş geçüp diller almada

Yoḳdur naẓīri ol ṣanem-i dil-sitānı ḳo

4. Gönlüñ terāzularsa lebinüñ netāʿını

Bir yaña Vālihī yüri var naḳd-ı cānı ḳo

VE LEHU

179

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Bu mācerā-yı eşk-i beyāż olmaya ebed

İde sevād-ı dīde midādı meger meded

2. Geldüm ayaġuñ öpmege destimde naḳd-i cān

Gel al elem ki beyʿimüz olsun yeden be-yed

[30a]

3. Geçdi hevā-yı ṭārem-i ʿarş-ı berīnden

Şol ʿāşıḳ-ı felek-zede k'itdi ḳapuñ sened

4. Āyīne-i cemāl-i güle lāyıḳ olmadı

Bülbül-ṣıfat fenāya düşüp giyimin-nemed

5. Vir çeşm Vālihīye żiyā çeşmine ḥayāt

Ey nūr-ı ʿālem v'ey rūḥ-ı her cesed

180

LİL MUḤARRİRİ FAḲĪR

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Cān virdi kāʾināta yine maḳdem-i bahār

Pür neşve ḳıldı dilleri feyż-i dem-i bahār

2. Güllerle gül ruḫān-ı be-hem āġūş-ı ʿişvedür

Eşbāḥ olur bu demde bütün mükrem-i bahār

3. Manẓūr olınca berg-i gül üzre nümāyişi

İnsāna şevḳ-i girye virür şebnem-i bahār

4. Birlikde yār ile çemenistāne ʿazm idüp

İtsek felekde biz daḫı bir ʿālem-i bahār

5. Yazdum bu penc beyti o gül-rūya ʿarż içün

Tabʿım olup Reşād yine mülhem-i bahār

181

ʿANDELĪB (FĀʾİḲ ESʿAD BEG)

mefʿūlü / mefāʿilün / faʿūlün

1. Gönlüm ki feżā-yı bī-girāndur
   Cevlān-geh-i ʿaşḳı bī-emāndur

2. Bir āfete oldı mübtelā kim
   Her bir nigehi belā-yı cāndur

3. Gül ḫande-i şevḳ-i berḳ tāb
   Nūr efken-i ḳalb-i ʿāşıḳandur

4. Sīmā-yı ṣabāḥat intimāsı
   Hem tābiş-i mihr-i āsmāmdur

5. Gül ġonce-i laʿl-i nūr-pāşı
   İʿcāz-ı Ḫüdāya tercemāndur

6. Dendān-ı sefīd-i tāb-nākı
   Güller arasında üḳḥüvāndur

7. El-ḥāṣıl o şuḫ-ı ʿālem-ārā

Maḥbūb-ı yegāne-i zamāndur

182

mefʿūlü / mefāʿilün / faʿūlün

1. Sīnem ki serīr-i meh-veşāndur

Ertengi nuḳūş-ı hüsn ü āndur

2. Bir māh-ı cebīnüñ ānda mihri

Hem tābişi mihr-i āsmāndur

3. Ol rūḥ-ı muṣavver-i melāḥat

Sermāye-i ʿömr-i cāvidāndur

4. Bir ṣaçları var ki āf-tābı

Her tārı şuʿāʿ-ı çeşm-i cāndur

5. Bir gözleri var ki lāciverdī

ʿUşşāḳa belā-yı āsmāndur

6. Ruḫsārına eyleyen neẓāre

Bir bülbüle şimdi hem-zebāndur

[30b]

7. Elḥānı Reşād o ʿandelībüñ

Enfās-ı Mesīḥe tercemāndur

183

SÜLEYMĀN SĀLİM BEG

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Dimem meʾlūf-ı şirk ol meẕhebin bilmez müselmān ol

Velī çirk-i riyā vü sümʿadan pākīze-i dāmān ol

2. Ruvviyetle ẓafer ḳābilimi güneh-i ḥikmet-i Ḥaḳḳa

Sen ister İbn-i Sīnā ister Eflāṭūn-ı Yūnān ol

3. Rüfū-yı iḫtişāṣ urmaḳsa maḳṣad füruh-ı vaṣla

Kettān-veş çāk çāk tāb-ı ʿaşḳ māh-ı rūyān ol

4. Senüñ teşrīfüñe vā-bestedür germiyet-i meclis

Gel ey rūḥ-ı revānım neşve-baḫş-ı bezm-i rindān ol

5. Varup bir laḥẓacıḳ āyīneye ʿarż eyle endāmuñ

Ne dil-cū ḳāmetüñ var serv-i nāzım baḳ da ḥayrān ol

6. Müsaḫḫardır şekve-i ṭabʿuña ins ü perī el-Ḥaḳḳ

Serīr-i naẓma bu ʿicāz ile Sālim Süleymān ol

184

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Enīs-i bezmüñ olsun āşinā yād olmasun dirseñ

Ġamuñ fāş iyleme aʿdā-yı dil-şād olmasun dirseñ

2. Müsāvīden çekinme ḫalḳı incitmekden el çekme

Eger nāmuñ cihānda ḫayr ile yād olmasun dirseñ

3. Gidüp ġafletle der-ḫˇāb ol ḥużūr-ı şeyḫ-i kāẕibde

ʿUyūnuñ intibāh ārā-yı irşād olmasun dirseñ

4. Muġaylān zār-ı ḥabb-ı şāmiyāne maʾil it göñlüñ

Ferāh-yāb-ı riyāż-ı Ḥaydar-ābād olsun dirseñ

5. Libās-ı ʿaḳlı taṭhīr eyle ḥavż-ı şerʿ-i ġarrādan

Leked-kūb-ı ḫurūş-ı seylü’l-ḥādd olmasun dirsen

6. Dilüñ esrār-ı ʿaşḳ-ı Allāhdan āgāh idüp Sālim

Anı rām it Ḫüdāya nefse münḳād olmasun dirseñ

VE LEHU

185

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿilün / mefāʿīlün

1. Belā-yı ibtilā-yı ġayra ṣorma mübtelādur ṣor

Lisān-ı āşināyı var lisān-ı āşinādan ṣor

2. Degül her müddeʿā fehme müyesser mesned-i taḥḳīḳ

Süleymānuñ şükūh u şānun ibn ber-ḫayādan ṣor

3. Ṣaḳın evżāʿına aldanma ol şūḫuñ ki cālidür

İnanmazsañ baña ʿuşşāḳı zār u bī-nevādan ṣor

4. Nice bir böyle ḫūn-rīz olmaḳ ister ġamze-i cellād

Yüri ey seyl-i eşk-i çeşm-i ter bu mācerādan ṣor

5. Ṣafā-yı rūḥa dāʾir lāf yoḳdur Ṣālim anlarda

Ḳadeḥ-kārān-ı iḳbāle neşāṭ-ı māsivādan ṣor

186

ḲIṬʿA-İ FAḲĪR (Meʾāliʿ Arabīden alınmışdır.)

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Ḳābūl degül cemīʿ-i fünūnuñ iḥāṭası

   İnsān ne rütbe eylese iḳdām-ı rūz u şeb

2. Evlā olan nefāʾis ile iktifā idüp

   Nefs-i nefise virmemeli beyhude taʿab

[31a]

187

CUNŪNĪ DEDE

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Ben ṭūṭi-i ḳudsüm ten-i fānī ḳafesimdür

   İḫyā iden emvātı Mesīḥā-nefesimdür

2. Ben bār-ı emānet çekici ol şütürüm kim

Nālem reh-i maḳṣūduma bang-ı ceresimdür

3. Dil virmedi dünyāya olan ʿārif-i billāh

Bunda sebeb-i mekş̲-i hevā vü hevesimdür

4. Ol lemʿa-yı ruḫsāreyedür aṣıl semāġım

Mūsā ṣıfatım nūr-ı şecer muḳtebesimdür

5. Gencine-i esrār olalı ḳalb-i Cünūnī̄

Nefs-i ejderi Ḥaḳḳa ki kemī̄ne ʿasesimdür

VE LEHU

188

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Sāye-i dest-i Cenāb-ı Mevlevī̄

Cilve-ber ser-dāred ü nāmeş külāh

189[39]

NAʿT-İ ŞERĪF-İ GANĪ-ZĀDE NĀDİRĪ

[39] Mecmuadaki 4, 5, 6 ve 7. beyitlerin sıralaması Tab'î'nin Mecmû'a-i Eş'ârı'nda (İnceleme-Metin) farklıdır. Metin Akdeniz, *Tab'î'nin Mecmû'a-i Eş'ârı (İnceleme-Metin)*, 2016, 70.

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ey cemālüñ şemʿ-i bezm-ārā-yı ḳurb-ı Kirdigār
   Cebraʾil āvāre-i nūr-ı ruḫuñ pervāne-vār

2. Maṭlab-ı aʿlā-yı ev-ednāda cāy itseñ n'ola
   Tīr-veş itdüñ maḳām-ı Ḳāb[e] ḳāvseyni güẕār

3. Şemʿ-i ẕātuñ olmasa dönmezdi fānūs-ı felek
   Bunca eşkāl ü ṣuver nurdan olurdı āşikār

4. ʿĀcizān-ı maḥşer üzre ẓılluñı tekṣīr içün
   Ṣaḳladı dār-ı fenāda sāyeñi Perverdigār

5. Heybet-i ʿazmüñle çāk oldı sipihrüñ zehresi
   Ḫalḳ-ı ʿālem ṣandı kim şaḳḳ oldı māh-ı tāb-dār

6. Āsumānı āsitānuñ ẓann idüp bekler Mesīḥ
   Ümmetüñden olmaġa çekmekde dāʾim intiẓār

7. Yā Resūla'llāh bir ednā çākerüñdür Nādirī
   Gerçi çoḳdur cürmi ammā luṭfuña yoḳdur şumār

190

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ey ḳılan ʿaşḳ ehlini rāh-ı ser-i kūyunda ḫāk
   Ḫūn-ı ʿaşıḳdan dil-i senginüñe gelmez mi bāk
   Gün gibi dehre żiyā virdi o ḥüsn-i tāb-nāk
   Zülf-i perçīn ġamze pür-kīn leb pür-efsūn çehre pāk
   Ḫançer elde tīġ belde bāde serde sīne çāk
   Şeh-levendim ṭarz-ı ḫāṣṣıñ ādemi eyler helāk

2. Görmese ʿāşıḳ seni miḥnetle hicrān öldürür
   Görse ġamzeñ çekdiği şimşīr-i bürrān öldürür
   Her kime ḳılsañ naẓar ol çeşm-i fettān öldürür
   ʿĀşıḳ ol derd ehline benzer ki dermān öldürür
   Ḫancer elde tīġ belde bāde serde sīne çāk
   Şeh-levedüm [ṭarz-ı ḫāṣṣıñ ādemi eyler helāk]

[31b]

3. Bir naẓar görmekle dil oldu seni şūrīde-ḥāl
   Ḳalmadı bār-ı ġam-ı hicrāna cismimde mecāl
   Sabra ṭāḳat yoḳ senüñle āşinālıḳ ḫōd muḥāl

Seng dilsüñ ʿāşıḳa senden teraḥḥum ne iḥtimāl[40]

Ḫancer elde [tīġ belde bāde serde sīne çāk]

Şeh-levedüm [ṭarz-ı ḫāṣṣıñ ādemi eyler helāk]

4. Eşk-i ḫūnīn aḳıtıp ʿaşḳ ehli giryān olmada

Ceẕbe-i ʿaşḳuñla her dem nice biñ ḳān olmada

Rāh-ı kūyuñda bu deñlü āh u efġān olmada

Sen ferāġatla temāşāda ḫırāmān olmada

Ḫancer elde [tīġ belde bāde serde sīne çāk]

Şeh-levedüm [ṭarz-ı ḫāṣṣıñ ādemi eyler helāk]

5. Geh ʿitāb-ı nükte-āmiz eyle geh ʿişveyle nāz

Saña nāz itmek münāsibdir Ṣabūḥīye niyāz

Kimine cevri çoḳ eylersüñ kimine luṭfı az

Ḳatl-i merdümden saña ey şūḫ gelmez iḥtirāz

Ḫancer elde tīġ belde bāde serde sīne çāk

Şeh-levedüm ṭarz-ı ḫāṣṣuñ ādemi eyler helāk

191[41]

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

[40] Veznin tam otuması için "ne" kelimesinin çıkarılması gerekiyor.

[41] Mecmuadaki 11 ve 12. beyitler Neşâtî Dîvânı'na göre yer değişmiştir. Kaplan, *ND*, 28-31.

1. Gel ey bihīn-güher-i kār-ḫāne-i tekvīn

Āfet-i firāḳ ile gözden cevāhir-i rengīn

2. Hücūm-ı ḥasret ile ḳān ṭaşup derūnuñdan

Kenār-ı çeşmüñi laḫt-ı cigerle ḳıl tezyīn

3. Reh-i mecāzda tā key bu laġziş-i bī-cā

Daha açılmadı mı dīde-i ḥaḳīḳat-bīn

4. Düşer mi meşrei ʿirfāna sen de inṣāf it

Bu dil-ḫarābi-i ġaflet bu hīç-karī-i dīn

5. Ne ṭāʿatuñda ṣafā var ne ḫaşyet-i yek-dem

Ne hevl-i şūriş-i mahşer ne fikr-i rūz-ı pesīn

6. Miṣāl-i lāle siyeh-dilsüñ olmaduñ hergiz

Benefşe gibi ḫacāletle ser-be-rūy-ı zemīn

7. Ne būd-ı dehr ile şād ol ne dil-ḫarāb-ı ne-būd

Bunuñla oldı olan rütbe-i rıżāya ḳarīn

8. Olursa ḫūn ile serşār ġonce-i ḳalbüñ

Yine ṣafā ile ol gül gibi güşāde-cebīn

9. Temām naḳş-ber-āb oldıġın bilen dehrüñ

Olur mı luṭf u sitemle güşāde vü ġamgīn

10. Yine zevāl-i muḳārrer degül mi [?] fikr iyle

Cihānı mühr gibi eyleseñ de zīr-i nigīn

11. Firāz-ı evce de çıḳsañ miṣāl-i tīr eger

Yine ider seni bir gün zamāna ḫāk-nişīn

[32a]

12. Bürehne-ser mi degilsüñ ṣabāḥ-ı maḥşerde

Serüñde şemʿ gibi olsa efser-i zerrīn

13. Sütūn-ı ḫayme gibi rastdur o kim olmış

Bu ḫākdān-ı fenādan çü ḫayme dāmen-çīn

14. Ṣaḳın ṣafā ile işrāḳ-ı dilden ayrılma

Ne lāzım ʿārif iseñ güft ü gūy-ı Meşşāʾin

15. Dirīġ o ʿömre ki ẕātuñ tefekkür eylemeyüp

Geçer ḫayāl-i heyūlā ile şühūr u sinīn

16. Yeter bu ʿālem-i ḫākīde üstühān-çīnī

Hümā-yı fikrüñi ḳıl rū-be-rāh-ı ʿilliyyīn

17. Ġubārını göze çek bir der-i felek-ḳadrüñ

Ki pestdür aña nisbet firāz-ı ʿarş-ı berīn

18. Der-i saʿādet-i Şāh-ı rusul ki olmadadur

Hemīşe nāṣiye-sā ḫüsrevān-ı rūy-ı zemīn

19. Penāh-ı ʿālem ü ādem Peyem-ber-i ẕī-şān

Ḫüdāygān-ı felek-bār-gāh-ı ʿarş-ı berīn

20. Şefīʿ-i küll-i ümem melceʾ-i heme ʿālem

Şeh-i sütūde-şiyem faḫr-i enbiyā-yı güzīn

21. Cenāb-ı Āḥmed-i mürsel ki eylemiş Ḫallāḳ

Fürūġ-ı neyyir-i ẕātın żiyā-yı çeşm-i yaḳīn

22. O nāzenīn-i dü ʿālem ki töhmet-i şirket

Ḫizāne-i ʿademe ḳıldı sāyesinde rehīn

23. Şeh-i melāʾike-ʿasker ki taḫtıdur eflāk

Sezādur olsa güneş aña bāliş-i zerrīn

24. Yegāne şāriʿ-i vālā-güher ki ẕātından

O deñlü düşdi cihāna hirās-ı şerʿ-i mübīn

25. Ki Zühre dāʾire-i māhı eyleyüp pür-tāb

Ṭaġıldı rūy-ı sipihre celācil-i Pervīn

26. Ġubār-i reh-güẕeri tūtiyā gibi merġūb

Kelām-ı feyż-eseri tende cān gibi şīrīn

27. ʿUluv-i ḳadrini gör keh-keşān degül olmIŞ

Derinde çarḫ kemer-beste bende-i dīrīn

28. Hilāl ü bedr degül ḫaşm-ı şerʿine gerdūn

Çeker gehi teber-i ḫışm u gāhī ḫançer-i kīn

29. Ḫüdāygānā[42] sensüñ ki şemʿ-i ẕātuñla

Ḥarem-serāy-ı dil ü cānı eyledüñ tezyīn

30. Nihāl-i ḳāmet-i mevzūnuñ olmasa dehrüñ

Ne bāġi ẓāhir olurdı ne lāle vü nesrīn

[42] Sekt-i melīḥ vardır.

31. Cihān-penāh şehā āb-ı şerʿ-i pāküñdür

Fesād-ı şuʿle-i āşūbı eyleyen teskīn

32. Medār her dü serāsın ʿaceb mi der-gāhuñ

Gezend-i fitneden olsa cihān ḥışn-ı ḫaṣīn

33. Saʿadet ol sere kim baḫt-yāb-ı devlet olup

Hemīşe der-geh-i vālānı eyleye bālīn

34. O ḳaṭre kim dökilür dīdeden firāḳuñla

Olur mı aña bahā ṣad hezār genc-i defīn

35. O seng-rīze ki pā-māl-i reh-güẕāruñdur

Bulursa ḳadr ile lāyıḳ bahā-yı dürr-i şemīn

[32b]

36. Kerem-şiʿār şehā mevḳıf-i taḥayyürde

O dem ki luṭfuñ ola ʿācizān-ı ḥaşre ḳarīn

37. Ḳuluñ Neşāṭī-i güstāḫı da meded şāhum

Ḳoma hücūm-ı ḫacāletle şerm-sār u ġamuñ

38. Ḫamūş vaḳit edebdür ṣaḳın ṣaḳın ey dil

Kef-i duʿāyı açıp ḳıl ḫulūs ile āmīn

39. Hemīşe tā ki süḫān-perverān-ı ʿālem ide

Nevā-yı naʿt ile eflākī pür-ṣadā-yı ṭanīn

40. Çerāġ-ı şerʿī olup tā ebed żiyā-güster

ʿAduvv-i dīnine ṣad bār laʿnet ü nefrīn

192

ṬARZĪ

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Budur ādāb-ı resm-i mekteb ümmīd fersāyı

İderler meşḳ-i nüsḫa dilde ki ḥarf-i temennāyı

2. Fiġān kim ḫār zār-ı gül-şen-i ḥayret ḫamūş itdi

Dil-i şīven perest-i ʿandelīb nāle-i pīrānı

3. Bilirler reh-nümā-yı mülk-i ġamdur kevkeb-i baḫtım

Olanlar şeb revān-ı deşt-gāh-ı bī-ser ü pāyı

4. Taḥāmmül iylemez evżaʿına ʿaḳl-ı teng-ẓarfuñ

Dimāġ-ı neşve-i deryā keşān bezm-i rüsvāyı

5. Bilinmezdi güneh-kārān-ı ʿaşkuñ nāmesi Ṭarzī

Eger mihr olmasa ẓımnında naḳş-ı dāġ-ı şeydāyı

VE LEHU

193

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. ʿĀşıḳ gözedür urmaġa ol tīr-i nigāhı

Sen ṣaḳla ḫaṭādan o cefā-keşi İlāhī

2. Biñ şuʿleye bir sīne nīce …. olsuñ

Żabṭ eylemişüz biz ṭutalım āteş-i āhı

3. Cāʾizdür ide rūz-ı cezāʿ-yı şeb-i tārik

Erbāb-ı dilüñ kevkebe-i baḫt-ı siyāhı

4. Virmez gül-i ḫurşīde fenā būyun alanlar

Ṣaḥra-yı muḥabbetde olan köhne-giyāhı

5. Ṭarzī göresüñ reşk ideler tövbe-perestān

Ol mücrime kim mestī-i ʿaşḳ ola günāhı

194

NİŞĀRĪ

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Füsūn-ı nāz kim īcād-ı çeşm-i ʿişve ḫ̆āhundur

Kirişme ḫūy-ı ġamzeñ fitne muʿtād-ı nigāhuñdur

2. N’ola cāy itse dil tā efser-i zerrīn ḫūrşīdi

Perīşān-ı hevā-yı sāye-i ṭarfı külāhuñdur

3. Keş-ā-keşden nice āsūde-ḥāl olsun dil-i ʿāşıḳ

Giriftār-ı belā-yı bend gīsū-yı siyāhuñdur

4. Ṣafā-yı ḳalb ile biñ çile-i ġamdan ḥaẕer ḳılmaz

O kim tenhā-nişīn-i ḫāngāh-ı bār-gāhuñdur

[33a]

5. ʿAceb mi ger Niṣārī ārzū-mend-i viṣāl olsa

Sezā-vār-ı nigāh-ı iltifāt-ı gāh gāhuñdur

195

ʿĀLĪ

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Nigeh ser-mest-i nāz u ġamze-i ḫūn-ḫāˇr-ı āşüfte

Kemend-i zülf-i dirhem ṭurre-i ṭarrār-ı āşüfte

2a Bugün ṣahn-ı çemende gördüm ol ser ü ḫırāmānı

Girībān çāk u dāmen çīde vü destār-ı āşüfte

3. Perīşān olmasın mı sünbül-i nev-bāġ-ı endīşem

Ki ben āşüfte dil āşüfte çeşm-i yār-ı āşüfte

4. Ne ḫōş demdür ne ʿālemdür ki ola ʿarż niyāzımdan

Dil-i cānāne ḫürrem ḫāṭır-ı aġyār-ı āşüfte

5. Olur dāʾim nesīm feyż medḥ-i rūy u zülfünden

Gel maʿnā-i şiküfte ġonce-i ṭūmār-ı āşüfte

6. Raḥīḳ-i naẓm-ı pāk u ḥüsn-i taʿbīr-i bülendimle

Ḳalem hem-vāre mestāne-i süḫan-bār-ı āşüfte

7. ʿAceb mi olsa reşk-i laʿl ü ruḫsārından ey ʿĀlī

Cebīn ġonce-i pür-çīn ü dil-i gül-zār-ı āşüfte

VE LEHU

196

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. İki ṣafʿasker müjeñ ṣāḥib ḳırān ġamzeñe

Tīġ-i ġamġamdur teġāfül ḳahramān ġamzeñe

2. Dil hedef-i peykān-ı zehr-ālūde-i müjgānuña

Cān fedā nevk-i ciger-dūz-ı sinān-ı ġamzeñe

3. Mübtelālar cān virür bir şīve-i güftāruña

Ehl-i dil ḥayrān olur ḥüsn-i beyān-ı ġamzeñe

4. Nāz u şīve şifte āşūb u fitne mübtelā

…. çeşmüñe remzi nihān ġāmzeñe

5. Nükte-i rengīn ʿĀlī n’oldığın fehm eylemez

Olmayanlar āşinā luṭf-ı zebān-ı ġamzeñe

Bundan yigirmi sene evvel şāʿir Meḥmed Celāl Beg ve Aḥmed Rāsim Beg ile bir maḥalde oturup egleniyor idik. Eṣnā-yı ṣoḥbetde bi’l-münāsebe lisānımdan “Ḳocalmaz tāzedür göñlüm ḳocalmaz” kelām-ı mevzūnı ṣādır oluvirdi. Mevzūn-ı söz söylenir de Celāl ṭurur mı? Der-ḥāl “Perī peykerlere bīgāne ḳalmaz” diyivirdi. Rāsim de bir mıṣrāʿ ʿilāve itmesiyle şarḳı gibi bir şey oldı. “Haydi şunı şarḳı ḥāline ḳoyalım” dedik. Şöyle bir şarḳı meydāne geldi:

197

ŞARḲI

[33b]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / faʿūlün

(Rā) 1. Azalmaz meyl-i sevdāsı azalmaz

(Re) Ḳocalmaz tāzedür göñlüm ḳocalmaz

(Ce) Perī peykerlere bīgāne ḳalmaz

(Re) Ḳocalmaz tāzedür göñlüm ḳocalmaz

(Ce) 2. Baña inṣāf edüñ ey bī-bedel siz

(Rā) Ḥayātum geçmesün aṣlā güzelsüz

(Re) Olur mı leẕẕeti ʿömrüñ güzelsüz

(Re) Ḳocalmaz tāzedür göñlüm ḳocalmaz

(Re) 3. Efendim nev-cüvānum dil-şikārum

(Rā) Ḫazānumda benüm sensüñ bahārum

(Ce) Seni sevmekde yoḳdur iḫtiyārum

(Re) Ḳocalmaz tāzedür göñlüm ḳocalmaz

(Ce) 4. Dem-i pīrīde geldüm ilticāya

(Re) Beni bir kerre luṭf it ḳıl ḥimāye

(Rā) Delīl olsun ṣebātum müddeʿāya

(Re) Ḳocalmaz tāzedür göñlüm ḳocalmaz

198

NAṢĪHAT-İ ĠUBĀRĪ

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Bir gice sākin idüm ḫānḳah-i ġafletde

İʿtikāf itmiş idüm künc-i ġam u miḥnetde

2. Gözümi yummuş idüm ʿālem-i pür-ʿibretde

Ġaflet uyḫusu beni almış idi ġayetde

3. Pür idi penbe-i ġafletle ṣımāḫ-ı hūşem

Dil-i efsürde ḥacer olmuş idi şiddetde

4. Öyle ġarḳ olmuş idüm ḳaʿr-ı yem-i ġaflete kim

ʿAḳl u fikr ü dil ü cān ḳalmış idi ḥayretde

5. Rişte-i ġaflet ile bağlu idi her ʿużvum

Mā ḥaṣal ḳāṣır idüm ġāyet ile ḫidmetde

6. Gūş-ı hūşa bu nidā irdi o dem hātifden

Didi ey ʿālem-i ṣuġrāda ḳalan ġafletde

7. Ġāfil olma gözüñ aç ʿālem-i kübrāsuñ señ

Sidre vü levḥ ü ḳalem ʿarş-ı muʿallāsuñ señ

199[43]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Sendedür maḫzen-i esrār-ı hüviyyet sende

Sendedür rābıṭā-i rişte-i vaḥdet sende

[43] Mecmuadaki 3, 4, 5 ve 6. beyitlerin sıralaması Eski Mecmualar Arasında'ya göre farklıdır. Ali Nihad Tarlan, *Eski Mecmualar Arasında*, 1946. 127.

2. Sendedür maʿden-i ʿirfān-ı İlāhī sende

Sendedür menbaʿ-i envāʿ-ı kerāmet sende

3. Sendedür mihr-i cihān-sūz u meh-i şām-efrūz

Sendedür burc-ı şeref necm-i saʿadet sende

[34a]

4. Sendedür cām-ı Cem ü āyīne-i İskender

Sendedür çeşme-i cān milket-i ẓulmet sende

5. Sendedür ʿālem-i lāhūt u maḳām-ı ceberūt

Sendedür dūzaḫ-ı sūzān daḫı cennet sende

6. Sendedür her ne ki maḳṣūd idinürseñ sende

Sendedür ḳufl-i ṭılısmāt-ı ḥaḳīḳat sende

7. Ġāfil olma gözüñ aç ʿālem-i kübrāsuñ señ

Sidre vü levḥ ü ḳalem ʿarş-ı muʿallāsuñ señ

200

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Sen ḥabāb-ı felegi cām-ı mücellā ṣanduñ

   Sen serābı anuñ içinde görüp mā ṣanduñ

2. Ḥoḳḳa-i çarḫ ki zehr ile leb-ā-leb doludur

   Sen anı dopdolu tiryāk-i Mesīḥā ṣanduñ

3. Gözüñe pīre-zen-i dehr göründi tāze

   Ziver-i ʿārıżiden anı muʿarrā ṣanduñ

4. Külḫan-ı dehre baḳup gül-şen-i zībā ṣanduñ

   Ser-be-ser aḫkerin anuñ gül-i ḥamrā ṣanduñ

5. Hem göründi saña eṭfāl-i şeyāṭīn ġılmān

   Bu cihān bāġını sen cennet-i Meʾvā ṣanduñ

6. Dīde-i ḥırṣ ile bu ʿālem-i ṣuġrāya bakup

   Aldanup añlamayup ʿālem-i kübrā ṣanduñ

7. Ġāfil olma gözüñ aç ʿālem-i kübrāsuñ señ

   Sidre vü levḥ ü ḳalem ʿarş-ı muʿallāsuñ señ

201[44]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Nice bir bunca zamān zīver ü zīnet nice bir
   Nice bir cübbe vü destār-ı ḥamāḳat nice bir

2. Nice bir ḳayd-ı libās u nice bir ʿādet-i nās
   Nice bir ġaflet ile şöhret ü āfet nice bir

3. Nice bir rind-i cihān vālih ü şeydālar ile
   Güft ü gūy-ı ṭarab u ṭavr-ı ẓarāfet nice bir

4. Nice bir bāġ-ı cihānda oturup mīrāne
   Bunca yārān ile bu ʿayş u bu ʿişret nice bir

5. Nice bir nefs hevāsına düşüp leyl ü nehār
   Nice bir żāyiʿ ola bu dem-i fırṣat nice bir

6. Bu ḥamāḳat nice bir bunca feżāḥat nice bir
   Bu şeḳāvet nice bir hāy bu ġaflet nice bir

7. Ġāfil olma gözüñ aç ʿālem-i kübrāsuñ señ

[44] Mecmuadaki 3, 4 ve 5. beyitlerin sıralaması Eski Mecmualar Arasında'ya göre farklıdır. Ali Nihad Tarlan, *EMA*, 1946. 128.

Sidre vü levḥ ü ḳalem ʿarş muʿallāsuñ señ

202

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Cümle ẕerrāt-ı cihān maṭla-ı ʿibretdür hep

   Ehl-i idrāk olana remz ü işāretdür hep

2. Naḳş-ı ẓāhirde ʿayān cümle ʿulūm-ı bāṭın

   Küllü şey mürşid-i erbāb-ı baṣīretdür hep

3. Naẓar it dīde-i cān ile cihānı añla

   Maẓhar-ı ʿilm-i ledün muẓhir-i ḥikmetdür hep

[34b]

4. Ḥikmet ü ʿibret ü her remz ü işāret ne ki var

   Hep Ḫüdādan saña taʿlīm-i hidāyetdür hep

5. Fehm içün ʿālem-i kübrāyı ülü'l-elbāba

   Ṣuver-i ʿālem-i ṣuġra heme ṣūretdür hep

6. Ey Ġubārī yüri var kendüñi idrāk eyle

Pendümi hūş ile gūş it ki beşāretdür hep

7. Ġāfil olma gözüñ aç ʿālem-i kübrāsuñ señ

Sidre vü levḥ ü ḳalem ʿarş muʿallāsuñ señ

203[45]

UṢŪLĪ

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Vücūd-ı Muṭlaḳuñ baḥri ne mevci kim ider peydā

Ene'l-Ḥaḳ sırrını söyler eger maḫfī eger peydā

2. Bu bāġuñ ger ḥaḳīḳatde ṣuyı bir bāġ-bānı bir

Velī olmış ṣafā her deh niçe yüz biñ şecer peydā

3. Naẓar ḳıl nevʿ-i insāna kimi zehr ü kimi şekker

ʿAceb ḥikmet bir aġaçda olur dürlü şemer peydā

4. Düzilür nice biñ işler bozılur nice cünbüşler

Ne kār-ı bü'l-ʿacebdür bu kim olmaz kār-ger peydā

[45] Mecmuadaki 1, 11, 12 ve 13. Beyitlerin sıralaması Usûlî Dîvânı'na göre aynı diğer beyitlerin sılaması farklıdır. Mustafa İsen, *Usûlî Dîvânı*, 2020. 144-145.

5. Şu serverler ki ṭaġlar tek baş egmezlerdi eflāke

Yaturlar yerde pest olmış [ne] tāc u ne kemer peydā

6. Nice gündüz gice oldı nice biñ ay u yıl geçdi

Dirīġā olmadı ḳaldı şeb-i hecre seḥer peydā

7. Yolumuz bir beyābāna irişdi nā-gehān k'anda

Girer biñ kārbān olmaz birinden bir eṣer peydā

8. Nice şūrīde ʿāşıḳlar yürirler cümle vālihler

Bu tīh-i bī-nihāyetde ne reh ne rāh-ber peydā

9. Bu ṭoḳuz ḳubbe-i şeş sū içinde geldüñ ü gitdüñ

Ne geldigüñ ḳapu ẓāhir ne gitdigüñ memer peydā

10. Meʿādindür ḳamu eşyā ider öz kendü ẕātından

Kimisi sīm ü zer ẓāhir kimi seng ü meder peydā

11. Nice zaḥmet çeker kesb-i kemāl idince bir ʿārif

Nice çoḳ ḳan yudar kān iyleyince bir güher peydā

12. Nice biñ ādem oġlanı helāk olmaḳ gerek tā kim

Yalancı ḳaḥbe dünyādan ola bir gerçek er peydā

13. Ḳamu neẕẕārede ebkār-ı maʿnā muntaẓırlardur

Uṣūlī gibi tā kim ola bir ṣāḥib-naẓar peydā

204

MÜDERRİS ḤĀCI RĀTİB BEG

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿilün

1. Bu şeb dil-dār ile birḳaç dolu peymāne parlatdum

Kemāl-i neşve-i mest ile ḥālim yāre añlatdum

2. Virüp pervāneye sūzişde ḥayret şemʿi aġlatdum

Ne siḥr itdimse itdim ol büt-i ṭannāzı aldatdum

3. Alup cānānı āġūş-ı vişāle cāna cān ḳatdum

[35a]

Ṣarıldum cām-ḫ̆aba çekildüm öpdüm oḳşadum yatdum

4. Tecāhül gösterüp şīveyle açdı sīne-i ṣāfın

Ser-ā-ser ḫāl-i hindū ḳaplamış pistānı eṭrāfın

5. Görüp emdüm ışırdum sīnesin būs eyledüm nāfın

Felekde bir mehüñ ʿuşşāḳa bilmem böyle inṣāfın

6. Alup cānānı āġūş-ı viṣāle cāna cān ḳatdum

Ṣarıldum cān-ḫ̆aba çekdüm uydum oḳşadum yatdum

7. Ruḥın teʾsīr-i būse eyledi ol ġoncenüñ gül gül rūḥ

Olur bulsa fiġāna çāre gül-ruḫ̆sārına bülbül

8. Görünce laʿlün itdi çāk-i dāmen taḥammül-i mül

Ṣürāḥī-i mācerā-yı ʿaşḳı cāma dir iken ḳulḳul

9. Alup cānānı [āġūş-ı viṣāle cāna cān ḳatdum]

Ṣarıldum cān-ḫ̆aba [çekildüm öpdüm oḳşadum yatdım]

10. Ṭaġıtdı ʿārıż üzre zülf-i perçīn ü perīşānı

Virüp bālīne pehlū-nāz ile eyler ġazel-ḫ̆ānı

11. Nezāketle ider īmā-yı vuṣlat-ı çeşm-i fettānı

Dil-i nālāna artıḳ müşkil oldı ṣabruñ imkānı

12. Alup cānānı [āġūş-ı viṣāle cāna cān ḳatdum]

Ṣarıldum cān-ḫˇaba [çekildüm öpdüm oḳşadum yatdum]

13. Enīn ü nāle dil-dār-ı cefā efkāre kār itmiş de

Cihānı dūd-ı āh ol servi ḫōş-reftāre dār itmiş

14. Viṣāle añladım meylin dil-i āvārevār itmiş

Teraḥḥüm eylemiş bildim ki baḫtım yāre yār itmiş

15. Alup cānānı [āġūş-ı viṣāle cāna cān ḳatdum]

Ṣarıldum cān-ḫˇaba [çekildüm öpdüm oḳşadum yatdum]

16. Küşāde-i gülistān-ı ḫurremi bāb-ı elem mesdūd

Müheyyā bezm nūş-ā-nūş zevk u şevk ġam nā-būd

17. Temāşā-yı ruḫ-ı yār ile rūşen-i dīde dil-i ḥoşnūd

Henüz olmışdur çeşm-i nīm mest-i nāzı ḫˇāb-ālūd

18. Alup cānānı [āġūş-ı viṣāle cāna cān ḳatdum]

Ṣarıldum cān-ḫˇaba [çekildüm öpdüm oḳşadum yatdum]

19. Gözünden ḳanlar aḳsun bülbülüñ gül ġonce olsun çāk

…. şemʿ-i taḥassür eylesün pervāneyi ihlāk

20. Sırr-ı aġyāre ṣaçsun reşk ile çarḫ-ı sitem-ver ḫāk

Raḳīb bed-sirişтüñ raġmına bī-külfet ü bī-bāk

21. Alup cānānı [āġūş-ı viṣāle cāna cān ḳatdum]

Ṣarıldum [cān-ḫᵕaba çekildüm öpdüm oḳşadum yatdum]

[35b]

22. ʿAceb bu muḳteżā-yı ʿaşḳ mı sūr-ı ümmīdür bilmem

Ḫayālem ḳuvveti ya ol mülk-i sīmā mıdur bilmem

23. Sözümde var mıdur bir nükte bī-maʿnā mıdur bilmem

Hele ben ṭoġrusun rüʾyā mıdur ḫülyā mıdur [bilmem]

24. Alup cānānı [āġūş-ı viṣāle cāna cān ḳatdum]

Ṣarıldum [cān-ḫᵕaba çekildüm öpdüm oḳşadum yatdum]

25. Bu şeb divāne göñlüm şuʿle-i dīdār ile yaḳdum

Döñüp şekk-i sürūrı dideden cūlar gibi aḳdum

26. Gehī emdüm leb-i ḫūy-gerdesin ki …. çaḳdum

Sipihrüñ itdigi bī-dādı Rātib başına ḳaḳdum

27. Alup cānānı āġūş-ı viṣāle cāna cān ḳatdım

Ṣarıldum cān-ḫ̆aba çekildüm öpdüm oḳşadum yatdum

VE LEHU

205

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Faḳr-ı merdūd imiş ʿizzet-i māl añladıġum
   …. cehl imiş faż̈l u kemāl añladıġum

2. Olmuşum tā o kadar mest-i mey-i ġaflet kim
   Devri-yi firḳat imiş ḳurb-ı viṣāl anladıġum

3. Şehvet ü ʿucb ü riyā vü ṭamaʿ vü naḫ̆vet imiş
   ʿAşḳ u vecd ü ṭarab u neşve vü ḥāl [anladıġum]

4. Baḥr-i ʿummān ḳıyās eyledigim çıḳdı serāb
   Pek nā-çīz imiş dürr ü leʾāl añladıġum

5. Derd-i dürer añlamışım nīş u şerengī şihāb
   Dehen-i ejder imiş ʿaynı zülāl añladıġum

6. Ẓan idüp pey-revi-i nefs-i daġal-bāzı sülūk

Meger iblīs imiş ḥālet-i bāl añladıġum

7. Ḳıldıġum nām-ı ʿibādāt ile muḥşın-ı ʿisyān

Cürme ışrār imiş terk ü bāl añladıġum

8. İderim ḫalḳı meẕemmet ile ibrāz-ı ṣalāḥ

Cedel ü ḥıḳd u ḥased ḥüsn-i ḫiṣāl añladıġum

9. Reh-i ʿaşḳ içre eger ʿaşḳa uyarsañ Rātib

Olacaḳsuñ heder-i vehm ü ḫayāl añladıġum

206

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Ruḫuñ mı māh mı ya mihr-i żiyā-güster midür bilmem

Lebüñ gül mi mül mü ġonce mi kevser midür bilmem

2. Dehen mi laʿl-i ter mi ḥaḳḳa-i güher midür bilmem

Sinān-ı yār mı ya dürr-i encüm-i fer midür bilmem

3. Olan ʿālem-nümā-yı vuṣlat āyā dūr binâna

O sīmīn-ber midür mirʾāt-ı İskender midür bilmem

4. Sevād-ı dūde-i āh mıdur zülfüñ mi ʿaks itmiş

Ruḫuñda ḫaṭṭ-ı nev mi murġ-ı ḥüsne per midür bilmem

5. Görince serv ḳaddüñ birbirin pā-māl ider ʿuşşāḳ

Ḳıyāmet mi nedür ya fitne-i maḥşer midür bilmem

[36a]

6. Ol bī-inṣāf u bī-raḥma eşer itmiş gibi ammā

Fiġānım mı nāle mi āhum mı eşk-i ter midür bilmem

7. Viṣāle ol büt-i ṭannāzı Rātib eyleye māʾil

Ricā mı ḫaṭ mıdur ṣahbā mı sīm ü zer midür [bilmem]

VE LEHU

207

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Dūzaḫ eyler firḳatüñ gelür ṣon olsa da

Vuṣlatuñ hemān ider …. zindān olsa da

2. Pīç ü tāb iẓhār idüp sevdādan itmem ….

ʿUḳde-i zülfüñ ile ḫāṭır perīşān olsa da

3. Bir güẕār keder unutma dilde peykān müjeñ

Var yerü ḫāṭır nişān-ı çeşm fettān olsa da

4. Bend ider rāh-ı nigāh-ı ḥasreti seyl-āb-ı eşk

Ol perī …. çeşmümde mihmān olsa da

5. Eylemez cevr ü sitem ʿuşşāḳı nevmīd-i viṣāl

Pāyine şemʿüñ düşer pervāne sūzān olsa da

6. Ḳalb-i zār olmaz ḫayāl-i yārdan Rātib Cüdā

Hicr ile tenhā-nişīn-i beyt-i aḥzān olsa da

7. Kāmi-i nā-kām alır bī-şübhe kūy-ı sebḳati

Edhem-i ḫāmem ne rütbe tünd-i cevlān olsa da

VE LEHU

208

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Terk-i ʿaşḳ itmem göñül çün şemʿ-i sūzān olsa da

Şuʿle-i dāġ-ı taḥassür reşk-i volḳan olsa da

2. Çekmem el sevdā-yı zülf-i müşk tār-ı yārdan

Başıma zīnet serāy-ı dehr zindān olsa da

3. İtmez ol bī-raḥm tevcīh-i nigāh-ı iltifāt

Dökdügüm gözyaşları laʿl-i bedeḫşān [olsa da]

4. Bülbül-i ḳalb-i fiġān muʿtād ile olmaz ḳıyās

Bāġ-ı ḥüsnüñde hezār ʿuşşāḳ nālān [olsa da]

5. Rātib olmaz ol melek peyker perī rūya ʿadīl

Ḥūr eger pür-derde āġūş-ı rıḍvān olsa da

209

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / faʿilün

1. Ẓāhir idince surḫi-i ruḫsār-ı yār mevc

Dīdem çü baḥr-ı aḥmer ider āşikār mevc

2. Ḳoymaz ḫayāl-i yāri gözümde hücūm-ı eşk

Çün ʿaks-i māhı āb ider bī-ḳarār mevc

3. Geh zülf-i yāri gāh ruḫun añup aġlarum

Baḥr-i sirişkim urmada leyl ü nehār mevc

4. Ser-der-hevā-yı miḥnet-i ʿaşḳ olmasaydı ger

Urmazdı ṭaşa başını dīvāne-vār mevc

5. Ser-keşlik itmeseydi uyup da hevāsına

Olmazdı pāy-māl-i ġam-ı rūzgār mevc

6. Sāḥilde doñdu ḳaldı meger ḫūn-ı çeşm-i ter

Mercānlar itdi ṣanma kenāra niṣār mevc

7. Gelmez teġayyür aṣlına birdir ḥaḳīḳati

Deryāda gerçi ẓāhir olur ṣad-hezār mevc

[36b]

8. Meczūb-ı şevḳ-i vaṣlı olup Rātib ol mehiñ

Geh cezr ü gāh medd ider itmez ḳarār mevc

210

NAʿT-I FUŻŪLĪ NAẒĪRE

mefʿūlü / fāʿilātü mefāʿīlü / fāʿilün

1. Yā Rab ḥaḳiḳatüm ile bildür baña beni
   Eyle ʿināyetüñ ile benden rehā beni

2. Maḥv eyle varlıġuñda benüm cümle varımı
   Sırr-ı fenā-yı maḫzūna ḳıl āşinā beni

3. Bildür vücūd-ı vaḥdeti selb eyle benligim
   Faḳr içre eyle maẓhar-ı feyż-i ġınā beni

4. Virmekdeyüm bu hestī-i mevhūma ben vücūd
   Ḳıl ḳadr-i tekle vāḳıf-ı esrārla beni

5. Mücrim isem de ümmetiyem ben Ḥabībüñüñ
   Nefs-i leʾīme itme Ḫüdā ya fedā beni

6. Rātib o rütbe olmuşum ālūde-i günāh
   Ẓann eyler ehl-i ḥaşr müşaḫḫaş ḫaṭā beni

7. Yā Rab be-sırr ḳurbet-i sulṭān-ı enbiyā
   Ali ʿabādan eyleme bir dem cüdā beni

KEMĀLE NAẒĪRE

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿilün / mefāʿīlün

1. Cihān mümkindür olmaḳ ʿadl ile ābād lāzımsa
   Ḫayāl-i feyż-i ʿimrān eyleme bī-dād lāzımsa

2. Raṣīn-i erkān-ı bünyān ʿadālet şerʿ-i enverdür
   Ṣaḳın ayrılma ḳānūn-ı Ḫüdādan dād lāzımsa

3. Ne ḥācet Avrupa ḳānūnı ser-pīç uṣūl olmaḳ
   Şerīʿatdür eger ḥışn-ı ḳuvā-yı bünyād lāzımsa

4. İder ẓulm ü teʿaddī şübhesiz īcāb izmiḥlāl
   Bedīhīdür perīşānı ger istibdād lāzımsa

5. ʿAdāletdür esāsı beyt-i çarḫ-ı eyvān maʿmūri
   Ṣadāḳatdür otaġ-ı himmete evtād lāzımsa

6. Metānet-i istiḳāmet eyler intāc-ı ẓafer elbet
   Oḳu bünyān-ı merṣūṣ āyetin isnād lāzımsa

7. Alır yek-dīgerüñ maʿnāsın istibdād u ḥürriyet

Budur ben bildigim müşkil suʾāl īrād lāzımsa

8. Ḥükümsüz ḳaldı iṯbāt olmadı daʿvā-yı ḥürriyet

Olunsa bārı sīmurġ ile istişhād lāzımsa

9. Bozulmaz ḳıl ḳadar ḥükm-i ḳader tedbīr ü cehdüñle

Düşün maḥṣūl-i saʿyıñ nefsüñi irşād lāzımsa

10. Ḳıl idrāk ʿaczüñ olma cehlini ʿilm añlayanlardan

Debistān-ı edebde ʿarż-ı istiʿdād lāzımsa

11. Medār-ı çāre her bir emri ehle itmedür tefvīz

Kühen-i dolāb dehr iʿmārına üstād lāzımsa

12. O ẕevḳ -i kāma ṣad nefrīn ü laʿnet kim ḥuṣūlünde

Müdārā-yı ʿadu-yı melaʿnet muʿtād lāzımsa

13. Çıḳarma nāmuñı bevvāl-i zemzemlikle ʿālemde

Çalış ol sırr-ı ḫayrü'n-nāsa maẓhar ad lāzımsa

14. Hevā-yı kāmdan geç müsterīḥ ol ḫāṭır ābād ol

Geçer ḫōş rūzgāruñ her-çi bād-ā-bād lāzımsa

[37a]

15. Gülü şermende itdüñ bülbüle hep ḫārı güldürdüñ

Nedür bu dem uraşlar ʿaşḳdan feryād lāzımsa

16. Yeter ol gül-i zāruñ zülf ü ḳadd ʿālem-ārāsı

Bahāristān-ı ḥüsne sünbül ü şimşād lāzımsa

17. Ümid-i feyż ü iḥsān eyle itme ser füruġ ġayre

Der-i ḫünkāre[46] ʿarż it ḥālün istimdād [lāzımsa]

18. Kemāl-i kāmil ü muʿciz-edāya pey-rev ol Rātib

Eger ḥüsn-i beyāna siḥr-i nev-īcād lāzımsa

212

TAḪMĪS-İ ĠAZEL MAḤMŪD PAŞA DAMAD

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Mürīd-i der-gehiñüz yār-ı mihribānuñızım

Müdām-ı ẕākir-i evrād-ı ḥāl ü şānuñızum

[46] Ḫünkār'dan maḳṣad Ḥażret-i Mevlānādur.

Hemīşe secde beri ḫāk āstānuñızum

Perestişde āver didār-ı dil-sitānuñızum

Ḫüdā bilir ki sizüñ ʿabd-ı nā-tüvānuñızum

2. Göñül yanup yaḳılıp dīde-i ḫūn-feşān olalı

Vücūd-ı zār u zebūn ḳalb-i nā-tüvān olalı

Şekīb ü ṣabr gidüp şehre-i cihān olalı

Belā-yı ʿaşḳ …. cān olalı

Sizüñ fütāde-i zānū-yı el-emānuñızum

3. Vefā-yı luṭfuñuza virmesem bile imkān

Cefā vü cevriñüze eylerüm fedā-yı cihān

Rıżā-yı emriñize ser-nihāde der dil ü cān

Diler ḳabūl diler red diler ideñ iḥsān

Daḫīl bāb merāḥim meʾāb şānuñızum

4. Ḥulūṣ-ı ʿaşḳı disem ṣanmayuñ kezzāb iderüm

ʿAlāḳa baḫşını söyler …. lāf iderüm

Ne münkerāne …. ne de ḫilāf iderüm

Mecāl ḳalmadı inkāra iʿtirāf iderüm

Ḳadīmden beri meftūn-ı ḥüsn ü anuñızum

5. Emīrsiz …. yād ben faḳiriñizüm

Müşārsız …. şūḫ ben ….

Kemīne çākeriñiz bende-i ḥaḳīriñizim

…. …. …. āzāde sırr-ı esīrüñizüm

…. …. memlūk-i āstānuñızum

[37b]

6. Senā-yı vechüñüzüñ ʿāşḳı bütün edbā

Vaṣīf …. cümle Ṣāfī-i şeydā

Medīḥa ḫ˘ānlaruñız bözle ḫayli var ammā

Ṣorarsañuz bu ġazel-gūyı kim diye ʿacebā

Bilüñ ki bendeñizüm āṣaf ….

213

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / feʿūlün

1. Gönlüm ne zemān gezdini ḫürrem görecekdür

Dil-dār ile devrān …. dem gerecekdür

2. Gönlüm açılır sīnemi çāk eylesem ammā

Maʿşūḳ-ı vicdānımı ʿālem görecekdür

3. Dil-i ḫ̆āb perīşān görür oldı nemā ẓannım

Bir perçem-i āşüfte-i derhem görecekdür

4. Çoḳ görmeyüñiz naʿre-i mestāne mi şimdi

Bir gün bu gözlerini öpsem görecekdür

5. Ādem olacaḳdur bu feyūżāt Ṣāfī

Bilmem ki faḳaṭ hangi bir ādem görecekdür

214

1. Ḳāmet-i nāzuñı ṭūbādandur

Bu belālar bize bālādandur

2. Ne beşerdür ne melekdür o perī

Ne bu dünyā ne o dünyādandur

3. Bir tecellī ile ġaşy itdi ….

Bu …. bir cilve ki Mevlādandur

4. Çeşm ü ebrū-yı siyāhı sürem

Ne çekersem ben o sevdādandur

5. Ṣāfiyā ḫalḳ-ı temāşā oluşum

O perī rūyı temāşādandur

215

feʿīlātün / feʿīlātün / feʿilün

1. Uyur gelür acısı āfetden

Yürüñmede ācı el-ān ṭuruyor

2. Ṭursa āvāze-i ḥüsni yürüyor

Yürüse seyrine insān ṭuruyor

3. Öpüyor dāmenini bād-ı ṣabā

Sürülür ḳaddine dīvān ṭuruyor

4. [47]Ḫalvet-i yāre girilmez Ṣāfī

Ḳapusunda nice der-bān ṭuruyor

216

ḲIṬʿA-I NESĪMĪYE ḪİṬĀBEN

mefāʿīlün / mefāʿīlün / faʿūlün

[47] .....

1. Yüzüldüñ dönmedüñ merdānelikden

Ḫüdāya böyledür ḥubb-ı ṣamīmī

2. Keṣāfetden çıkıp olduñ bī-ḥaḳḳın

Gülistān-ı İlāhīnüñ Nesīmī

[38a]

VE LEHU

217

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ögmeyin nāfile şehr-i Halebī

Bilirüm ben o maḳām-ı taʿbı

2. Ḳalʿe altında Nesīmī yatıyor

Şehr içinde Ẕekeriyā-yı Nebī

218

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ṣāfiyā muḫtaṣaran ʿarż ideyüm

   Her ne itdiyse baña baḫt-ı siyāh

2. Kim görürse benüm aḥvālimi der

   Kendi aḥvāline ḥamdü li’llāh

219

1. Dimez oldum eyleyüp yaḳīn

   Bu reh-dārum şu da diyārumdur

2. Var ise mālik olduġum bir şey

   Yeri mechul olan mezārumdur

220

1. Felek itdi beni faḳirü’l-ḥaḳḳ

   Gice gündüz tefekkür itmeliyüm

2. Ġamda olmazsa ben ne herze yerim

   Bir …. biñ teşekkür itmeliyim

221

1. Terk-i ġafletse ey göñül maḳṣad

Ẕevḳ-i vaḥdetse müntehā-yı emel

2. Bār-gāh-ı Cenāb-ı Mevlānā

Arama āsmānda kendiñü

222

1. Ḳadhım işite dopdolu ṭuruyor

Neyleyem büsbütün boşaldı sebū

2. Doluya ḳoysam almıyor şimdi

Boşa ḳoy ṭolmuyor vireñlerse bu

223

1. Eyleyüp tecrübe aḥvāl-i cihānı bir bir

Eyledüm tecrübe mey-i levḥ derūne taḥrīr

2. Dār-ı dünyāda bu iç kimsenüñ olmaz ….

Biri ḫaste biri mecūs biri merd-i faḳīr

224

1. Bir zemānda ḫalfüm ḥüsn ile ḫıdmet itsün

   Düşmesün ʿuḳde-i …. …. farḳ[48]

[38b]

225

müfteʿilün / müfteʿlün / fāʿilün

1. Aġlıyorum iñliyorum dāʾimā

   Ben seni sevdüm seveli böyleyim

2. Ṣormaduñ aḥvālimi bir kerre sen

   Şimdi ne sen ṣor ne de ben söyleyim

226

1. Neler eyledin neler baña bilseñ

   Görmedüm öyle bir cefā-kārı

2. Virmesün bir Cebāb-ı Ḫüdā

[48] …….. bulundığı zemān naẓm itmişdür.

Baña ḳalsun bütün büyün bārı

227

feʿilātün / meʿfāīlün / feʿilün

1. Baña dirseñ ki āh ider saña hep

   Ne olurdu biraz da şen olsañ

2. Hele mirʾāta baḳ da inṣāf it

   Ne yaparsuñ yerimde sen olsañ

228

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ṣaḳlasun Mevlā güzel ḫūydan seni

   Ḥüsn-i āmīzişden āgāh itmesün

2. Ṣoñra ülfet eyleyüp aġyāre de

   Luṭf idersüñ belki Allāh itmesün

229

1. Vireli göñlümi saña ey şūḫ

…. çoḳ düşündüm çoḳ

2. Alabilsem dem gönlümi senden

Seni gönlümden almanuñ yolı yoḳ

230

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / feʿūlün

1. Bir kerre şu taṣvīre baṣīretle baḳanlar

Endām-ı ẕekā perverine māʾil olurlar

2. Ya rūḥ-ı muṣavver ṣanup ol heybeti yāḫūd

Taṣvīrde rūḥ olduġuna ḳāʾil olurlar

231

1. Şūr-ı ʿanā levḥada aʿżā-yı pāk ḫandānla

Görünce ḥażret paşası ʿālī-şānı[49] bir yerde

2. Taḥammül eylemez neẓẓāre-i envār yine gözler

Görür zīrā güneşle encüm tābānı bir yerde[50]

[49] Dāmād Maḥmūd Paşa ki Ṣabāḥa'd-dīn Beginñ pederidir.

[50] Tārīḫ-i vefātı 1319 Ḥalebde.

[39a]

232[51]

HÜDĀYĪ

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

1. Mihr-i ruḫuñ ki maẓhar nūr-ı Ḫüdā budur
   Ṣalsun cihāna pertev-i luṭfı revā budur

2. Varır ḳapuña ceẕbe-i zülfüñle seyl-i eşk
   Zencīr ile göge çeḳilen ejderhā budur

3. Ey ḫᵛāce müşk-i çīni ḳo zülfüñ nesīmin al
   Bāġ-ı cihānda kesb idecek bir hevā budur

4. Ḥūrā-i gözine tūtīyā iderken ġubārımuz
   Ol nūr-ı dīde ʿaynına almaz belā budur

5. Bend it Hüdāyī bendeñi zülfüñ kemendine
   Dīvāne olmasına sebeb dāʾimā budur

[51] Mecmuada Hüdâyî-i Kadîm'deki 4 ve 6. beyitlerine yer verilmemiştir. Mecmuadaki beyitlerin sıralaması farklıdır. Mehmet Demiralay, *Hüdâyî-i Kadîm (16. yy) ve Dîvânı İnceleme-Tenkidli Metin*, 2007. 136.

233

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Pend-i bend eyleme zāhid dil-i şeydā ṭutmaz

ʿAşḳ dīvāneleri silsile aṣlā ṭutmaz

2. Merd-i āzāde gülistān-ı cihān bend olmaz

Cāy-ı süflīde Hümā menzil ü meʾvā [ṭutmaz]

3. Ādem olmaḳ dileyen cennet köyüñde şehā

Ḫāk-veş kendüni ednā ṭutar aʿlā ṭutmaz

4. El ḳarār zülfüñe ʿuşşāḳı perīşān-dildür

Dilerüm şānenüñ olsun eli ḳaṭʿā ṭutmaz

5. Ḫāk-i pāyüñden umar feyżi Hidāyī bendeñ

Dergeh-i ġayra varıp dest-i temennā ṭutmaz

234[52]

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü /faʿūlün

1. Biz rāh-rev-i kūy-ı muġān-ı derd keşānuz

[52] Mecmuada Hüdâyî-i Kadîm'deki 3 ve 4. beyitlere yer verilmemiştir. Mecmuadaki beyitlerin sıralaması farklıdır. Demiralay, *HKD*, 2007. 137-138.

Hem-meẕheb ü hem-meşreb-i rindān-ı cihānuz

2. Yerden yere çalar bizi bu tevsen-i gerdūn

Gūyā ki anuñ boynına bir bār-ı girānuz

3. Cān virmez isek yoluña gerçekler içinde

Bu ʿarṣada biz daʿvā-i ʿaşḳuñda yalanuz

4. Şeb-tāb miṣālüz bu şebān-gāh-ı fenāda

Bir demde ki peydā iseñ ol anda nihānuz

5. Yūsuf olalum Mıṣr-ı belāġatde Hüdāyī

Lāyıḳ mı sitem-dīde-i iḫvān-ı zemānuz

235[53]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Ḫūblar kim gelüp ol māha ber-ā-ber görinür

Aña beñzer ki güneş variken aḫter görinür

2. Dağlar şevḳī başumda görinür āh içre

Ṭağlarda nitekim gīceler āẕer görinür

[53] Mecmuada Hüdâyî-i Kadîm'deki 5 ve 7. beyitlere yer verilmemiştir. Mecmuadaki beyitlerin sıralaması farklıdır. Demiralay, *HKD*, 2007. 125.

3. Cān gibi baña görinmez dime cānāna ṣaḳın

Saña bir gün gelür ol ruḥ-ı muṣavver görinür

4. Seni seyr itmegiçün ṣūrete girmişlerdür

Yazılıp ṣanma ki dī̄vāra-i perī̄ler görinür

5. Görinür ḳanlu yaşum içre Hüdāyī̄ çeşmüm

Āteş içinde ṣanasın ki semender görinür

[39b]

236[54]

LEVHĪ̄

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Neşve nā-peydā ṣafā nā-yāb olur sensiz baña

Devr-i ṣāġar āteşī̄n gird-āb olur sensiz baña

2. Ḳande ḳaldı ḥasret-i laʿlüñle görmek neşʾesin

Çeşme her mey kim gelür ḫūn-āb olur sensiz baña

[54] Bursalı Levhî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1 ve 2. beyitleridir. Özge Özbay, *Bursalı Levhî Divanı (İnceleme-Tenkidli Metin-İndeks)*, 2013. 95.

237[55]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. ʿAceb sırrdur müdebbir rūḥ iken eşbāḥ-ı ādemde
   Baḳılsa rūḥ olur ẓāhirde nā-būd u beden peydā

238[56]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Ḳıl ʿaṭā sāġar-ı pür-feyż leb-ā-leb yā Rab
   Ola leb-rīz tecellī-yi dil ü meşreb yā Rab

2. Ḫayra taḥvīl ḳılup ḥāl-i dil-i meyyāli
   İyle aḫlāḳımu bi'l-cümle müheẕẕeb yā Rab

239[57]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ey ki esmā-yı ṣıfātuñ perde-i envār-ı ẕāt

[55] Bursalı Levhî Divanı'na göre 8 beyitten oluşan gazelin 2. beytidir. Özbay, *BLD*, 2013. 97.

[56] Bursalı Levhî Divanı'na göre 7 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1 ve 2. beyitleridir. Özbay, *BLD*, 2013. 105.

[57] Mecmuada Bursalı Levhî Divanı'na göre 9 beyitten oluşan gazelin 7 ve 9. beyitleri yoktur. Özbay, *BLD*, 2013. 110-111.

Nūr-ı ẕātuñdan münevverdür cihāt-ı kāʾināt

2. Kaʾinātı aḥsen-i taḳvīme mirʾāt eyledüñ

Ādemüñ vechinde tābān oldı envār-ı ṣıfāt

3. Ẓulmet-i leyl içre mirʾāt eylemez ʿaks-i ṣuver

Nūr-ı Ḥaḳḳdur gösteren mirʾāt-ı dilde beyyināt

4. Eyledi esmā-yı ẕāt-ı Ḥaḳḳ teḳāżā ẓuhūr

Oldı esmā-ṣūret efʿāle nisbet ümmehāt

5. Cüzʾ-i küll perverde eyler anda hem pinhān olur

Birbirinde mündericdür çün dıraḫt ü çün nevāt

6a. Tār ü pūd reng-i dībāc-ı taʿayyündür cihān

Ḫıyş u ḫışān u nedür ḥayvān u maʿden hem nebāt

7. Çeşme-sār-ı nūrdur işrāḳ ider eṭrāfını

Cūy-bār-ı feyż-i Ḥaḳḳ ʿālemde çün āb-ı ḥayāt

240[58]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

[58] Bursalı Levhî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 3 ve 5. beyitleridir. Özbay, *BLD*, 2013. 115.

1. Tecellī birdür ammā iʿtibāra ḥadd ü ʿadd olmaz

Ḳāmū aʿdādı cemʿe yek-be-yek āḥād olur bāʿiṣ

2. Ḥaḳāyıḳ bir ḥaḳīḳatdür ki Levḥī ʿayn-ı digerdür

Ẓuhūr-ı keṣret-i emvāc-ı baḥre bād olur bāʿiṣ

241[59]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Cūş-ı ṣahbā neşʾe-i ḫāṭır-güşādur mevc mevc

ʿAks iden sāġarda mihrāsā ṣafādur mevc mevc

2. Dīde-i erbāb-ı keşf ü ḥāle ʿālem sū-be-sū

Şuʿle-i pür cilve-i nūr-ı Ḫüdādur mevc mevc

3. ʿĀlem-i maʿnā degül maḥdūd-ı fikret Levḥiyā

Baḥr-i bī-pāyān feyż-i Kibriyādur mevc mevc

[40a]

242

[59] Bursalı Levhî Divanı'na göre 8 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 2 ve 8. beyitleridir. Özbay, *BLD*, 2013. 116-117.

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Dehrüñ ey dil emel-i ʿizz ü ʿalāsından gec

   Edhem-āsā heves-i tāc u ḳabāsından gec

2. Şehr-i taḫḳīḳa iriş ḳılma mecāzı mesken

   Cehd idüp ḳanṭara-i mihr ü vefāsından gec

3. ʿĀlem-i āba olan meyl ü hevāyı terk it

   ʿĀlemüñ ḳādir iseñ āb u hevāsından gec

4. ʿĀzim-i rāh-ı beḳā ol daḫı dünyāda iken

   Hele bir şehr-i fenānuñ da fenāsından gec

5. Vāṣıl-ı rūḥ-ı kelām ol yüri ey Levhi-i zār

   Sözde maʿnā gerek elfāẓ u edāsından gec

243[60]

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. O şeb ki yār ile ʿişret ʿaḳīb-i firḳatdur

   Beyāż-ı gerden-i mīnā ṣabāḥ-ı vuṣlatdur

[60] Mecmuada Bursalı Levhî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin3. Beyti yoktur. Özbay, *BLD*, 2013. 127.

2. Pür olsa ḫātırum ol şūḫa hem-çü şīşe-i mey

Bir iki cām ile eyler tehī ne ḥāletdür

3. Ne hicr-i yār ile āzürdeyüz ne vaṣl ile şād

Niyāz u nāz belī bī-namazda ʿādetdür

4. Ne dilde naḳş-ı taʿlīḳ ne ārzū ḳaldı

Vücūd-ı Levḥi-i nā-būd reşk-i ġıybetdür

244[61]

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. ʿĀşıḳ işābet añlar o şūḫuñ ḫaṭāsını

Vażʿ-ı ṣavāb-ı ʿāşıḳı ol meh ḫaṭā bulur

245[62]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Ṣoḥbetinden bilinür ehl-i kemāl ey Levḥī

Herkesüñ rütbe-i idrāki edāsınca olur

[61] Bursalı Levhî Divanı'na göre 7 beyitten oluşan gazelin 4. beytidir. Özbay, *BLD*, 2013. 128-129.

[62] Bursalı Levhî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 5. beytidir. Özbay, *BLD*, 2013. 132.

246[63]

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Ḥayāt-ı sāriye aʿżāda cemʿ-i vaḥdetdür
   Velī be-ḥasb-i ḳavābil maḥall-i keşretdür

2. Gelür ḥayāt ile her ʿużva başḳa bir ḳuvvet
   Ḳuvā-yı cemʿe sebeb ḥükm-i ḳābiliyyetdür

3. Ḥayāt-ı rūḥ ile Levḥī bedende tevʾemdür
   Baḳılsa ʿayn-ı digerdür ġarīb ḥāletdür

247[64]

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Kemāl-i ẕāta degildür zamānemüzde naẓar
   Taṣaddur ehl-i dile cāh ile ya māl iledür

248[65]

[63] Bursalı Levhî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 2 ve 5. beyitleridir. Özbay, *BLD*, 2013. 133.

[64] Bursalı Levhî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 3. beytidir. Özbay, *BLD*, 2013. 135.

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Odur ʿāşıḳ ki rāz-ı ʿaşḳı ketm eyler derūnunda

   Kişi öz ser-güẕeştin söylemek efsāne-ḫˇānlıḳdur

249[66]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Söyledürler söyledürler ehl-i derdi Levḥiyā

   Bir bilinmez ḥāldür erbāb-ı maḥremdür faḳaṭ

[40b]

250[67]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Oldı ser-mest daḫi meyde gözi dil-dāruñ

   ʿAḳlı mānend-i perī şīşede ḳaldı yāruñ

251[68]

---

[65] Bursalı Levhî Divanı'na göre 6 beyitten oluşan gazelin 4. beytidir. Özbay, *BLD*, 2013. 139.

[66] Bursalı Levhî Divanı'na göre 9 beyitten oluşan gazelin 9. beytidir. Özbay, *BLD*, 2013. 162-163.

[67] Bursalı Levhî Divanı'na göre 9 beyitten oluşan gazelin 1. beytidir. Özbay, *BLD*, 2013. 170-171.

[68] Bursalı Levhî Divanı'na göre 7 beyitten oluşan gazelin 3. beytidir. Özbay, *BLD*, 2013. 172-173.

feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilün

1. Ḥaḳḳı gör Ḥaḳḳı işit olma ṣaḳın Ḥaḳdan dūr

   İstimāʿ eyleme aḳvālini her ḳūr u kerüñ

252[69]

mefāʿ ilün / feʿ ilātün / mefāʿ ilün / feʿ ilün

1. Miṣāl-i āyine her biri ʿaks-i diger olur

   Muḳābil olsa iki ḳalb-i ṣāf-ı ehl-i kemāl

253[70]

feʿ ilāttün / feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilün

1. Ġam u endūh az olur kevkeb-i baḫt olsa refīʿ

   Sāye kūteh görinür mihr bülend olduḳca

254[71]

MIṢRĀʿ LAR

[69] Bursalı Levhî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 2. beytidir. Özbay, *BLD*, 2013. 176.

[70] Bursalı Levhî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 4. beytidir. Özbay, *BLD*, 2013. 200.

[71] Bursalı Levhî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 3a mısrasıdır. Özbay, *BLD*, 2013. 164.

feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilün

1. Göz güzel şekle baḳar gūş diler ḥüsn-i ṣadā

255[72]

feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilün

1. Olur erbāb-ı süḫan ḥüsn-i edādan maḥẓūẓ

256[73]

feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilün

1. Eṣeri zinde ider nāmını ṣāḥib-hünerüñ

[41a]

257

HÜDĀYĪ

feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilün

1. Beni gördükce elin ḫançer-i bürrāne ṣunar

[72] Bursalı Levhî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 5a mısrasıdır. Özbay, *BLD*, 2013. 164.

[73] Bursalı Levhî Divanı'na göre 7 beyitten oluşan gazelin 1a mısrasıdır. Özbay, *BLD*, 2013. 172-173.

Şeh faḳīri göricek destini iḥsāna ṣunar

2. Dile ḫancer urıcaḳ çeşmi virür dil aña cān

Nuḳldur birbirine ṣan iki mestāne ṣunar

3. Dil-i pür-ḫūnunı ʿāşıḳ saña teklīf eyler

Mest-i küstāḫ şeh-i ʿālem peymāne ṣunar

4. Bir gün ey māh irişür saña ṣaḳın āhumdan

Ejderhādur bu ki nüh günbed-i gerdāne ṣunar

5. Ele alıp yüzini geldi Hüdāyī ḳapuña

Bir gedādur ki ḫazān bergini sulṭāna ṣunar

258

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Gitdi ʿaḳlum gibi ol rūḥ-ı revānum gelmez

Yine ḥaşr olmayıcaḳ sīneye cānum gelmez

2. Ḳalbi āyīnesi ter düşdi meger āhumdan

İncinüp bendesine şāh-ı cihānum gelmez

3. Geçüp ol serv-i revān gelmedüginden bu yaña

Añladum anı ki ʿömr-i güẕerānum gelmez

4. Düşdi gird-āb-ı yem-i firḳate bu keşt̄i-i dil

Ġarḳa vardı daḫı ol Ḫıżr-ı cihānum gelmez

5. Ey Hüdāyī ʿacebā ḳandadur ol māh-liḳā

Çıḳdı gökler yüzine āh u fiġānum gelmez

259

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Ḫ̆ocaya mālı faḳ̄ire leb-i cānānı leẕ̄iẕ

Bu meṣeldür ki olur her kişiye cānı leẕ̄iẕ

2. Öldür aġyāruñı gönder bize ḥelvāsından

Pādişāhuñ fuḳarāya gelür iḥṣānı leẕ̄iẕ

3. Gül-be-şekerle lebüñ vaṣfını oḳursa olur

Ṭūṭ̄inüñ nükteleri bülbülüñ efġānı leẕ̄iẕ

4. Telḫ-kām-ı ġamuñuz māʾil-i ḳand-ı lebüñüz

Severüz müʾminüz ey luṭf u kerem kānı leẕ̄iẕ

5. Şol ḳadar ṭatlı gelür teşne Hüdāyīye lebüñ

Ḫıżra gelmez o ḳadar çeşme-i ḥayvānı leẕīẕ

260

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Baña incinmiş gibi ol dil-sitānum söylemez

Bendesine nāz ider şāh-ı cihānum söylemez

2. Gönli mirʾātına toz ḳonmuş meger ben ḫākden

Anuñ içün ṭūṭī-i şekker zebānum söylemez

3. Sad-hezārān mürdeler iḥyā iderken sözleri

Baña ölsem ol büt-i ʿĪsā dehānum [söylemez]

4. İşiginden bendesin sürmek murād itmiş gibi

Nice günlerdür ki şāh-ı kām-rānum söylemez

5. Ey Hüdāyī ben niyāz itdükce bülbüller gibi

Nāz ider ol ġonce-i bāġ-ı canānum söylemez

[41b]

261

ĠAZĀLĪ DELİ BİRĀDER

1. Kaʿbe-i ḳıblem senüñ cemālüñdür

   Ḥacerü’l-esved anda ḥalüñdür

2. Kaʿbe señsün ḥaḳīḳaten ḫalḳa

   Kaʿbe ẓāhirde bir miṯālüñdür

3. Kaʿbe örtüsüdür …. zülfüñ

   Zemzem aġzuñda ki zülālüñdür

4. …. murġ-ı ḥarem …. ammā

   Cān-şikārı senüñ ḥelālüñdür

5. Didim irsem viṣālüñe didi yār

   Ol Ġazālī senüñ ḥayālüñdür

262

FİĠĀNĪ

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Cā-be-cā ey sīm-ten-i cismimde dāġ-ı ḫūn-feşān

   Aṭlas-ı zerd üstine altun beneklerdür hemān

2. Şāh-ı ʿaşḳım oldı āfāḳ içre ey ḫūrşīd-ruḫ

   Dūd-ı āhum üstüme bir lāciverdi sāye-bān

3. Gitdi nālem ʿarş ḳandīlin çıkıp uyarmaġa

   Dūd-ı āhum oturup gitdi öñünce nerdüban

4. Yerde gökde ẕerre-veş ṣabr u ḳarārum ḳalmadı

   Gün yüzüñi görmeyeliden ey meh-i nā-mihr-bān

5. Ey Fiġānī bu gice sevda-yı zülf-i yār ile

   Dūd-ı āhum başın alup göklere oldı revān

263[74]

UṢŪLĪ

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Bir melek sevdüm ki görse ins ü cin ḥayrān olur

   Allah Allāh ol perī-peyker ne ḫūb insān olur

[74] Mecmuada Usûlî Dîvânı'ndaki 6. beyit yoktur. İsen, *Usûlî Dîvânı*, 2020. 168.

2. Gūşe-i hicrānda biz ʿıyş eyler idik derd ile

Ṣoḥbetinde rūḥa irişdik ne ḫoşca cān olur

3. Bilmezem keyfiyyet-i ʿaşḳı nice şerḥ eyleyen

Her kime keşf eylesem esrārumı ḥayrān olur

4. İttiḥād idüp ġam-ı ʿaşḳ ile bulursa ḥużūr

Şādı vü ġam ʿāşıḳuñ yanında hep yeksān olur

5. Ey Uṣūlī yine Ḥaḳḳa Ḥaḳ durur rūşen delīl

K'āf-tāba āf-tābuñ tābı hem bürhān olur

264

SAʿYĪ

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ṣūretüñ naḳşını yazınca göñül nāmesine

Ḳanlar aġlatdı gözüm kiprügimüñ ḫāmesine

2. Şeref-i şemsde yazıldığıyçün ḫaṭṭ ruḫuñ

Muṣḥaf-ı mihr ü muḥabbet didiler nāmesine

3. Bir gümüş serv-i ḳabā-pūşdur ol meh ki anuñ

Güneş altunlu gül olsa yaraşur cāmesine

4. Her ne meclisde ki dil ḳıṣṣa-i zülfüñ oḳusa

Leyla Mecnūn oluban cān vire hengāmesine

[42a]

5. Saʿyī zülfīni dām eylemiş ol şāh-ı cihān

Ḫālini dāne döker murġ-ı dil avlamasına

265[75]

NİẒĀMĪ

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Nigāra aldı ḫaṭṭuñdan benefşe reng ü sünbül bū

Ki bāġı ḥurrem eyler o dimāġı ḫoş-dem eyler bu

2. Hilāl ebrūña beñzerdi eger olsa güneş yüzli

Güneş yüzüñe beñzerdi eger olsa hilāl-ebrū

[75] Mecmuadaki 3, 4, 5 ve 6. beyitlerin sıralaması Karamanlı Nizâmî Divânı'na göre farklıdır. İpekten, Haluk. *Karamanlı Nizâmî Divânı*, 2020, 196.

3. O ince belüñüñ vaṣfın nice taḥrīr idem çün ḫaṭṭ

Muḥaḳḳaḳdur ki nesḫ olur ḳalem diline gelse mū

4. Ḫayālüñ uyḳuda görmek müyesser olmadı ammā

Ġam-ı hecrüñle uyḳuda görinür gözime uyḳu

5. Degül ben ṭapuña her kim görür bu ḫadd ü ḳadd ile

Olup bencileyin ḥayrān ṭurubdur ḳarşuña ḳarşu

6. Leb ü dendānuñuñ vaṣfın Niẓāmī naẓm ḳılduḳca

Nice ḫoş neşr ider görseñ cihāna laʿl ile lūʾlū

266[76]

NECĀTĪ

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / feʿūlün

1. Teşbīh olalı ḫaṭṭ-ı ruḫ-ı yāra benefşe

Gönlümüz açar ara çemen ara benefşe

2. Gül-şende reʾīs olmaġa ezhāra benefşe

[76] Mecmuadaki 1. beyit Necatî Beg Divanı'nda yoktur. Bu nedenle beyitler birer sıra kaymıştır. Tarlan, Ali Nihad. *Necatî Beg Divanı*, 1992, 105-108.

Demdür ki ḳadem-rence ḳıla vara benefşe

3. Baġdād-ı çemende ide daʿvā-yı ḫilāfet

ʿAbbāsī ʿalemler dike gül-zāra benefşe

4. Dem geldi ki gül şevḳine bir ḫār ayaġına

Yüzin süre boynın büke yalvara benefşe

5. Āhı tütüni yiryüzüni göge boyadı

Alındı meger bir yüzi gül-nāra benefşe

6. Bu luṭf ile kim ḳıldı çemen [ṣaḥnını çīnī]

Ṭaʿn itse n'ola nāfe-i Tātāra benefşe

7. Hindū-beçe-i micmere-gerdān-ı çemendür

Raġbet ḳomadı ṭabla-i ʿaṭṭāra benefşe

8. Gel ʿayş idelüm leyl ü nehār ile ki döndi

Rūza semen-i tāze şeb-i tāra benefşe

9. Vaṣl eylemedi bāġ-ı cihān benzedigiçün

Maʿşūḳa gül ü ʿāşıḳ-ı ġam-ḫᵕāra benefşe

10. Pervāne gibi bāl ü perī ḳapḳara yanmış

Dīvāne gibi pīreheni pāre benefşe

11. ʿĪsā nitekim [sūzen] ile çıkdı semāya

Ol resme çıḳar ḳulle-i kūh-sāra benefşe

12. Tā maḥşer-i gül-şende ṣunuldı ḳara defter

Maḥzūn oluban döndi güneh-kāra benefşe

[42b]

13. Niçün gögerüp boynın eger serv dibinde

Aṣmadı ise kendisini dāra benefşe

14. Gömmüş biline deñlü yire ki ide siyāset

Neyledi ʿaceb çarḫ-ı sitem-kāra benefşe

15. Deste işidür lākin ucuz olmadıgıyçün

Bir kez gelür eyyāmda bāzāra benefşe

16. Titrer eli bir ḥarf elifi ṭoġru çekemez

Uġradı meger kūşe-i ḫammāra benefşe

17. Mest-āne ṭurup kürre-i nīlisin ider çāk

İş bu ġazel-i ḫūb u güher-bāra benefşe

18. Āşüfte olup sünbül-i dil-dāra benefşe

Yüz yire ḳodı derd ile bī-çāre benefşe

19. Leylā ṣaçuñıñ ʿaşḳı ile ṭaġlara düşdi

Mecnūn gibi āşüfte vü āvāre benefşe

20. Zülf ile ḫaṭa ʿāşıḳ olan gül-şene gelsün

Tā gönlin aça ara çemen ara benefşe

21. Gül-zāra varup gönlimüz eglense olurdı

Sünbülleriñe beñzeye bir pāre benefşe

22. Bir ekmedigüñ yirde biter ḳopmayasıdur

Ḳara ṣaçuña ḳorḳarum el ḳara benefşe

23. Āh eyleyicek çıḳdı tütün tā tepesinden

Yaḳmasın cigerin bencileyin nāra benefşe

24. Ben bī-dile cevr itmek içün tābiʿ olupdur

Zülf-i siyeh ü çarḫ-i sitem-ḳara benefşe

25. Dün hüzn ile olmışdı ḳara yire ber-ā-ber

Bugün ne ḫoş irişdi bu miḳdāra benefşe

26. Ḳadr ile şeref buldı yetişdi göge başı

Şāh işigine süreli ruḫsāra benefşe

27. Maḥmūd-ı civān-baḫt u cihān-baḫş kim anuñ

Ḫulḳıyla virir ḫār gül ü ḫāra benefşe

28. Ṭōb eyleyüp eflāki öñinde ḳodı taḳdīr

Şol vech ile kim yār ṣunar yāra benefşe

29. Düşmen ʿalemi gibi gelür şāh işigine

Başı aşaġa münkesir ü ḳara benefşe

30. ʿAdlüñle ider dehr mizācın felek ıslāḥ

Şekkerle virir fāʾide bīmāra benefşe

31. ʿAhdüñde ḫacil oldı yüzi yirlere düşdi

Girdigiçün kisvet-i küffāra benefşe

32. Gül-zāra güẕer eyler ise ṣarṣar-ı ḳahruñ

Āteş ola gül dūd ola hem-vāre benefşe

33. Egmezdi boyun olmasa ḥükmüñ yeli çāvūş

Ol sancaḳ-ı jengārī-i zengāra benefşe

34. Senden üşenir ḳaldıruban başını baḳmaz

Gül-zār-ı ḥarīmindeki ebkāra benefşe

35. Uġrı gibi baġlı getirirler naẓaruña

Yire baḳuban giydigiçün ḳara benefşe

[43a]

36. Gül-zār-ı serāyuñda zihī var saʿādet

Kim oldı laḳab çarḫ-ı perestāre benefşe

37. Şol vech iledür ḳaṣr-ı refīʿüñ kim ider faḫr

Öykündigine sāye-i dīvāra benefşe

38. Rifʿatde ḳaçan ḳapuña mānend ola gerdūn

Hem-ser ola mı günbed-i devvāre benefşe

39. Bir ḫāme ile kāġad-ı rengīn ider iḥżār

Evṣāfuñ ile naẓm olan eşʿāra benefşe

40. Vaṣfuñ çemeninde yaraşır jāle yirine

Müstaġraḳ ola lüʾlüʾ-i şeh-vāre benefşe

41. Bu şiʿr-i dil-āvīzi Necātī yaraşır kim

Ḥal ile yaza ṣafḥa-i jengāra benefşe

42. Şāha bu siyeh-baḫt ḳuluña naẓar it kim

Baḳmaḳla cilālar virir ebṣāra benefşe

43. Naẓm itmege sūsen gibi dilüm tolaşırken

Vaṣfuñla getirdi beni güftāra benefşe

44. Ḥaḳdan dilerüm devlet üʿömrüñ ola cāvīd

Nice kim ola pīş-rev ezḥāra benefşe

267[77]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ḫalḳ-ıʿālem bir yaña bī-çāre tenhā bir yaña

Cennet-i kūyuñ ḳomazam olsa dünyā bir yaña

[77] Mecmuada Necatî Beg Divanı'ndaki 4, 7 ve 8. beyitler yoktur. Mecmuadaki 3, 4, 5 ve 6. beyitlerin sıralaması Necatî Beg Divanı'nda farklıdır. Tarlan, *NBD,* 151-152.

2. İrmesün dirseñ cemāl-i pür-kemāle bir zevāl

Gün gibi ey māh-ı ʿālem gitme tenhā bir yaña

3. ʿAşḳa māʿni olınmaz nāṣiḥ kelām hūş-mend

Kimse ḳarşu ṭuramaz ger aḳsa deryā bir yaña

4. Bulamadılar arayıp şīve-i reftāruñı

Gitdi Ṭūbā bir yaña serv-i dil-ārā bir yaña

5. Māl-i dünyā ile şerḥ eyler tecerrüd ḥālini

Yerde Ḳārūn bir yaña gökde Mesīḥā bir yaña

6. Cānına oldı Necātīnüñ ḥavāle ʿaşḳ-ı yār

Ey ecel sen de gelip itme teḳāżā bir yaña

268[78]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Yār-ı māʾil olıcaḳ mihr ü maḥabbet az olur

Anuñ içindür niyāz ehline dāʾim nāz olur

[78] Mecmuada Necatî Beg Divanı'ndaki 4 ve 7. beyitler yoktur. Mecmuadaki 4 ve 5. beyitlerin sıralaması Necatî Beg Divanı'nda farklıdır. Tarlan, *NBD*, 241.

2. Sāḳiyā ṣoḥbet emānet sırrumuz fāş olmasun

Mey gibi bezm-i ṣafā-baḫşa şu kim hem-rāz olur

3. Ṭālib-i germiyyet-i ʿaşḳ olduġum ʿayb eyleme

Kim faḳīr olan sevinür her ḳaçan kim yaz [olur]

4. Gölgelikde idemezsün derd-mendüñle ḳarār

Sen hümāsın dāʾimā işün senüñ pervāz olur

5. Fitne-i āḫir zamān oldı Necātī sözleri

Bir ġazel kim diye bir maḥbūb-ı ḫōş-āvāz olur

[43b]

269[79]

feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. İşigüñ yaşum ile hem-demdür

Meger ol Kaʿbedür bu zemzemdür

2. Ẕerre deñlü dehān ü ḳılca miyān

Dil-rübālar içinde neñ kemdür

[79] Mecmuada Necatî Beg Divanı'ndaki 5 ve 6. beyitler yoktur. Mecmuadaki 5. beytin sıralaması Necatî Beg Divanı'nda farklıdır. Tarlan, *NBD*, 179-180.

3. Ḳaçma bizden senüñle buluşuruz

Ey yüzi tāze gül bu ʿālemdür

4. Gerçi kim ḫūb olur firişteh ü ḥūr

Ol perī-rūyı gör ne ādemdür

5. Āferīn ṭabʿuña Necātī kim

Ṭarz-ı eşʿārde müsellemdür

270

mefʿūlü / fāʿilātün / mefʿūlü / fāʿilātün

1. Nūş itdi cām-ı ʿaşḳı bir kendüsini bilmez

Cūş itdi eşk-i çeşmi ṭopraḳ ṣaçıp yeñilmez

2. Gül dāmenini ṭutdum güldürmedi beni hīç

Kim āsitīn-i ġonce gözüm yaşunı silmez

3. Meydān-ı ʿārıżuñda tozup tozup gelür ḫaṭṭ

Şebdīz-i zülfe beñzer ṭutup ṭutup yeñilmez

4. Bir gün geçip göñülden cānına kār idilür

Bu tīr-āhı aġyār gerçi gözine almaz

5. Ferhād ṣanʿat ile iletdi ʿaşḳı başa

Senüñ gibi Necātī yoḳdur işini bilmez

271[80]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Göñül alışdı ġama beyt-i ḥazenden çıḳamaz

Degme bir nesne ile kişi vaṭandan çıḳamaz

2. Serv ser-keş dirilür aşurı gözler ammā

Cānı yoḳdur bir adım ṣaḥn-ı çemenden çıḳamaz

3. Laʿlüñ ile ṣaçuña virmese bāc ile ḫarāc

Dür ʿAdenden gelemez nāfe Ḫutenden çıḳamaz

4. Nā-resīdem severem diyene hīç ṭınmaduġı

Buña söz gevheri ol ḥoḳḳa dehenden [çıḳamaz]

5. Çoḳdan ölürdi bu derd ile Necātī ammā

Żaʿfı ġālib oluban cānı bedenden çıḳamaz

[80] Mecmuada Necatî Beg Divanı'ndaki 2. beyit yoktur. Mecmuadaki 2, 3, 4 ve 5. beyitlerin sıralaması Necatî Beg Divanı'nda farklıdır. Tarlan, *NBD*, 254.

272[81]

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Cān ḳıldı sefer hecr ile cānān ele girmez
   Dil yandı gider derd ile dermān ele girmez

2. Işındı göñül āteş-i hicrāna ẓarūrī
   Kim ol yanaġı şemʿ-i şebistān ele girmez

3. Cennet çemenin gezmek ile düşdüm ayaḳdan
   Bir sencileyin serv-i ḫırāmān ele girmez

4. Ḫāruñ ḳucaġı dopdolu gül aġladıġım bu
   Ben bülbüle bir ġonce-i ḫandān ele girmez

5. Vuṣlatda cihān ḫalḳı Necātī güler oynar
   Ben bülbüle bir ġonce-i ḫandān ele girmez

[44a]

273

[81] Mecmuadaki 2 ve 3. beyitler Necatî Beg Divanı'na göre yer değişmiştir. Tarlan, *NBD*, 248.

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ḫāk-i pāyuñ tūtiyā-yı dīde-i ḫūn-bār imiş

   Ḫamdüli'llāh kim görecek gözlerümüz var imiş

2. Neylesün gül-zārı ʿāşıḳ olmayınca gül-ʿiẕār

   Būstān-ı cennete ṣūret viren dīdār imiş

3. Ṭıfl iken bir būseñi azırġanurduḳ cāna ah

   Ey dirīġā bilmedük bāzār ilk bāzār imiş

4. Bir ben isem de gerekmez kimseye yār oldıġun

   Ey gül-i pākīze-dāmen dimesünler yār imiş

5. Būseñi görmez Necātī kendine lāyıḳ velī

   Ey lebi şekker ne çāre cāndurur umar imiş

274[82]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Ṭutubdur zülfüñ ucından cemālüñle cihān āteş

   Giceyle olmaġın ḫalḳa ḳatī eyler ziyān āteş

[82] Mecmuada Necatî Beg Divanı'ndaki 2, 4 ve 5. beyitler yoktur. Mecmuadaki 2, 3, 4 ve 5. beyitlerin sıralaması Necatî Beg Divanı'nda farklıdır. Tarlan, *NBD*, 262-263.

2. Ġam u ġuṣṣa üşüp gönlüm evin yaḳduḳları budur

Ki eṭrāfa ulaşmaya derūnumda yanan āteş

3. Açar ḥüsnüm deyu örter ḳara zülfün yanaġına

Bilüpdür anı kim olmaz ḳara …. nihān āteş

4. Beni senden ṣoġutmaġa sevādın ekşidür nāṣiḥ

Bilür kim sirke ile yeg söyünür bī-gümān āteş

5. Necātī gönlüni her dem ider bir lāle-ruḫ yaġma

Sanasın Bursa şehridür ki yanar her zamān āteş

275[83]

mefʿūlü / fāʿilātün / mefʿūlü / fāʿilātün

1. Ol ḳadd-i ser-ferāza serv olmaz ise ʿāşıḳ

Yonulmaduḳ aġacdur olmaz bir işe lāyıḳ

2. Gün yüziñüñ şuʿāʿī yiri gögi ṭutaldan

Müştāḳdur melāʾik muḥtācdur ḫalāʾiḳ

[83] Necatî Beg Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1 ve 2. beyitleridir. Tarlan, *NBD*, 273.

276[84]

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Faṣl-ı bahārdur heves-i sebze-zār idüñ

   Bir lāle-çehre ile mi ḫōş-güvār idüñ

2. Bir dem içinde biñ yaşamaḳ ārzū ise

   Bir laḥẓa serv gibi çemende ḳarār idüñ

3. Bir yıl idi ki gül gibi pinhān idi ḳadeḥ

   Vaḳtidürür Necāti gelüñ āşikār idüñ

277[85]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Gözümüz rūşen idübdür yine ḫāk-i ḳademüñ

   Ḥamdüli'llāh bile geldi ḳademüñle keremüñ

2. Ey cefā-pīşe dehān ile meyāndur öz ki

   Rāstī bu ki senüñ görmedi bir kimse kemüñ

[84] Necatî Beg Divanı'na göre 7 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 2 ve 7. beyitleridir. Tarlan, *NBD*, 294.

[85] Mecmuada Necatî Beg Divanı'ndaki 4, 5 ve 6. beyitler yoktur. Mecmuadaki 2, 3, 4 ve 5. beyitlerin sıralaması Necatî Beg Divanı'nda farklıdır. Tarlan, *NBD*, 295.

3. Ḳadd ü zülf ü dehenüñ oldı elif lām ile mīm

O sebebden dil ü cān leẕẕetin aldı emelüñ

4. Hele ben çākerüñe rāḥat-ı cāndur cevrüñ

Hele ben kemterüñe ẕevḳ ü ṣafādur sitemüñ

5. Şeb-i miḥbetde neler çekdi Necātī dervīş

Demüñ olsun senüñ ey ṣubḥ-ı cefā-pīşe demüñ

[44b]

278[86]

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Baş ḳoşma mey-i nāb ile peymāne degülseñ

Hāy uyma deli ḳanlıya dīvāne degülseñ

2. Ḳuvvet ṣınayup āteş-i ʿaşḳ ile ṭutuşma

Yanmaġa heves eyleme pervāne degülseñ

3. Ol ṭurraları Leylīye Mecnūn olamazsın

ʿĀlemde ġam-ı ʿaşḳ ile efsāne degülseñ

[86] Mecmuada Necatî Beg Divanı'ndaki 4 ve 6. beyitler yoktur. Mecmuadaki 2, 3, 4 ve 5. beyitlerin sıralaması Necatî Beg Divanı'nda farklıdır. Tarlan, *NBD*, 281-282.

4. Ey bāde-i gül-çehre müdām al geyersin

Bu şīve nedür şāhid-i kāşāne degülseñ

5. Dün gice Necātīnüñ iden ṣabrını yaġma

Öldür beni sen gözleri mestāne degülseñ

279[87]

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Eşcār egerçi her varaḳı bir kitābdur

İdrāki olmayana cihān bir varaḳ degül

2. Dil-dāra senden olur ise buʿd-i maşrıḳayn

Saʿy it göñül ki ʿāşıḳa Baġdād uzaḳ degül

280[88]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Muṭribā ḳavle muḫālif gelme olma bī-ʿamel

Başla gül yüzlülerüñ vaṣfında bir rengīn ġazel

[87] Necatî Beg Divanı'na göre 9 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 3 ve 2. beyitleridir. Tarlan, *NBD*, 300-301.

[88] Necatî Beg Divanı'na göre 7 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 2 ve 3. beyitleridir. Tarlan, *NBD*, 303-304.

2. Fırṣatı fevt eyleme kim degme kez girmez ele

Vaṣl-ı yār bī-naẓīr ü naḳd-i ʿömr bī-bedel

3. Bir ḳıl üzredür esās-ı ḥüsnüñ itme iʿtimād

Rūzgār āyīne-i İskendere virdi ḫalel

281[89]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Tūtiyā ister imiş k'ola saña ḫāk-i ḳadem

Ġaraẓı bu ki ṣata kendini dirhem dirhem

2. Ḫaylıdan dīde-i müştāḳa görünmez olduñ

Böyle bizümle perī şīvesün itme ādem

282[90]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Yāre diñ bī-çāreler ḥaḳḳında tedbīr eylesün

Baş açıḳ abdālıyuz tedbīr-i zencīr etlesün

[89] Necatî Beg Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1 ve 2. beyitleridir. Tarlan, *NBD*, 309.

[90] Mecmuada Necatî Beg Divanı'ndaki 2, 3, 6 ve 7. beyitler yoktur. Mecmuadaki 2, 3 ve 4. beyitlerin sıralaması Necatî Beg Divanı'nda farklıdır. Tarlan, *NBD*, 339-400.

2. Dün gice düşümde gördüm aġlar idüm derd ile

Yūsuf-ı Mışr-ı malāḥat anı taʿbīr eylesün

3. İrmek isterse ḳad-i dil-dāre şimşād-ı çemen

Berk başsun ayaġın serv ile el bir eylesün

4. Kişi mescidde Necātī oturup ṭurmaḳ ḳolay

Devleti olan göñülde kendine yer eylesün

283[91]

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Neşāṭ u ʿişreti neyler ġamuñla hem-dem olan

Ḳapuñda cennetüñ adın añar mı ādem olan

2. Ḥaḳīḳaten yine bir demdürür ziyāde degül

Saʿādeti şu cemīʿ-i zamānde bir dem olan

[45a]

3. ʿAceb zamāneye ḳalduḳ gel aġlayalum gel

[91] Necatî Beg Divanı'na göre 7 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 2, 3 ve 4. beyitleridir. Tarlan, *NBD*, 338-339.

Ẕelīl olur hüner ü faẓl ile mükerrem olan

4. Yeñilenür elemi yatmaz eski ġuṣṣa ile

Düşinde bir gice nā-gāh şād ü ḫürrem olan

284[92]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Dilā mülk-i ʿadem yegdür baña bu külbe-i ġamdan

Ki cānum cevr-i cānān ile bīzār oldı ʿālemden

2. Cehennem ḥālini görmiş gibi şerḥ itdi bir vāʿiẓ

Firāḳ-ı dostan artıḳ gelür baña cehennemden

285

feʿūlün / feʿūlün / feʿūlün / feʿūl

1. Cefā vü şīve vü nāz ögrenirsin

İyi varur yaramaz ögrenirsin

2. Gelürsüñ bir dem añlamaz gidersin

[92] Necatî Beg Divanı'na göre 7 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1 ve 2. beyitleridir. Tarlan, *NBD*, 330.

Cefā vü cevri ṭurmaz ögrenürsin

3. Gelür gül-şende gülden renk alırsın

Dehān-ı ġonceden nāz ögrenürsin

4. Maḳāmātı ser-ā-ser seyr idersin

Gelirsen bunda şehnāz ögrenürsin

5. O çoḳ çoḳ sevdigimüñ şīvesini

Necātī sende az az ögrenirsin

286[93]

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Dünyāyı bir yaña ḳoysalar bir yaña seni

Baña seni gerek seni ey bī-vefā seni

2. Müşkil bu kim maḥabbet iki başdan olmadı

Sevdürmedi saña beni illā baña seni

3. ʿĀşıḳlaruñ ne çekdigini anlamaḳ içün

Allāh ideydi bir güzele mübtelā seni

[93] Mecmuada Necatî Beg Divanı'ndaki 5 ve 6. beyitler yoktur. Mecmuadaki 3, 4 ve 5. beyitlerin sıralaması Necatî Beg Divanı'nda farklıdır. Tarlan, *NBD*, 416.

4. Derd ü belā içün mi getirdi beni felek

Mihr ü vefā içün mi yaratdı Ḫüdā seni

5. Olduñ Necātī sāye-i zülfünde pādişāh

Var ey gedā ki ḳapladı ẓıll-i hümā seni

287

ŻĀTĪ

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Murġ-ı zerrīn-pür zümürrüd āşiyān lüʾlüʾ-ġıdā

Bal açıp uçmaḳ diler her ṣubḥ kūyuñdan yaña

2. Ṣu gibi ḳan içmede ʿaşḳ olsun ey şeh çeşmüñe

Merḥabāsuz dil-rübālardan selām olsun saña

3. Ben ġubārı gördi kūyunda o ḫaṭṭı ʿanberīn

Didi miskīn hangi yeller esdi geldüñ bu yaña

[45b]

4. Ey dürr-iyek-dāne baḥr öyküdigiçün eşküme

Göm gök itdi yüzini kef urmadan bād-ı ṣabā

5. Ṭālibüñ dāʾim turāb-ı rāh-ı gūy-ı dil-rübā

İşini altun ider cevher degül mi Ẕātiyā

288[94]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ol elif ḳadd cevr ider itmez taḥammül Ḳāf aña

Görmedüm anuñ gibi inṣāfsuz inṣāf aña

2. Yā İlāhī bende ṣabr u yārda inṣāf yok

Ya baña ṣabr u taḥammül vir yaḫūd inṣāf aña

3. Mihr-i ḥüsni dil-berüñ vaṣf olmaya bir ẕerresi

Ḥaşre dek ḫalḳ-ı cihān olsa eger vaṣṣāf aña

4. Tağlarda bir kişi biñ derd ile ah eylese

Anı Ferhādī ṣanıp āhenk ider eṭrāf aña

5. Ḳalbimüzde ḳalmaz ey ṣāfī küdūretden eṣer

[94] Mecmuada Zatî Divanı'na göre 3. beyit yoktur. Mecmuadaki 3, 4, 5 ve 6. beyitlerin sıralaması Zatî Divanı'na farklıdır. Tarlan, Ali Nihad. *Zatî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon) I. Cild*, 1967, 48.

Ṣol ḳadar virdi ṣafā ṣāfī ṣarāb-ı ṣāf añа

6. Virmezüm Ẕātī bütün dünyā dolusı cevhere

Dürr-i ʿaşḳ-ı yārumı kim olmuşum ṣarrāf añа

289[95]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Gögümüzden doġmaz iseñ bu seḥer ey āf-tāb

Ṭop-ı āhum bu ṭoḳuz ḳat ḳubbeyi eyler ḫarāb

2. Ṣubḥ-veş-i rūşen olup dil gün ṭoġardı başuma

Ben yaturken ḥücreme gelseñ seḥer ey āf-tāb

3. Pür-hevādur başumı kes ḳubbe-i eflāke at

Ey perī ḥamāmda ṭut ki uçurduñ bir ḥabāb

4. Çarḫ gördi ayaġuñ altında ḫāk olmuş zemīn

Döndi reşkünden didi …. …. ṭurāb

5. Ṭurma ey Ẕātī günüñ ṭoġdı temāşā ḳıl yüri

Ol nigāruñ yine refʿ olmuş cemālinden niḳāb

[95] Mecmuada Zatî Divanı'na göre 5 ve 6. beyitler yoktur. Mecmuadaki 5. beytin sırası Zatî Divanı'na farklıdır. Tarlan, *ZD*, 72.

290[96]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Ey felek döne döne alma günāhım ḥaẕer it
   Yıldırım ḳamçılı bir kimsedür ahum ḥaẕer it

2. Şāh-ı ʿaşḳım şerer-i āteşīn ahum sipeḥüm
   Yanar oddur benüm ey şāh-ı sipāhum ḥaẕer it

3. Ey gözüm nūrı benüm yaḳma firāḳ āteşine
   ʿĀlemi ẓulmet ider dūd-ı siyāhum ḥaẕer et

4. Ḫırmen-i māh yanar dāne-i encüm kül olur
   Ah itdürme baña ey yüzi māhum ḥaẕer et

5. Ẕātiyā ṣaʾıḳadan ḫırmen-i ṣabruñ ṭutuşur
   Çekilürken göge bu ejder-i ahım ḫaẕer et

291[97]

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

[96] Mecmuada Zatî Divanı'na göre 3a ve 4a mısraları yer değişmiştir. Tarlan, *ZD*, 77.

[97] Zatî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 5. beytidir. Tarlan, *ZD*, 85.

1. Ẕātī ṣıfāt-ı ẕātuñı şol deñlü yazdı kim

   Ḥayrān olup dehānına parmaḳ ḳodu devāt

[46a]

292

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Ġarḳ eyleyemez ḳulzüm-i ġuṣṣa bizi aḳdāḥ

   Zevraḳlar olup eyler isen sāḳīyi mellāḥ

2. Maḳṣūdumuz oldur bu gice şevḳ ile bezmi

   Pür-nūr idesün luṭf idüp ey ruḫları mışbāḥ

3. Ġam ayaġımuz aldı getür yürüt ayaġı

   Sāḳī odurur var ise ḳufl-i ġama miftāḥ

4. Meclisde eger rāḥ seni rāḥat iderse

   Ey rūḥ-ı revān rūḥumuzı rāḥat ider rāḥ

5. Nice ḳoyasın elden ayā Ẕāti ayaġı

   Kim nūş idicek anı ṣafā kesb ider ervāḥ

293

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün /fāʿilün

1. Gūşına bir cevher-i yek-dāne ṭaḳdı ol nigār
   Oldılar gūyā ki hem-pehlü süheyl ü nev-bahār

2. Zühredür yāruñ bināgūşında ol dürr gūyiyā
   Ṣubḥa ḳarşu gün ṭoġusından olubdur āşikār

3. Boynına ḳulaġına ṣalındılar ol āfetüñ
   [Göreni] öldür diyu ol ʿanberine gūş-vār

4. Arasında zülf-i dil-dāruñ görüp ol gevheri
   Beḳ urur ṣandum siyāh ebr içre mihr-i tāb-dār

5. Dürr degül ol Ẕātiyā naẓm-ı güher bāruñ senüñ
   Gūşına dest-i ḳabūl ile ṭaḳubdur ol nigār

294[98]

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

[98] Zatî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 1. beytidir. Tarlan, *ZD*, 188.

1. Ṭuysun ḳapusına giceler varduġum o yār

   Ḳandīl-i ṭāliʿ üm kerem it yā İlāh uyar

295[99]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Her kimüñ kim lāle-veş destinde laʿlīn cāmı var

   Gül gibi ġayetde vaḳti ḫōş güzel eyyāmı var

2. Vaḳt-i gül sāḳī mülāyim ṣūfiyā meyden baña

   Tövbe itdürme yüri her nesnenüñ eyyāmı var

3. Ṣūfiyā biñ serv-i Firdevs-i berīne dik gelür

   Gülistān-ı meclisüñ bir serv-i sīm endāmı var

4. Ẕātīye vaṣf-ı cihān eylersin anda vāʿiẓā

   Sāḳİ-i meclis ḳadar bir dil-ber-i raʿnā mı var

296

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. N’olduñ inlersin felek hercāyi cānānuñ mı var

[99] Mecmuada Zatî Divanı’na göre 4. beyit yoktur. Mecmuadaki 4. beytin sıralaması Zatî Divanı’nda farklıdır. Tarlan, *ZD*, 289.

Seyr ider her menzili bir māh-ı tābānuñ mı var

2. Beñzüñi ey būstān faṣl-ı[100] ḫazān mı itdi zerd

Yoḳsa başı ṭaşra bir serv-i ḫırāmānuñ mı var

3. Aġlayup feryād idersin her nefes ey ʿandelīb

Ḫār ile hem-sāye olmış verd-i ḫandānuñ mı var

4. Yoluña cānum fedā itsem gerek cānā didüm

Yüzime biñ ḫışm ile baḳdı didi cānuñ mı var

[46b]

5. Zülf-i dil-ber gibi ey Ẕātī perīşānsın yine

Cevri bī-ḥadd yoḳsa bir yār-ı perīşānuñ mı var

297[101]

mefʿūlü / fāʿilātün / mefʿūlü / fāʿilātün

1. Kim vaṣf ider o māhı insān anuñ ke-mā-hī

Māhiyetin ne bilsün gün yüzüne baḳılmaz

[100] Bād.

[101] Zatî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 4. beytidir. Tarlan, Ali Nihad. *Zatî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon) II. Cild*, 1970, 6.

298[102]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. İçse ger zāhid-i dīvāne bizüm şerbetümüz
   Aña maʿlūm olur idi ola keyfiyyetümüz

2. ʿIyd-ı vuṣlatda bizi ḫōş ṭutasın ey lebi mül
   Rūze-i hecrüñi ḫōş ṭutmaġadur niyyetümüz

3. Oḳuduḳ bir nice kez uġramadı dāʾireye
   O perī veh ki ḳabūl eylemedi daʿvetümüz

4. Yıḳalum[103] çarḫı bir ah eyleyelüm ġayret ile
   O bizi yıḳdı[104] niçün yerde ḳoruz ġayretümüz

5. Naẓm silkinde bu gün gerçi ki bir dāne idüñ
   Ẕātiyā bilmedi ol ḫˇoca bizüm ḳıymetümüz

299

[102] Mecmuada Zatî Divanı'na göre 2 ve 5. beyitler yoktur. Mecmuadaki 2, 3, 4 ve 5. beyitlerin sıralaması Zatî Divanı'na farklıdır. Tarlan, *ZD*, 8.

[103] Yāḫūd: yaḳalım.

[104] Yāḫūd: yaḳdı.

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Yapılmamış idi daḫi bu ṭāḳ-ı muḳarnes

   Miḥrābum idi ol ḫam-ı ebrū-yı muḳavves

2. Bir pādişaha bende-i dīrīne idüm ben

   Ḳurulmamış idi daḫi bu ḫayme-i aṭlas

3. Mışruñ daḫi adı yoḳ iken oldı ʿazīzüm

   Çāh-ı ẕeḳanuñ Yūsuf-ı cān u dile maḥbes

4. Ḳadrini felekden yuca itmişdür o yāruñ

   El-ḳudret-i Allāh Teʿālā vü taḳaddes

5. Ẕātīye Ḫüdā virmiş idir ḫilʿat-ı ʿaşḳı[105]

   Olmamış iken çār-ı libās ile mülebbes

300[106]

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü faʿūlün

1. Hecrüñde gözüm gibi bulunmaz baña yoldaş

[105] Yāḫūd: Ẕātīye giydürmişdi Ḫüdā ḫilʿat-i ʿıyşḳı.

[106] Zatî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1 ve 2. beyitleridir. Çavuşoğlu ve Tanyeri. *Zatî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon) III. Cild*, 1987, 525.

Kim bile yürür bile ṭurur bile döker yaş

2. Aġzuñla ruḫuñ şīvelerin naḳş idemez hīç

Göz nūrını ḫarc eylemesün yoḳ yire naḳḳaş

301[107]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Eyle ey şeyḫ ʿavām içre beni ehl-i ḫavāṣ

Oḳuyup ol periyi eyleyeyim ṣoḥbet-i ḫās

2. Girüben ḳalbine iḫlāṣumı ʿarż itmek içün

Oḳurum ṣubḥa degin her gice yüz biñ İḫlās

302[108]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Āh kim şāhān-ı ḥüsnüñ ʿahdinüñ bünyādı yoḳ

Defteründe bunlaruñ hergiz vefānuñ adı yoḳ

[47a]

[107] Zatî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1 ve 2. beyitleridir. Tarlan, *ZD*, 118.

[108] Zatî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 4 ve 5. beyitleridir. Tarlan, *ZD*, 152.

2. ʿAşḳ işin pervāneden ögren yüri ey ʿandelīb

Kül ider eczāsını ʿaşḳ āteşi feryādı yoḳ

3. Ādeme āḫir ḥarām eyler ḥarīmi ʿālemüñ

Ġāfil olma ḳaṣr-ı ʿömrüñ Ẕātiyā bünyādı yoḳ

303[109]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Her gice bir cāyı rūşen eylemekdür niyyetüñ

Meh gibi hercāyisin bildük senüñ māhiyyetüñ

2. Ey ḳamer hercāyilükden şöyle şevḳuñ var senüñ

Şemʿi olurduñ elüñden gelse her cemʿiyyetüñ

3. Minnet itme öldürürüm Ẕātiyi bir gün diyu

Firḳat anı öldürür yanuñda ḳalsun minnetüñ

304

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

[109] Zatî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 2 ve 5. beyitleridir. Tarlan, *ZD*, 207.

1. Beñzüm ṣarardı nite ki faṣl-ı ḫazānda berk

   Düşmenler urdı ṭaʿne ṭalın baña berk berk

2. Ey tāze gül ṣaḳın ḳaṭarāt sırr-ı şekden

   Gül-zār-ı ḥüsnüñe vire şāyid żarar ….

3. Ġuṣṣa alır ayaġımuzı içmesek müdām

   Mümkin midür ki eyleyelüm bir ayaġı terk

4. Didüm ki āḫirinde ne var ola ʿaşḳuñuñ

   Evvel o ḫūnī ḫışm idüben didi derd-i merk

5. Aʿdā muʿārıż olmaz idi şiʿr-i Ẕātīye

   Māhiyetin eger ki kemāhī ideydi derk

305[110]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Bir muṣaffā pāk aḳarṣu idi göñlüm benüm

   Dil-rübālar meclisinde eyledüm anı sebīl

2. Ḳalbe ḥaḳ içün bulurduñ Kāʿbe yapmışca ṣevāb

[110] Zatî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 4 ve 5. beyitleridir. Tarlan, *ZD*, 334.

Cān u dilden Ẕātinüñ göñlin yapayduñ ey Ḫalīl

306

1. Yer yer göge āteş ḳor ise …. degül ahum

Aḳşamlamadı bu gice hecremde o māhım

2. Ey māh-ı felek ḫarmanın od ṭutdı seḥer-gāh

Ya yerde mi ḳalsaydı gerek idi benüm ahım

307

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Her dem arṭup elem göñlüme ṭoḳunma benüm

Ṭaş mı ṣanduñ yüregimi ḳalʿe mi ṣanduñ ….

2. Nice sengin dil imişsin saña kār itmedi ah

Eridir od gibi mermere yansam ….

308[111]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

[111] Mecmuada Zatî Divanı'na göre 4. beyit yoktur. Mecmuadaki 4. beytin sırası Zatî Divanı'nda farklıdır. Tarlan, *ZD*, 476.

1. ʿAdü-yi zāġ elinden bir tezerv-i şīve-kār aldum

Daḫı ben şāh-bāz-ı ʿaşḳ olaldan bir şikār aldum

[47b]

2. Yine burc-ı bedenden cān sevincinden çıḳa yazdı

Nigāruñ göñlüne girdüm demürden bir ḥiṣār aldum

3. Ṣarup pehlüye ṭīġuñ zaḫmını şöyle safā sürdüm

Ṣanasın yanuma bir serv-ḳāmet gül-ʿiẕār aldum

4. Nuḳud-ı ṣabr u dil virdüm metāʿ-ı derdine yāruñ

Görenler Ẕātiyā cānlar virür yādigār aldum

309[112]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Şāh-ı ʿaşḳım dūd-ı āhum sāye-bānumdur benüm

Eşk-i çeşmüm leşkerüm ṭablum fiġānumdur benim

2. Çarḫ-ı aʿẓam bāġ-ı ʿaşḳuñ içre bir dōlābdur

Anı gerdān eyleyen eşk-i revānumdur benüm

[112] Zatî Divanı'na göre 7 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1 ve 3. beyitleridir. Tarlan, *ZD*, 373.

310

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Bir ḳıyāmet ḫalḳ idüpdür kim seni cān āferīn
   Ḥaşr olur cān ile varsañ mürdeler üzre hemīn

2. Sūre-i Kevṯer ḥaḳ içün ey dudaġı selsebīl
   Sözüñi işitse Rıḍvān ayda meh ….

3. Görse imkān manẓarından ḥüsnüñi olsa perī
   Defʿi[113] ḳaṣruñdan yaña uçmaḳ dilerdi ḥūr-i ʿīn

4. Ben anuñ dünyā sarāyında naẓīrin görmedüm
   Kūyuna dirsem mahaldür ḳaṣr-ı Firdevs-i Berīn

5. Gün yüzüñ bir vech ile vaṣf itdi Ẕātī dir gören
   Āferīn ey bülbül-i bāġ-ı leṭāfet āferīn

311[114]

mefʿūlü / fāʿilātün / mefʿūlü / fāʿilātün

[113] Defʿi: Baġteten, der-.ḫāl

[114] Zatî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1. beytidir. Çavuşoğlu ve Tanyeri, *ZD*, 255.

1. Gönlüm ṣaçañda beste ḳapuñda dil-şikeste

Bendeñdür ey efendim bunlar şikeste beste

312

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Āteş-i ḥasret benüm kār itdügini cānuma

Yana yana derd ile ʿarż eylesem cānānuma

313[115]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / faʿūlün

1. Görinmezsin deyu aġlarsın ey çeşm

Saña bir gün görinse bāri ol māh

2. Teraḥḥüm ide şāyed-varı varı

Der-i dil-dāra var ey Ẕāti her gāh

314[116]

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

[115] Zatî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 4 ve 5. beyitleridir. Çavuşoğlu ve Tanyeri, *ZD*, 156.

[116] Zatî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 2. beytidir. Çavuşoğlu ve Tanyeri, *ZD*, 205.

1. Biñ kerre günde ben olurum iftirāḳ ile

Olmaz deyu raḳīb niçün iftirāḳıyla

315[117]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Göñlümüñ olmazdı ümmīd-i viṣāl eglencesi

Olmasa dīvānenüñ fikr-i muḥāl eglencesi

[48a]

316[118]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Āhumuñ meskeni yoḳ saḳf-ı semādan ġayrı

Yaşumuñ menzili yoḳ taḫt-ı ṣerādan ġayrı

2. Künc-i ġamda şu ḳadar bī-kes ü bīmāram kim

Kimse açmaz ḳapumı bād-ı ṣabādan ġayrı

[117] Zatî Divanı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1. beytidir. Çavuşoğlu ve Tanyeri, *ZD*, 396-397.

[118] Mecmuada Zatî Divanı'ndaki 3 ve 4. beyitler yoktur. Mecmuada 3, 4 ve 5. beyitlerin sıralaması Zatî Divanı'nda farklıdır. Çavuşoğlu ve Tanyeri, *ZD*, 463.

3. Ey ṭabīb̄üm dil ü cān vaṣluñuñ çlümlüsidir

Ne ṭaleb eyleye bīmār devādan ġayrı

4. Hey nice ser-keş olur gerdenüñ ey serv-i sihī

Kimse ḳol ṭolayamaz aña ridādan ġayrı

5. Ẕātī bir ḥāldedür kim dehenüñ fikri ile

Kimse vākıf degül ol sırra Ḫüdādan ġayrı

317[119]

EMRĪ

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Zebānuñ mı dehānuñda ya berg-i lāle-i ḥamrā

Düşüp āb-ı ḥayātuñ ḥavżına olmuş mudur gūyā

2. Mesīḥā mürde iḥyā eylediyse laʿlüñüñ rūḥum

Olur bir ol dimesiyle dehānuñ yoġ iken peydā

3. Sirişküm ḳaṭresi bir gevher-i sīrāb idi Emrī

Tecellī idicek bi'ẕ-ẕāt aña yār oldı bir deryā

[119] Mecmuada Emrî Dîvânı'ndaki 1. beyte (26) numaralı, 2. beyte (25) numaralı ve 3. beyte (24) numaralı gazellerde yer verilmiştir. Saraç, Mehmet Ali Yekta. *Emrî Dîvânı*, (26), (25), (24).

318[120]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Degdügine cümle ḥüsn esbābı Yūsufdan saña
   Ḥüccet ol ḫaṭ iki ruḫsār iki şāhiddür aña

2. Beteriñi ḫūn-ı cigerle besledigim dilde bu
   Ey kemān-ı ebrū beni unutmaya her dem aña

3. Ol iki ruḫsār-ı zībādan olup cānā ḫacel
   Başın alup gitdi mihr ü māh maġribden yaña

4. Ṣūret-i Mecnūnı bir naḳḳāş taṣvīr eylemiş
   Gördüm Emrī ger żaʿīf olaydı beñzerdi baña

319[121]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Bir felekdür baḥr-i eşkim çeşmüm üstünde ḥabāb
   Anda ey mehʿaks-i ruḫsār-ı münīrüñ āf-tāb

[120] Mecmuada Emrî Dîvânı'ndaki 2 ve 4. beyitler yoktur. Mecmaudaki 2, 3 ve 4. beyitlerin sıralaması Emrî Dîvânı'nda farklıdır. Saraç, *ED*, (13).

[121] Emrî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 2 ve 3. beyitleridir. Saraç, *ED*, (38).

2. Perde-i çeşmüm ḫayālüñ şahınuñ otaġıdur

Kim aña her yañadan kirpiklerim çekmesin ṭınāb

3. Hāle olmaz dirler idi mihr-i ʿālem-tābda

Yā nedür devr-i ruḫuda bu ḫat-ı müjgīn-niḳāb

320[122]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / faʿūlün

1. Müjemde ḳaṭre ḳaṭre eşk-i ḫūn-āb

Dizilmiş rişteye gūyā ki ʿunnāb

2. Sirişkümden aġardı çehre-i ẕerd

Sefīd iyler ṣarı altunı sīm-āb

3. Ḳurıtduñ ʿālemi āhuñla Emrī

Ki aḳmaz çeşme-i ḫūrşīdden āb

[48b]

321[123]

[122] Emrî Dîvânı'na göre 7 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 2 ve 7. beyitleridir. Saraç, *ED*, (55).

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Gördük ey dil minnet ister virmege dünyā murād
   Aña minnet itmeden ḳurtuldum oldum nā-murād

2. Gerçek er oldur zen-i dehre murādın virmeye
   İtmeye andan murād almaġa hem aṣlā murād

3. Tīġ-i tecrīd ile ḳaṭʿ-ı māsivā ḳıldum yine
   Ḳalmadı dil-dārdan ġayrı baña ḳaṭʿā murād

4. Çehresi zerd içi pür-ḫūndur benim gibi meger
   Almamışdur bāġ-ı devrāndan gül-i raʿnā murād

322[124]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Çarḫ bir pīre-zen ü heykeli ….
   Güher-i encüm anuñ ālet-i tezyinidür

2. Görüben nergisi ḫāḳ içre yatır didi ḫıred

[123] Emrî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 2, 3 ve 4. beyitleridir. Saraç, *ED*, (73).

[124] Emrî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 1. beytine 1. Beyitte yer verilmiştir. Saraç, *ED*, (136).

Kim bilür hangi şehüñ efser-i zerrīnidür

3. Gīr-i fenā küncime seyr iyle gümüş şīşeleri

Her biri bir ṣanmak sāʿid sīm-īnindür

4. Nergis-i bāġ ki Emrī nigerāndur felege

Hangi ṣāḥib naẓaruñ çeşm-i cihān-bīnidür

323[125]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. N'ola ey sīm-beden gönlüñe eşk itse eṣer

Ki gümüş aḳça durur ṭaşa ursañ da geçer

2. Umaram tīġuñı bir kez daḫi sīnemde görem

Bu meṣeldür ki ṣu aḳdığı yire geri aḳar

324

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Ḳarār ḳılmaġa bir dem mekānumuz yoḳdur

Mekānı neyleyelüm kim zamānumuz yoḳdur

[125] Emrî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1 ve 2. beyitleridir. Saraç, *ED*, (131).

2. Vefāya ḳā’il olur diyü nice ẓann iderüz

Dehānı yoḳ idügine gümānumuz yoḳdur

3. Efendi biz bir alay adı ṣanı yoḳ rindüz

Gürūhumuzda fülān bin fülānumuz yoḳdur

4. Zamānumuz geçicek çoḳ mişān olur ẓāhir

Zamānumuzda egerçe mişānumuz yoḳdur

5. Ḫadeng-i ġamze ile nīm-küşteyüz Emrī

Bütün cihānda bizüm yār-ı cānumuz yoḳdur

325[126]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ḫāṭırumda naḳş olan fikr-i dehān-ı yārdur

Yoḳ degül ʿaşḳ ehlinüñ göñlinde bir sır vardur

2. Ṭġḳat-ı ṣabr u ḳarār u ʿaḳl gitdi Emriyā

Şimdi her āh u fiġān kim iylerüm nā-çārdur

[126] Emrî Dîvânı'na göre 6 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1 ve 6. beyitleridir. Saraç, *ED*, (100).

326[127]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Laʿline ḳarşı ezilme ey şeker

   Gey şaḳın ʿāşıḳları başın ezer

2. ʿĀrıż-ı zībāña Emrī gül dimiş

   Söylenür illerde bu rengīn ḫaber

[49a]

327[128]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Ehl-i diller leb-i şīrīnüñe şekker dirler

   Lebüñ içre sözüñe ḳand-i mükerrer dirler

328[129]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Seni ḳoyup dil ü cān ġayrıya māʾil mi olur

[127] Emrî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1 ve 5. beyitleridir. Saraç, *ED*, (127).

[128] Emrî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 1. beytidir. Saraç, *ED*, (148).

[129] Emrî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 1. beytidir. Saraç, *ED*, (138).

Gökde ḫūrşīde iren ẕerreye ḳāʾil mi olur

329[130]

mefʿūlü / fāʿilātün / mefʿūlü / fāʿilātün

1. Çarḫ üzre keh-keşānı encüm midür ṣanursın

Cān murġın avlamaġa dām ile dāne ancaḳ

330[131]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Pāy-māl eyleme gīsū-yı ʿabīr-efşānuñ

Ḳuyruġın başma nigāra uyur ejderhānuñ

2. Jāleler dürr-i necef ṭaḳdı ḳulaġına meger

Oldı gül ḥalḳa-be-gūşı o ruḫ-ı zibānuñ

3. Sūzen itdi müjesin bülbül-i şeydā tā kim

Ayaġından çıḳara ḫārı gül-i raʿnānuñ

331[132]

[130] Emrî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 4. beytidir. Saraç, *ED*, (255).

[131] Emrî Dîvânı'na göre 6 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 2 ve 6. beyitleridir. Saraç, *ED*, (269).

[132] Mecmuadaki 3 ve 4. beyitler Emrî Dîvânı'na göre yer değiştirmiştir. Saraç, *ED*, (257).

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Küşte-i tīġ-ı ġam-ı ʿaşḳ oldıġıçün ey melek
   Bir zümürrüd ḳubbe yapdı üstüme ṭāḳ felek

2. Keh-keşāndur rişte-i tesbīḥ encüm dānesi
   Üstüme ol türbede tesbīḥ-ḫᵕāndur her melek

3. Türbetümde her gice yanar ḳanādīl nücūm
   Meşhedüm üstine yā örter felek zerrīn benek

4. Mihr ü mehdür ṣanma iki türbe-dārumdur benim
   Birisi aḳşama dek bekler birisi ṣubḥa dek

5. Ḳabrüm üstünde ḳurılmış ḫaymedür çarḫ Emriyā
   Zer ṭınābıdur ṣuʿāʿ-ı āf-tāb altun direk

332[133]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Atma yabanlara oḳlaruñı ey ḳaşı kemān
   Sīne şehrine getür her birine biñ cān al

[133] Emrî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 2. beytidir. Saraç, *ED*, (305).

333[134]

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Görüp nigāra cān u göñülden maḥabbetüm
   Māniʿ olur muṣāḥabete veh ki ḥayretüm

2. Peykān-ı yāra cānuñı elbette vir diyü
   Zaḫm-ı ḫadengi ol ḳaşı yānuñ yidi etüm

3. Bir cevherüm ki ḫāk-i siyāh içre ḳalmışım
   Ṣarrāf-ı dehr bilmez ise n'ola ḳıymetüm

334[135]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Şāh-ı ʿaşḳım dil münaḳḳaş bir otaġumdur benüm
   Bend-i ġam anda girihler şemse dāġumdur benüm

[49b]

2. Ey gözi Tātār idersem derd-i hecrüñle sefer

[134] Emrî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 3 ve 4. beyitleridir. Saraç, *ED*, (313).

[135] Emrî Dîvânı'na göre 7 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 4 ve 7. beyitleridir. Saraç, *ED*, (319).

Menzil-i kūy-ı ʿadem evvel ḳonaġumdur benüm

3. Dāġ-ı miḥnet sīnede yansun ebed diñlenmesün

Āteş-i hicrān ile yaḳdum çerāġumdur benüm

335[136]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Lāle-i ṣaḥn-ı gülistān aḫter-i çarḫ-ı berīn

Her biri ḫāl-i ruḫuñsuz dilde dāġ-ı āteşīn

336

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Tenūr-ı dilde yanar cān kebābı n'eyleyeyim

Bu cām-ı dīde ṭolu ḳan şerābı n'eyleyeyim

2. Degülse genc-i ġam-ı ʿaşḳ-ı dil-bere mesken

Göñül didükleri künc-i ḫarāb n'eyleyeyim

3. Ḥadīṣ-i ʿārıż-ı zībā-yı yār olmıcaḳ

Gülüñ elindeki rengīn kitābı n'eyleyeyim

[136] Emrî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 1. beytidir. Saraç, *ED*, (371).

4. Tevaḳḳuf eyle nigārā ki çekdügüm derdüñ

Döküp yaşum raḳamınuñ ḥisāb ne eyleyeyim

5. Ġam-ı nigār ile bir ḥāl iderdüm ey Emrī

Derūn-ı sīnedeki ıżṭırābı n'eyleyeyim

337[137]

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Ḫāk itse hevā-yı ẕeḳanuñla beni devrān

Sāġar ide ḫāküm ṭuta el üstine yārān

2. Vezn eyleyelüm iki gözüm işte terāzū

Sence görelüm var mı idi Yūsuf-ı Kenʿān

3. Aġzındaki dendān görinür jāle degüldür

Bülbüllere şol deñlü güler ġonca-i ḫandān

338[138]

feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

[137] Emrî Dîvânı'na göre 6 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 2 ve 5. beyitleridir. Saraç, *ED*, (403).

[138] Emrî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1 ve 4. beyitleridir. Saraç, *ED*, (414).

1. Yārsuz bu cihānda n’eylersin

   Servi yoḳ bostānda n’eylesin

2. ʿAşḳ-ı Leylāyı iste göñlüñde

   Hāy Mecnūn yabanda n’eylersin

339[139]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Bülbül-i şeydā nice āh itmesün gül-zārda

   Yılda bir gül açılır ol da miyān-ı ḫārda

2. S̄inede çekdüm elifler ḳāmetüñ yād eyleyüp

   Serv ü ʿarʿar şeklini naḳş eyledüm dīvārda

3. Kirpigüm üstündeki bu ḳaṭre ḳaṭre yaşlar

   Ṣanki incüdir dizilmiş dāne dāne tārda

340[140]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

[139] Emrî Dîvânı’na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 3 ve 4. beyitleridir. Saraç, *ED*, (431).

[140] Emrî Dîvânı’na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1. beytidir. Saraç, *ED*, (445).

1. Ey ṣanem biñ yāra urduñ cānuma şemşīr ile

Sīne-i ʿüryānum revzenler açduñ tīr ile

341[141]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Sen beni hecr-i miyānuñla nizār eylersin

Gizleyüp ḳaşlaruñuñ nūnunı zār eylersin

2. Gösterürsin ile şol çeşm ü ḳad ü rā ḳaşuñı

ʿĀşıḳa arż-ı cemāl itmege ʿār eylersin

3. Nāz idüp ol iki ḫālüñ birini gizleme kim

Nāzuñı sen beni yandurmaġa nār eylersin

4. Çeşm ü ḫālüñ idüp ey zülf-i ʿiẕārunda nihān

Dār-ı dünyāyı bu miskīnüñe ṭār eylersin

5. Göricek ḫāl-i nigārı lebi altında revān

Emrīnüñ yaşını ey dīde revān eylersin

[141] Mecmuadaki 2 ve 3. beyitler Emrî Dîvânı'na göre yer değişmiştir. Saraç, *ED*, (387)

[50a]

342

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

[142]1. İki ḳaşun iki rā muṣḥaf-ı ruḫsāruñda

İki zülfüñ iki dāl āyet-i dīdāruñda

2. Bekle kūyını ola kim çıḳa yāruñ göresin

Başuña gün ṭoġa ey dil der-i dil-dāruñda

3. Şaʿşaʿa ṣanma güneş ḫāme-i zerle her gün

Āh şāhum yazar ey dil der ü dīvāruñda

4. Emrīnüñ dün ṣanemā aġzına geldi cānı

Bir kez öpünce seni laʿl-i güher-bāruñda

343[143]

mefʿūlü / fāʿilātün / mefʿūlü / fāʿilātün

1. ʿĀşıḳlar öldürici bir sāde-rū güzeldür

[142] Mecmuada Emrî Dîvânı'ndaki 2. beyit yoktur. Mecmuadaki 2, 3 ve 4. beyitlerin sıralaması Emrî Dîvânı'na göre farklıdır. Saraç, *ED*, (452).

[143] Emrî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 2. beytidir. Saraç, *ED*, (543).

Şemşīri yār anunçün añı yanına aldı

344

RAḤMĪ

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Yūsuf-ı gül-çehresüz gül-zār zindāndur baña
   Bezm-gāh-ı ḳaṣr-ı ʿişret beytü'l-aḥzāndur baña

2. Dāġlar güller elifeler oldı yir yir servler
   Seyr-i bāġı n'eyleyem sīnem gülistāndur baña

3. Öyle ṭolmışdur gözüm göñlüm ḫayāl-i yār ile
   Ḳanda kim baḳsam görinen naḳş-ı cānāndur [baña]

4. Mey şarāb-ı Kevṯer ü sāḳī-i gül-ruḫ ḥūrdur
   Güşe-i mey-ḫāne ẕāhid bāġ-ı rıḍvāndur baña

5. Rind-i rüsvāyem bugün devr-i felekde Raḥmiyā
   ʿĀr u nāmūs u ṣalāḥ u zühd bühtāndur [baña]

345

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿilün

1. Ḫaber vir ey ṣabā benden varırsān kūy-ı cānāna

   Göñül dirler ḳadīmī anda bir dīvānemüz kaldı

346[144]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ser-fürū gördüm çemen bezminde nā-geh lāleyi

   Elde cāmın kec ṭutup mestāne şeklin baġlamış

347[145]

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Dehān-ı yār ḫayāliyle dem-be-dem ʿāşıḳ

   Vücūdın eyledi yoḳ yirlere ʿadem ʿāşıḳ

2. Neler çeker güzelüm nerdübān-ı ʿaşkuñda

   Çıḳınca ḳaṣr-ı viṣāle ḳadem ḳadem ʿāşıḳ

3. Yoġıdı levḥ ü ḳalem tā ezelde ḳılmış idi

---

[144] Bursalı Rahmî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 2. beytidir. Erdoğan, Mustafa. *Bursalı Rahmî Dîvânı*, 2017, 209.

[145] Mecmuadaki 3. beyit Bursalı Rahmî Dîvânı'nda yoktur. Mecmuadaki 4. beytin sırası Bursalı Rahmî Dîvânı'nda farklıdır. Erdoğan, *BRD*, 217.

Ṣaḥīfe-i diline nāmuñı raḳam ʿāşıḳ

4. Taḥammül eyleyemez Raḥmiyā sipihr-i dü-tā

Çeker şu deñlü belālarla bār-ı ġam ʿāşıḳ

[50b]

348[146]

feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Yārdan ayrı ġurbete düşdüm

Vādi-i derd ü miḥnete düşdüm

2. Dür-i maḳṣūd içün ṣadef-mānend

Ḳaʿr-ı deryā-yı ḥayrete düşdüm

3. Ḳūl olup bir güzel efendiye

Rāh şevkünde ḫıdmete düşdüm

4. Ḳavs-ı taḳdīr idüp beni pertāb

Tīr-veşde ḫāk-i żillete düşdüm

[146] Mecmuadaki 3. beyit Bursalı Rahmî Dîvânı'nda yoktur. Mecmuadaki 4 ve 5. beyitlerin sıralaması Bursalı Rahmî Dîvânı'nda farklıdır. Erdoğan, *BRD*, 234-235.

5. Raḥmiyā sīneme çāk u dīde figān

Şimdi kūy-ı melāmete düşdüm

349

1. Raḥmī cihānda merdüm bī-maʿrifet hemān

Beñzer şu şāḫānı ola berg ü bārdan

350

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Her ḥabābı dīdedür baḳmaġa rūy-ı yāre ṣu

Ṭolanup ḳūyın olup bir ʿāşıḳ-ı āvāre ṣu

2. Diyeli şīrīn lebüñ ḥālin bu çarḫ-ı pīre-zen

Kendüni Ferhād-veş ṭaġdan atar bī-çāre ṣu

3. Cān virürsem ġonca-veş hecr-i lebüñle bāġda

Penbe-i ebr aġzum içre …. bir pāre ṣu

4. Sīnem üzre dāġlar güller elifler servler

Cūy-ı eşkümden aḳar her demde ol gül-zāra ṣu

5. ʿĀrıżuñ vaṣfunda Raḥmī āhlar çekse n’ola

Näleler peydā ider zīrā ṭoḳınsa nāre ṣu

351[147]

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Āhum şerarı her gice ol māh öñinde

Şol meşʿaledür ki çekilür şāh öñinde

2. Ḫāk ol ki ġubāruñ gözine kuḥl ide ḫūrşīd

Cānāna güẕer ḳıldıġı çāḳ rāh öñinde

3. Ḳan eylemesün ġamzelerüñ yoḳsa lebüñden

Yarın ṣorılur itdügi Allāh öñinde

4. Gün yüzine meh didigüni Raḥmī işitmiş

Düşdi yüzimüz yirlere ol māh öñinde

352[148]

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

[147] Bursalı Rahmî Dîvânı’na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 3, 4 ve 5. beyitleridir. Erdoğan, *BRD*, 271.

[148] Bursalı Rahmî Dîvânı’na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1 ve 2. beyitleridir. Erdoğan, *BRD*, 269.

1. Lebüñ ḫayāli ile gözde ḳanı seyr eyle

Piyāle içire mi erġuvānı seyr eyle

2. Murād cāmını ṣunmadı ṣāḳi-i gerdūn

Beni ne derde götürdi zemānı seyr eyle

353[149]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Yār baḳmaz yüzime aḥvāl bir yüzden daḫı

Ṭāliʿüm idbārda iḳbāl bir yüzden daḫı

2. ʿAḳlum alan ṣanma ān-ı ḥüsnidür cānānunuñ

Zülf bir yüzden görinür ḫāl bir yüzden daḫı

[51a]

3. Yārimi görsem diyü meyl eyledüm irdi raḳīb

Ṭāliʿümden baña oldı fāl bir yüzden daḫı

4. Naṭʿ-ı gerdūn dehr-i luʿbet-bāzinüñ ṣanduġıdur

Ḫalḳa her gün ʿarż ider eşkāl bir yüzden daḫı

[149] Bursalı Rahmî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 3, 4 ve 2. beyitleridir. Erdoğan, *BRD,* 290-291.

354[150]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Seng-i ṣabr ile dile urmış iken bünyādı
   Seyl-i ġam eyledi virān o ḫarāb-ābādı

2. Raḥmiyā yāre didüm mūy-ı miyānını görüp
   Bir ḳıl üstinde ṭurur ḫūbluġuñ bünyādı

355

ÜMĪDĪ

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Sīnede peykān-ı tīrüñ ġonca-i güldür baña
   Cā-be-cā ṭurreñ nişānı şāḫ-ı sünbüldür baña

2. Bezm-i ġamda nūş idüp her laḫẓa bī-hūş olmaġa
   Laʿl-i rengīnüñ ḫayāli sāḳiyā müldür baña

3. Başım üzre gül gibi her daġ-ı ḫūnīnim ki var

[150] Bursalı Rahmî Dîvânı'na göre 7 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1 ve 7. beyitleridir. Erdoğan, *BRD*, 278-279.

Bu sifāl-i serde bir raʿnā ḳaranfildür baña

4. Gül-şen-i bezme ṣürāḥi ġonca güller cām-ı mey

Naġme vü feryād-ı ney elḥān-ı bülbüldür baña

5. Ey Ümīdī bend-i hicrāna giriftār oldı dil

Dāʾim ol bendi geçen bu zülf ü kāküldür baña

356

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Ḳaʿ beden yüz çevirüp ey ṣanem-i ḥūrliḳā

İşigüñ cānibine döndi bugün ḳıble-nümā

2. Ruḫı şeftālusını öpmege virmez ol şūḫ

Būsitān-ı ser-i kūyında biñ olsa ayvā

3. Naḫl-i bālāsını seyr ideli ol sidre-ḳadüñ

Ġāyet alçaḳ görinür oldı gözime Ṭūbā

4. Leb-i cānāne ṭolanır diyü bezm-i meyde

Cām-ı ṣahbāyı bugün ortaya aldı ẓürefā

5. Yetürüp bāde-i ʿaşḳ ile Ümīdī ʿaḳlın

Mest olup düşdi bugün ḫalḳ-ı cihāna rüsvā

357[151]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Māh dirlerse melāʾik saña ger itme ʿaceb

Āf-tābım kişiye gögden iner çünki laḳab

2. Ṭaṭlu ḳıl aġzumı dirsem şeker-i laʿlüñle

Aġzumuñ ṭadını ol dem virür ol şīrīn-leb

3. Nice olmaya anuñ cān ile dil ḥayrānı

Leb-i dil-ber lebidür ḫāl-i ruḫı müşgīn ḫub

4. Ṭaġlar deñlü Ümīdī ġama ṭāḳat getürür

Ṭaşdan mı yüregi bilmezüm anuñ yā Rab

[51b]

358[152]

[151] Ümîdî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 2, 3 ve 5. beyitleridir. Selvi, Muhammed. *Ümîdî, Hayatı, Eserleri, Edebi Kişiliği ve Dîvânı*, 2008, 57.

fe‘ilātün / mefā‘ilün / fe‘ilün

1. Cām çekdi lebüñ görüp ġaclet
   Ḳızarup geldi beñzine ḥumret

2. Sākin oldı biraz ġavādiṯ-i dehr
   Ṭurmasun cām eylesün ḥareket

3. Leblerüñ yādına şarāba varup
   Mey-firūş eyledi bize ḥürmet

4. ʿIyd-ı vaṣluñ müyesser olmayıcaḳ
   Rūze-i hecre eyledük niyyet

5. Ṣundı pīr-i muġān Ümīdi ayaġ
   Eyledi gerçek er bize himmet

359

fe‘ilātün / fe‘ilātün / fe‘ilün

1. Ḫalḳa-i zülf-i dil-ārādan geç
   Gel dilā bu ḳurı sevdādan geç

[152] Mecmuada Ümîdî Dîvânı’ndaki 3 ve 5. beyitler yoktur. Mecmuadaki 3 ve 4. beyitlerin sıralaması Ümîdî Dîvânı’nda farklıdır. Selvi, *ÜD*, 60.

2. Meded ey tīr-i ġam-ı ġamze-i yār

Kerem eyle dil-i şeydādan geç

3. Bezm-i ʿişretde çeküp cām-ı meyi

Zevraḳ ile yüri deryādan geç

4. İrüp ey nāle der-i cānāna

Çenber-i çarḫ-ı muʿallādan geç

5. Bir daḫı aġzuña alma cāmı

Ey Ümīdī mey-i ḥamrādan geç

360[153]

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Nūş eyledükçe ḳānım olur laʿl-i yār sürḫ

Gördükce nār-ı āhum olur ol ʿiẕar sürḫ

2. Bezm-i cemāle her biri bādām-ı sürḫ olur

Olsa şarāb-ı nāb ile çeşm-i nigār sürḫ

3. Ol Yūsuf-ı cemāle ḫarīdār olup yine

[153] Mecmuada Ümîdî Dîvânı'ndaki 5. beyit yoktur. Mecmuadaki 5. beytin sırası Ümîdî Dîvânı'nda farklıdır. Selvi, *ÜD*, 65-66.

Ṣalmış çemende ceybine ġonca hezār sürḫ[154]

4. Bāb-ı kitāb-ı ʿaşḳuñı yazmaġa bir faṣıl

Ḫūn-ı cigerden eyledi dil yād-gār sürḫ

5. Ṣanma Ümīdi egnime giydüm libās-ı al

Ḫūn-āb-ı ġamla oldı bu cism-i nizār sürḫ

361

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Ümmīd-i pāy-būsuñ ile ey nihāl-i ḳadd

Ḳaldı ayaḳda ʿāşıḳ-ı bī-çāreler meded

2. İren ṣafāya mışḳale-i ʿaşḳ-ı pāk ile

Āyīne gibi giyse olur egnine nemed

3. Bezm-i ṣafāda sāḳī-i sīmīn ʿiẕārdan

İrdi elüme sāġar-ı ṣahbā yeden beyed

4. Sīnemde mevc-i baḥr-i belādur her üstüḫˇān

Kim yir yir anda penbe-i dāġumdurur zebed

[154] Altundan kināyedir.

5. Baḥṣ eyledikce Kaʿbe-i kūy-ı nigārdan

Eyler Ümīdi işigi ṭaşın anuñ sened

[52a]

362

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Ruḫsār-ı yāre beñzemese berg-i lāleler

Gül-şende böyle üstine düşmezdi jāleler

2. Çıḳdı beyāża nüsḫa-i ḫaṭṭ-ı ʿiẕār-ı yār

Yazıldı fenn-i fitnede nice risāleler

3. Yoluñda ḫāk olanlar eyā serv-i ḫōş-ḫırām

Lāyıḳ mıdır ki böyle ayaḳlarda ḳalalar

4. Oldıḳca dil-i metaʿ-ı ġam yāre müşterī

Dellāl olur cihāna çıḳup āh u nāleler

5. Ġam yiye ey Ümīdi reh-i ʿalḳ-ı yārda

Eksik degül çü derd ü belādan nevāleler

363

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Meclisde ġaraż bāde ile ḫūb ṣadādur

   Merġūb olan ʿālemde begüm āb u hevādur

2. Urduḳca cefā-bārın olur meyl ziyāde

   Her cevr ü cefā ki andan irür cāna ṣafādur

3. Dik gelmez idi ḳāmet-i bālāña ṣanavber

   Taḥrīk ideñ ey şūḫ anı bād-ı ṣabādur

4. Dil ḳan yutar ise n’ola bezmüñde dem-ā-dem

   Ḫ̆ān-ı ġamuñ ey rūḥ-ı revān cāna ġıdādur

5. Aġyāra varup mihr ü vefā ḳılmadan ol şūḫ

   Bi’llāh ġaraż ancaḳ Ümīdīye cefādur

364

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Şāhuz diyār-ı meclis sāḳī vezīrimüz

Mey-ḫāne pīş-ḫˇānı olupdur serīrimüz

2. Cevr-i ḫaṭ-ı nigār ile ḥāżır belā vü ġam

Fikr-i dehān-ı yār ile ġāʾib żamīrimüz

3. Mihr-i ruḫuñla dopdoludur sīnemüz n'ola

Āfāḳ nūr virse żamīr-i münīrimüz

4. Ṣabr u ḳarār az firavān nuḳūd-ı eşk

Yāruñ fedā yolında ḳalīl ü keşīrimüz

5. Ṭāḳ-ı sipihri ṭolduralu āh u zār ile

Yārüñ Ümīdi ḳalmadı ḳūyında yirimiz

365[155]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Teb-i miḥnetden idüp cānı ḫalāṣ

İrişüp ḫaṭṭ-ı ruḫuñ yazdı ḫavāṣ

2. Ḫāk-ı pāyuñ eger isterse ṣabā

Virme ey servi ayaġuñ pek baṣ

[155] Mecmuada Ümîdî Dîvânı'ndaki 4. beyit yoktur. Mecmuadaki 4. Beytin sırası Ümîdî Dîvânı'nda farklıdır. Selvi, *ÜD*, 111.

3. Zülf-i zencīre dili peyvend it

Cāmiʿ-i ḥüsnüñe bir ḳandīl aṣ

4. Vaʿde itmişken Ümīdī vaṣlın

Ṭurmadı ʿahdine döndi raḳḳāṣ

[52b]

366[156]

ʿUBEYDĪ

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Ol naḫl-i tāze serv-i ḫırāmān olup gezer

Dil sāye gibi ḫāk ile yeksān olup gezer

2. Mānend-i ẕerre dil nice olmaya bī-ḳarār

Ol māh-çehre mihr-i dıraḫşān olup [gezer]

3. ʿAḳlın ṭaġıtmasun mı ʿUbeydī ki rūzgār

Zülfi hevāsı ile perīşān olup gezer

[156] Ubeydî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 2 ve 5. beyitleridir. Arslan, Ömer. *Ubeydî Dîvânı (Metin ve İnceleme)*, 2013, 321-322.

367[157]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Mīve-i naḫl-ı revān baḫşuñ umarmış aġyār
   Olmasun baġ-ı cihānda göreyim berḫūrdār

2. Beñzemez zülf-i siyāhına o māhuñ didiler
   Ḳāra ḳayġuya batup ṭañ mı ḳararsa şeb-i tār

3. Şu ḳadar nāle ile oldı beydī hem-dem
   Cāndan olmazsa eger zār olur ey dil bī-zār

368

feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

(fāʿilātün) (faʿlün)

1. İşigüñ ehl-i ʿaşḳa mesneddür
   Ḳulluġuñ ʿizz ü cāh-ı sermeddür

2. Ḳo dökilsün ḳapuñda naḳd-i sirişk
   Ey şeh-i sīm-ten der-āmeddür

[157] Ubeydî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 3 ve 5. beyitleridir. Arslan, *UD*, 317.

3. Kākülüñ ḳaydına düşüp şimdi

Dili göñül ʿaceb muḳayyeddür

4. Vālihüñ oldum ise dögme beni

Mest-i ʿaşḳuñ efendi bī-ḥaddür

5. Seyl-i eşküm ʿUbeydiyā yıḳamaz

Sedd-i hicrān ḳatı meşiyyeddür

369[158]

feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Bize yetmez mi kākül-i dil-ber

Oda yansun neye yarar ʿanber

2. Zülfi ucında ġamzesin gördüm

Ṭaḳınur bir yılan dili ḫançer

3. Mihrüñüñ sāʾili olan alsun

Şems mānend eline kāse-i ser

[158] Ubeydî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 2 ve 3. beyitleridir. Arslan, *UD*, 329-330.

370

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Gönlüm ḫarāb olur elem-i ʿaşḳ-ı yārsuz
   Ḥaḳ bir diyārı eylemesün şehriyārsuz

2. Mey-ḫānede bulınmadı dün pīr-i mey-fürūş
   Çekdüm ṣafā ile meyini iḫtiyārsuz

3. Her berg-i verd-i ter baña dāġ-ı cefā gelür
   Gül-zār seyrin eylesem ol gül-ʿiẕārsuz

4. Biñ dil ḳapuñda nāle iderse ʿaceb midür
   Bir murġ-zār var mıdur ola hezārsuz

[53a]

5. Silme yaşun ʿUbeydi dilerseñ revācını
   Zīrā silinmiş aḳçe olur iʿtibārsuz

371

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. İrmeyen bezm-i ṣafā-baḫşuña ḥürmet bulamaz

   Düşmeyen ayaġuña pāye-i rifʿat bulamaz

2. Bil ki ey şāhid-i kāşāne senüñle büt-i deyr

   Daʿva-yı ḥüsn ü cemāl eylese ṣūret bulamaz

3. Mihr-i ʿuşşāḳ ile meh-rūlar olurlar meşhūr

   Yoḳsa anlar yaluñız ḥüsn ile şöhret bulamaz

4. Ḥaşre dek yaralarum aġır açup söyleseler

   Ḳıṣṣa-i derd ü ġam-ı yār nihāyet bulamaz

5. Maraż-ı ʿaşḳ ʿUbeydī ne ʿaceb miḥnet olur

   Hangi ʿāşıḳ ki aña uġraya ṣıḥḥat bulamaz

372

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Mey ḫoş ṭutarsa n'ola bizi nā-tüvānlaruz

   Bir ḳaç esīr-i bāde vü rind-i cihānlaruz

2. Bir ṭolu cāmı mülket-i Cemşīde virmeyüz

   Bezm-i ṣafāda beglik ider kām-rānlaruz

3. Keyfiyyet-i cihānı güzel bilmiş añlamış

Ġonca-dehenler ile açar nükte-dānlaruz

4. Dünyā ġamın çekenler ile ṣoḥbet itmeyüz

Ġam bilmeyüz zamānede biz şād-mānlaruz

5. Kimlersüñüz diye ṣorar iseñ ʿUbeydiyā

Gūşe-be-gūşe ʿālem ider lā-mekānlaruz

373

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Var ise yüz döndürür ʿāşıḳlar olsa başa baş

Anuñ içün ṭaşa çalar tīġını ol ser-tırāş

2. Tiz idüp her gāh tīġin başuma ḳaṣr itdürir

Hangi bed-ḫūnuñ dil-i sengīnidür yā Rab o ṭaş

3. Başuma ṣu ḳoydı ṣanmañ tīġ bürrānın görüp

Eyledüm şol deñlü girye kim başımdan aşdı yaş

4. Aṣsa dükkānı öñinde yiridür āyīneyi

Yüzine ḳarşu ṭurup her gün ider mihrini fāş

5. Bir hilāli ṭīġ ile başum tırāş idüp o māh

Ey ʿUbeydī tīġını sildi degül alnumda ḳaş

374[159]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Baña dünyā deger dil-dār ḳuyında gedā olmak

Neme yarar benüm mülk-i cihāna pādişā olmaḳ

2. Ḳurı yirde yatup ḳane boyanmaḳ rengi var iken

Yaraşmaz ʿāşıḳuñ cisminde naḳş-ı būriyā [olmaḳ]

3. ʿUbeydī mūy-ı serden gayrı bir efser ḳabūl itme

İderseñ ārzū-yı ḫüsrev-i mülk-i fenā olmaḳ

[53b]

375

mefʿūlü / mefāʿīlün / mefʿūlü / mefāʿīlün

[159] Ubeydî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 3 ve 5. beyitleridir. Arslan, *UD*, 407-408.

1. Derdüñ ne be hey ʿāşıḳ bī-çāre neden olduñ

Bir yirde ḳarārun yoḳ āvāre neden olduñ

2. Ṭoḳınmadı çün saña tīġ-i müjesi yāruñ

Ey sīne-i mecrūḥum pür-yāre neden olduñ

3. Bir ġonca sevüp ey dil ḫār-ı ġama mı düşdüñ

Gül gibi bu gül-şende ṣad-pāre neden olduñ

4. Ol mihr-i cihān-ārā oldı mı gözüñden dūr

Ey gözlerimüñ yaşı seyyāre neden olduñ

5. Pā-māl-i muḥabbetsin yoḳdur yaşuña çāreñ

Tā böyle ʿUbeydī sen bī-çāre neden olduñ

376

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Ṭaġlar ṣabr idemez sūz-ı dil baş degül

Āteş-i ʿaşḳa demīrler ṭoyamaz baş degül

2. Çeşm-i ḫūnīn ile zaḫmum daḫı ḳanlar aḳıdur

Ḥālin aġlar yaluñız dīde-i ḫūn-pāş degül

3. Dest-i ġam ʿaşḳ ile bir sille urupdur baña kim

Parmaġı yiri ḳarārdı görinen ḳaş [degül]

4. Nice bir besleyeyim mülk-i vücūd içre teni

ʿAzm-i rāh-ı ʿadem itsem baña yoldāş degül

5. Māsivāya naẓar itme diyü perde iderüm

Çeşm-i nem-nāki ʿUbeydī büriyen yaş degül

377

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Şerḥ iderdüm derdimi taḳrīr olunmaz n’eyleyim

Ḫāmenüñ yanar dili taḥrīr olunmaz n’eyleyim

2. Görse taṣvīrüm baḳardı belki mecnūn ẓan idüp

Bu ḫayāl olmuş tenüm taṣvīr olunmaz n’eyleyim

3. Şol ḳadar fikr eylerüm hicrān każāsın ṣavmaġa

Reʾy ile ammā ḳażā taġyīr olumaz n’eyleyim

4. Bir ḫarāb-ābāddur göñlüm gözüm merdümleri

Dökdi dünyā mālını taʿmīr olınmaz n'eyleyim

5. Ey ʿUbeydī şerḫ iderdüm vāḳıʿāt-ı ʿaşḳı ben

Bu ʿibārā ile ol taʿbīr olunmaz n'eyleyim

378[160]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Perde-i şermi cemāline niḳāb eylemesün

Gülsün ol Yūsuf-ı gül-çehre hicāb eylemesün

379[161]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Dem-be-dem taḫt-ı Süleymānı göñül yād eyle

Her nefes āhuñ ile cismüñi bed-bād eyle

2. Ḫāne-i tende dili derd ile ġam öldüriyor

Meded ey nāle çıḳup ṭaşrada feryād eyle

3. Ol boyı sevr-i revānsuz olamam ey firḳat

[160] Ubeydî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin 1. beytidir. Arslan, *UD*, 459-460.

[161] Ubeydî Dîvânı'na göre 5 beyitten oluşan gazelin sırasıyla 1, 3 ve 4. beyitleridir. Arslan, *UD*, 486-487.

Ḳuluñ isem de eger gel beni āzād eyle

[54a]

380[162]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Ayaġum adım atmaz bir yire mey-ḫāneden ġayrı
   Elüm bir nesne ṭutamaz sāḳiyā peymāneden ġayrı

2. Ḳoya ġavġayı ey vāʿiẓ ḳulaġum nesne güş itmez
   Ṣürāḥī ḳulḳulıyla naʿra-i mestāneden ġayrı

3. ʿAceb mi zāhidā ḥūr-ı behişte nāẓır olmazsam
   Gözüm hīç nesne görmez şāhid-i keşāneden [ġayrı]

4. Nice rengīn ü şīrīn olmasun güftār-ı dil-sūzum
   Dilüm bir nesne ẕikr itmez leb-i cānāneden ġayrı

5. ʿUbeydīnüñ mekānını ṣorarsañ ey perī-peyker
   Yataġı yoḳdur ol dīvānenüñ vīrāneden [ġayrı]

[162] Mecmuada Ubeydî Dîvânı'na göre 3b ile 4b mısralar yer değişmiştir. Arslan, *UD,* 528-529.

381

ÜMİDİ

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Gözüm yaşın ḫayāl-i ruḫları ḳana boyandurmış
   Baḥār-ı ḥüsn-i cūy-ı eşki başından bulandurmış

2. Bugün rindāne sāḳī lebleri yādına meclisde
   Ṣürāḥīden yine bir al ile cāmı ṭolandurmış

3. Göñül vaṣf eyleyüp āb-ı zülāl-i ṭīġ-i cānānı
   Ten-i ṣad-pārede her yaranuñ aġzın ṣulandurmış

4. Metāʿ-ı vaṣlunuñ biñ cān ile olmuş ḫarīdārı
   Gice dil naḳdini pervāne şemʿ-i bezme yandurmış

5. Ümīdī bī-vefādur didügin ol şūḫ-ı raʿnāya
   Bugün gelmiş vefālar eylemiş an utandurmış

382[163]

RAḤMİ

[163] Mecmuadaki 3 ve 4. beyitler Bursalı Rahmî Dîvânı'na göre yer değişmiştir. Erdoğan, *BRD*, 290.

feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilün

1. Ne dil-i ḫaste-i mecruḥuma merhem bulınur

   Ne zamān ġuṣṣaları defʿ ine hem-dem bulınur

2. Ne perīşānlığına ḫāṭır-ı ṣevdā-zedenüñ

   Merḥamet eyleyüben bir ṣorar ādem bulınur

3. Ne ġam-ı ʿaşḳ nigār ile şikeste dilimüñ

   Rāzını söylemege mūnis ü maḥrem bulınur

4. Bulımazam nice kim saʿ y iderüm şādılığı

   Şādlıḳ ister iken belki nice ġam bulınur

5. Raḥmiyā yār viṣāline ḳarīb olduḳca

   Āh kim bir yañadan māniʿ -i muḥkem bulınur

383[164]

feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilātün / feʿ ilün

[164] Mecmuadaki 3 ve 4. beyitler Bursalı Rahmî Dîvânı'na göre yer değişmiştir. Erdoğan, *BRD*, 290.

1. Zāġa ʿarż eyleme bülbül var iken gül-şenüñi

Ḫār u ḫasdan ṣaḳın ey ġonce dehen dāmenüñi

2. Sīneye göndericek tīrüñi ey ḳaşı kemān

Ḫayra girdüñ diyü baġrına çeker temrenüñi

3. Zer-i ḫāliṣ gibi zerd itdi yüzüm āteş-i ʿāşḳ

Ṣanemā göreli ʿālemde bu sīmīn tenüñi

4. Mihr ü māhıyla felek kūyuñı ṭurmaz ṭolanur

Āstānuñda görem diyü ruḫ-ı rūşenüñi

[54b]

5. Ṭabʿ-ı mevzūnuña her vech ile taḥsin eyler

Raḥmiyā her kim işitse ġazel-i aḥsenüñi

384[165]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Viṣalüñ ẕevḳi dilden dāʾim ey rūḥ-ı revān gitmez

Bedenden nitekim ḥaşr oldığından ṣoñra cān gitmez

[165] Mecmuadaki 1. beyit Bursalı Rahmî Dîvânı'nda 2. beyittir. Erdoğan, *BRD*, 293.

2. Dehānum vaṣf- ḫālüñden n’ola olursa ʿanbersā

Ne yirde …. miskīn olsa būyı bir zamān gitmez

3. Göñül …. baḳmaz meyl-i cennet eylemez ʿuşşāḳ

Ḳavs uçmaz bu yañadan ol yañadan …. [gitmez]

4. Başından ḫāli olmadı raḳīb …. āhımı

Nitekim …. ruhbān üzre dāʾim duman gitmez

5. Maḥabbet sāhir āhında dil Raḥmī ceres manend

Olupdur ʿuḳdeler den pür ẕebānundan fiġān gitmez

385[166]

HÜDĀYĪ

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Şehre ol māhı bugün mihr ü vefāsı bildürür

Nitekim şemsüñ ṭuluʿını żiyāsı bildürür

2. Ol mehüñ māhiyyet-i ʿaşḳın n’ola bildürse dil

[166] Mecmuada Hüdâyî-i Kadîm’deki 4 ve 5. beyitler yer değişmiştir. Demiralay, *HKD*, 124.

Ḳaʿ rını baḥr-ı ʿamīḳuñ āşināsı bildürür

3. Kimseye fāş itmezidüm mācerā-yı ʿaşḳuñı

Seyl-i eşküm yirlere geçse ṣadāsı bildürür

4. Bildirür ebyāt-ı maṣnuʿum cihānda nāmumı

Nitekim bennā-yı üstādı bināsı bildürür

5. Gül yüzi vaṣfın yine ol ġonce-i nev-restenüñ

Ey Ḥüdāyī şiʿrümüñ rengīn edāsı bildürür

386

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Felek miṣlin getürmez bir meh-i tābānumız vardur

Anuñ mihriyle dilde āteş-i sūzānımuz vardır

2. Reh-i cānānede cān terkin iderseñ n’ola ey zāhid

Bizüm de ehl-i ʿaşḳuz yolumuz erkānumız vardur

3. Ḫayālüñ tekye-i dilde ḫalīlüm eyleseñ mihmān

Yolına cān ile serden ana ḳurbānumuz vardur

4. N’ola yoġ ise elde malumuz ey ḫ̆āce-i dünyā

Maḥabbet gencine maḫzen dil-i virānumuz vardur

5. Hüdāyī bende-i ednāsıdur biñ cān ile anuñ

Sarāy-ı dilde bir sulṭān-ı ʿālī-şānumuz vardur

387[167]

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Vefālaruñ dil-i ʿuşşāḳ dil-figāra gerek

Belī ʿināyet ü raḥmet günāh-kāra gerek

2. Cemālüñi nice yüzden görem diyen diller

Şikeste āyīneler gibi pāre pāre gerek

[55a]

3. Kemāl-i ḳudret ḥaḳḳ ile bir yürür oluyum

Meded oluvirdüm ben ḳuluña çāre gerek

4. Sipihri gör ki çeker sīnesine bir māhı

Hemān felekde bize ṭālʿ ü sitāre gerek

[167] Mecmuada Hüdâyî-i Kadîm’deki 2 ve 4. beyitler yer değişmiştir. Mecmuadaki 1 ve 5. beyitlerin sırası Hüdâyî-i Kadîm’de aynıdır. Demiralay, *HKD*, 167.

5. Hüdāyī tāze ġazeller ḳaṣīdeler diyicek

Hemīşe ol yüzi gül ʿārızı bahāra gerek

388

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Cemālüñ Kaʿbe-i cāndur yanaġuñ ḳıble-i dildür

Ṣaf-ı ehl-i ṣafā cānā anuñçün saña māʾildür

2. Görüp mirʾāt-ı rūyuñ medḥ ider ḳand-ı leb-i laʿlüñ

Güzeller içre cānā ṭūṭī-i dil saña ḳāʾildür

3. Müşerref itmede her cāyī ol māh-ı seriʿü’s-seyr

Meger ṣadr-ı muḫālifdür yāḫūd birer menāzildür

4. Ġurūr itme ṭıtarsa dehri nūruñ ey ḳamer-i peyker

Zamān-ı devlet-i ḫūbı miṣāl-i berḳ-i ʿācildür

5. Hüdāyī pāy-ı ʿaḳlına ʿıḳāl-ı ʿaşḳını bend itdi

Aña dīvāne dimeñ ḳatı maʿḳūl itdi ʿākilden

389

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Her kimüñ manẓarı bir çeşme-i gül-nār olmaz

   Ravża-i çeşmi anuñ maẓhar-ı envār olmaz

2. Vaṣl-ı yār ister iseñ cān u seri terk eyle

   İremez menzile anlar ki sebük-bār olmaz

3. Ceẕbe-i ʿaşḳ idi Manṣūrı çeken ey zāhid

   Yoḳsa Ḥaḳ söyleyicek bir kişi ber-dār olmaz

4. Çoḳ var deyr-i cihānuñ büt-i raʿnāları līk

   Sende olan revīş ü leẕẕet-i güftār olmaz

5. Cevr ü kahruñla Hüdāyī [işigün] terk itmek

   Olmaz ey yār-i cefā-kār u sitem-kār olmaz

390

feʿūlün / feʿūlün / feʿūlün / feʿūlün

1. Dilüm çāk ider ḫançer-i ḫūn-feşānı

   N'ola āşikār olsa derd-i nihānı

2. Yanar şuʿle-i āteş-i dāġı serde

Şeh-i kişver-i ʿaşḳa tāc-ı kiyānı

3. Baña kesdigüñ naʿl-i ṭuġra miṣāli

Gören didi var bunda devlet nişānı

4. Şehā vaṣf-ı ebrūñ ile nūr-ı naẓmum

Olupdur hilāl-i sipihr-i meʿānī̇

5. Cihān içre murġ-ı dil Hāşimī̇dür

Şeker laʿlüñüñ ṭūṭī̇-i medḥ-ḫᵛānı

[55b]

391

mefāʿī̇lün / mefāʿī̇lün / faʿūlün

1. N’ola dil dem-be-dem ḳılsa fiġānı

Ḳatı bī̇-raḥm ı bī̇-şefḳat civānı

2. Bu şiʿri būstān içre oḳurdı

İşitdüm ʿandelī̇b-i būstānı

3. Zamān-ı ʿıyş u ʿişret vaḳt-i güldür

Getir sāḳī şarāb-ı erġūvānı

4. Murādumca süreydüm pāyüne yüz

Olurdum ehl-i ʿaşḳuñ kām-rānı

5. ʿİnāyetle naẓar ḳıl Hāşimīye

Begüm aġyār ile görme anı

392

1. Biz ki bir gül-ẕāra mensūbuz

Bülbülüz āh u zāra mensūbuz

2. N'idelüm seyr-i gülistāne varup

Gül-şen kūy-ı yāra mensūbuz

3. Olalım naḳş ġayrden sāde

Çün bun resm-i nigāra mensūbuz

4. Oldı biñ cān ile esīri cihān

Bir ulu şehriyāra mensūbuz

5. ʿArż-ı ʿaşḳ içinde Hāşimī̇yüz

Şāh-ı dilden süvāre mensūbuz

393

mefāʿī̇lün / mefāʿī̇lün / mefāʿī̇lün / mefāʿī̇lün

1. Nesī̇m ile bulışmaḳdan seḥer ḳan terlemiş muḥkem

Degüldür şāhid gül-i ʿārıżından ḳaṭreler şebnem

2. Çemende tūġ …. ṣanma ey dil şāhid gül-şen

Gehi ṣor ġunc ṣoḳunır başına ki ʿarż ider perçem

3. Seḥer-i jāle degül dāmād-ı bülbül gülistān içre

Niṣār itdi ʿarūs-ı gül başına nice biñ dirhem

4. Biri birine girmiş …. u zülfi şāhid bāġuñ

Benefşe sünbül ile ṣanma penca penc ü ḫam der ḫam

5. N'ola dārā ṣıfat ey Hāşimī̇ gül-şende ʿıyş itsek

Muraṣṣaʿ sāġar cemden olur her lāle şimdi dem

394

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿī̇lü / fāʿī̇lün

1. Nār-ı maḥabbetüñle ḳoyansın bu dāġ-ı dil

Olsun hemīşe ʿaşḳ ile rūşe-i çerāġ dil

2. Ġam-ı ʿaskeriyle ṭursa ne var kişver-i derūn

Sulṭān-ı ʿaşḳ yāre ḳuruldı otaġ

3. Dāġ-ı maḥabbetüñle …. ….

Bir lāle-zāra döndi yine baġ u rāġ dil

4. Minnet Ḫüdāya gül-şen ṣıdḳ u ṣafāsayız

Būy-ı maḥabbet ile muʿattar dimāġ-ı dil

5. Biñ yıl cihāna Hāşimiyā olmadı şāh

Yekdür baña gedālıḳ ü bir dem firāġ-ı dil

[56a]

395

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Dirseñ bulam …. derd-i ser dehrden necāḥ

Nūş it mey-i şebāneyi dil-i mālı el-ṣabāḥ

2. Laʿlüñ yanınca ġabġabuñ ister bu cān u dil

İlmā ile görilmededür çün ṣafā-yı rāḥ

3. Tīġ-i ġamuñla ölmeliydün şerha şerha dil

Geldi temām ḫāṭır ġamuñına İnşirāḥ

4. Pervāz ider çün üç belāġatde gerçi kim

Yoḳdur hemā-yı ṭabʿım ile lebüñ hem-cenāḥ

5. Şiʿrün n'ola olursa ḫōş āyende Hāşimī

…. gerek ġazelde edānīler ıṣṭılāḥ

396

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Eyledüm tīr-i āha ḳaddimi yā

Görinen zihdür elde ṣanma ʿaṣā

2. Çekdigümçün gözime ḫāk-i rehüñ

Ḫayli esdi ṣavurdı bād-ı ṣabā

3. Ḫaṭṭ-ı rūyuñ ġamından öldigime

Ḳabrüm üzre nişāna mihrüñyā

4. Murġ-ı dil ʿandelīb zāruñdur

N’ola kūyeñde olsa naġme-serā

5. Ġamyamuz kimse Hāşimī kürre-i çāk

Fuḳarāyla faḫr ider çün al ʿabā

397[168]

ʿULVĪ

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün /mefāʿīlün

1. Ḫaṭ-ı reyḥān ki yāḳūt-ı leb-i dil-dāra yazmışlar

Dil-i bī-çāreler derdüne anda çāre yazmışlar

2. Dökilmiş üstüḫ ̆ānlar kim yatar der-gāh-ı dilberde

Maḥabbet-ı nāmelerdür ehl-i diller yāre yazmışlar

3. Senüñ ḥüsnüñ beyān eyler benüm ʿaşḳım ʿayān eyler

Ne deñlü āh şāhum kim der ü dīvāra yazmışlar

[168] Mecmuadaki 2 ve 3. beyitler Derzi-zâde Ulvî Divanı’na göre yer değişmiştir. Çetin, İsmail. *Derzi-zâde Ulvî (Hayatı, Şahsiyeti ve Divanının Tenkidli Metni)*, 1993, 295.

4. İçüp mey gibi ḳanum gözlerüñ uyḫuya varmışlar

Ḫumārın ol iki bed-mestler bir pāre yazmışlar

5. Ṭoluya ṭutmış emmişler dehān-ı yārı ey ʿUlvī

O nāzük mīveyi diş yāresinden yāre yaz[mışlar]

398

MAḲĀLĪ

mefāʿīlün / feʿūlün / mefāʿīlün / feʿūlün

1. Şeh siyāh belānuñ benüm ʿalem-dārı

Elümde derd-i dem bir livā-i zer-kārı

2. Raḳībe mihr ider ol māh bī-vefāyı göreñ

Döner güneş gibi ḫāk siyāh-ı envār

3. ʿAceb mi baġrıma ṭaşlar başam terāzū var

Çü yoḳ o Yūsuf Mıṣruñ …. bāzārı

[56b]

4. Fiġān ki gūşene girmez gülüñ …. ḥāl

Hezār iderse hezārān nāle vü zārı

5. Maḳālī ṣaḳlamaġa ʿaks-i laʿli gevherini

İki gözüm iki ṣandūḳadur sād-fikārı

399

NEVʿĪ

mefaʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Ne rāh-ı ʿaşḳa nihāyet ne baḥr-ı şevḳa kenār

Ne tende tāb ile ḳuvvet ne cānda ṣabr u ḳarār

2. Ne rūz-ı fürḳate āḫır ne şām-ı hecre seḥer

Ne göz de ḫ̆āb ne ḫūd başında devlet-i bīdār

3. Ne fikr ü hūşı var ayıḳ ne ʿaḳlı yoḳ mestem

Ne ṣıḥḥat üzre yürür ṣaġ u ne yatar bīmārum

4. Yoḳ ol nigār ile bir vech ile münāsebetüm

Ne baña dost ne düşmen ne müddeʿī vü ne yār

5. Firāḳ NevʿīYi şol deñlü telḫ-kām itdi

Cihānda leẕẕet-i ʿaşḳa idem gibi inkār

400

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Meclisde öpüp lāʿlini rindāna ṭuyurma

   Ol ḥāleti aġzuñdaki dendāna ṭuyurma

2. Rüsvā-yı cihān olmaḳ ile cān ele girmez

   Erbāb-ı ḥasedden ṣaḳın iḫvāna ṭuyurma

3. Ol Yūsuf ile vuṣlatı sen düşde görürsüñ

   Bilmezlik ile ʿaşḳuñı cānāna ṭuyurma

4. Ben böyle ḥayātı n'ideyim rāḥat-ı cān yoḳ

   Ey ḫ̆āb-ı ecel gel elemüm cāna ṭuyurma

5. Mey içme güzel sevme dimezler saña Nevʿī

   Ol ẕevḳi hemān zümre-i nā-dāna ṭuyurum

401

VAḤİDİ

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Beni aġlatma iken dīde-i fattānuñ içün
   Yüzime bir güle baḳ ġonce-i ḫandānuñ içün

2. Ḫār u ḫāslarla beni gözüm bir görme
   Kesme benden naẓarun nergis-i mestānuñ içün

3. İtme yoluñda yaşım seylin iken ālūde
   Pāk-i dāmānuñ içün çāk girībānuñ içün

4. Ṭoġruyum sāye-i ḳaddüñ gibi yoluñda senüñ
   Gec naẓar ḳılma baña ser ü ḫırāmānuñ içün

5. Kāfir olmadı ṣaçuñ küfrine dil virdi ise
   Bu Vaḥīdī esīr ki begüm imānuñ içün

402

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. ʿĀşıḳım gün yüzüñüñ naḳşına şāhid ezelī
   Seni naḳḳāş-ı ezel ḳudret eliyle yazalı

2. Devr idenden biri bu çarḫ-ı felek şimdiye dek

Kimse görmedi senüñ gibi muṣāḥib güzeli

[57a]

3. Dün ü gün şevḳ ile bülbül gibi medḥüñ oḳurum

Sen leb-i ġoncede bir cüz-i maḥabbet sezeli

4. Al eyle göñlümi alduñ beni zār eyledüñ āh

Şol ālā gözleriñi nāz ile cānā süzeli

5. Ey Ẓuhūrı ḳāmū yārāna yüri bar ḫaber it

Böyle rindāne disünler dicek bir ġazeli

403

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ṣaḳladım ʿaşḳuñ derūn-ı sīnede cānım gibi

Kāfirim ʿaşḳuñ senüñ sevmezsem īmānum gibi

2. Ḳul ola mı döñme bir şāha ne añlarsuñ beni

Bir efendim var iken ʿālemde sulṭānum gibi

3. Görmedüm gül-zār-ı ʿālem içre nāzuñ nihāl

Nāz-perver …. derd-i ḫandānum gibi

4. Devr olan cānā cemāl bā kemālüñden senüñ

Rūz u şeb ḳan aġlasun bu çeşm garibānum gibi

5a. Söz ʿaşḳuñ nice bir sırrı nihān itsün senüñ

Keşf-i rāz itmek diler çāk garibānum gibi

404

ĀZĀDĪ

1. Gösterdi ʿārıżuñda şehā gūş-vār ʿaks

Elbette āb-ı nāb ider āşikār ʿaks

2. Cānā şafaḳ degül görinen belki cāmdan

Ṣaldı sipihredenüñ mi ḫōş-güvār ʿaks

3. Ṣanma miyān-ı hāleden māh temāmdur

Gösterdi sīm aynadan rūy-ı yār ʿaks

4. Ṭūbā-i nihālidür yā cenān içre ser-i nigūn

Mirʾāt-ı ʿarşa ṣaldı yāḫūd ḳadd-i yār ʿaks

5. Āzādīyem ki ṣūret-i aḥvālüm itmedi

Āyīne-i żāmīrüñe ey şehriyār ʿaks

405

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Dilimüz añlayamaz ṣūfi bizüm ḳāl ehli

Bī-zebān söyleşelüm var ise bir ḥāl ehli

2. Salṭanat faḳr ile faḫr itmek imiş ʿālemde

Ne bilür ḳadrin anuñ memleket ü māl ehli

3. Vazgel ʿaḳl ile sen yār olamazsuñ ey dil

Ehli var başḳa anuñ da behey abdāl ehli

4. Cānı cānān yolına virmede ihmāl itme

İremez menzil-i maḳṣūdına ihmāl ehli

5. Her dem al ile Belīği öper ol serv ayaġun

Görmedüm ḫūn-ı sirişküm gibi bir al ehli

[57b]

406

CELĀL (MUṢAḤİB)

1. Nālemüzden sezilür yandıgımuz ḥāl ehli
   Nuṭḳumızdan dilümiz fehm iderler ḳāl ehli

2. ʿĀlem-i ġamda sebük-bār olañdur ʿālem
   ʿĀlemi seyr idemez milket ile māl ehli

3. Cemʿ-i māl bu tecerrüdle dola eyle meyl
   Ehli var …. her nesnenüñ abdāl ehli

4. Dil-i pervāne ruḫuñ hecri ile sūḫtedür
   İrişür şemʿ-i cemālüñe pür ü bāl ehli

5. Ġam yoḳ olursa cevābında Celāli ṣāmit
   Semʿi cān eyle cevābın işidir bāl ehli

407

BİHİŞTĪ

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Mübetelā-yı derd ġam olsam melālüm söylerem

Ehl-i ḥāle rāst gelsem ḥasb-i ḥālüm söylerem

2. Ḳanda bir dīvāne bulsam eylerüm ʿarż-ı cünūn

Hem-demüm ehl-i kemāl olsam kemālüm söylerem

3. Ger şikār aḥvālin añsa cemʿ olup ṣayyādlar

Ṣayda ḳābil olmayan vaḥşī ġazālum söylerem

4. İtmesün mi ol güneş benden felekde ʿār kim

Varduġum yerde hemān başlar zevālüm söylerem

5. Ey Behiştī ḥiṣṣe-dār olsun diyü erbāb-ı ʿaşḳ

Ḳıṣṣa-ḫᵕān olup raḳīb ile ḳıtālum söylerem

408

EMRĪ

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Maḥabbet āteşi yanar belā ocaġıdur bāşum

Egilmiş bād-ı āhumdan duḫānıdur iki ḳaşum

2. Beyābān-ı ġam-ı ʿaşḳında sen ḫūrşīd ruḫsāruñ

Bulınmadı benüm sāyemde özge bir ayaḳdaşum

3. Gözüm merdümlerine istedüm kim aġlayam ġamdan

Nigārā yüzümi ol dem ḳızıl ḳana yudı yaşum

4. Ḫayāl-i derr-i dendānuñla ḳalmışdur ṣarf-ı mānend

Sirişküm baḥr ʿaşḳ içre benüm çeşm-i güher yaşum

5. Şafaḳ ṣanma ṭaḳınur pāyına yāḳūtdan ḫalḫāl

Diler kim ola ey Emrī ʿarūs-ı dehr oynaşum

409

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Maḥabbet şāh-bāzınuñ yuvasıdur benüm başum

Görinür āşīyānında ḳanadı ucıdur kaşum

2. Belā deştinde hem-pā gerçi sāyemdür baña līkin

Ḳalur akşam olınca ol daḫı olmaz ayaḳdaşum

3. İzi tozına yüz sürdüm göñül gel aġlama luṭf it

Ġubār-ı rāh-ı cānānı yüzümden yumasun yaşum

4. Anuñ sen ʿaynına bir ḳaṭrece gelmezsin ey deryā
Dilüñ uzatma ġafil çaġlama çeşm-i güher-pāşum

5. Degül encüm yazar her şebde altun ḥāl ile ḫaddin
Diler kim ola ey Emrī̄ ʿarūs-ı dehr oynaşum

[58a]

410

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Maḥabbet şehsüvārınuñ atı oynaġıdur başum
Semend-i ʿaşḳuñ alnumda nişān-ı naʿlidür ḳaşum

2. Beyābān-ı maḥabbetde dola giryān u pūyānam
Ki pāyum başdığı ṭaşdur benüm ancaḳ ayaḳdaşum

3. Görüp bu eşk-i pür-ḫūnum dimek ḫoş midür ey meh-rū
Ne ḳanlar aġladı çeşmüm gelince bu deme yaşum

4. Ḫayāl-i dürr-i dendānuñla ḳalmışdur ṣadef-mānend
Sirişküm dürriden baḥr içre bu dürr-i güher yaşum

5. Yazar her şeb hilāl ebrūsını altun ḳalemlerle

Diler kim ola ey Emrī ʿarūs-ı dehr oynaşum

411

AHDĪ-İ BAĠDĀDĪ

1. Şuʿarā ḳuṭbī geçinsem n'ola bī-aḳrānum

Merkez-i dāʾire-i encüm ʿirfānum

2. Hem-cenāḥ olamaya uç belāġatde ʿakduñ

Şeh-per fikr ile ben murġ-ı hümā perrānum

3. Ṣalayum ʿarż-ı naẓm içresinde ṭabʿī

Ṭīġ-i himmetle bugün ṣaf-şiken meydānum

4. Ser-i ferd itmeme ṣaḥārī feṣāḥatde sebeb

Egilüp ṭūb-ı belāġatde çalarum çevgānum

5. ʿAhdiyā tīġ-ı zebān ile ṣoyup aʿdāyı

Mülk-i naẓm içre müsellim …. selmānum

412

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Lebḥ-i maḫfūẓ u ḳalem ʿarş-ı muʿallā bizdedür
   Zāhid eşk eyleme esrār-ı mevlā bizdedür

2. ʿĀrif-i billāh irdüñ kesb-i ʿirfān eyledüñ
   Men irfānā ders alduḳ şimdi maʿnā bizden

3. Vāḥidiyyet mülkine mālik olup başduḳ ḳadem
   Benligi maḥv eyledüñ bu cümle eşyā bizdedür

4. Ehl-i tevḥīdüz mücerred-i terk zühd itdüñ velī
   Menzil-i taḥḳīḳa irdüñ ʿālem-ārā bizdedür

5. Bin duzaḫdan müberrāyuz cihāndan fāriġüz
   ʿUzriyā fehm eyledüñ dünyā vü ʿuḳbā bizdedür

413

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Tīrüñi ey ḳaşı yā sīneme gözden cān al
   Ṣıḥḥat-i ġamze-i fettānuñ içün ḳurbān ol

2. Atma yabanlara oḳlaruñı ey ḳaşı kemān

Sīne şehrine getir her birine biñ cān al

3. Ṣanma ḳādir degülem sīme yaşımdan ġayrı

Dostum sīneye gel laʿl ü dür ü mercān al

4. Cānumı almaġa gönderdi ḫadengin didi yār

Yüri var ġamze-i bīmāruñ içün ḳurbān al

5. ʿArṣa-ı ʿaşḳda ṭop eyledi başın Emrī

Sen de ey zülf-i ḫamīde elüñe çevgān al

[58b]

414

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Bir haftadur ki çıḳmadı seyrāna ol güneş

Ġamdan iki ḳat oldı vücūdum hilāl-veş

2. Mey gibi çeşmüme getürüp ḳanlı yaşumı

Bīgānelerle içmesün ol yār-ı bāde-keş

3. Ol māh kendüyi seveni sevmez āh kim

Gün gibi kapusını gerekse ṭoḳuz ṭolaş

4. Meydān-ı ġamda ḫalḳa temāşā olam gibi

Çün pehlivān-ı ʿaşḳ ile eyle ben eylerim güreş

5. Yaḥyā ecel irişdi sefer görinür saña

Ol gözleri ḥarāmı ile var ḥelālleş

415[169]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Gün gibi mihr ü maḥabbet ʿāleme yayılmasa

Sevdügümi sevdügümden ġayrı kimse bilmese

2. Ben gedādan ʿār idermiş çünki ol ʿālī̄-cenāb

Ṣoḥbetinde kāşki adum daḫı añılmasa

3. Çoḳdan ol şāh-ı cihāna ʿarż iderdüm ḥālümi

Baḳıcaḳ ṣabrum gibi ʿaḳlum daḫı ṭaġılmasa

4. Bir gice tebdī̄l-i ṣūret eyleyüp virdüm selām

[169] Mecmuadaki 3 ve 4. beyitler Taşlıcalı Yahyâ Bey Dîvânı'na göre yer değişmiştir. Çavuşoğlu, Mehmed. *Yahyâ Bey (Taşlıcalı) Dîvân*, 2023, 440-441.

Hergiz almazdı selāmımı eger yañılmasa

5. ʿAşḳum ey Yaḥyā benüm olmazdı ḫalḳā dāstān

Ol ṣaçı Leylā beni Mecnūn u şeydā ḳılmasa

416

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Yine maḫzūn olacaḳ ḫāṭırımı şād itme

Yine virān olacaḳ göñlümi ābād itme

2. ʿAḳabince bilürim cevr ü cefā eylersin

Bari ʿālemde vefā adını bünyād itme

3. Bu meṣeldür ki şehā ādeme eylük yaramaz

Her ne cevr eyler iseñ eyle baña dād itme

4. Yā İlāhi ġam-ı cānān ile şād olmazsam

Bend-i ġamdan dil-i virānemi āzād itme

5. Aġlayup rāzuñı Yaḥyā gibi fāş itme müdām

Severüm bir gül-i ḫandānı diyü ād itme

417[170]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Serv oḳurdum ḳaddüñe servde reftār olsa
   Ġonca dirdüm femüñe ġoncada güftār olsa

2. Beñzedürdim ḳadd-i bālāña nihāl-i servi
   Ġonca-i sürḫ dehen gül aña ruḫsār olsa

3. Öykünürdi gözüñe nergis eger olsa siyāh
   Beñzerdürdim güli ruḫsāruña bī-ḫār olsa

4. Mihr virdüm ruḫuña ẕerre-dehān olsa eger
   Laʿl dirdüm lebüñe laʿl güher-bād olsa

5. Yine naẓm itdi düşüñ vaṣfını Emrī ṣanemā
   Yaraşur ʿıḳd-ı şüreyyā aña īşār olsa

[59a]

418

feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

[170] Mecmuadaki 3 ve 4. beyitler Emrî Dîvânı'na göre yer değişmiştir. Saraç, *ED*, (460).

1. Ṭop-ı ġabġabla ḳaşı cānānuñ

Bir rubāʿīdür gülistānuñ

2. Giceyi gündüze ḳatıp geliyor

Ruḫuñla ḫaṭṭ-ı ʿanber-efşānuñ

3. Dehenüñ ḥoḳḳasındaki dürden

Diş ṣırıtmadı hīç dendānuñ

4. Ḳatı āhen-dil imiş ḳaşı yā

Sīneye zaḫmın açdı peykānuñ

5. Emri ġonca lebine öyküdi

Aġzını ḳana yudı dendānuñ

419

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Ebrūmı gören dīde-i pür-ḫūn üzerinde

Beñzetdi belā ebrine Ceyḥūn üzerinde

2. Āhum ḳarañu itmese yanmaz idi her şeb

Ḳandīl-i ḳamer ḳubbe-i gerdūn üzerinde

3. Bir ʿayn durur ey peri sürḫ ile yazılmış

Pür-ḫūn gözüm ol ʿarıż gül-gūn üzerinde

4. Şād itmek içün rūḥını her gice zamāne

Ve'l-leyl oḳur türbet-i Mecnūn üzerinde

5. Ey Emrī leb-i ġoncada bir jāle-i terdür

Bir ḳaṭre ʿaraḳ ol leb-i mey-gūn üzerinde

420[171]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. ʿĀr idermiş beni öldürmege ol sīm-tenüm

Varayum yalvara[yum] boynuma ṭaḳup kefenüm

2. Ḥulle-i cennet olursa çekeyüm çāk ideyüm

Dem-i vuṣlatda baña ḥāʾil olur[172] pīrehenüm

3. Ṭuyamaz girsem eger mūr-ı żaʿīfün gözine

Ey Süleymān-ı zamān şöyle ḫayāl oldı tenüm

[171] Mecmuada Şem'î Dîvânı'ndaki 2, 5 ve 7. beyitler yoktur. Mecmuada beyit sıralaması farklıdır. Karavellioğlu, Murat Ali. *Şem'î Dîvânı*, 2014, 198.

[172] Olur.

4. Gözlerüm yaşı gibi çıḳdı gözimden dünyā

Yārdan ġayrı görünmez gözime kimse benüm

5. Şemʿīyem kūşe-i meyḫāneyi virmem felege

Gül-şen-i bāġ-ı İremden baña yegdür vaṭanum

421

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ġam-ı ḫaddüñle yanarsa n’ola cismi mumuñ

Devr-i āhını Ḫüdā yerde ḳomaz maẓlūmuñ

2. Çerḫ mi pister işigüñ ṭaşını bālīn eyler

Tāb-ı mihrüñle güneş oldı meger maḥmūmuñ

3. Aġladup ey yüzi gül elem yaşı jāle gibi

Yerde ḳalmadıġı ḫūr göz yaşuñ maʿlūmuñ

4. Ḳazısañ ḫaṭuñı olmaz mı didüm yāre didi

Çoḳ olur sünbül-i zibāsı diyār-ı Rūmuñ

5. Her dem aḳarsa Cenābı raḥm üzre n’ola yaş

Çoḳ olur nitekim bārānı deryā-yı Rūmuñ

[59b]

422

MEŞĀMĪ

1. İncinme göñül ḫaṭ-ı lebi fitnelerinden
   Şükr ile yüri ṣaḳlaya mevlā beterinden

2. Gözden göñüle geldi ḫayālüñ şeh-i gūyā
   Beytü'l-ḥarama uġradı deryā seferinden

3. Dün geldüñ āyā ġonca daḫı bāġ ʿademden
   Ol beste dehenden ne var aġız ḫaberinden

4. Ṣūfī bize lāzım degül esrārı sen ….
   Nā-dānlıġı ḳo biz bilirüz anı yerinden

5. Ḫor görme Meşāmīyi inen naẓmda ġāfil
   Bu bīşenüñ ol ʿad olınur şīr-i terinden

423

FİĠĀNĪ

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Yilsün yoluñda yıllar ile dil ṣabā gibi
   Görsün cefāñu cānına ey meh vefā gibi

2. Her gün güneş ḳapuñda yüzin yerlere sürer
   Sen māha ol da bencileyin mübtelā gibi

3. Çoḳdur cihānda ḥüsn ile meşhūrlar velī
   Yoḳdur kemāl-i ḥüsn ile ol māh-liḳā gibi

4. Ben aġladum didim ḳo cefāyı vefālar it
   Sen güldüñ ol söze gülüşüñden vefā gibi

5. Gördi Fiġāni rā ḳaşuñı fikr idüp didi
   Ḳaddüm iki büken benüm āḫir bu rā gibi

424

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. İr görür ʿuşşāḳa …. āh āteş-bārını

Yanmasun ʿālem o gül ʿarż itmesün dīdārını

2. İtmesün …. eşʿārum görüp daḫl eyleyen

Şiʿrime itsün naẓar bilsün ʿadüv miḳdārını

3. Yoḳ yoḳ olmaz ol kelām-ı muʿciz āṣārum baʿid

Görse biñ iʿcāz kāfirdür ḳomaz inkārını

4. ʿArşı-ı dīdār olanlar vaṣıldan maḥrūm olup

Dāʾim bir ḫˇāhlar seyr itmesün dīdār beni

5. Ol ṭabīb-i cān u dil bilmem nedendür Āẕerī

Bildi bīmār itmesün bilmezlenür tīmārını

425

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Pāye-i ʿālī ricā itmez ḳapuñda ḫāk olan

Taḫt-ı şāhī istemez menzil-gehi eflāk olan

2. ʿAḳıbet cām server encām vaṣlı nūş ider

Sġġar-ı miḥnet-fezā-yı hicr ile ġam-nāk olan

3. Cānına minnet bilürken yoluña cān virmegi

Cān u ser ḳaydın çeker mi ʿāşıḳ-ı ġam-nāk olan

4. ʿAḳl ü idrāk ile hem-rāh olan rāh ʿaşḳda

Menzil almaz pāy-bend-i gūşe-i idrāk olan

5. Seyr ider āḫir ʿiẕār-ı şāhid-i maḳṣūdını

Āẕerī naḳş-ı ġarażdan levḥ-i ḳalbi pāk olan

[60a]

426

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Kirpiklerüñ ḳaralamış ey dil-ber-i ẓarīf

Evṣāf-ı tīrde iki dil-ber elif redīf

2. Şehr-i fenāya varmaġa yoġıdı ṭāḳati

Şemʿi ʿaṣā idinmese pervāne-i żaʿīf[173]

3. Bir mūr ḳabrüme götürüp ilte cismümi

[173] Naḥīf.

Ölsem ḫaṭṭuñ ġamı ile ben ḫaste-i żaʿīf

4. Ḫaṭṭun iḥāṭa ideli eṭrāfa ḫaddüñi

Girüp ḳaraya mātem ider Kaʿbe-i Şerīf

5. Ol gün yanında gösteremez kendüni perī

Cismi ne deñli olsa ʿUbeydī anuñ laṭīf

427

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Ḳaṣd-ı bed āh ile berbād ide bir gün tozumuz

Dehrden göz yumalum görmesün anı gözümüz

2. Ḫāk olup seyl-i şirişk ile der-i dil-dāra

Şöyle gitdük gice kim görmedi kimse tozumuz

3. Yār ṣorduḳca bizi düşmene bilmem dir imiş

Lāzım oldı ki aña bildirelüm kendüzümüz

4. Aşınupdur yüzümüz işigine sürmekden

Ol şehüñ ḳalma yanında diriġā yüzümüz

5. Söze mālik olayım dirsen ʿUbeydī her kim

Varaḳ-ı naẓmumuz alsun ele ṭutsun sözümüz

428

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Ādemüñ sāġar-ı ʿömrine zamān bir demdür

Hey dirīġ ol daḫı ḫūn-i dil ile hem-demdür

2. Ḫalḳı lā-yuʿḳal iden ḫ̄āb degüldür her şeb

Ānlaruñ gündüzin içdükleri cām-ı cemdür

3. Sen ġurūr ile içersüñ ḫaberüñ yoḳ ammā

Çekdügüñ cām senüñ şīşe-i çeşm-i Cemdür

4. Ser faġfūr-ı fenā meclisine kāse iken

Kimse ʿibret meyin içmez bu ʿaceb ʿālemdür

5. Yer ḳara geyse felek göklere girse yirirdür

Ey ʿUbeydī bu cihān cāy-geh-i mātemdür

429

EMRĪ

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Şafaḳda māh ḫınnālı bir parmaġuña degmez

   Güneş zer ṭās ile ṣu ḳoymaġa ayaġuña degmez

2. Kevākib kebkeb-i sīmīn güneş ser-mūze-i zerdür

   Meh-i nev ey kemān ebrū senüñ başmaġuña degmez

3. Ḳuşaḳ çözmez nice merdāneler var ey ʿarūs-ı dehr

   Viṣāl umar miyānuñda muʿaḳḳad bāġuña degmez

4. Dilā germ olsa ebr içinde mihr ü māh ile gerdūn

   Senüñ penbeyle yir yir sīne-i pür-daġuña degmez

5. Hilāli ḳaşuña ey meh nice teşbīh ider Emrī

   Felek devriñde va'llāhi o bir ṭırnaġuña degmez

[60b]

430[174]

EMRĪ

[174] Mecmuada Emrî Dîvânı'ndaki 3. beyte yer verilmemiştir. Mecmuadaki 3 ve 4. beyitlerin sıralaması Emrî Dîvânı'nda farklıdır. Saraç, *ED*, (216).

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Dil ehlinden ṭarīḳ-ı ʿaşḳda āh u fiġān gitmez
   Ki rāh pür-mehālikdür ceressüz kārbān gitmez

2. Çalar ehl-i dili ṭurmaz keser ʿāşıḳları bir bir
   Yanuñdan tā ki ey ḫūnī o tīġ-ı cān-sitān gitmez

3. Şafaḳ ṣanma seḥerde dest-i āhum sille çalar kim
   Yüzinüñ ḥumreti ey āf-tābum bir zemān gitmez

4. Ḳapuñdan cennete ʿazm eylese ġam-gīn gider Emrī
   Vaṭandan ġurbete giden bir ādem şādmān gitmez

431

RAḤMİ (Mükerrer)

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Viṣalüñ ẕevḳi dilden dāʾim et rū-ı revān gitmez
   Bendendür nitekim ḥaşr oldığından ṣoñra cān gitmez

2. Dehānum vaṣf-ı ḫālüñden n’ola olursa ʿanbersā

Ne yirde …. miskīn olsa būyı bir zemān gitmez

3. Göñül …. baḳmaz meyl-i cennet eylemez ʿuşşāḳ

Ḳavs uçmaz bu yañadan ol yañadan …. [gitmez]

4. Başından ḫāli olmadı raḳīb …. āhımı

Nitekim …. ruhbān üzre dāʾim duman gitmez

5. Maḥabbet sāhir āhında dil Raḥmī ceres manend

Olupdur ʿuḳdeler den pür ẕebānundan fiġān gitmez

432[175]

MESİḤĪ

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ben saña bülbül baña sen gül-şen ol

Ḳo beni aġlayayın sen gül şen ol

2. Didüm arada ben ü sen olmasa

Didi ayruḳ böyle dime sen sen ol

[175] Mecmuadaki 2 ve 3. beyitler Mesîhî Dîvânı’na göre yer değişmiştir. Mengi, Mine. *Mesîhî Dîvânı*, 2020, 213.

3. Ṭañ degül ḥālüñ ḫarāb olsa göñül

Saña kim dir genc-i ʿaşḳa mesken ol

4. Vaṣl olurken yār ile gören beni

Şöyle ẓann eyler ki ol bendür ben ol

5. Ey Mesīḥī gevhere yoḳ müşterī

Sen gerek deryā gerekse maʿden ol

433

YAḤYĀ

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Ġanidür ʿaşḳ ile göñlüm ne mālum me menālüm var

Ne vaṣl-ı yāra ḫandānum ne ölmekden melālüm var

2. Ne ṣaġ olmaḳ murād eyler ne ölmekden ḳaçar cānum

Cihānda ḫaste-i ʿaşḳ olalı bir ḫoşca ḥālüm var

3. Ne meyl-i Külbe-i Aḫzān ne seyr ü ṣoḥbet-i yārān

Ne ṭaʿn-ı zāhid-i nā-dān ne ceng ü ne cidālüm var

4. Ben ol ḥayrān u mestüm ki yitürdüm ʿaḳl u idrāki

Ne ʿālemden ḫaber-dārum ne kendümden ḫayālüm var

5. Cihān fānīdür ey Yaḥyā hüve'l-ḥayyu hüve'l-bāḳī

Degişmem aṭlas-ı çarḫa benüm bir köhne şālum var

[61a]

434

EMRĪ

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Şīrīn lebüñde hīç yaraşmaz cevāb-ı telḫ

Merġūb olur egeçe olsa şarāb-ı telḫ

2. Ḫātemde zehr taʿbiye olundugı gibi

Mużmerdür ey perī dehenüñde cevāb-ı telḫ

3. Acı söz ile öldürür ol laʿl-i āb-dār

Gūyā ki şerbet ile ṣunar zehr-i nāb-ı telḫ

4. Hecr-i ruḫuñda ḥālüme acımayaydı gül

Olmazdı anuñ alnı terinden gül-āb-ı telḫ

5. Cānın acıtdı zehr-i ġamuñ aġlasa eger

Emrī-i şūr-baḫtuñ olur eşki āb-ı telḫ

435

….

1. Revnaḳ-ı ḥüsn tābān ol ḫaṭṭ-ı reyḥān iledür

Şeref-i dīn Nebī-i Ḥażret Ḳurʾān iledür

2. Gün yüzüñsüz görünür ʿaynime dünyā şeb-i tār

Rūşenī maṭlaʿ ḫūrşīd ü raḫşān iledür

3. Ey gözüm merdümi gül nūr daḫı seyr eyle

ʿĀlemüñ seyr ü ṣafāsı yine insān iledür

4. Ḳılma ʿuşşāḳa cefā ey şeh iḳlīm-i vefā

Salṭanat ḳullara Enʿām ile iḥsān eyledür

5. Güher-i naẓm ṣafā-baḫşını bugün ….

…. naẓar himmet-i merdān iledür

436

NEVʿĪ

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Maḥabetden ġaraż ṣanmañ ki Ḳays u Vāmıḳ olmaḳdur
   Hüner bir ḥālet ile vaṣl-ı yāre lāyıḳ olmaḳdur

2. Tamām oldı güzellik ṣanma Şīrīn ile Leylādan
   Nice Leylā bulınur erlik ammā ʿāşıḳ olmaḳdur

3. Çeküp Manṣūrı dāre itdiler ḫākisterīn ber-bād
   Hüner aḳrān içinde her cihetden fāʾiḳ olmaḳdur

4. Bilinmez derdi çoḳdur mübtelā-yı miḥnet-i ʿaşkuñ
   Şifā-sāz olmadur ḥikmet tabībüm ḥāẕiḳ olmaḳdur

5. Bize Nevʿī gerekmez zümre-i ḫālüñ ḫayālātı
   Ġaraż şiʿri kişinüñ ḥasb-i ḥālin nāṭıḳ olmaḳdur

437

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Ne dehrüñ bendesi ne şāh-ı ʿālī-şānıyuz cānā
   Esīrüñ olalı mülk-i ġamuñ sulṭānıyuz cānā

2. Bizi egler ġam-ı ʿaşḳuñda bir künc-i ferāġat yoḳ
   Bu meydān-ı belānuñ gūy-ı ser-gerdānıyuz cānā

3. Feraḥdan aġlaruz gamdan güler bir özge abdāluz
   Lebüñle ḫaṭṭuñuñ geh mest ü geh hayrānıyuz [cānā]

4. Vuḫūş u ḫüsn ile gündüz misāfir kūh u ṣaḥrāda
   Kilāb-ı kūyuñuñ şeb-tā-seḥer miḥmānıyuz cānā

[61b]

5. Olaldan ḥalḳa-i zülfüñle Nevʿī bī-ser ü sāmān
   Maḥabbet bezminüñ ser-ḥalḳa-i rindānıyuz cānā

438

EMRĪ

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Gerdūn-ı feżā-yı ʿaşḳda bir gökce lāledür

Baḥr-i muḥīt o lāleden bir ḳaṭre jāledür

2. Kuh-sār -ı bī-sütūnda görüp lāle ṣanduġuñ

Ferhād ḳanlar içdügi ḫūnīn piyāledür

3. Firdevs-i ḥüsn içinde o ḥūrī-veşüñ ḳaşı

Bir ṭāḳdur ki cennet-i ʿAdne ḥavāledür

4. Ṭāvūs-ı bāġ murġ-ı dil-i kūhken gibi

Başında tīşesi işi feryād u nāledür

5. Ruḫsār-ı ẕerd kim aña gözden ṣaçıldı ḳan

Ey Emri ṣaru üzre ḳızıl ṣaçma lāledür

VE LEHU

439[176]

feʿilātün / feʿilātün / feʿilātün / feʿilün

1. Beline ḫançer-i zer ṭaḳmış o serv-i bālā

Āb-ı zer ile yazılmış ṣanasın servde rā

[176] Emrî Dîvânı'ndaki ilk 4 beyiet mecmuada sırasıyla ilk 4 beyitte yer verilmiştir. Saraç, ED, (19).

2. Dökilen jāle degül laʿl-i lebüñ vaṣfın ider

Aġzı ṣuyın aḳıdur ġoncalaruñ bād-ı ṣabā

3. Varaḳ-ı çeşmüm nūr āyetini yazdı ḫaṭṭuñ

Merdümüm noḳṭa vü kirpiklerüm iʿrāb aña

4. Zülf-i kāfir ḫaṭ-ı ruḫsāruña cānum dir imiş

Küfri ezber oḳur imiş yine ol yüzi ḳara

5. Ḳaşlarum ṣānem ki Emrī benüm içün ten-zār

Nāḫın derd ile yitüp yüzüni ṭutdı ʿazā

VE LEHU

440

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Sīne miḫnet taḫtasıdur her elif mismār-ı ġam

ʿAşḳ içün bir ḫāne bünyād eyledi miʿmār-ı ġam

2. Nice girsün ẕevḳ u şādī vü ferḥ dil ḳaṣrına

Çün iḥāṭa eylemişdür çevresin dīvār-ı ġam

3. Ḫaṭṭ degül zülfüñ ḫayālidür derūn-ı sīnede

Genc ʿaşḳ üzre üşübdür bī-nihāye mār-ı ġam

4. Dūd-ı āhum ḳalʿa-i gerdūnı ṭutmazdı benüm

Ger gelüp dil şehrine od urmayaydı nār-ı ġam

5. Zülf ü ruḫsārından özge gice gündüz bilmezem

Şuʿle-i āh ile Emri mihr ü mehdür fāriġam

441

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Didüm görince ġamzeñi düşdi bu cāna tāb

Didi olur ḳılıç yüzi ıssı ol āf-tāb

2. Terdür gül-i ʿiẕār-ı ʿaraḳ-nāki şöyle kim

Gelse ḫayāli çeşme ṭolar şīşe-i gül-āb

[62a]

3. Alınduġum lebine didüm mest iken didi

İfşā-yı rāza başladuñ almış seni şarāb

4. Öykündü bir hevā ile laʿline çünke mey

Bir ṭop ṭoḳundı aña hevādan degül ḥabāb

5. Tīrin hevāya atmış idi āh-ı āteşīn

Emrī o anda ṣandı görenler anı şihāb

442

GEDĀYĪ

1. Vuṣlatuñla elem-i firḳate dermān eyle

Gelmemek eyleme ey dost gül-i iḥsān eyle

2. Yārdan ayrı ḳatī müşkil imiş ṣaġ olmaḳ

Ey ecel cānumı al müşkilüm āsāb eyle

3. Gözlerüñ mülk-i dili eylemesünler ġāret

Sevdügim ġamzelerün aña nigeh-bān eyle

4. Daḫı mirʾātına diḳḳatle naẓar ḳıl yāruñ

Ṣāniʿüñ ṣunʿī bu vech ile seyrān eyle

5. Hem-sifāl ile Gedāyī kūyeñ ile

Bir gedā iken anı ʿāleme sulṭān eyle

443

ÜMİDİ

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. ʿAhd itmiş idi vaṣlını dün ʿāşıḳa cānān
   Ḳılmadı bugün ʿahde vefā yine mi hicrān

2. Gözyaşı döküp ḫāk sürür ….
   Bād ile çemende sürünür serv-i ḫırāmān

3. Müşgīn ṣaçuñuñ bendesi reyḥān ile sünbül
   Laʿl-i lebüñüñ çākeri yāḳūt ile mercān

4. Cānā görecek gözleri yoḳ nergis-i bāġuñ
   Laʿl-i lebüñe öyküneli ġoncā-i ḫandān

5. Dün vaʿdeler itmişdi Ümīdīye viṣālin
   Ol māh bugün ṭāliʿi kör oldı peşīmān

444

ḲALENDER

1. Cān viren mürdelere laʿl-i şekker-bāruñdur

Dil-i uşşāḳı alan al ile ruḫsāruñdur

2. Bir dem ey nāle yaneñden ḳoma medd-i āhı

Ḫayliden hem-nefesüñ …. hevā-dāruñdur

[62b]

3. Baġlar ṭoldı şükūfeyle güzellendi çemen

Nev-bahār oldı bu dem seyr çemen-zāruñdur

4. Ṭaġdan ṭaga düşüp nāle vü efġān eyler

Cūylar bencileyin ʿāşıḳ-ı dīdār gedā

5. O mehüñ ḥüsn-i edā dişleri vaṣfunda hemān

Ey Ḳalender senüñ elfāẓ-ı derd-bāruñdur

445

ʿULVĪ

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Kemān-keşlikde māhirdür ḳaşuñ ġāyet hünerdürür

Ve lī̇kin tī̇r-i müjgānuñ bahādurdur cigerdürür

2. ʿAceb mi sī̇neme ʿüryān çekersem ey kemān-ı ebrū

Ḫaddüñ ki serv-ḳāmet ġoncā-leb mümtāz dilberdür

3. N'ola cevr itmeyüp her dem niyāz ehline nāz itse

Nigār-ı nāzeninüm ḥaḳḳ budur kim nāz-perverdür

4. Levend-āne güzeller gerçi çoḳdur şehr-i ḥüsn içre

Benüm çoḳ sevdügüm ammā fedāyı bir dil-āverdür

5. Ne deñlü ʿaşḳ dil-berden ferāġat eylesem ʿUlvī̇

Yine bir bī̇-vefāya mübtelā olmaḳ muḳarrerdür

(42'inci ṣaḥī̇feden buraya ḳadar yazılan ġazeliyāt ʿOṯmān Ferī̇d Beg'den istiʿfāde olunan üç ʿaded mecmūʿadan menḳūldur.)

446

1. Çoḳ görüp bād-ṣabā ṭurre ile ….

Tārmār itdi dilüñ māye-i cemʿiyetini

2. Zülf-i dil-berd dil-i ḫasteyi pāk ḫoş dirler

Bizde gūş eyledüñ ammā bilemem ṣaḥtını

3. Ne ḳadar çehre-küşā olsa da naḳḳāş-ı ṣabā

Ruḫuña beñzedemez tāze gülüñ ṣūretini

4. Tīr-i āh ile kemīn-gāh-ı ġam içre gözedür

ʿĀşıḳ ġamzede birgün düşürür fırṣatını

5. Ey Rıżāyi bize maḳṣūd virür naḫl-ı ümmīd

Herkesüñ luṭf-ı İlāhī bitürir ḥācetini

447[177]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Çıḳarduñ başa cānā bāliş-i zer-kāra yüz virdün

Ḳoparduñ fitneler yir yir ḫaṭṭ-ı jengāra yüz virdüñ

2. İner būs itmege ṣarḳar o ruḫsār-ı ʿaraḳ-nāke

Ḫaṭa itdüñ şehā ol ṭurre-i ṭe-arrāre yüz virdüñ

3. Hemān bir dāneyüm dir milket-i bāġ cemālüñde

O hindū-yı siyeh-rū ḫāl-i ʿanber-bāra yüzin virdüñ

[177] Mecmuadaki 2 ve 3. beyitler Kadrî Divanı'na göre yer değişmiştir. Çıpan, Mustafa. *Kadrî Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı'nın Transkripsiyonlu Metni*, 1997, 166.

[63a]

4. Çıḳardı naḳşunı ey pādişāh-ı mülk-i istiġnā

O ṣūret uġrusı āyīne-i ġaddāra yüz virdüñ

5. Elüñ gögsüñe ḳoy inṣāfa gül kim Ḳadrī-i zāra

Yazıḳ bir dest-i būsun saña virmedüñ aġyāra yüz virdüñ

448

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Nedür dillerde bu feryādlar bilmem bu efġānlar

Taḥammül eylemezler ölseler āhından insānlar

2. Güzellerde nedür bu şīve-i …. bilmem kim

Yine dil-dār arar dil ḳaṣd iderken cāna cānānlar

3. …. eylerüm gördükce şūr-ı ʿāşḳ ile giryem

Nice itdi taḥammül-i eşk Mecnūna beyābānlar

4. Dürīġ itme ḫayālin sīneden kirpiklerüñ olsun

Bulunsun yād-gāruñ dilde bu di-cū-yı peykānlar

5. Ṣanurdım tīrler bir āteşīn mirʾāt ….

Temṣīl eyledükce sīne-i germümde müjgānları

6. Cünūnla …. ḫayli zemāndur ṣalmazum elden

Cünūn-ı dāmenlerin isterse çāk olsun garībānlar

7. Ne ḳanmaz ḳana yaşlı başlı bir ḫūn-bār itmiş dīdem

Ki ḥāla ḳanmadı ḳandırmadı bunca aḳan ḳanlar

8. Cünūn-nāmem degüldür pes Rıżā …. ḫalḳuñ

Mürettebdür nice dīvānelikle nice dīvānlar

VELEHU

449

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Baḫt bir keşte-i süḫandāna olur mı meyyāl

Devr-i āgūş-ı esāfilde ʿarūs-ı iḳbāl

2. Būm-ı meşʾūm ile hem-cenk olayım bir daḫı ben

Ṣad iḳbāle küşād eyler isem ger perī vü bāl

3. Felegüñ bir ġamı dilden olur olmaz māżī̄

Ḳalb maḥzūnı biñ endūh ider istiḳbāl

4. Baḫt u iḳbāl iki bir keştī̄-i nā-pāk nihād

Baḫt u iḳbāl iki …. āşūb ….

5. Sırr-ı maḳṣūdı ne iḳbāl olabilmiş keşşāf

ʿUḳde-i ḫāṭırı ne baḫt olabilmiş ḥallāl

6. Laʿnet olsun felegüñ baḫtına iḳbāline de

Bulmasun hī̄ç biri şemden geri ḳadr ü iclāl

7. Baḫt u iḳbāl degül mi o sitem-kārlar kim

İtdiler künci ḥarām eylediler genci ḥelāl

8. Baḫt u iḳbālden ol rütbe melūlum ki Rıżā

Eylemem raġbet eger eyleseler ʿarż-ı cemāl

VELEHU

450

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Neylerüm kim kāfir-i zennāi zülfüñken özüm

Ḳaşlaruñ gördüm o dem miḥrāba döndürdüm yüzüm

[63b]

2. Ben senüñ āyīne-i ruḫsāruña maḥv olmuşum

Ḥayretümden senden özge kimseyi görmez gözüm

3. ʿAşḳ odundan …. …. müsteḫīl

Sīnede ḫākister ġamla gömülmüşdür gözüm

4. Ben sen oldum sen ben olduñ eyledi birlik ẓuhūr

Şimdi farḳ itmezsem itmeyelüm eger senden özüm

5. Münkeşifdür baña her yüzden Rıżā esrār-ı ʿaşḳ

Dir kūrun bir şāha beyt-i meṣnevīdür her sözüm

VELEHU

451

1. Ḳaçan ruḫsāruñ üzre ṭurre-i ʿanber-feşān ….

Ḳopar gūyā ḳıyāmet fitne-i āḫir zemān ….

2. Gözler çeşm-i ḫūn-bārumda ʿaks ḳatuñ dirler

Ḳızıl ırmaġa düşmüş sāye-i serv-i revān ….

3. Geçerse ḥasret Mecnūnla Leylā hangi ṣaḥrādan

Cers-i feryāda başlar maḥmel iñler sāye-bān ….

4. Ḫam ebrūlaruñ ẓillin gören ruḫsār aluñda

Ṣanır āyīne-i ḫurşīde ʿaks itmiş kemān ….

5. Rıżā dīvāne zülfüñ kim çeker zencīr taʿbīre

O püsküllü belāyı ḳāle almaḳdan zebān ….

VE LEHU

452

mefāʿilün / feʿilātün / mefāʿilün / feʿilün

1. Ne sevildüm saña yaḫşı yamandan ey ….

Ki ḳandı ḳand-ı lebüñle cihān vü yoḳ baña pāy

2. Bahār-ı ḫaṭuña meftūnum ey Ḳırımlı ṣanem

Ṭonandı sīne ḫayālüñle ṣanki bāġ-çe serāy

3. ʿAceb mi alnuñ ile ḳaşlarūn gören ʿāşıḳ

Taṣavvur itse iki beñli ayla bir yarım ay

4. Gören sirişkümi żan itdi kim …. ṣoyıdur

Ne var iki gözümüñ olsa her biri bir çay

5. Bütün nev ġāyelerüñ pādişāhuñ gūyā

Ki nāz ider …. iḳlīmine senüñle nev ġāy

6. Rıżā gideydi Nevāyiye ger bu tāze ġazel

Virirdi ṣadr teḳaddümde şübhesüz baña çay

VE LEHU

453

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Dil-i mahzūnı delüp geçdi müjeñ yeter gibi

Çıḳıyor nālelerüm şimdi bem ü zīr gibi

2. ʿAks ṣalduḳca senüñ ʿārıżuñ ey reşk-i perī

Görinür dide-i ter şīşe-i tesḫīr gibi

3. Sen ne cādū-yı dil-āvīz ü sitem-cūsuñ kim

Baġladuñ gönlümi fitrākña naḫçīr gibi

4. Sen ne āgūşa gelirsüñ ne gülersüñ şanma

Yalñız bir …. güli taṣvīr gibi

5. Görinür silsile-i zülfʿiẕāruñda senüñ

ʿAksi mirʾāta düşen sāye-i zencīr gibi

[64a]

6. Kesilir tāze civān perçemüñ añduḳda senüñ

Görinür gerçi ḥużūruñda Rıżā pīr gibi

VELEHU

454

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Bāde kim sevilür leb-i cān-baḫş gevher-bāruña

Neşʾe-i ḥayrān cām-ı ʿāşıḳ şīve-i güftāruña

2. Tīzdür reftāruñ ey sırr u revān ol rütbe kim

Geçdigin taṣvīr ider ʿömrüñ baḳa reftāruña

3. Neşʾe-i meyden mi ey mey-ḫāne bünyāduñ senüñ

Kim görür āṣār Cemşīdi baḳan dīvāruña

4. Sen ne cādū şīveli āfetsüñ ey reşk-i perī

Kim bütün diller bergis bīmāruña

5. Var ise gelsün naẓīre söyleyen eşʿāruña

Şiʿr ü inşāde Rıżā müşkil saña bulmaḳ naẓīr

VE LEHU

455

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Maḥabbet hicrānuña bir dil gerek ….

Yā dem-ā-dem serḫōş olmaḳ şīre-i engūrdur

2. Olmadı maʿnā hevā-yı nefsime mūy-ı sefīd

Ṭut ki pir oldum ne sud ol kāfire kāfūrdan

3. Sīneme şalduñ ne sūzişler ne yanġınlar bu şeb

Ṣanki āteşdür çıḳan nālem dil pür-şūrdur

4. Şemʿ-i ruḫsāruñ naṣıl isterse olsun cilve-ger

Eylemez pervā dil-i pervāne nār u nūrdan

5. Cilve-i ʿaşḳuñ Rıżāyı öyle meczūb itdi kim

Ẓann ider senden işitse ṣadāyı ….

VELEHU

456

Müstefʿilün / feʿūlün / müstefʿilün / feʿūlün

1. Ruḫsār-ı alında ki nūr sitem çemen var

Sünbülden iki deste daḫı çīn ü şiken var

2. Hep lāle-ruḫān āteşine yanmadan ey dil

Sīnemde nice nev gūr …. daġ-ı güher var

3. Yoḳmuş didilerdi dehenüñ gülmedigünden

Yoḳ yoḳ var imiş ḫande eger yoḳsa dehen var

4. Ruḫsāre-i alun güle teşbīh ideyüm mi

Teşbīh idemem ki anda çemen bunda diken var

5. Sevdāya uyup virme göñül aña Rıżā kim

Zülfünde nice halḳa-i divāne figen var

VELEHU

457

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Bādesi ḫūn-ciger-i dāġ-ı derūn peymānesi

Şehr-i şūr-engīz-i ʿaşḳuñ başḳadur mey-ḫānesi

2. Pāk güzel düşmüş yaḳışmış perçemüñ ruḫsāruña

Sāye ṣalmuş şemʿa gūyā bir cünūn pervānesi

3. Ben naṣıl ʿālem saña ey büt fedā olsun diyem

Üç benüñ vardur ki biñ ʿālem deger bir dānesi

[64b]

4. Ol gül-i ṣad-bergi gūş itdürmesi gücdür faḳaṭ

ʿAşıḳa dāʾirdür hezāruñ yoḳsa her efsānesi

5. Eylemez oldı Rıżā bir yirde hīç gönlüm ḳarār

Zülf arar zencīr arar bilmem kimüñ divānesi

[65a]

458

RĀMĪ PAŞA

mefʿūlü / mefāʿilü / mefāʿilü / faʿūlün

1. Ser-şār-ı ġamım fikr-i meʾāl eyledigümden

Ḫūndur cigerüm kesb-i kemāl eyledigümden

2. Şermende-dil-i daʿvā-i bī-hūşī-i ʿaşḳum

Teşḫiṣ-i ferāḫ-ı farḳ-ı meʾāl eyledigümden

3. Raġbet-şiken-i sāġar-ı ḫūrşīd-żiyāyum

Ben ʿişreti mevḳuf-ı sifāl eyledigümden

4. Pā-māl-i ḥicābum ḥarem-i bezm-i hevāda

Zānū-zede-i ṣaff-ı niʿāl eyledigümden

5. Dāġ olsa sezā baña süveydā-yı derūnum

Rāmī gibi fikr-i ḫaṭ u ḫāl eyledigümden

VE LEHU

459

mefʿūlü / mefāʿīlü / mefāʿīlü / faʿūlün

1. Maḥv olmadayuz żaʿf ile pīrāhenimüzden

Çekmez mi daḫı destini ġam dāmenimüzden

2. Lāyıḳ mıdur ey ġonca-i gül-zār-ı leṭāfet

Lebrīz-i tebessüm olasuñ şīvenimüzden

3. Biz mürçe-i ḫırmen-i ṣaḥrā-yı kelālüz

Pā-māl oluruz devr olıcaḳ meskenimüzden

4. Ārāyişi çün verd-i taḥammül ola Rāmī

Gitmezse ne ġam murġ-ı elem gülşenimüzden[178]

460

mefʿūlü / fāʿīlātü / mefāʿīlü / fāʿilün

[178] …. cezīresinde vefātından dört gün muḳaddem söylemişdür.

1. Bezm-i çemende bāde-i nāb istemez misüñ

Gül gibi elde cām-ı şarāb istemez misüñ

2. Tebḫāle-i leb-i nemekīn-i bütāne baḳ

Cū-yı melāḥat üzre ḥabāb istemez misüñ

3. Gāhī nevāziş ile lebin gāh-ı ḫaṭṭını

Gāh elde bāde gāh-ı kebāb istemez misüñ

4. Mestāne bir nigāh ile ḥāli temām olur

Rāmī-i zārı sāḳi ḫarāb istemez misüñ

[65b]

461[179]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Bir zamānlar ben daḫı düşdüm hevā-yı ġayrete

Toġruluḳla uġradum biñ dürlü derd ü miḥnete

2. Geh vaṭandan ayrılup gitdüm diyār-ı ġurbete

[179] Mecmuadaki 4a ve 4b mısraları Ziyâ Paşa'ya göre yer değişmiştir. Göçgün, Önder. *Ziyâ Paşa*, 1987, 74.

ʿĀḳibet oldum giriftār iş bu mühlik ʿillete

3. Vah yazıḳ ṣarf itdigüm ʿömre zemāna ḫıdmete
Fikr içün görmek beni ḳāfirdür ehl-i ʿibrete

4. Şimdi oldum dostlar vāḳıf bu sırr u ḥikmete
Ḫayli demdür bilmedüm bāʿiṣ nedür bu ḥālete

5. Derde uġrar kim ṣadāḳat itse elbet Devlete
İstiḳāmet maḥż-ı cennetdür bu mülk ü millette

462

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Kendümi beẕl eyleyüp ıṣlāḥ-ı devlet uġrına
Ben neler çekdüm neler istiḳāmet uġrına

2. Ḫānümānım tārmār oldı ṣadāḳat uġrına
Berg ü bārum hep perīşān oldı ġayret uġrına

3. Nefsüme ẓulm eyledüm ḫalḳa ʿadālet uġrına
Cism ü cān itdüm fedā bu mülk ü millet uġrına

4. Āh ḥumḳ u cehl imiş yanmaḳ cennet uġrına

Ben hele oldum telef gitdüm bu fikret uġrına

5. Derde uġrar [kim ṣadāḳat itse elbette] Devlete

İstiḳāmet [maḥż-ı cennetdür bu mülk ü] millette

463[180]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Bir senüñ saʿyuñ uṣūl-i dehri taġyīr eylemez

ʿAbd-i ʿaciz saʿy ile taḥvīl-i taḳdīr eylemez

2. ʿĀlim olsañ ʿilmüñe bir kimse tevḳīr eylemez

Cāhil olsañ cehlini taʿyīb ü taʿyīr eylemez

3. Mülki yıḳsañ kimseler tevbīḫ u tekdīr eylemez

Cānuñı itseñ fedā taḥsīn ü taḳdīr eylemez

4. Her ne yapsañ ḥāṣılı bu ḫalḳa teʾsīr eylemez

Kimseler bu ḥāl içün bir reʾy ü tedbīr eylemez

EYŻAN

[180] Mecmuada Ziyâ Paşa'ya göre 5 beyitten oluşan terci-i bendin 5. beyti yoktur. Göçgün, *ZP*, 78.

464[181]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Feyż ise maḳṣad mümāşāt-ı zamāna māʾil ol
   Fırḳa-i yaġmā-gerān-ı ʿaşra sen de dāḫil ol

2. Ḥişşiñe maḥṣūlden her ne çıḳarsa ḳāʾil ol
   Her ne dirlerse saña ḳayd itme hīç deryā-dil ol

3. Ḫāʾin ol ister sefīh ister ẕelīl ü cāhil ol
   Tek ṣadāḳat fikrini itme murāda vāṣıl ol

4. Rāḥat isterseñ bu pendümle ḫülāṣa ʿāmil ol
   Olma mecnūn-ı muʿānid ben gibi sen ʿāḳil ol

EYŻAN

465[182]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

[181] Mecmuada Ziyâ Paşa'ya göre 5 beyitten oluşan terci-i bendin 5. beyti yoktur. Göçgün, *ZP*, 80.

[182] Mecmuada Ziyâ Paşa'ya göre 5 beyitten oluşan terci-i bendin 5. beyti yoktur. Göçgün, *ZP*, 82.

1. Millet-i İslāmda evvelki ġayret ḳalmamış

Eski ʿiffet eski nāmus eski himmet ḳalmamış

2. Cehle düşmüş ḫalḳ fikr-i istiḳāmet ḳalmamış

Żaʿf gelmiş dīne āṣār-ı ṣalābet ḳalmamış

3. Eski ādemlerdeki ġayret ḥamiyyet ḳalmamış

Şimdi herkes ʿāḳil olmışdur o cinnet ḳalmamış

[66a]

4. Kimsede evvelki iḳdām u ṣadāḳat ḳalmamış

Ḥāṣılı aḫlāḳ bitmiş mülk ü millet ḳalmamış

EYŻAN

466[183]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Sen mi ḳalduñ hey efendi virmege dehre niẓām

Ġāze-i ʿaṭṭār ile gelmez ʿacūze intiẓām

[183] Mecmuada Ziyâ Paşa'ya göre 5 beyitten oluşan terci-i bendin 5. beyti yoktur. Ayrıca mecmuada 1b ve 2a mısraları Ziya Paşa adlı kaynağa göre yer değişmiştir. Göçgün, *ZP*, 84.

2. Böyle merhemlerle bulmaz böyle yāre iltiyām

ʿAṣrumuzda ṣıdḳ u ġayret ehli bulmaz iḥtirām

3. Var ise himmet anı ṣārf imiş eslāf-ı kirām

Cān virüp itmişler aḫlāfuñ refāhın iltizām

4. Sende mecnūnāne fikre virme aṣlā ihtimām

Uy mizāc-ı ʿaṣra ger rāḥat ise ḳaṣd u merām

EYŻAN

467[184]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. İmtizāc-ı ḫalḳdan olsañ daḫı reşk-i melek

Yā meʿāndur veya ḫuysuz dinür yāḫūd eşek

2. Müstaʿidlikle çıḳar nāmun uyarsañ ḫalḳa pek

Mümtezic dirler eger töhmetde olsañ müşterek

3. Ṭoġruluḳ derdiyle ʿaḳluñ var ise çekme emek

[184] Mecmuada Ziyâ Paşa'ya göre 5 beyitten oluşan terci-i bendin 5. beyti yoktur. Göçgün, *ZP*, 86.

İsterseñ de çünki imkānsuzdır icrā eylemek

4. Gelmeyince elden ışlāḥı varup üzme yürek

Ḫoş geçirmek isteyen vaḳtin bunı bilmek gerek

EYŻAN

468[185]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Her kimüñle ḥasb-i ḥāl itseñ acır gūyā saña

Ḥālden senden ziyāde kendi eyler iştikā

2. Menfaʿat baḥsinde ammā eylemez aṣla ḥayā

Bulsa ger fırṣat saña eyler ḫuṣūmet ibtidā

3. Herkese olmuş iken meşreb bu tezvīr-i dünyā

Kār-ı ʿāḳıl mi bu ḫalḳa nefsini itmek fedā

4. Çāresüz ḥükm-i zamāne böyle eyler iḳtiżā

Ṭut bu nuṣḥ u pendi benden yād-gār olsun saña

[185] Mecmuada Ziyâ Paşa'ya göre 5 beyitten oluşan terci-i bendin 5. beyti yoktur. Göçgün, *ZP*, 88.

EYŻAN

469[186]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Eylemezsüñ ger unūruñda ḫıyānet irtikāb
   Uġradıḳca derde baḫt u ṭāleʿe itme ʿitāb

2. Rāḥat u iḳbāl ile olmaḳ dilerseñ kām-yāb
   Çal becer uydur mücāzātından itme ictināb

3. ʿĀr u nāmūs u ḥayāyı eyleme çoḳluḳ ḥisāb
   Cümleden evvel faḳaṭ bir bāba ile intisāb

4. Ṭoġrıluḳdan ḥāli ṣorsa bir ehl-i irtiyāb
   Tecrübem üzre budur benden aña ṭoġrı cevāb

EYŻAN

470[187]

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

[186] Mecmuada Ziyâ Paşa'ya göre 5 beyitten oluşan terci-i bendin 5. beyti yoktur. Göçgün, *ZP*, 90.

[187] Mecmuada Ziyâ Paşa kaynağına göre 3 ve 4. beyitler yer değişmiştir. Ayrıca 5 beyitten oluşan terci-i bendin 5. beyti yoktur. Göçgün, *ZP*, 92.

1. Sen düşerseñ kimseler gelmez senüñ imdāduña

Dest-gir olduḳlaruñ ḥattā yetişmez dādıña

2. Ḫande eylerler uzaḳdan cümlesi feryāduña

Diḳḳat itmez kimse istiḥḳāḳ u istiʿdāduña

3. Yoḳsa raḥmuñ kendüñe bārī acı evlāduña

Var ise ʿaḳluñ eger ṭoġru didirtme aduña

[66b]

4. Kendüñ itme saʿy u himmet kendünüñ ber-bāduña

Senden evvel saʿy iden eslāf gelsün yāduña

EYŻAN

471

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ṣīt mecd-i maḥv …. zümre-i hülāmī mezīd

ʿAṣrımızda farḳ olunmaz oldı aḥrār u ʿubeyd

2. ʿĀlemüñ olmuş uṣūli şimdi bir ṭarz-ı cedīd

Çünke ıṣlāḥından itmiş āḳılān ḳaṭʿı ümīd

3. İstemişler bārī enḳāżdan olmaḳ müstefīd

Her işüñ üstünde bir cemʿiyet-i yaġma pedīd

4. Sende ḫāṭırdan ḫayāl ʿiffeti ile baʿīd

Devrüñ olsun her dem fırṣatda bu beytü'l-ḳaṣīd

EYŻAN

472

fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilātün / fāʿilün

1. Ḥālüni ecdāduñuñ tārīḫden itme suʾāl

Eyleme nāmūs-ı insāniyyeti aṣlā ḫayāl

2. Çekmesün hem ḫāṭruñ endīşe-i ehl ü ʿayāl

ʿÖmrüñi rāḥat geçür çingānelerden ʿibret al

3. ʿAḳl u māluñ cemʿüne ʿālemde yoḳdur iḥtimāl

Sen işüñde muḳteżār-ı ʿaḳla ile imtiṣāl

4. Güft ü kevniden ḥasūduñ eyleme ḳaṭʿā melāl

Dāʾim olsun saña bu beyt-i rengīn ḥasb-i ḥāl

5. Derde uġrar kim ṣadāḳat itse elbette Devlete

İstiḳāmet maḥż-ı cennetdür bu mülk ü millet

……

473

fāʿlün / feʿūlün / fāʿlün / feʿūlün

1. Ey şeyḫ-zāde ẕihnī-i ḳüşāde

Bu bir ḥikāyat kim ḫārfʿāde

2. Diñle kelāmum ḳumpanya n'oldı

Şerḫ eyleyem sen ferruḫ nejāda

3. Cümle müdīrān bir pāre itmez

İplikleri hep çıḳdı mezāda

4. Ḳumpanyamızdan hep ehl-i ḥiṣṣe

…. çözdi ḳum ḳaldı sāde

5. Bir ḥişşe ṭutmaz şimdi üç altun

Bu nice emekler hep gitdi bāde

6. Dükkānda var yoḳ ammā ki yoḳ var

Bāḳī çiviler saḳf-ı semāda

7. Ne şehd ü şekker ne ḳahve ṣābūn

Ne erz ü …. …. …. ne zeyt ü sāde

[67a]

8. Dükkānda bir şey yoḳken ġarāʾib

Bāb-ı dükkānı itmek küşāde

9. Bu da tuḥafdur gāhī müdīrān

O nice iderler hep bir arada

10. Kiminde ḫām kiminde ….

Defter-i miyān olmış nihāde

11. Aḥmed oturmuş piş-i dükkāna

Kim gelse yoḳddur dād-ı vestāda

12. Bi’l-cümle aḳçe ḳalmış zimemde

…. olanlar ʿāciz edāda

13. Sāde benüm var üç kimse borcum

Var baʿżısunda benden ziyāde

14. Şimdi ḥisābuñ vaḳti belā bu

İşin düşdi hem de ehl-i ʿināda

15. Medyūnı iskāt itmek ḳolaydur

Bī-dīne müşkil ḥāli ifāde

16. Ṣaḥīb …. hīç virecek yoḳ

Sāde raḳam var şimdi ārāda

17. Ḥayrān müdīrān cümle bu kāra

Kimi ne var dir kimi recāda

18. Edhemde ḥayret taḥsīnde fikret

Esʿadde ġayret ḥācı duʿāda

19. Kimi de ḳuşdur bekler tünekde

Fāş ister aṣlā esrār-ı yāde

20. Bu bir luġazdur irmiş murāda

…. bacaġın ḳırmıl ḫelāda

21. Derd-i şikemle bulmuş devāsını

Ḥal it bu remzī̄ sen de arda

22. …. işdür ṣanma velī̄kin

Şerḥ itmek olmaz bundan ziyāde

22. İmlāya gelmez kāġıdlar almaz

Vaṣfunda itsem ṣarf arada

23. Şeyḫüm efendüm ʿālem-pesendüm

Aḥvāl böyle şimdi burada

24. Ey ḫāme-i ter artıḳ yeter bu

ʿAṭf …. it seviy-i murād

25. Rātib de ġāyet çapḳındur ammā

Bir şūḫa olmuş şimdi fenāda

26. Bir şuḫ degülsin bilmem ne zāde

Bend itdi göñlüm dām-ı belāda

27. Ol çeşm ü ebrū ol ḫāl-i hindū

…. gīsū ruḫsārı sāde

28. Böyle nezāket böyle ẓarāfet

Aṣlā bulunmaz bir mehliḳāda

29. Seyl-āb-ı eşküm cūş eyler ol dem

Ol māh-peyker geldükce yāde

30. Rātib ḫarāb ṣahbā-yı ʿaşḳum

Çıḳdı göñülden efkār-ı bāde

[67b]

474[188]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿilün / mefāʿīlün

1. Ne dem ol şuḫ idüp keşt-i gülistān gösterür kendün

Çemen de gül de bülbül gibi nālān gösterür kendün

[188] Nâbî'nin Türkçe Divanı'na göre 7 beyitten oluşan gazelin 1. beytidir. Bilkan, Ali Fuat. *Nâbî'nin Türkçe Divanı (Karşılaştırmalı Metin)*, 1993, 836.

475

NĀBĪ[189]

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. Ne dem ol şūḫ bed vażʿıla nev bir an gösterür kendün
   Sever yoṣma taʿalluḳdan peşīmān gösterür kendün

2. Ne deñlü ḳart olsa enderūn oġlanı bu ʿaṣruñ
   Çeküp boġma tırāşa tāze oġlan gösterür kendün

3. Żaʿīfü'l-bünyeyi sevmez fevāḥiş diyü zen-pāre
   Ṣırıḳ ḥammālı gibi yolda dizmān gösterür kendün

4. Ṣarup bozuḳ düzen ṣarıḳ başına ter-kemānāne
   Seferde ḳaraḳulluḳcıda seg-bān gösterür kendün

5. Ẓarāfet-pīşe nāzik-ṭabʿ şāʿir oġlı şāʿirdür
   Hevā-yı gerçi şeklen ehl-i dükkān gösterür kendün

476

[189] Hevâyî'nin Divân-ı Hicv-i Gazeliyyât-ı Nâbî Eseri ile Nâbî'nin Dîvânı'nın Karşılaştırılması adlı kaynağa göre başlıkta Nâbî yazsa bile şiir Hevâyî'ye aittir. Hevâyî Nâbî'ye tehzil yazmıştır.

MÜREKKEBCİ HAVĀĪ

mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün / mefāʿīlün

1. O ḳoca ehl-i perde pāk-dāmān gösterür kendün
   Çıḳar esvāḳ-ı ammā ḫalḳ-ı ʿüryān gösterür kendün

2. ʿAcebdür baʿżen şıḳlar var ki sünnī …. geçmişken
   …. ü pür ḳan tāze oġlan gösterür kendün

3. O ṭıflı ṣayda imkān var mı ḫadd mekkārı zencīrden
   Ḳürre benüm gibi yerde şeyṭān gösterür kendün

4. Sitārem bir ḳarār üzre degül mihr-i şitā āsā
   Geh ebr altında pihān geh nümāyān gösterür kendün

5. Ḥekīm cāhlı …. …. ol mūra beñzer kim
   …. yerüñ kiyāh-ı gölde ḳaptan gösterür kendün

6. İşitdüm ḥāmıż-ı kibrīte loḳman rūḥudur dirmiş
   Bizüm …. yine dünyāya loḳman gösterür kendün

7. Ticāret-gāh-ı ʿālemde müselmān ḳalmamış baḳsañ

Yā …. yā İsrāʾīl yā …. gösterür kendün

8. Kedinüñ ṣanma böyle ṭurdıġun miskinligindendür

Hele görsünde baḳ bir fāre aslan gösterür kendün

9. Başında derd-i mey nār-ı aṭaşla sīnesi sūzān

Ten-i maḫmūr kūh-ı āteş-efşān gösterür kendün

10. Ḫayāl eyler gehi ḫaṭṭā ġubārun gerd-i laʿlinde

Dil-i mestānemüz bażen de ḥayrān gösterür kendün

11. Saḫn bir bī-ḫilal mirʾāt-ı ṭīġ ehl-i dānişdür

Ki baḳsañ şāʿirüñ timṯāli ol an gösterür kendün

477

(DEḲADAN)LARDAN BİRİNÜÑ ĠAZELİNİ TEHZĪL[190]

mefʿūlü / fāʿilātü / mefāʿīlü / fāʿilün

1. Yatsam yüzüstü yerlere şiddetle aġlasam

Ursam seh-pāya pāyimi ḥiddetle aġlasam

[190] ….. fāḳīr Fāʾiḳ Reşād

2. Bardak ṭabaḳ sürāḥi ne varsa ḳırsam hep

Baḳsam bu ḥāle ṣoñra nedāmetle aġlasam

[68a]

3. Ḳalsa elim elinde gözünde gözüm daḫı

Bī-dest ü dīde yeʾs u melāmetle aġlasam

4. Yaġmazdı bād esmez idi reşk ile matar

Āh eylesem ġamuñla ḥarāretle aġlasam

5. Yer aġlasa gök aġlasa hep ṭaġ ṭaş aġlasa

Bende baḳup şu ḥālete ḥayretle aġlasam

6. Terk eyleseñ biraz da beni kendi ḥālüme

Varsam ḥużūr-ı bāl u ferāġatle aġlasam

7. ʿUşşāḳ-ı nev-niyāz ile sen gülseñ oynasañ

Ben de gidüp de başḳa bir āfetle aġlasam

8. Ḳoġsañ raḳīb rū-siyeh ḍarb u şetm ile

Sāyeñde bir zemān da meserretle aġlasam

9. Ṭarz-ı beyān-ı ʿaṣra idüp şöyle bir naẓm

Lāyıḳdur iḳtiżā-yı ḥamiyyetle aġlasam

FĀʾİḲ REŞĀD

SONUÇ

Bu çalışmada ele alınan şiir mecmuası İ.B.B. Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşiv ve e-Kaynaklar Kütüphanesi Yazma Eserler bölümünde BEL_Yz_K_0445/02 numarada kayıtlıdır. Mecmua, Fâik Reşâd'ın kendi el yazısı ile yazılmıştır. Eser iki kısımdan oluşmaktadır. Şiir mecmuasının sonunda Latin harfleri ile kaleme alınmış bir fihrist bulunmaktadır. Sonradan oluşturulmuş olan fihristteki şair isimleri ile onlara ait olduğu iddia edilen kimi şiirler hatalıdır Bazı başlıklar, devamı veya bitişi manasındaki lafızlar kırmızı mürekkep; metin ise siyah mürekkeple yazılmıştır. Metnin orta kısımlarının okunması mürekkeplerin karışması sonucu zordur. Yine yanlış yazılan kelimelerin üzerinin karalanması veya daha sonradan şiire ilave edilecek beyitlerin sayfa kenarlarına numaralandırılarak yazılması metnin okunmasını zorlaştırmıştır.

Yapılan çalışma sonucunda Fâik Reşâd'ın şiir mecmuasında hem kendi devrinde hem de kendisinden önceki devirlerde yaşayan şairlere yer verdiği görülmektedir. İki farklı kısımdan oluşan şiir mecmuasının birinci kısmında sadece Neşâtî'ye ikinci kısımda ise Neşâtî'de dahil olmak üzere 67 şaire yer verilmiştir. Bu şairlerden Cünûnî Dede, Ziyâ Paşa ve Nâ'ilî'nin isimleri fihristte yer almamaktadır. Bu noktada fihristte verilen gerek şairlerin isimleri gerekse sayfa numaralarında kusurlar olduğu ortaya çıkmıştır.

Mecmuada en çok 16. yüzyıl (17 tane) şairlerine en az ise 18. yüzyıl (2 tane) şairlerine yer verilmiştir. 125 şiir ile en çok şiirine yer verilen şair Neşâtî'dir. Neşâtî'yi mecmuaya alınan 41 tane şiir ile Emrî takip etmektedir. Mecmuada birden fazla şairin tek şiiri olduğu için en az şiire sahip şair sayısını belirlemek okunamayan yerler olduğu için güçtür. Şiir sayısına bakıldığı zaman 153 şiir ile en çok 17. yüzyılda yazılan şiirlere yer verilmiştir. En az ise 25 şiir ile 18. yüzyılda yazılan şiirlere yer verilmiştir.

Toplamda şiir, beyit, mısra vb. 477 parçadan oluşan ve aruz vezninin hakim olduğu şiir mecmuasında en çok fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilâtün fâʿilün veznine yer verilmiştir. Nazım şekli olarak en çok gazel formundaki şiirler yer almaktadır. Bu sırayı beyitler ve mısralar takip etmiştir. Bunun yanında kaside, şarkı ve terci-i bent örnekleri de vardır.

Mecmuada Rahmî'nin bir şiiri tekrar edilmiştir. Yine şiir mecmuasında Fâik Reşâd'ın iki arkadaşı ile sohbet ortamında şarkı nazım şeklini kullanarak yazdıkları şiirin yine Fâik

Reşâd tarafından kısa hikayesine yer verilmiştir. Fâik Reşâd zaman zaman kendi şiirlerine de yer vermiştir. Ziyâ Paşa'ya ait bir terci-i bent ile Neşâtî'ye ait rubailer mevcuttur.

Metin içerisinde bazı yerlerde şairlerin isimleri başlık olarak kullanılırken çoğu yerde isimlendirme yoktur. Başlık veya mahlasın verilmediği veya sadece bir mısranın yazıldığı durumlarda şair tesbiti yapabilmek çok zor olmuştur. Tüm olumlu veya olumsuz yönlerine rağmen sağlam bir metin ortaya çıkarmak doğrultusunda yapılan bu çalışma sonucunda Fâik Reşâd'ın edebî kimliği hakkında bilgiler elde edilmiş ve varsa bir şiirin farklı şekli ortaya konulmuştur.

KAYNAKÇA

Akdeniz, M. (2016). *Tab'î'nin mecmû'a-i eş'ârı (inceleme-metin)* (Tez No. 446307) [Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Aksoyak, İ. H. (2014, 27 Ağustos). *Sâlim, süleyman sâlim efendi*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/salim-suleyman-salim-efendi/hakki-suleyman-beyzade-ismail-hakki

Arslan, M. (2014, 1 Ağustos). *Celâl, abdullah celâleddîn paşa*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/celal-abdullah-celaleddin-pasa

Arslan, M. (2014, 1 Ağustos). *Râtib, hacı mahmûd râtib bey*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ratib-haci-mahmud-ratib-bey

Arslan, M. (2014, 31 Aralık). *Rızâ, ali rızâ paşa, trabzonlu*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/riza-ali-riza-pasa-trabzonlu

Arslan, Ö. (2013). *Ubeydî dîvânı (metin ve inceleme)* (Tez No. 340454) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Aydemir, E. & Özer, F. (2019). *Eslâf*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.

Aydemir, Y. (2018). *Ramazan behişti dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.

Aynur, H., Çakır, M., Koncu, H., Kuru, S. S., & Özyıldırım A. E. (2012). *Eski türk edebiyatı çalışmaları VII mecmuâ: osmanlı edebiyatının kırkambarı*. Turkuaz Yayınları.

Bilkan, A. F. (1993). *Nâbî'nin türkçe divânı (karşılaştırmalı metin)* (Tez No. 36425) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Bülbül, T. (2014, 3 Temmuz). *Nâ'îli, hâfız sâlih nâ'ilî efendi*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/naili-hafiz-salih-naili-efendi

Canım, R. (2018). *Tezkiretü'ş-şu'arâ ve tabsıratü'n-nuzamâ*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.

Çağlar, M. (2018). *Ziya paşa'nın harâbât'ı (2. cilt, inceleme-metin-dizin)* (Tez No. 495733) [Yüksek lisans tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Çavuşoğlu, M. & Tanyeri, M. A. (1987). *Zatî divanı (edisyon kritik ve transkripsiyon) gazeller kısmı: 3. cild*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Çavuşoğlu, M. (2023). *Taşlıcalı yahyâ bey*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.

Çaylı Cankurt, G. (2015). *Figanî divanı gramatikal indeksi* (Tez No. 394897) [Yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Çetin, İ. (1993). *Derzî-zâde ulvî (hayatı edebi şahsiyeti ve divanının tenkidli metni)* (Tez No. 27218) [Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Çetindaş, D. (2019, 7 Mart). *Faik esat (andelib)*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/faik-esat-andelib

Demiralay, M. (2007). *Hüdâyî-i kadîm (16. yy) ve dîvânı inceleme-tenkidli metin* (Tez No. 207346) [Yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Devellioğlu, F. (2012). *Osmanlıca-türkçe ansiklopedik lûgat*. Aydın Kitabevi Yayınları.

Doğan, A. (2019, 7 Ocak). *Celal (müsahipzade)*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/celal-musahipzade

Ekinci, R. (2014, 16 Şubat). *Âzerî, ibrahim bursalı*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/azeri-ibrahim-bursali

Erdem Uçar, F. M. (2013, 12 Aralık). *Gedâyî*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gedayi-mdbir

Erdoğan, M. (2017). *Bursalı rahmî dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.

Erkal, A. (2014, 4 Mart). *Nâbî, yûsuf nâbî efendi*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nabi-yusuf-nabi-efendi

Gıynaş, K. A. (2011). Şiir mecmuaları hakkında yapılan çalışmalar bibliyografyası. *Edebiyat Fakültesi Dergisi, 25,* 245-260. https://dergipark.org.tr/tr/pub/sefad/issue/16467/171831

Güleç, S. (2015). *Hevâyî'nin divân-ı hicv-i gazelliyyât-ı nâbî eseri ile nâbî'nin divânı'nın karşılaştırılması* (Tez No. 394904) [Yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi]. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Gürbüz, B. (2019, 1 Kasım). *Faik reşad*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/faik-resad

İpekten, H. (2020). *Karamanlı nizâmî dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.

İsen, M. (2020). *Usûlî dîvânı*. Bilnet Matbaacılık ve Yayıncılık.

Kanar, M. (2015). *Farsça-türkçe türkçe-farsça sözlük*. Say Yayınları.

Kaplan, Y. (2013, 12 Ekim). *Sa'yî, memik-zâde ramazan.* TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sayi-memikzade-ramazan

Kaplan, Y. (2014, 10 Şubat). *Meşâmî*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mesami

Kaplan, Y. (2014, 13 Nisan). *Gubârî, abdurrahman efendi*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gubari-abdurrahman-efendi

Kaplan, Y. (2019). Belîğî ve dîvânçesi. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*. 22, 359-448. https://dergipark.org.tr/tr/pub/devdergisi/issue/77494/1304016

Karabey, T. (2014, 1 Ekim). *Ahmed, veliyyüddîn-zâde ahmed paşa*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ahmed-veliyyuddinzade-ahmed-pasa

Karavellioğlu, A. (2014). *Şem'î dîvânı*. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.

Karavellioğlu, M. A. (2011). Şeyh gâlib'in gubârî'ye naziresi. *Modern TürklükAraştırmaları Dergisi*, *8 (1*), 25-41. https://turkoloji.cu.edu.tr/pdf/murat_karavelioglu_seyh_galib_gurabiye_naziresi.pdf

Kartal, A. & Şentürk, A. A. (2017) *Eski Türk Edebiyatı Tarihi*. Dergâh Yayınları.

Kavukçu, F. Z. (2000). *Râmî dîvânı* (Tez No. 95941) [Doktora tezi, Bursa]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Kaya, B. A. (2013, 27 Temmuz). *Yahyâ bey, taşlıcalı, dukagin-zâde*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yahya-bey-dukaginzade

Kesik, B. (2018). *Cenâbî dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.

Kılıç, E. (2013). *Mecmûa-yı letâif fî sandukati'l-me'ârif (metin ve değerlendirme)* (Tez No. 351578) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Kılıçkaya, D. (2011, 20-22 Ekim). Hazine-i fünûn ve maarif dergilerindeki müşterek şiirler. *Prof. Dr. Mine Mengi Adına Türkoloji Sempozyumu (20-22 Ekim 2011) Bildirileri*, 145-160.

Kiriş, E. (2018). *Güldeste: eser-i ahmed reşad: ba'zı âsâr-ı mensûre ile müzeyyel Dîvânçe-i eş'âr (metin-inceleme)* (Tez No.505256) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Külahlıoğlu, M. (1997). *Kadrî hayatı, edebî kişiliği ve divanı'nın transkripsiyonlu metni* (Tez No. 61540) [Tüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Külekçi, N. (1985). *Gani-zâde nâdirî hayâtı, edebî kişiliği, eserler: dîvânı ve şeh-nâmesinin tenkidli metni* (Tez No.2041) [Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Levend, A. S. (2015). *Türk edebiyatı tarihi*. Dergâh Yayınları.

Mengi, M. (2020). *Mesîhî dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.

Mermer, A. (1993). Âzerî ibrahim çelebi ve nakş-ı hayâl'i. *Türklük Araştırmaları Dergisi*, *7*, 473-500.

Okuyucu, C. (1995). *Hâşimî divânı (hayatı, sanatı, eserleri ve divanı'nın karşılaştırmalı metni* (Tez No. 42804) [Yülsek lisans tezi, Erciyes Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Olgun, İ. (1971). Seyyit nesîmî üzerine notlar. *Türk Dili ve Araştımaları Yıllığı Belleten*, *18*, 47-68. https://dergipark.org.tr/tr/pub/belleten/issue/38361/444662

Özbay, Ö. (2013). *Bursalı levhî divanı (inceleme–tenkidli metin-indeks)* (Tez No. 335185) [Yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Özdemir, M. (2019, 1 Ocak). *Velet çelebi izbudak*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/izbudak-velet-celebi

Pala, İ. (2016). *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*. Kapı Yayınları.

Saraç, M. A. Y. (2002). *Emrî divanı*. Eren Yayıncılık.

Sarı, M. (2014, 22 Ekim). *Sabuhi, Şeyh Ahmed Dede*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabuhi-seyh-ahmed-dede

Sarı, M. (1992). *Sabûhî şeyh ahmed dede hayatı, edebî kişiliği, eserleri ve türkçe dîvânı'nın tenkidli metni* (Tez No: 19854) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Selvi, M. (2008). *Ümîdî, hayatı, eserleri, edebi kişiliği ve dîvânı* (Tez No: 219839) [Yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Solmaz, S. (2018). *Gülşen-i şu'arâ*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.

Şemseddin S. (2016). *Kamûs-ı türkî*. Yeditepe Yayınevi.

Tarlan, A. N. (1946). Eski mecmualar arasında. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*. *1(1-2-3-4)*, 122-137. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iutded/issue/17036/177853

Tarlan, A. N. (1967). *Zatî divanı (edisyon kritik ve transkripsiyon) gazeller kısmı: 1. cild*.İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Tarlan, A. N. (1967). *Zatî divanı (edisyon kritik ve transkripsiyon) gazeller kısmı: 2. cild*.İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Tarlan, A. N. (2013). *Necati beg divanı*. Akçağ Yayınları.

Tek, R. (2013, 23 Haziran). *Figânî, seyyid ahmed*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/figani-seyyid-ahmed

Tunç, T. (2018, 23 Ekim). *Ziya (Adanalı)*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/%20madde-detay/ziya-adanali

Tüysüz, F. (2023). Mecmûa-ı eş'âr'da muharrer buhûrîzâde mustafâ ıtrî besteleri ile notasıgünümüze ulaşan şâir besteler. *International SOCIAL MENTALITY AND RESEARCHER THINKERS Journal*, *74*, 4255-4284. https://smartofjournal.com/index.jsp?mod=makale_tr_ozet&makale_id=71422

Uğur, M. (2023). MESTAP (şiir memualarının sistematik tasnifi projesi) bibliyografyası.*KÜLTÜRK Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 8, 103-153. https://dergipark.org.tr/tr/pub/kulturk/issue/81505/1388719

Uzun, S. (2020). *Trabzonlu hazînedar-zâde âgâh osman paşa divanı (inceleme-tenkidli metin)* (Tez No. 624157) [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Ünal, M. (2014, 6 Kasım). *Fasîh, ahmed fasîh dede*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fasih-ahmed-fasih-dede

Ünal, M. (2014, 6 Temmuz). *Cünûnî ahmed dede, larendeli*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cununi-ahmed-dede-larendeli

Yekbaş, H. (2014, 26 Aralık). *Feyzî, ahmed feyzî, tebrizli*. TEİS. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/feyzi-ahmed-feyzi-tebrizli

TIPKI BASIM

Bu eserin;

kataloglanması, dijital ortama aktarılması ve

elektronik ortamda kullanıma sunulması

İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)'nın desteğiyle

İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı

Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü (Atatürk Kitaplığı)

tarafından gerçekleştirilmiştir.

Proje No	:	İSTKA/2012/BIL/233
Destek Programı	:	Bilgi Odaklı Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı
Projeyi Destekleyen	:	İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)
Proje Adı	:	Osmanlı Dönemi Nadir Eserlerin Kataloglanması, Dijital Ortama Aktarılması ve Elektronik Ortamda Kullanıma Sunulması
Proje Sahibi Kuruluş	:	İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı
Proje Yüklenicisi	:	Yordam BT Ltd. Şti.
Proje Uygulama Yeri	:	Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü - Atatürk Kitaplığı İSTANBUL – Beyoğlu

Bu sayısal kopya; eğitim - öğretim, bilimsel araştırma veya haber amacıyla kullanılabilir.
Ticari ya da başka bir amaçla kullanımı yasaktır.

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
ATATÜRK KİTAPLIĞI
K
445
ATATÜRK KİTAPLIĞI
BELEDİYE

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
ATATÜRK KİTAPLIĞI

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

İSTANBUL BELEDİYESİ
Atatürk Kitaplığı
No. : K.445

قصیده رقعه شریفه

مرده سرکم سودایکم کرهر روز شب — سیم وزر بایاره بار رهره پس روز شب
مرده دیکم ایکی سودا کرسیاهت بیضه در — عرصه یایه بار عالم کافور و عنبر روز شب
مرده دیکم بیضه شقل لوالب بر طبله — دره یایه بزم فلکه ساغر روز شب
مرده دیکم بیضا طاق زرده دیکم کرکجه — کیم دیر بر کلشه افلاکه بایور روز شب
مرده دیکم وصلک کرده ده دره جفته — بیک اطباباید وجه بیک کیزلر روز شب
شمع مرده ماهه بیکم کرده باد آهه ده — شیشه ده سریوشه یایه هرخ شمکور روز شب
مرده دیکم یه هوقوشیکم کرده بنه بایلیه — بحر جبهه ده فلک اولسه شاه روز شب
مرده دیکم میزانه رهره اوطه شایکه قیم — وزنه السفیاج ایه کومشک انفر روز شب
مرده ماه نوکم کوبوکی وجوکانه فلک — کوهتریر بایکیه رهره اولدیغنه کهر روز شب
کرده مرده دیکم یه نابه ده نابه — نار دکره یاشفه انجم اهلکه روز شب
مرده دیکم کوشه ده زرده دیکم کیزدی — بر بنه دره عشقه عرصه یایه بار روز شب
کوه صفاق شخی مرده دیکم سودا دلیم — عالم اولمده بینه شوه کشه روز شب
مرده دیکم اولماز دیکم بوقوانا صفا — اوطه کر مظهر نوره بیکم روز شب
اولشه یکنا کر مرده دیکم صفا فارکی — تا انله ده امینه اولسه مستحق روز شب

احمد مرسل کر مرده ماهه نا یانه اولور
هر یکم ایجابه ورله بو نغمه انر روز شب

مرده دیکی کهر یا جیم سنه نوشیوه — سر تطبی کهر سر یوشه و مضمر روز شب
مرده شرع عالم افروزیم ماه عدلیه — اجیه دنیا یه ناس فتور روز شب
مرده دیکم ماهم ملائک نوره روده بنه — روضهٔ هشت نظیه سیر ایله ر روز شب
مرده دیکی اولالم روضهٔ رشاد اولسه — نیب بخش اولسه قاریل محمد کهر روز شب

مرحبا ای مه ضمیر ای بشرح پاکه دلها شاد ازوی

سلخ اول صبح و صباح و یوم عید و مه رمضان

مرحبا ای مرحبا ای مرحبا ای مرحبا

مرحبا یا قبله حاجات یا کهف الملاذ

مرحبا ای مرحبا ای مرحبا ای مرحبا

مرحبا یا مرحبا یا مرحبا یا مرحبا

مرحبا یا مرحبا یا مرحبا یا مرحبا

مرحبا ای آیه و نیابی بی مانند و مثال

چرخ نظم مرحبا را نیست همتا تا بدان

حبذا طبع و دلم طوطی صفت کم مرحبا

مرحبا ای مرحبا ای مرحبا ای مرحبا

لوح مرحبا را مقدر بوده نقش غیر این

روشنی نظمی فزون مرحبا سید ابوب

مرحبا یا مرحبا یا مرحبا یا مرحبا

مرحبا ای مرحبا ای مرحبا ای مرحبا

باعث آسودگی خاطر بگستر روز و شب

لطف فیضت یافته جمع پراگنده فراوان

تا بقیض عنبر خیز نامت ایستد روز و شب

ای ولی امر الهی یا شه ملک بقا روز و شب

روز ایام ز تو سوز بر دل داغ دارش روز و شب

یاد مهر نعلت شفا طی تمام کرده روز و شب

نور فیضت کم نگردد بر فکرده هیچ روز

یاد روی دلکش تو هم ما نور کرده روز و شب

نظمه آنجمله که بد بیاض کوکب هر روز و شب

چند او حیار یاغی مشکیه نقشه هر روز و شب

ایا یوب الده شاعه خام ز روز و شب

الوزای اولسه عجم خاک بسر روز و شب

بر سر نه که نیاز که بار بر روز و شب

[illegible]

[illegible]

[illegible]

بلنور فالوب زهده ماجور — بالایم توجه ایدی مسرور
دل پرطعا یه یوقه قیمت — طلعت ایتسه سبیل وصلت
فی الحال اولیه یکانه یار — جله قیمتیه آلیر عجب دیدار
[illegible] — [illegible]
[illegible] — [illegible]
[illegible] — [illegible]

کز کلشنه زنجیر به سور مجنون اولوب جولر بیفشه سر فکنده بار صدانوه ایله همدم

بورجیاجه المحه کم وکاجابل وکلاق قت

خوله اولوب بیوز بنفشه

چکر جانا یعقوب کل دستمالنی کریبانی ذکر اولنوب ایدی بیدل فریاد وافغان

اولاده وبنی جیرجیر کی بنی یعقوبه کلوب بیرکه اهل بیتی جمله

فنالق کوزیدی البکر کم غدله نه اینیر فاکه زنجیر آکلوره سر شوریده بکناعی نه تاتانی

تریخ اول دم شهاب آسا بیجوب محمد ایلدم زنجیر آکلوره ماکه حیرانی آیاقلی یاه تابانی

تریخ اول دم بیجوب نه کوزدن کیدوب جمله راحتم یه ملک عدمده اینیه برکنج پنهانی

تریخ اول دم بیجوب نه روزدن ماجرفات آیوب فلان اجوله یعقوب نوسی نه یالکلشه جلان

تریخ اول دم بیجوب نه خانه آغاندن اینیه غم جوانلق وطیلاق هرشی بکاعی نه تاتانی

تریخ اول دم بیجوب نه صدقه ماتم کلوب جشمه تجاوز اینیه طوفانه کریه هدامکانی

تجی حال مصیبت یوالعجب حیرتفزا ماتم

نه دایره تاقیامت اولر بحالم دردایله غم

چکر آتشه جسرتم یانسونه جسمه خاکم اولسونه کوکلمه دردایله دریه ارهم انکبار اولسونه

بنه بزمزیه طوفانسونه جیانی نوحه ماتم مدد تک دیده کریانه اهل عالم جمله زاره

جیفوب دود درونه اهل ماتم اوج کردون سریر کیسونه عالم تام حسرتدن آسکار اولسونه

کسوب کرفعل تازه کم یاقوب به داغ حسرت فلک یاغمکه عالمه دایم دلفکار اولسونه

آقیتونه دیده دن آبریسه فریاد ایله اکمه دوکولنه دیده دن ایله ماهلک یانسونه داغدار

بیقلسونه سقفی کردونه دوکلسونه رائحه انجم دل غماله شیله کبی اولوره تاماه اولسونه

آتلسونه عالمتاب خاکم بام کردونه دوشوب روی زمینه کجو سیاه خاکسار اولسونه

کوروب بو ماتمی جولر دوکوب سنبل ایله جمعه جیانه کتمایه دوجسرتم دایم یه قرار اولسونه

فغانه صدآه ایله چرخ دفغانه پرورده

کوآیه دی جیانه بویله بر یاکیزه کوهردیه

نه دره باعث بوره بنه کینه بلیسم چرخ خودرایه شکست اولمه نه دره اول کوهر یالکرانمایه

در روح مرقد حضرت مولانا

بارك الله يحيى مرقد كاشى بنياد ... البسه طرح اساسنده تكلف استاد

عَلَم زده ضيا كستر فرقه عالم ... طرح مطوع ايدر ونوشكه سيه شاد

خاكه كوبلكه كوز نوعه سيد مصيبتي ... للهي اجتنبنا بعيد ايدرسه قيمتي سواد

[illegible] ... كوزلرنده هم عالم ضيا كتيرمكه

[illegible] ... اهل طلب كيمسه يوقدر بو بابده طلبكار

[illegible] ... آب تيره نفع ايدر ايسه نيلوفر باد

بو بحر اور سيب عشقه كيمسه يوقدر بو بابده طلبكار

بو لطف كه وار اول صحبه ولادت دن بري ... ريزه سنك حرمي كوهر شده كسد

[illegible] ... كوزلرنده حرمي اولدي سلطنه باد

نور اول باغچه كشكي بو اولاد اجداد ... نهر اوله هر صبه لطيفاول حرم فيضه باد

بو صبحه ابده عسسه اوله تحش ... نفس عيسي يه بسه اول روضه داد

هيچ بلكه كيمسه آغه آغه ... حرم حضرت سلدي ابوبكر نژاد

[illegible]

كه كيمه بنده يه در كهنك بوقباد

بيچه شكاه نه مرتبه يعقوبي ... كه اولدي تاج حقيقت ده فرقه اخفاد

وارث سر تجلي مظهر كل كيم رائي ... اولدلي فيضه جنابنه ايدر استيلاد

مطلع شمس حقيقت كه جمال بولدي ... تابش نگر والهي اولماز بقداد

ناظم كوهر معنا كه بدو نظم بيت ... فحوا به اليدره علمه نوره ارشاد

دركم فيضه ارزي قيد جهانه كولما ... كلي خان قدمي سره هيچ اولماز ياد

شرف ذات ايله يكنا كه كمال شهود ... قيمت نادايله بنده دُر بحر وداد

نظر برتبع جاه شعشعه در كم الفه ... قدر جمله اولي بنده صفا هوهر اسرا معاد

ذاته بر آينه صاف ومجلد در كيم ... تابش عكسي ايله نور دل وجانه زياد

كام بخشا سنه اولدي كه اولور بنده ... يوز سوره بده در كيم نائل صد كونه مراد

غزليات

[illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [

نزر بوشت سرما کم صانو خاکستر — گیسوی افکنده سوزان خوف رخی تابان
کزند بار شتاره نقاب طیا شمع — مشعلچی پروانه طوطی تاب شمع مهر عالمتاب

گلستانه دالله کی گلشن همه باغ بلدار هیچ — نسیم آمد چنان پیرهن یار غمخوار هیچ
پریشانه اولطوب کاکلیه یغی قصد ایلدی کم — اوشه کاکلیه طوب غم کی قصد ایلدی یار هیچ
نوا فرشته چکوب بادا اولوب کشتی ایله — کفنه رفته قصد ایدوب سلسله معمار هیچ
کوکل بر تاب حسرتی عشقایله بر آتش آیتی — مزاباغ کلدم سر لبر سوزآشنا رهیچ
نشاطی وسه کم صد آشوب ایله خاطر ربایا — بوشور روفته بر باغه اوکا خرمن جار هیچ

ز... خواله قوجه کیسه باغرینه کاکا کاکا تاب — سیوه جمال یاره کیزه مز نگاه تاب
باغه زیر طره مشکه فته لعله ایچه شال — انکار اولدی مصیبت ایله روز قیامتاب
چیچی سیاه مشکه فتوره ریشانه — ابروی دلکشی ایکی تیغ سیاه تاب
... جمع جمع کیجی اولدی کوره یاره — سر بکف اوشوخی کوره شکلاه تاب
... نشاطیه اشتاولی جمال یتیم — صبا سر جبانه هدیه قدسوزآه تاب

کلمه دوزنه لاله منقوشه کاکا تاب — کوکل ایدیه اولمه چیچکه لوما هتاب
کوکل آمدی یه سنه سوال اولمه یتیم — سن کوکل اوصفته ایدیه شکلاه تاب
هیبه هیبه کلی دل جلده قوجه — عارضه خیاله قصد هکیفه زنگاه تاب
آیچکار باغه نه کم روشن جوبه سایه یه — کلاه شوله شیخی کیجه سیاه تاب
رسوز نالم لرله نشاطی کیجه یه — بلبل جهانه صباله دهر صبحگاه تاب

صباله قهر شبه مشعله لاله کاه تاب — ایدر فروغی بزم کلی رشک ماهتاب
کوره انقلابه عالمه باده تیغ سوسه — هر روز تاکخوره دهر شب سیاه تاب
قابلیه بر تابوب نور جمال ایله — اول آفتاب هنه کیزه مک نگاه تاب

کزه حالت محبتی زخمه فنا ایله — مجلسه شمع کاهی اولور شکلاه تاب
کوردم نه طیاره کیجه آیا سوزنشان — طالعمه سیه دهر سوزناه تاب

کلدی کلی نازه ایله عالم همه کلزار — بر قطره ایله عالمه کلدی کوهر شهوار
کلدی کلی که عالمه ایله کلدی کلی که — کلدی کلی که عالمه ایله کلدی کلی که
اول ماه نازه بزلکم صفا بزمه صفا — کلدی کلی نازه ایله کلدی کلی که
اصفت زهی مه هدیه عشقه کوکنه — دوغی غم ایله بزمه کلدی کلی که
بیم نجه اوله حال نشاطی بزه اولور — اول غمزه پیر فته ایله اول نکه مست

صباله نه کم اول کیسوی عنبر ایله راست کاهی کج — ایدر حال دل عشقه کیسه ایله کاهی کج
خدای فته کم صنعه بکف دستانه اولدی — کلور رمحانه دستانه بوسه ایله کاهی کج
اول ابرولره کم بیاض جبهه ایله کاهی کج — ضیاسی کیجه نه جلسه ایله کاهی کج
اولور نیه کوکله کاشانه قصد ایله کاهی کج — صبا زنکوکل اولمه شاخ کل نه ایله کاهی کج
هیال ایله اولمه وقته ایله نشاطی کاهی کج — اولور جمالنه اولمه صیقه ایله کاهی کج

یه صفا عارضه اولمه خطه ایله کوچ — یر کلمه آفتابه صورتیله ماه اولمه کوچ
اوج استغنا ایله یر ایله کوکلمه اولمه — باغ حسنه عشقه ایله آتشه کاشانه اولمه کوچ
برنکاه غمزه ایله قصد کیجه زنکه کیکلمه — کوکلمه نیله نیله صبا یه اولمه کوچ
وعده فردا ایله کاهی ایده روم ایله — میرث آلمه بلدی انتظار اولمه کوچ
کرچه یوقه وقت نشاطی سیاه ایله کلمه — کوکلمه کیکه حسرت دیدار یار اولمه کوچ

کلدی سحر کروشه جام صفا صبح — اولمش فروله تابناف پیدا کیبا صبح
کلدی یه بر بیاضه مه شرقه ایله — عیسی جمالیار یزه شوق دوا نوبه صبح
فیضی عالم ایلیوب دهره ویر دهر محی — شیشه افلاکه زیب نرکس شهلا صبح

پر غره زاده ور ساغر لعلیه رکل — اولسر نولا مست شوم بیکسره وعلی صبح
کلسین ناطی نولا قصر پنه نولا — طولدی بن صبح امیدیله کوکلم صبح

رضا دلاوزه نولا طالع بیلی بیلمز — هوشم هاله هرگز بیلمز
عرصه ایدیکه عاشقه اهل مذاقه شیمه — آچ هفته دهانك سه ور تا باکوسته
ابرو یه ایل ایچ شیشه جوهر جانی بخشه — ابرو یه کوکلمه کاهی جیغه عتاب کوسته
مستانه بر نگاهه بر کوز خطاکه بکسر — یکدی غمام بوسوانعطاع خراب کوسته
بر شوخ ایچون بزم عشقی جای دعالی محبت — اول براهم جانه داری تاب یاباکوسته
بر توخ جای شوخ ایچون اولنا یاب بیشه — بزم قهوه یه صافی سیاب وتاب کوسته
وصف خیفه طرح ایتمه بر نو غزالی — یارانه نقش سحر بزه وعی آهو کوسته

آواره دل که کیمسه یکی یوق قرار آیار — یاره دوشه یکجه بیکسار آیار
خالك میه سیاهه زه ایدوی یاره — شهباز ذهبه لکه یر آچمه شکار آیار
هیکال ناصفه جوهر لکه کنایه — میاه ایچنده دیلو دیلو طوه دیار آیار
مستانه باز بیلی بر کوکه ایچه نوشه — اول وقتیکه عنجه ایچه جوانه آیار
دیوانچه دلروخه صفاطی اصفهانیله — وصف لیکنده زبر غزله ایدار آیار

مهرك کم خرم چرخ کبی جانی تهیه — ماهك کم دوره شعشعه انسانی تهیه
ابرو المزیوه وصلم، دل نزار ایل — آغلمه سنه امید دل ناکامی تهیه
رهیاب وصال اولرم حیدر جلالك — آغوشه امید دل ناکامی تهیه
اعجاز مدامتی رکل جاه نقه کم — بیك جانه وردله محسن لیکه نامی تهیه
بزمنده نشاطی مزه یوقه تبه دلرك — تیه به قنع لاله کبی جامی تهیه

جلوه کاه نازه کم اول آفت مدروحیقار — هر طرفه اوچ چرخ شوقه بیك هوحیقار

جانه آفاته چاره دل کاهی نیام نازیه — قصد خرم جانه ایم اول صنم ابروحیقار
رمزه دلدانی رکل نقشی جمالك ایله — نقطه اعلی بر صمعه رکه شقالو حیقار
یاسمنه دستاره دیکم زلف عنبر بوحیقار — کوتهٔ دستاره دیکم زلف عنبر بوحیقار
وصله ساعت کلك نقطه خطه ابروسیه — زینت اولوب همه نه یه اولوحیقار

لطف کفلنده جیه اولدهانه کیم بیلیر — هوشه کیم بیلیر
غمزه سهمتیه بیلدیاره جانمه سوالی — کل حیثمه قیل تماشا سیر مه انه کیم بیلیر
کشفه شاهده دلده یوقه حرکه یوم نازیه — عرضه شاهاولوشه هلك زمانه کیم بیلیر
سه هلاکنك نازکی اوزه اولوم رخ زیبا — قصد جانه روحیثم جانستانه کیم بیلیر
سوزنه طی بویم فیسه طبعانه پروا کرك — شاعرلك اجماعی ایچه بیلمه کیم بیلیر

فریاد دله کیمسه یوق خمخواره کیلیر — جانانه دکم بلول یوق دیوانه کیلیر
قصد خمیدن ایچنایه جانم آفتیه — اول شه که همته هاله حیلیه کیلیر
ضیمانه بیر علاجه یوقه جانم آفتیه — اول نشه کم قلبکه یاره کیلیر
کلکوله جمالك ایله یوقه زیبانك — هر قطره قهوه کم هیکله یاره کیلیر
کاراغ صلبی عاشقانه زنده — هیچ سر بوقه نشاطیانه کیلیر

بزم همه زوقه بیمی چیقه — هوشه نشاطه کلوی بیدیه
هوشه شقیقه عذری کیفنه بیم ایله — دائم دوره آتش اولانه رنك بیدیه
کلشنیه کنارده ی اولیه بیم نازیه — رهنه آیله اوفظ مشکبیدیه
هیچ تنه اینه کیم بیلیم هوشه کیریه — محرابه ابرو انکله قاشی وفوحیدیه
بی تابی دماغه سبب هیچ نشاطیا — بوی نکام ریز کل آزوحیدیه

سرمست ازل بزم میی ساغری بیلیر — هوشه حال فنا کلشنی وردی بیلیر

عذبانی صبحدم حسرتی بلبله عارف — چون برشمع کیوب فرقه تاج زرنیلر
مرغانه اوسون مسه باشه قیسون یطهار — جیقوندوه دلدشت محبت سری نیلر
ایتسه طوتوب جانه ایلیه دل طوع ایکلف — شاید اولا مدعا بحسن مشکوی نیلر
اولسه قصد ایلیه عاشقه دل آیه — چون بیوه اولوب لب بحیه یاپیلر
بیتاه خطوه دیکیلیب کاهی زمان — بیدم عجبا خانه سحر آمدر عنیلر

بحر سانی کلیوره کم جانم آمدر اولور — روح جسمه دل یه نهانه پیام آمدر اولور
ایتسم کلمازسه کندیه باده صبا کوکده — چنگ رقص کنانه شاکه قیام آمدر
غمزه تیریسه کف جانکه پرتاب ایلیر — نادانه طیانه آماجم آمدر اولور
طعنه ایدیوب عقل یکمه نامه نشانه — زلفه چکنده بجنونه بکی نامدر اولور
کام دنیایه خانلی کلمه تصدیکده — زوال عمنده دهر وجایه کام آمدر

غمطلی کم ایدیوب طوعه کاهی نهایدر اولور — کوزه تکیده نقشه سیهی نهایدر اولور
اولسه غم تابلاده بغلاسی یوطه دیده — قرطلی سحیه چم ایله صاحی دیده
زلفه تخم تحمله دیکسه قیچه — لیلاده خیال یکمه خانه دیده
قیشی یکی کونی کونیه کوره کوره — کزیوره وقوب آسه کی نهایدر اولور
اف غمزه دیه ایدیوب طلی — دیه باهلنه فصه ایدیوب آهی نهایدر اولور

چشم سرمستلک کم فرطه تانیمه بجایدر اولور — خطه نقطه دیدلی چیزیلی بر مکاندر اولور
هر نکاه نیم بارلی دهره برآفت جانه — ژیوه مژکانکده کاهی فتنه کم دردر اولور
اول ایاغ ابروکم ایلیه تیر نازیه دیکلیه — فتنه لرزانه خوف ایلیه آشوب دستانسار اولور
کوز صفای عشقی کم دل کلبه اضاییکه — کاه اولور یکم یاره رضاکلبه یوسف زار
شیوه اعجازه کم اندیشه آغازایلیه — طبع پرزور نشاطی بویه سحر آثار اولور

مست نازاولدی فجر چشمک آفت یه باک اولور — رستم غمزه یه کریسانه وسع صبرناک اولور
قوسیانه رشک ایدیوب حاجبکه اول چیه کم — نقشی نایه کوکه سنان زیب سرفتران اولور
چشم مرده تویا ایلیه غمزه کی — ابروی سایه فکه اول کیم خان اولور
کاکلکه کیکه بیجه بیجه کاهی اولوب عنبر کم — خال بیاض زیبه بخشی دیه غیان اولور
راسه نقصان ایتمه یه کاهی زمان اولور — تاجی زیبا یکه نیم عشقه چیان اولور

برزلی کم تاب عشوه ایله آتش نهاد اولور — هجرانی روه کوسیه شعله شوق زیاد اولور
هر هنوزه دیده بیه داغ اوزره کم دوشر — حسرت زمینه سینه ده کلدکجه باد اولور
آه اول شراره نانه وکه الطافه کم — غمزه کلکه عشقه یه سبب اتحاد اولور
لوح حبابه نقشی مقابل کیم کم — آهکه سد اولمه صبرم تیه فرهاد اولور
بلکه نکی بحیتی کم مشاطه — عنبریه تعلیه بر غم ایکیه پیه شاد اولور

چشمکه کم چاه دستک بصیرتی بادر اولور — قهر بلکه سهم سهمی نیاز اولور
غمزه لی یه چشم ایله یکه مستانه ضجه — عشوه لی شاهانه ایلیه ناز اولور
مژه لی خطه خطی نسبت ایلیه طوعه — بر نجی دوزه تعلیم خطه کیکلی اولور
زلفه کم هر خمنده بر فتنه بیتیر — آهکی هر دوکه عجب جیرباز اولور
رشکی ایچیلی اولور من ملالک — کاهی ایله خانم کم معنی طراز اولور

باغ حضنه بیزه فانوس کم غنچه نور — مه نقابه بیزه آینه نمایه دیده در
بنی یاکه الف آصه یم بویه — آصه کی بالعرب آه کشیده در
دیده دل فنایه عشقه دوشه یه جوش — بر دانه دینه او کوزلر آهو دیده در
سیر ایله حالی دل پرضعف غنچه — آهکیه شوق ایله جام دیده در
حلی بیوه وصاله دلاکیم نه طیا — دل تازه نخل نازی نوریده در

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

غزه‌لك كيب عشوه كر ناز هوسه‌ر — آشوب دله بر نكه آفت بسه‌ر
جشمك كه كهاجيلايك بيهاز دوجهه — سيرغ حذر اداجع عكاسه مكسه‌ر
بن باديه پيمای ره كعبه عشقم — فرياد جكر سوزيه بانك جرسه‌ر
مستغنی دهنكيه بيهوده تحمل ديه — كندانه نوعيلم آچمق هانيه‌ر
اولدم جنه جيلديه عشقه قره زلفك — هر كونكه كيشه بيه بيه‌م قيفسه‌ر

بزم راو غاليه كه بخط ايدوخ جوهه — سواد حرف يكلن لباس سوده‌ر بولور
كهرو غمزه شهيخيله فتنه لرزنده — سياه مستی جشميد شهر دل يرشور
يا آب ديه يا خونفام دل كدر ايدر — خمار نازيخ دوايسز غمزه محمور
خرام كبك اولمكله مكر مايه غشوه — اولور كه ناز نده فتنه لر محشور
بوكنج غمزه كم واديه نيل طپايه لر — نزاكت اولر جنايدن قد اولور معمور

سوخته حال كاه نظاره كه بيدر اولور — برده دصال كاه نظاره كه بيدر اولور
ابروكه نيل طاقه كه كيدر كاه نظاره كه بيدر اولور — شكل هلال كاه نظاره كه بيدر اولور
برداهه راطوقه كه تحريك بادايم — هوده راه خال كاه نظاره كه بيدر اولور
مرآت دله كه مايه نما محمد كونيز — كزد معدل كاه نظاره كه بيدر اولور
هوده اركم نابداره شب چرخ قصه‌ر — خم خيال كاه نظاره كه بيدر اولور
زيره كاهه خم ايله كاه نظاره كه بيدر اولور — هيم خمال كاه نظاره كه بيدر اولور
سوخته جوم عشقه ايدر هضه‌ر طاب — صخه جبه مه صاكاه نظاره كه بيدر اولور

موده بايخه ميان شوخ فتنه‌ر — رشته بار يك دلی يار جانه‌ر
ايسه من يوزسوه ريكم دامانه باعث عجب — اشك خونه آلوده ريه خار مژكانه‌ر
محبه زير شقفه ده كاه تاب اندوزدر — سمه ياغ خونه آلوده سوزانه‌ر
بحر عشقك كه صالارم يه فلك دل — خضر توفيقيه محبت لاتخف خوانه‌ر

بحر عشقك كه صالارم يه فلك دل — خضر توفيقيه محبت لاتخف خوانه‌ر
رسنه مژكت آلوده ياقه قجه كاهی ديه — ديكه سه اول آفت نفسك داغی جكرانه‌ر

شوخ دل عاشقك ياغه فتنه‌ر — نوه عشقك جكيه‌ر نوه‌ر
باشه بر عاشقه ديه‌ر ديه‌ر — سيچ
قصه‌ر عشقه دستم ، ياالتفات نوه‌ر — بر نكاه غمزه ناز آورنده‌ر
تودره خال خاره كه‌ر كشكه جشمك — سيچ خوابه غم كسترنده‌ر
كم غمزه اديه‌ر ديه‌ر عاشقه قتل دسنه — زيره‌ر خضاب ديه‌ر

مثال جشم شاه كه جشم محمود — ايچه خوابه‌ر ديه‌ر محمود
عجبه مثال داد جهار غمزه آشوب — حرآت غمزه نه جشم ريفته محمود
بلاء عالم جاهك خراب ديه‌ر — اولور بوعجب ايله هر كله محمود
خوش خراب عشقه ياندم خضر كيبي — خراب عشقه ياندم خضر كيبي محمود
بيدرمن نجم جام دل نظاره كاه — خراب جهانيد طاعه اولنه محمود

كوكل كه راغ ايدوخ لاله زاره روز — سرخاب ديده نوخضر باطاره روز
بزم اولديكه سيه كه كوكل باده ايچه — سرخه ديه‌ر ديه‌ر ديه‌ر ديه‌ر
ز كر ديكه جه‌ر ديه‌ر ديه‌ر ديه‌ر — ديه‌ر ديه‌ر ديه‌ر ديه‌ر ديه‌ر
شرابه كم ديه‌ر ديه‌ر ديه‌ر — الله غمزه‌ر ديه‌ر ديه‌ر ديه‌ر
عجبه اولسه نه‌ر ديه‌ر ديه‌ر — ميانه لجه ديه‌ر ديه‌ر ديه‌ر

شوقزكه دم بلبل شيدانه نهانه — هوشزكه دل غنچه صدانه نهانه
بزجسم نزار اولدزده دوكوب دانه اشك — هربه رشته جانه كوهر معناده نهانه
اولرقه نولوب نام ونشانه شهره عالم — بزدل كبي بر ظرفه معناده نهانه

محرم به هر حالده یار صبادر دائم شکسته زلف دلدارده نهادر
هم گل کبی رنگینی معنی ایله خاطر هم نغمه کبی حالت صهبا ویرادر
کم خامه کبی شکوه طراز غم عشقم کم نالهٔ کبی خامه شکوه اجه ویرادر
ایندن اوتوری رفع نقیه کوشاطی آیچه یزنا یه مجبوریده نهادر

نه سیر کلشنه نه جویباره دل کیدر سرشک چشم ایله بر کوی یاره دل کیدر
یم محنت صباله ده تهٔ شکسته مزی بو تخته یاره ایله برکناره دل کیدر
بو بولده یوز داولوبده بر مرجع فرحم هواخواه شوخه جنس کوهساره دل
جمعیتده سنبل ایله کوکلم کشاد اولماز سبو بدوشی صفا لاله زاره دل
توجه زلفی یوزنه نخیصه یه دوشدی جنایت یالی هنده نه کناره دل کیدر
صنایع نالهٔ دل نا یکی نشاطی وصف شکایت ایچه یراک کوی یاره دل کیدر

دل یاره یاره ایله بر درد درونم شرحه شرحه کوزنه آغاره جوی خونم
بزکم مثال سیم کی یالی خدنک بر دم بزم هیچ دم نه ده ویرونم
بیلک عقل بوعلی ایده مزقصه دینم بر نکته آچه سر حکمه نه هنونم
حیرتله اضطراب تعاقبه بزنیه فرقه اولک نولدی حرکاته سکونم
بز برکزه بوالعجبه یکم تک طبا چون فلکه بوسیدان زیونم

بزکم غم فراوانه ایله بهوش حسرتز لب بسته محبت و خاموش حسرتز
دوکر عجمی زیده تهٔ حیرتله خونه بز مایه دار حالت سرجوش حسرتز
اول بحر موج حیرته غمزه کم روزدن تحریک بار آه ایله پرجوش حسرتز
بز چشم دوزنه مژده ورز نقد جانه بکف سر تا بپای دیده و پرکوش حسرتز
اول سرده عجمی هجوم طی اهل غم بزم بلده ده بزه کده روش حسرتز

جنونه عشقدی خط یاره یه بیلیز کتابیه دلی یه یاره یه بیلیز
نه قاعده در دلی اضطرابه خاطر ده فقط عشقی دلی یه قراره یه بیلیز
حیرتده یه بیلیم حیرتیایی آشیانه نه وحشی خانم کل شعله یاره یه بیلیز
نه شور صالدیغی باغ نشئه عشقك فغانه بلبل آشفته کاره یه بیلیز
شکایتایله نه چرخ دنی طاقتی یز نه کلبی جانب یه ورده کاره یه بیلیز

یز آب دیده کلبه ایتام بنا یزز سیرابه کیم یاغمر کامم نیاز یزز
هم مه جبینه شعشعهٔ صبح امیدز هم شمع چهره سوختهٔ شام یاز یزز
افاده یه نیاز چرخ کبی ساغر نازل غیرتیم یوق محنته وه آشنا یزز
کم یاس ایله بیقوده نشیه غم عشرت کم صحبتمه اداره سبك کام یاز یزز
بز رنده سبکروح جهانه چون نشاطی سرمست صفا باده کش جام یاز یزز

بز غمده کیم هجر و بر عشقه رقیبه کیم وصل و بر عشقه
شبکیر و محنته کم ناسر آلیوره بجای کیر عشقه
هم رشته بلده در ایلر زار هم جانه جراحت زده عشقه
یوخ بوی صفا صنعتی وراده سنگ فتنه زمانه پرور عشقه
مستغنی عالم نشاطی الفصه تمام مر عشقه

سینه ده کیچ غم عشقه کم نهایه بولورز آه و فغان طاول کیچه بکمایه بولورز
بر بیابانه روستر دل بولمز عشقیله کم بر خانه نه بچه صحبه کلستانه بولورز
شانه صد چاك روزلفك دل و جانه مفتونز چشم مرآتی رخه هنکه حیرانه بولورز
می عشقکله نك عقل کم سوکورز زهده بیمانه کسن مجلسی رندانه بولورز
هجر غمزه یله وصفایز نشاطی کاهی سر کلکنده مرکب یه قاره بولورز

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

س

شعلهٔ عشقه ایله کم یاره یره یاره ایده عرض و تسلیم
هر نه کرده غم خانه یاقوب ایلدی ویران آتشه اندازه ده خانه عقلمی ایلدی قربان
بر عجب حالت یزدوقده کتوردی حالمه دلمده سوز یوقدر دیمه ای جان
یالنز یغلامه بلاسز کوکسمی ایلدی چاک عالم عشقده یاقه یه ایلدی عریان
خرمنه صبر و تأنی کی یقدی آتش عشق سلمهٔ آه ایله کم یاره یره یاره ایده عرض و تسلیم

ش

یاره کیم باغچهٔ تازه صیفوسه سیل یانه شاخه و تازه صیفماسه
آتشه تمام یزدوم نالهٔ طوبه فصل نیسانه کرکدر کل تازه صیفماسه
اوتشه کوکسم و دلیم ایلدی یاقوب خاکستر دوه کوکسی یازه صیفماسه
اوتشه عجمن شعله ده عشقه سبب اظهار فیضه کلشن اعجاز صیفماسه
فاجعهٔ اشتیاق محبت نشاطیا اول نفسکه کیسهٔ اناده صیفماسه

حال دلمی یاره نه یازه یم ایده سویله فرهاد دیدکی کیسهٔ ایله سویله
چوق دیکی کوکسمده دلمک حسرتی یاره ایله سویله
ظلمتکده غمده دلمک حسرتی یاره ایله سویله
کوشه ذات صیاغه اولدیغیچون صیقیلیر دلمک فاکه یاشلی شمع شب تابیله
واکلمه بی سبب دلمی انلایه یوقسه
راز دلکی آچمه نشاطی کی یاغه اوّل نفسکه اول غمده سکا ایله سویله

کوکل هوایه دوب آزده غربته روشه ده صفا یه دل فاره زاویه ده روشه
خط لبنده کوکل خال سیه سوزینه ایلدی فکر امید آب حیات ایله خضر ظلمته روشه
کوزوب عقدی بر یره نه تابش عبده حیزه لال سحر نولی فاره عربته روشه
نزد لطف انده ایله اولکی کی یاره تمام جانه عشوه اوسروقامته روشه
بهار خطه آیشه کچی نشاطی صیاده بنفشه سر بغیه یچ وقاب کچه روشه

کوکل کی دامنی محبته مبتلا اولوب قالمیه غمنام چرخ کبی خاکه یکسان اولوب قالمیه
هیفاء دن فکر نه صبا لک زلف عنبریه مثال هندو عاشقه زنکستان اولوب
زهی کمان ابروی شوخ چشم کوکلم اطیفه کی یاره یوکسان اولوب قالمیه
فغانه کلدکجه یاره یوکسان اولوب قالمیه میدانده کوکلمی چوکان اولوب قالمیه
دوبیتی نشاطی خطابته شوقه لعلکه هواکی عشوه یه بی سر و سامان اولوب قالمیه

ساقی که درکسنده کنار جم نشاطه ایلدکجا بی خمر و دلخرم نشاطه
دلکز محی مقدمه، حیات سبح ایله دلبدار بزم میده کچه بر دم نشاطه
دل شکوه نامه لطفکه کاشف ایله بر حالت لویه کرکدر بیکم نشاطه
یزدوم دلهیه کل بخنده بی اولسه هیکیسه تمام وسحر شبنم نشاطه
ایلر نشاطیا دلی هر قید دن رها انظار اولور می میده و دلاّ عالم نشاطه

ای بزم نشئه طرب و فرح دم نشاطه صهبای کوهسار لعلی بر دم نشاطه
باقدم اطفلی یاره کوکل شیشه باقه هالقه فالقه یاره خرم نشاطه
یوقسه شیشهٔ قبوله بر غنچه دلم هیکیلکه اولسه یاکه شبنم نشاطه
اولدی می ملال دله سیاهه ایلیه کیمز قالیه می زمزمه هاتم نشاطه
دل زوقه وصل طوبه ی بیم فراقیه هیفاکه کچدی غمده نشاطی دم نشاطه

اولسه جانا یدر دل همدم پریشه غشوه هر بری اولدیاری وافقه کنجینه عشوه
لطف توفیه خدا یه کم ازاده اولسه عشوه آینهٔ دل، دل می آینهٔ عشوه
بسته یا اول کم دلبسته محبته بو بو قه راطفل دل آزادی آینهٔ عشوه
کوزونه شعشعهٔ مهر و کله ریه پاک هیکدی رنجیه خود شید می کینهٔ عشوه
بو هوا هکه نشاطی دولکیاد خاکم کنه مخزن طبعمده دیرم نولی کنجینهٔ عشوه

اولسه نه قدر یخ قوا سیده عشقه ... ایچمه دل ای عشقه یه هرگز کله عشقه
واهر سر اهنده بیخ چاه خطالر ... باغی دل ایله طی اولنور راحله عشقه
بوده ابطال کم غمزه جلاد لبلر ... کلمکدن دل غمزه یه فاصله عشقه
بیم آتشم اولمسه کی تنه زاهده ... راحله یه بنزی لب جاله ده لاله عشقه
اولزم نه قدر شوقه ایده وصاف محبت ... البته یه نفسه سمدر وصله عشقه
بنه راهرو کعبه جانه جیه خطالر ... بندر بزه نالهٔ جرس قافله عشقه

نونهال عشوه دراول قامت موزونه باقه ... سنبل باغ صفادر طرهٔ شبگونه باقه
سرو ناز بوکه ایدیلمیکه بر عشقه عشاقت ... هست فرهادی کوزانصافی ایله مجنونه باقه
زلفکه انجمه سراسر عاقبت نادیده آه ... بوده لعل فتنه یه ثابت آیینه کردونه باقه
کبک شوخ دایت سیر سرسبز باغ صفه ایله ... خطه برآورمه تیاله سبزه خطکونه باقه
حیرت عشقه کردم دیو نه طی طعنه قیل ... سنه انصافسیزلیکل اولمه سن یه افسونه باقه

لب وکل شیشهٔ جانه مورد اعجی انجه ... خط وکل فتنهٔ دل نوخیه راز انجه
سیر ایده کرتیلیسه خط نوخیه یزدان ... عیسی لعلیانه خضر ایتمز دمساز انجه
نه دراول سروخوشخط ایله آهنگ خرام ... بوده شاخانهٔ نازانجه نازانجه
سوزولور کوکده همان اوده طوتوب جانه ... مرغ دلدر صفیر شعله سی ایکی شهباز انجه
فی خامه کده نه طی نه بولسون نوا ... سحت غماقده بر نغمهٔ شهناز انجه

زهی صفا یه جلا عالمه زین کوردل ... ستمدیده اوزه کم رحمی همدمه یه سن کوردل
خمار درد سرونشوه سی بکا ایکیز ... بو بزمکاهده جام جلمه یه سن کوردل
نشانه تیر ستم اولدیغنده اوزه کم ملک ... دروده سینه م داغ غمله یه سن کوردل
همیشه خال رخنه دامنیله ستر ایلیه ... بزاول روزلف خم اندر خمله یه سن

ناظیلا کم یکیدن اوده یغدی ... آتش بوبوده یه تردن غله یه سن کوردل

الحقاده اولدی جوانی غم عشقه ایله ... حالا دلی بیکانه یه اتش یه کوکل
هوا تر کی کفاره ایدر کعبه یه ... اکر کوز یاشی نوتو فاسقانه یه کوکل
هرخطوه ده بر دریسی آید اوادی عشق ... سیلک مرحله یه قیسی سکیا یه کوکل
کم عد ساتیه ناقوسه کی می نایه ... بلله عمر نوزده یه منیضا یه کوکل
یوخه تیر کی غصه نه طی رطله ... یاشام کدره مشعل صهبا یه کوکل

سیر ایله خط سبزی اول عارضه آلدی ... کوز نقطه سنه حیرتی سنبله آلدی
داغده کرفتار یاخود پنجه هجار ... زیر غم زلفده اولدیه دانه آلدی
بزم وصلده کی جلکده چکه ضوء ... نخور یه جبینده اولدی ایکی هلاله آلدی
جاهه یولنه نه سلایه طوروب کوکسنی ... ناوک غمزه سنک اوده دلی آلدی
اول کوزه عجب اولدی طی نه ریب ... بی جاده نه زیر عشقه اسوده یه حالی

اولیایه همقدم بازده یرستایه غیلب ... بی جهنقدر ناله فریاد دنی مستایه غیلب
تا ابد اولمیه بزوجه ایله هیچ کس همشیره ... بولیله قالدیسه اکر مستی صهبا یه غیلب
رشک صهبا خضر مسیح اولمافه جانی دن ... بزبدکشتی کم اولدی جاهه ایله ترباته غیلب
کلدی شعله جانفزو محبته رهبر ... هوته دل اولدی بولدی کلستانه غیلب
نشوهٔ شعر نه طی دیه اکر می بده ... اولیایه همقدم بازده یرستایه غیلب

یکم دیه کم ساکم هیچ غم آماده اولکوکل ... نایه یه بخته غصه دیه آزاده اولکوکل
سیر ایله نقش عالم اولدی فریفته ... مرآت آفتاب کبی ساده اولکوکل
تیز می ساکم هوده جلکه چوته صهبا یی ... نردیده دوز ساغر و نه باده اولکوکل

رشك ايليوب صفاكم همه جلكه قيسان — بر اوزم نظر شوحيله اوفتاده اولدى كوكل
بيهوده كزمه جهتون تا طاغه دشته اوله — ديدوكى ايله كوكل بر اوتاغه اوله كوكل

ايتمه طوتم سوزوله خامه تحمل — ايتمك كرك آ هوصدنامه تحمل
اولسز نيوله كه اولسه كاكى بكزه جيا — قاچمق ممكن كه اولسه صحرا تحمل
جوزمدينه كلشنه جاى باغ بابلى — چكمم بو غمى اولسه ايرم تحمل
هان ايتمى كزيباى كل بزم جيمنه — فرياد اولوب ايتمدى بر جاى تحمل
انصاف هنك اولوب اولوب نه زور ظلم — بر ضعف ايله جاز غم اولنه تحمل

حكم قانيله ايتمه شويله زيكه لاله سن ميل — له كاهى كل صانوب اكلمه دل ديوانه سن ميل
عودندكه بر طولو يمانه هر كل يزمه كلشنه — بنم ايله صفا ايتمه يانه لر ميخانه سن ميل
سنده وشتاب اولمه نصحت ايدنه سوزمه اولمه كران — تعجيل ايله سه رايم بر مدعا نه سن ميل
سرابى بزمكاه صفا ايتمه نابه ايله — خوش ايمه زخراب اولمه بيمانه سن ميل
بو يكسه خوبزه لدنه تابه بكزه مهوشه — دعا ايتمه ذاتى نه اولسه اطاعتى اولسن ميل

شوقيله اولمه رائم دل بى كنه جام — بويله برتاب صفا اولمايه سيه جام
كوستر ديدى بنم عالمى صيرمه جانه — دل عاشقه كى صافى اولسه آينه جام
بيلك كه ايرجم وقتا تجايه پرانه — خوش رسم صفا اولسه كتخدا جام
كشف رازا تجايه آ اسيد اولسه كه — دور جمده بر كى تا همدم ديرينه جام
مجلس شفتا طى كه ديرمز صفا — شوقيله اولمه رائم دل بى كنه جام

سودا ى تيغ غمزه كه ايله سينه چاكم — اولدرمغه كه تشنه ذوقه هلاكم
كور ركه روشم ملك سنى ممكن يا كم — كستاخ محبت ايله شرمنا كم

اولسم غمى بنيه وصيت آفتاب — بخشكده آ اكاسيله رشوه شوره خاكم
طاغه كيمه سترمكه صفاى ايله — مرآتمه تويه زنكه صيقل ياكم
بلبل هجوم غمله نشاطى كه زدر — سرباز غصه عشقه دوهم دوكم

كيدى غمى صفاى غم فراقه كيتمه — ليفه هوا طوتوب فغانه اولدى زنانيه
اولور بيل شمع ميلكاهى آ تشينه — زمزمه هركه ترجمه يلك آشيانيه
نيجه نه فرياد ايتمه كلشنه بلبل آستينه — صفاروهى كور زسيماغ ايلن ناطق
دل يرداغ اولايم كلك صيرمه جينه

جاكر ز جيب جانيه جينه كوكه داغ — يرمكه اولمه ميلك ايروزنده خالى كاغ
ايليسه قهر رتبه مهر نجمه ذوقه خيمه كوك — ماه نخشب شوه دل حالتلرى زوه ايلر

بزم حمده كليه مطلعه ايله زنكى باغ — دلدى كه هوسنه ملكه بلبل باغ سوزيه
شاخ اميده آشيله دايرمه خيال عنبه — شاهد نظمى كوزه وعده جانه سرمه ايلر
فكرى ايده بو داغ سوزه ضيا بنه دم — اولر خوشه عجب دكل نخليكه كلك زبان

مطلب آلوده الم بزم صفاده ميكه — روى ساقيده نه سيب الم محنكه

نفحات ایتسن سحر بیل شوریده نسیم — کوسترر دائره کلده صبا آهنگ
ایتمه اول سنبلی ایله جانم دل پرشکنی — کوسترمه کوکلده کوه محبت سنگه
ای مصور آنچه دلبر ایتمیه سویله آیه — یاسمن خال لبنه بنزیلدیرلر نیکه
بیزده مرغ چمن کبی فغانی وار ایدی — کوردیه جانم دل صیدان طلسم نیکه

دل جانا ایتمکه دلبر نازیلن بیدوکه — قولطوبراغنه دیه سازیلن بیدوکه
بزم غمده دل که دائم زوقیاب نالهدر — نغمهٔ حالت فزای سازیلن بیدوکه
کشته دانیکه دل دائم بکاوه جوشه — اختیار غمزهٔ غماز یلن بیدوکن
جنبش واهمه نازیله کلدی بیاتیمه — صوی بلبل، شعلهٔ آوازیلن بیدوکه
آتشیه لاجرم شعر آبدارم کوزمیه — طرز سحر ادا شیوهٔ اعجازیلن بیدوکه
اولمیه نقش خیالات عذارنه آسان — نقش بندی عرفهٔ پردازیلن بیدوکه

دیدم کز داله اولان بزم صفادام جامه بو — کل هر دم بیار کلشنه بزم دیده بو
یزمی برکیمیای بولعجب کیمیا مثال ایدر — ایتلطوی جمله دونکونو عیار طرز دیده بو
کیدی ظلمت غم دیده سیاه بخت صبا — چراغ بخت بیلن مجلس یار دیکده بو
کوکل بهدر دلبر دوکه کیمسه من فدایم — خط خدنگ غمزه سنه هدف اولدیکه دیده بو
عجبی ادر بهر دیده خاموش قطره یه دائم — نطقی کیمه ایتمه هنر پرور دیده بو

دل جانا جان غمزه عالم خرابدر — باعشه نه بوجوره نیاز جوابدر
امواج بحر حیرت دلده اولدوم سانکه — بویله قالیدی دائم بو بیچ و تابدر
صد الحذر که صاغلمه دنیای غمزه آشوب — مستانه الده عریانه تیغ عتابدر
یا مال عشقه دائم زلفی تواضع اوزره — سر برفراز نخوت اما جناب ابدر
اولسه هلال لاغر ده کویاکه پنجهٔ مهر — دستهٔ حیادلیجه دلبر نقابدر

چیه چیه که ایلر تحریک ناز و عشوه — قابلیدر نقطی دلده تاب ابرو

دل خانه خیال طاق ابروی یاره بنا — ایتمه خراب ایلر بو ابرو
دوا نه حاجت ایلر کیمسه ناله و زاری — طاق ابروی یاره بو ابرو
دماغ عاشق دل ریش خانه خیز ایلر — ایتمه کوکلده خانه ابرو
کز ره جاده عاشقه هر زه کردار ایلر — خیال خط خاطره هوای کاکل سرو
نیچه حکمه ناطق سیدر بنا ایلمه عاشقه — ایلرم کیمه مانع مدعا ابرو

جان جانان اولان عشقه نازیله کلسه چشمه — نقش دیده ایتمه دل دنیا یله کلسه چشمه
باغ عشقه کز کلسه سرو ایله کبا یله کلسه — تا بکل رخ طرفه یه تاب کلسه چشمه
زیر دامنده کفایت حمایت یه نابه — نیم شبده مه تو خاب کلسه چشمه
لبنده سیرابیت دیمکا قبل لعل فامه — کم عجه کاهی شراب ناب کلسه چشمه
اولمه دل خالی نشانی آب و تاب عشقه — مهر رضا یله دائم آب کلسه چشمه

کوکل کم نجمله بیانه دعا ایلر — مثال نجم عجم اولدیکه
چکر کز تیغ بیدادیله قصد قتل عاشقه — نکاه خشم ایله بیرسه دعا ایلر
شکست این نکاه خشم ایله عاشقه — او نوع نیچه جنبه سنه مفرور
کوکل کیم جان جانان تیغ ابروسنه — هدف اولدیکه ایلر دائم دعا ایلر
کنار ایتمیه اینه کم نطقی لبه عشقه — مثال موج دایم خونه دوداولدیکه

دیده عبرتم باده اولدی تا نان نقطه — اعدادم ایچیه انظار جانان نقطه
علی کوزه یکیر همدیده اولدیکه — اولدی دلسته یه اما جانان نقطه
سر نکونه برجاه یر خونه اولدیغه یلیر کم — دل دیده رنک شفقه آسمان نقطه
سنبل دوکبود و دوری اهدیه ایلر — هیچ چیزنه نظر قیل کلستان نقطه

نغمه

رسم شاید بدنشاطی برآرد خاطر حزین کو — سنه انصاف ایله باغه تمشای جویبارلرك

نه ارجیکر کوکل اول سروقد گلشنه کلمیچ — صبا یه نازکی آغوشی آچمشدره کلمیچ
نه دردلر چیکر عاشق پیشیمچی خطا ایدوب — زنهار کلمك ایچون هیچ اول یاره کلمیچ
دونیا ایدرجه یکیاکه تازه جانلر بولسك — دلبرك اولمیه دل مستمند یاره کلمیچ
نه سدره یه هوکار عشقدر دل عاشق — بو حالکا هیچ بیلمزکه روی کاه کلمیچ
ره محبتی طی ایتمیه کوهکن ایله — تحمل ایلیه جقسه قاچان کوهکنه کلمیچ

اولور یوسف مظهر نور شهود یزدان — ایدر صفالیله محو وجود یزدان
آلوب تمام وضو اشك عاشقانیله — ایدر هماره رکوع وسجود یزدان
صفای عشقیله شهه نشین اولوب عالم — ایدر عیان نوره صمود یزدان
هیشه پیدا واشکار قیلمانه مکتوم — عجب بو جلسه کشف وشهود یزدان
تمام عشقدایله هم بستم طبیعت — تحقیق بیلیه نیچه نیچه یزدان

دل نوك تیز خاره دوشر الدن — آغوش طوعه تاهر دوشر هالدن
یا داغ سینه یا جکر جان یاکه — دل همچه یا جیب سینه کل دوشر الدن
افسردکی عمل اولدی سبب چوق — نازه کلمه دیلیم اولدن
کلمز فراغ کریه هیچ بیوه کوکم — تنج جکر پر توره یه کاله اولدن
خاطر نشا طبا اوقدر بی ملاحظم — نوحه ستمکر تاجه فی نازه اولدن

سنسز مزه یوقدر باغده اصحاب اولمق — هر کل طولو بر جام می ناب اولمق
مرکاندك ایلر یه هر فتنه یه اجرا — مستانه کوزلر نازایله رعنا اولمق
باغلده سرو اهسه نه آداب محبت — دل یا بلکه بیلمز سرو ایچره آب اولمق
قابلی فاضلمیه نه بارستمکاره — عاشقه نه قدر رایله بی تاب اولمق

قاصدمی دکلدر یه وصفکده نشان — هر سوزی برکوهه ناتاب دکلر

می یخته بیك یاره یاتیه جام شکسته — اول نوله دیه یاره یاتیه جام شکسته
آزباب خرد باتما یاتیه جام شکسته — محمود کبی ایاز یاتیه جام شکسته
اصحاب طریقت محمد یزیدکبی — وقی نوشته یاتیه جام شکسته
ایتمه یه کوره راست قوی فرزانون — میخانه یاتیه کوکمه دره یاتیه جام شکسته
زاهد آیاغنی یرمن باصما شمدی نشان — می یخته بیك یاره یاتیه جام شکسته

غنچه محمود می نازه نکه مختاره — سوکوه دل نشانه ایله اکلرا مستانه
نکه شوخی ایدر شهد سیه چشمانه — اول کاهی اولیاکیم یصتانه
دل فدایدر اکلرا نکه ایدر محوی اکلرا مستانه — سوکوه لطیفه کیبیانه اکلرا مستانه
طوره شیوه سی یه دل کوره نخچیرانه — الحق اولدر اوکه شاهانه اکلرا مستانه
دل ویرمیکی نشاطی کی ایدر زاهد — اینه کاهی غضب کوره نکه مستانه

کلمه کوکمه غنچه محمود دیه — جمع اولدی یره مستی هیچ دیه
باغه طلیه فطنه اجاق می کوه — جمع اولدی صبح ایدیه شب دیجور دیه
هوکاه ایدیه نحو طوره کلمه دیه — طوره کوکی کلمه دیه اول دیجور دیه
کلبدك روی خجلتیله الله یره کلور — شیشه کل صدقه روتو دیه
دیر مزصدیر غام صفاسن نغاطیا — کلمز نوای نای ایله طنبور دیه

عجبی ریده تر دنه آقار سرخوشانه — جمعیتی تازه در اول شوخ کبی تازه
اولدوری باده وصهبا سیه دلکیر — اولنه زوال جمعیتی آرزو تازه
آهل کل بکا ساقی رم بادا ول — جمعیتی باده سوسبوتازه

٢٠

کو کل کہ مائل محراب ابرو افکند
سر تا بپا چشمی امید بہ وضع تازہ

بنیہ آفتہ دل بہ بہ زلف تازہ

خلوت نشین خانہ و خمر رکشتہ کارہ

کجیہ دل بزم صفا دہ جام صہبا دہ بیلم
زو وہ کلکشت چمنہ بہ وردہ عناد بہ بیلم

وہ شہ رطلہ اولہ قدہ زو وہ خیالہ جاوالہ
کجیہ سر دیادہ دکل حالہ عقبا دہ بیلم

اولہ زلف یارہ نہ مستغنی بزم جوانان
جام صہبا دہ بیکہ زلف مجعد دہ بیلم

شعلۂ آہ ایلہ روشنہ خانہ زدل ایلہ
آرزوی روشنی ہمدہ نہ قیاد بہ بیلم

کلدی اکثر طبیعہ طبیعہ استغنا نظلی عشقہ
کجیہ وصل یارہ زو وہ تعاشا دہ بیلم

کیدک اما کہ قول حسرتہ ایلہ جانہ بیلم
ایستہ مم سنہ اولہ صحبتی، یار الخ بیلم

رو دہ مجلس بکا کہ واید بیدہ دستخط
مینی رطلہ الخ طلق شاعر کہ راق بیلم

باغ عشقہ نہ مرغ بلبل کوکو دور
کل احمد الخ نکل سرو خرامان بیلم

سینہ زدہ زدایم آہ طلم کم دہ بیلم
غنچہ جرح الخ دلہ دہ خندان بیلم

خار فقد نظلی عینلہ واقیف
دہ الخ الخی صاحب اولہ دی کریبانہ بیلم

بلبل اوتر سوہ ایلہ اظہار کشادہ
بحانہ بکف اولہ نولہ یار کشادہ

کو رطلقی ساقی صفا بخش بہار
جزبہ ایلہ الخ خنہ کل خمدار کشادہ

سیرات بدہ نہ ناز کنہ جان فیادہ
مشتاق اوسہ تکلہ نہ تاب کشادہ

ہوز بند سر زلفی ارشاد کہ اولسونہ
دلدادہ اولہ نہ عقدۂ افکار کشادہ

اولسہ یار اشتیہ بلبل پر شور دہ نہ حاصل
اولمقدہ بہ کل کبی دلدار کشادہ

ایردی ہنگام صفا فصل بہار اولدی
دور کل موسم فریاد ہزار اولدی

آتشیہ جام ایلہ شاہد کل گلشن
خاغالنوزہ دل بلبل زار اولدی

٢١

چشمہ آلکہ یکہ سیر باغ جہان یکی
باغچہ جدی چمنہ آینہ دار اولدی بہ

نرگس فتنہ بیلہ تیر ایلہ خنجی کہ خمار اولدی بہ

بلبل طبع نظلی نولہ اولسہ پر شوقہ
ایردی ہنگام صفا فصل بہار اولدی بہ

دلبر دلجویی ہی خوبی اولہ بیلہ
زلفہ بر غمزہ ایلہ کافرہ یار اولدی بہ

زلفہ بر بکارہ ایلہ بخی الیقاق
بزم وصلہ لطف یوقہ دل بستارہ

کلدی بکم تیری بیچہ رواج ویارہ
کلدی بکم تیری بیچہ رواج ویارہ

کر کیدوم بیلہ باغ بہ صحبہ کاہ یارہ
کر کیدوم بیلہ باغ بہ صحبہ کاہ یارہ

بویلہ فالیدی جور ایلہ دلبر نظلیا
رحم ایلمز مہ عاشقہ بی صبر وحیادہ

کرم ایلہ سنہ اولہ عشقہ فدا ہجرہ
کلمز زیارتہ عشقہ فدا ہجرہ

شعلۂ آہیلہ شام غمہ ایلہ قیا
شمع بزم آرا کبی یانہ کلہ ہجرہ

کلمز عشقہ تماشا ایلہ کوکسہ
یکمز بیچہ یارلہ اولہ قہ فدا کلہ ہجرہ

باقمہ زہار لہ یا آسمہ خلقہ
غیرتہ طعنہ بہ دلسیہ ہجرہ

خالہ یاغ اہل عشقہ اول کم نظلی آکدن
ہم کدا ہم تخکاہ دلدہ شد ہجرہ

رفع آشام غمہ ایلہ کم شہلہ بیمانہ
بزم ایلہ مستہ یارلہ عزہ چشمہ کم

باعی کہ دم کلہ آچہ بیلہ کہ بہ قبل
دیکلمز مہ عاشقہ یارلہ اولہ افغانہ

خونہ اشکنہ بہ بیاغہ تاب صبا غمزہ
بیلہ فانوس آہ دہ شمع عشقہ

دل خراب عشقہ امانہ نظلی دشہ
کنجہ نہ خالہ دکل ہجرہ ویرانہ

عجبہ غمزہ کافر نہ دہ فتاف
اولہ رسہ باعث آشوب مسلمانی

شب سیه ده مه هاله داده طوطیم
شبنم جام مرا کرده رقیب مهربانی
دور زاهد ورع کوه هوا بادیه خضر
دور گیتی همه افسانه شد و افسانه خوانی
نکهتی لطف چمن خلعت رنگی قبا
نیلی فرش چمن لعل فشانی
تا طبلچه الماس ده خوشاب
تا طبل صبح بیدار نادر خوانی

خرد سهمید بزر تو خم شراب زنان
کبک شکسته و پیمانه هم به هم شباب
نه زم نشه با جام باده پیمانه
ز خنده پیمانه هم به پیمانه و شباب
شفق رکل چنین انجمه فضا بنان
شفق شد ساغر جام آفتاب
صفا ده آغاز جان اوزی دیده
عجب مجلسی کم نیست خلد برین
اجتماع اولیا نشاطی کوکل زنده
صفای زخم و نشاط نهان

هشکده نمایانه اولدی شورش مستی
ملک دله صالدی نرگس بیمار شستی
یاخالی اولدی دلبرک کیسه
فریاد ازه کم اولدی بیدل
طوف زمزم نایله شاطی کوکل
کوزه جانلر کیچه ایدر الستی

باده کم حالتفرای سینه در هر جرعه
آفتاب زهد سا آینه در هر جرعه
زنار ایلی خالک ر صبحانه اولکم بام
فیضه بخش حالت دیرینه در هر جرعه
ایچ اومیه بکم ایده کیر دیاده شستی
زلف بخش خوقم شیشه در هر جرعه
صوده اوصهبا دکه کم ساغه یه یاقوت اولدی
کوهر زینه کنجینه در هر جرعه
مستانه اول میه نشاطی کم اولدی جلکده
زیب رخسار شب آذینه در هر جرعه

کریم کم هستی دوه ایچه بر قطره
میکده بر شک آیه صد شیشه در هر قطره
میکونه هجر سه شاه ایچوب کم
ایچه شاهنشه کیتی پناه در هر قطره
خام دل ایلیه کلاب تحصیل کم
آبه روی شاهانه ایزه در هر قطره
وصف عطا کم یازه یاز کم
باغ عطا سه سلسبیل در هر قطره
باغ نظم نشاطی کم شراب فیضه
آب روی شاهانه ایزه در هر قطره

اولدی سرشار ایله کوکل
حکم می حق نشه
غمام کشته دلی
ایچ حمد ایله ساغر ماوه
فضا نه کم اولدی عزا یکه
غم خمار ایله اولدی نشاطی تاب
میانه مجلسه کلمز می جام باده

تحیر ایچه کوکل
کوزه ایچه کوکل
نسیم صبح ایچه
رکل بحر طرب
نوای نالهٔ نی
حقیقت ایله کم

کوکل چمن ایله
یه مجروح تیغ غمزه
اوقات حسه ایله
کوکل کم عارضه
بولوب تنها نی بر کم

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مجنونه که تخت‌گاه مجنونه شاه‌ایدی — بال طیور فرقه‌یه تکلاه ایدی
مجنونه که قصدی که صید لیلا یه کمند راه‌ایدی — زاهدنکه حقیقته برکیزه راه‌ایدی
مجنونه که روشنا لغه ظلمت غلت — لیلا دیه کچه شمعه آهی کواه‌ایدی
مجنونه که نیم سیاه‌ایدی سیه‌چهالدیه — هیچ مانع نفسه راه اولاز دوه آه‌ایدی
مجنونه که وحشی وطیر ایله تخت‌گاهنه اشتام — صحرا اونا مداده سخنه پناه‌ایدی

رباعیات

برآینه کم اولیم یه تاب وجلا — عکس ایلیه‌مز آینه نقوش اشیا
مرآت دل اما نه قدر صاف اولور — اشکال صوره آینه اولور ناپیدا

دل خسته وتهی‌دره ایله یه تاب ونوار — جانه ضجه‌آزایله مجروح وفگار
یوقه چاره خلاصه کچه محتقه — ایتسم نه قدر صوغ کچه عزم کنار

نقاره خانه‌کده که صدا ویرمز بند — هیچ‌کس سز فکنده وبیهوده‌ش بند
اولمه نه قدر عشوه ایله صیاد هوس‌پیل — چونکه غنچه دهنه بسته وخاموش بند

تاکی بوروزغ عاشقه بی‌انصاف — جانه ویرمیه‌م نه دیه وعده‌ی تسکین خلاف
زخم دلم هرگز قومدی بدرگم — ای شوخ ستمکر قویه انصاف انصاف

اولدم اوقدر عشقنه دبسته دله — یوقه دریچه بر وجه‌ایله تقریره مجال
صالدم دله برلجه‌ی چرته‌ی کم — امواجه‌ایله رغبته ریه استقبال

عاشقه صاقینه یاری دل وجانده — خاک قدمنه دیده‌ی گریانده

نازك اوقدر اولدی ایکی یاکیم دائم — آزرده اولور سایه‌یه دامانده

ای وای که کوکسنده سیمین بدنی — بلبل کبی یاد ایلیه‌یم سیم‌تنی
کوردم سنی بر بهارده کچسه‌ده‌نیا — هجرانیله کچردی اوزون اوزادی عمری

ترک ایله اول خانه‌ی که طوره آیچه — آسوده خانه اولدی نه باشه کیه نه
هیچه ایله ابروسنی کاهی ایله — هر کیمه تاریخ برقطعه کلیه

عشوه‌ایله اولور که باقیوب ویرمیه — افزده اولور شوقی عالم معنایه
سوده‌ی وطنه طوغری یوقیه بیرانه — هیچه قطعه‌ی امر عزم ایده دریایه

نشاطیك اولدیغی قصیده‌یه بنا در که مطلعیدر بتوفیق ...

دل که هم آینه هم طوطی شکرخاره ... غیره محتاج دکل کنده‌یه کوزاره
... نوشکر دهنی لوله فروغ جام قدحه ... که اولور ایچی چیچکلی چمن‌زاره ناشاد

(سعد به ماده وصفنده)

... ویرمز ... تالاف
... (سعد به ابراهیم وصفنده)

بهار در بنه کوهها وهوی وغلغل — عجب ایلر هوا جیده طرفناف

(سعد به محمد حقنده)

ایام خزانه ایردی چیمه زرد ونزار — بلبل‌دی باغلک نه برك ونوار

(فاتح کریمه احمد پاشا حقنده)

مژده کم زینت قرار ملك زمان وکلله — آصف پیرایم بخش صدر اعلادر کلیه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بودخی

صد بار اصحای علم افراز روی قبلدن تمام شاد روایه یمیری

(عصمتی افندی حضرتلری)

نزد بوطهای وطهوکم استمحی جانه شاد ایدر

صفار شوحه مژده یه صباکشت بلد ایدر

(شاهزاده حضرتلری)

قلم کم دسم کشتی نوعروس معنادر هیشه زیبا وه حمد کاه انشادر

تم

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

راحی بیتلر

شمع امید بر آه ایله خود زانه اولسون — هله صبا ایله بزم شام غریبان اولسون
ساقیا قلماری خیاله یه مه تاب ویرانه — وقتیه ساغر لبریز در خشانه اولسون
بنی سیراب حیات ایلدی بر نکته ایچ — آب حیوانه لب جانبخشکم قربان اولسون
راضی یم نشتر آزار طبیب رحیم — لیک همانه دوده دل نایه و رمانه اولسون
صدمهٔ معجزهٔ آه ایچ اول کافر یکسن — بر نفسده بیچ بیک کره مسلمانه اولسون

بر قاچ الفاظ پریشانه یرینه ای راحی

بو غزل زیور مجموعه یارانه اولسون

بر لحظه زمانه اولسا وصل دن نظر مده — بیچاره اولدوم حاصلیم نور بصر مده
آگه قچ اوکلی روی عرقینی یاپارک — هونامهٔ حسرت دوکیلوب چشم تر مده
به هاله اوچ هرم سوزدوکدانم — آتش دوکیلوب سینه عجب بال و پر مده
بردم بر قیدیمک الکده اولسا آیاغن — ساقی خمرک اولسه بزم دردسر مده

دلمی نولدی عرصه یه ایریم هر کشوم

یارانه بلد غشده اوتانم کهمدن

بر اول عاشقلدن یکی نوغرو هر قول اتمز — اوکلدن اوکلدن کیم آتش رکاشیم قبول اتمز
نولدی یه جکی جور و جفایا یارلینسه — دل زوده آشنا یارکه غم قبول اتمز
سفال کیمه دیه نوش میه مقاوم اولدیغنه — مجوهر جانی یاکره صوغی جرم قبول اتمز
سرشک چشمی نیل مصره ممکن فیضاب اولمز — بو بوده یاغ صوغنه دکه بیتمز کم قبول اتمز

کل یکیکه رضا دی انجل کلشه جنک

اوکلدن ناز و نیاز کره ایچی قبول اتمز

شکایتم ستم شوخ سرکشمه دیه — ظلم و جفا ایله دردیم هیچ آشمه دیه
بو زهر غمزه بادی نگاهم اولسه دیه — یه بو نیز بکا کشته ی ترکشمه دیه
بو کونه غمزه اولمه نوالهٔ عیشم — تغافل لب نازک غمک چشمه دیه
شفای صدره سبب ایدر کچ رشتم — بو میوه تلخ ایسه درخت یکسمه دیه

اولادیه ی آدم اگر روبرو ایده رق عتاب ... بو نامحوده جفا اول پری وشه دیمه
کوزیکه زلفی کهواره قصه دیر اوسه ... بو فصل ایکا یال منقش دیمه

منشی اولمایه نبی حروف مطلع نامی

بم جریده بخت مشوشمه

نو بهار اولدی کوزل سنبل طره بیل توفیعه ... سنك ایچون بو چمن پیچیده بیل توفیعه
باقصور آیینه یه زلف ده شمشیر ایتمه ... ناتمامسن سنه غیرك کل و سنبل توفیعه
زخ یه ناچیز دیمه دوزن یوقدر عجب ... کلمن ها قصه اوسه کاکله بیل توفیعه
کلشن رخ فتنه بربر یه قیلدی زین ... غنچه لعلی جام مدبیل توفیعه
چشم بیل کبی لبینه نقط ایلدی ... نایله خوبان کبی بیچیده بیل توفیعه
عاشقه کیفه کزك دلبره ناز وخنده ... عندلیب آغدیه یار دیه کوبیل توفیعه

برتخلص بو نظمین اوقیه نه تبدیل
صحیح کلدانه صالار علی محمد بیل توفیعه

بسم الله الرحمن الرحیم

محیط العوالمك ای رب لایزال ... سنك فیضكه کاسانه اولدی مظهر
جمله لکده حکمت نما کبریا ... جمالکده یر توفشانه ریا
کمالك کمالاتی انسانه واهب ... سنك محصه لطفك ضعوف راهب
سنك فیضه بو توفیضك انجه بیچیه ... اولدی عجب عقل انسانه بیچیه
عیان اولدی کرچه عقول عجوب ... بزه عقل سنده فقط فیضه موهوب
بزه واردیه اصل خلقته مدخل ... بزه محصه فضلك بو فیضه مکمل
سنی کوره رك اولدی اهل طلب ... ظهورك فروغ آور اولدی عیون
ظهورکله فی الدهر جمله نمایان ... سنك نوره وجهك شموس جهان
سنك امدهرده صمد وکله قائم ... بقونه هاوقات وشئونه عوالم

اکر اولماسه جسم خاص روح ... نه قوللانیلور بو لفظ فتوح
بزه ویردی الهی بیله ظرفیت ... آنی ایلدی نه کاه محبت
اولونماز خوف خلقدن کوکل ... الهی ایله آنك آسنی کوکل
نجا ایسه سنك لوکه ایله مسلم ... سنی کوره سه روح ایمز دولم
دل مؤمنینه کلیر انشراح ... فتوح غاردیه طوغاردیه صباح
فیروزشاه دیه محمد کیلدی نشانه ... اولور بیله عبد کلدی رضا عیانه
سنك ایچون دیمه وعلی بویه ... بو دیمه سنك ایچون همیشه
اوقیدیسوره فتح و نصر دیه ... صیفاده قرمه قیسیکه دیر صیفان
آنی ایدر اولدی رفع فاله ... بو صوتی ایتمه اصله الحاله
یتمشدی بزه هوای فتحی قیلدی ... بو تحویل اصله بویله یر عطلت
بو دیمه سنك فیروزه فضلك قیلدی ... قیلمن نظیر هیچ اولور مرعیم
امید ظفر بزه کرم قیلدی ... بو امید طوغمه بزه عصیم
آنی ایدر بو امیده نه فتحی قیلدی ... بو دیمه طوغمه بزه سوله ظفر
نجمه بنی قریشی نژاد ... بزه بخش فیضلیه سوه جهاد

خدا کوی اولور مخلصه عباد

بسم الله الرحمن الرحیم

شهسوار حسنه وآه اولدی قیمه دلبر سنك ... صدره ماه نو اولور ارکوی وهو کاملسنك
محرم ایتمه حالنه روح امینی اهل دل ... اولده جوده کر دیر دیر نهاملسنك
فتنه آخر زمانه عالم شوخ ایدری ... نرجسانه تر زبانه چشم فتانسنك
دل صیغمه عزالله کیم ایتمه لطف کرم ... اهل اجانم اعادیه ایچون بو قهر اجانسنك
دیر دایم هر سوزنده قائله آغدیه کوزنده یاش ... بو قیمه رای باغبانه بر دیر دیر خندانسنك
بولدی حسرتم جمله زمان عمری انتها ... بولماری حالا نهایت دیر دیر هجرانسنك

حسنی کیم زیر سوادِ طره ده تابادِ اولور — طوره روح کلبم الله سرکرداده اولور
کوسه مضاده نخاله هیاتِ افراسی — سرم ایدوب صفاحه کمفانده بنیاده اولور
فتنه سنده فتنه آخر مانیدر هپ اس — عجب دلبر کیم جهانه دیده فتاده اولور
سویدم طوز سه سیل شهد شیرین آرمغان — عالم آراحه یاقیم باکما خاستاده اولور
هرقنی جاده ریم دهاده بدنشانِ عشقه — اوده موهومات روح الله رحمی قرباده اولور
فیضیاب نفت سفت ده رسلده دل جدال — اول شرفه سوزلرم علویه عنوانه اولور

برکوکه اولور قبول ایده البته نازمز — مقصوده نایه روده عاشقه نوازمز
برسره محمد مکه حقیقتده یاریله — جبریله غیرقابل اولور کشفه رازمز
اول مطلبه برکه وقف صفالر کاتبات — ایجاد خلقه ایلیه رحم آوازمز
یافه جهانه بارقه شوقی نوله — هیلک اولیخ مایه سوز وکدازمز
هرقنی سؤال عشقه جواب اولسا حضور — اهل مودتی لکی الله نازمز
احرام بنه کعبهٔ عشقه نیتم مهیدر — رخصار ساده سنجه ده بر الحمد نازمز

قربانه اولدیغ غمزه کی سرتیز غمزه ایت — مقتول خنجر ابرویه بر مرحبا ایت
بیک محبت قلبه یاقدی بر نگاه سه کیم — عشقه اهدا ایلیه برکره خوش ایت
یالنوه روحیانه نور تجلی ایدیکسز — ای مهر عالمسوز نولور کشف نقابات
مستوجب جزا نابر سودای محبتم — یارب اینی جسته رحمی وقف عذاب ایت

محمود جلالی مرین پاشا یه مرثیه

حسنی مضمای کتاب وحدته تعبیر ایدر — شیوه سی «انی انا الله» آیتنه تفسیر ایدر
بر تجلیزاده سدره صفای عشقه کیم — هر ضیاسی صد هزاره جلوه آیینه ویر ایدر

۱ «لی مع الله» حدیث شریفندن مقتبسدر.
۲ «قل لا اسئلکم علیه اجراً الا المودة فی القربی» آیت کریمه مستندر.

جنه بر جسته که قیمتی نزد اهل الله — ان کوهک تا ثری الدیدی تحتیه
هیچ مخلوقه بویله عشقی نازل قیلمیوب — قصه خاتمه سنه بر وقعه سی وار بیتیه
مرحبا ای عشقه اهلی آرام جانک هپ بدر — تا قیامت دلی جسته سی تعمیر ایدر
طرز نازک دلبرانه سی آفاق فتنه سی — آه سنک ایله بویله بر فتنه نی تدبیر ایدر

عشقه طوز تشه لبلی فیضه فانی عبده — جنه بر جسته سنک وصلنه نایل ایلیه
کرکلره بروه اور نور مبینی وصلتک — کور جمال الهی مرآت دل روشنه
اغلیه روده اهتمای قصه ده آیاغه — هرکه هجرانک قتلنه ای الهی نازنده
عاشقی یاره بلای عشقه عاشق ایلیه — هر نجیباتی کوکلنه نازنده
هرسوزم محبانک عدلیه رجوعدر — ایتمه زنجیر ایله بیلدیکی کیک نازنده

فسیح مولای

صانمک سوزلرمه عشقکی کلمکدن — اهل نایه جانیزه تانه جمال نایه
بیچوزه آب روی بولمیه بیلدیم زمانه — بیلمیه بیچاره بوقدر کاسه کاسه یالنایه
لب تشنه ایسه ی هوده دل نویازمه — شیشه غمزه کوریه آب زلال نایه
هر نولیه الله یارعی عشقه کلدیکنه — مفلس عشقوه بلطف نوال مال نایه
چوقه کن بنه کاخ عشقکه ایلیخ — ضیاء اولدی فیضیخ اوسی غزل نایه

اولسه اوکلبه نه قدر بی مجال نایه — کلمه نکاتنه بروم کمال نایه
هوی سرشکلی ایله روانه خاک پایه — شاید ایده تمایل اولرسه زوال نایه
ترک ایت هبالی ای دل ازله نصیبمیسه — وضع نیایه عاشقه، معشوقه حال نایه
ای نویایه عشقه! بدلدار بیارکی — ایتمکده چشم غمزه نیایه قیل وقال نایه

واردیه لقمانه لی جیده قدر قی
اولسه اوکلبه نه قدر بی مجال نایه رشاد

سرّ بال خلقت

جهانده قوه ایجاد ایله استمرار هیئت‌پرور — یکانه مطلق آثار تکاملی هر موجود

ازل الوان امکانده تجرد ایلیه اویغن — ابد تعقیب ازمانه یه تباعد ایلیه بریدن

محیط عالم اجسامه واحد مرکز عالی — باطنده عالمه آیات عالیاتی پرمای

سر اسرار سواطع شامل اولمکله ربوبیت — تجلی ایلمکده حکم تأثیر محیطیت

حقیقتی، اوج اعتدالی باقی اعتباریه — اوغلیت مجرد مقتضای شاه یاریه

فصل باقه انبساط فیضه ریزش جلوه قدرت — همه ذرده بولنماسی تجلی اولوهیتله خلقت

اولوب هر ساحه‌ده منعکس صنعت ازلی باهر — وراغب ایلمه معنای حسنی باطنده ظاهر

ویرر دایره کوائنه فیضه موفق فلاده زوال و فصال — ایله هر نقطه آثاره وجودی حسنه استقبال

کلیه ارواحی ایاغی صحبتجاعه — فقط کیمسه اولانوا سماوی لوح سیاه

تسلسله عناصر محو و اثباته اولوب مأمون — فقط ارواح مصباح بقاره محوره مأمون

الهی روشناس حیات ساحه سنسک — فروغ شمس فیضکله مدار اجتماعی سنسک

بو موضوع خاصه‌ده خبره اولرسه مبتدا الیه

او خبر ایجاده خبره اولرسه مبتدا الیه — بسیم افندی

صبحدم

صبحدم اولدیلی شب ریخته زنهفته — آهوده نیچه شعله نور زنهفته

هر برکه نغمه ناموس ناله‌ده — بلبل دمنده زمزمه منصور زنهفته

هر برشکنه طرهٔ بار نفسده — بلبل ناله‌ده عقده‌دار تابور زنهفته

اول آتشه عشقم اکر خرمنه — نور ایچره اولور و هم کافور زنهفته

هر بار کشاده اولدی یاد دلاطی — بیهوش اولدی نور اول آینه نور زنهفته

وداع

کوزلر اوجیله عاشقه کلطفایه کلمه غیب — بر عجب شوخ جهانده اول مه علی‌الجانب

عاشقنده سیه‌بلدی زلف یاره دلبر — صانکه کلبدی اوسته نفثه ایلدی مشک ناب

روی پرتاب عرقناکه نیچه وصفیله یازم — مهر عالمتابه اولمازبو کلاب قاب

کوردم اول شوخ جهانآرایی بر شب باغده — سینه‌چاکی زلف آشفته، شکفته، مست خواب

باده‌ی آلی اولوب صهبای نوشین ایله لبریز — قبضه‌سم کفیده‌ده نوشین ایله جام شراب

خواب نازلی

کیمه مالک اولدیغنه زکی شاد آغلمز — بیدرستی نغمه‌ی نیلی‌نفس داد آغلمز

آه ایله برل نظر نیه‌ده‌دیغنه بیلیم — بیلمیه‌رم نیچون بیلیم آغلمز یا آغلمز

بوینه برآینه جمالکه پک سویمیتوبه — بیتلیب قاریغه طوطی کویا آغلمز

دل مکمل، بریده دکل ضربه مجروح دل — یاره‌نک قاریغه جمله اعضا آغلمز

آیه برکه جمالک اولسون کوره‌دی آهن — بیله‌کمکه زده‌ی محنته سودا آغلمز

کیمسه‌نک تنها کوزیاش دیرمز غمه — یانه‌دیه یاقیله دیرسم شمع شبها آغلمز

بویله سرمست خراب می غم اولدیغنه — جرعه‌افشا بولمیه‌رم ساقی و مینا آغلمز

اوجفایه پیشه‌ی سودم سوه‌لی آغلدم — هیچ دیمیکه نه عجب نالمی حالا آغلمز

پرده بلبلی

وجودکه سائمک نشئه امکانیه ضمنی — بهجت زاینه صفتله الی بوقدر جهانه

جهانه ضمنکله قائم ضمنکه صدایه جهانکه — ناله‌ی حزینه‌کم کسنه ضمنی حزینه

نه صحه مظهریتکم جمال الله مظهری — محبت اهلنک آینه‌ی ایجابیه ضمنی

یاز نسله نوره‌ده صحیفه‌ی سیاه آیه — کتاب جمنک بیاض عنوانیه ضمنی

انکجون واجب التکریم اولور مرتبه‌ی — دلالت فصل الخطابه نسخه‌ی ایقانیه ضمنی

جهانده مظهر تقدیس اسم جلالک — اولسمک مظهری، جسم جلالک جانیه

وداع

راهنورده صحت اولسم آه هفته یکا — آهیکم آهر رحمی بویوله دشمنه یکا

رحم قیل ضعفم زیخیر زلفک عقفه — پرده تار عناک بنه آهنه یکا

شرحه دل شرح ایده محنت ایچره — عاشقم داغ بلا آیسی نشنه یکا

چشم ایماکه هب نور انا الله اولور — عالمک هرذره سی وارث ایمنه یکا

جبل آتشی رم بردوسلدم اولدم جبلا — شعله‌ی کهزار ضیف الله مسکنه یکا

فیضه آثار تولد طینت پاکده در دله هوهر فرد محنت مایه خاکده در
اشکم ایتسون جرعه هجرنك فصلنه کریلد هیئت فوده شهادت چشم نمناکده
سوزه طوپراغیله خاك مرامم روکاره ستلمه برجه تعلد سنه هلاکده
لاکماد سید آقایم بیکه بوتصبه یه عرض استقبالنه کلمش دیو اخبار کلدی
ایدیم اراده ایکی سیدایله عالم اطلاقه سرعته سیه مسجاطیع چاپار کلدی
بزم عزاقاعده صیدیکی ساغیه جلد نتیجه وهیبت بزم صیدیکی ایدر کلدی

دله بر دل که سوزعشقك ایدیه ناب اولور کلمز شعاعی داغ دل آفتاب اولور
آروحی نیسته دیار شراب فنا ایسه غمزه لك زخمیله مست خراب اولور
آتمه ید دونکیاده عبث عقل اولی آهده نالهیله کیر سینجه طلب اولور
یوقه اعتباری منزلتی راه عشقده هرکیم که پایمال اولور عالیجناب اولور
صیغه ضیاله شمعی عذارجمالنه مسعد ایدیر اولوده که روشن شباب اولور
ایتمه نکاه بلده کاهلکه سن اکی جلد هرکیم که خاکسار اولور بولر اولور

دله کفر زلفکه دل واطشی فسونیله اسیر لبلدکده یوغیلمه شیوه اعجاز هنوز
دردایله یارهء عالمی دویدیلرسم ایته نه دور فلك دوره سرغاز هنوز
اولیم بر وحی محتملنه سیر اولزم کم قیلمیوب ایچی عالمی بیر اصل راز هنوز
عشوه ایله تیغ سنانیکیم سر اولیم حکم جدیده قضا تیغ کسر ساز هنوز
وعده بزم اجلکدی جلدآه اولمه وعده وصلنی ایتدی ایجاز هنوز

اولمانه مفتضای فطانتدن جای اولور اراه سنی انجمنیکن
بر دوره در دوه محبت اولور هرنفس جفا منت ایله مدای بولور اعتنیکن
دوستم امید ایتمه وصیت ایله دشمنه آفت اولور مرادنه ترکیب تنیکن
بر لفظه ایتمه بزمله لطف ایدیکی ظهور کچسون زمینه لطف موآسی هنیکن

ایتم لیم ارلاندیه امید کرم جلدك بوقده محاله رضی قانونه کیتمك

دله هیئات فوی تصور کیلیجك معوذ آلمك کلمز شعاع صبح امید فروغ سیمجك
هیهات ازوالك عیش مواصلت ایچون کال شکیبایله هجرنده جانجك ایلمك
کوکل هیئه جوابله اوزه دیکم آخر نفس آخر دیکر نفسکه قالمیه جانکه یانجك
سکا دیمشدیم بزم آتشین نالهلرمدن هرکیم که بزمله اوتورسه یانمیه جك
جلدك هوسیله سوزه وصالك داغ داغ سنه شعاعی آفتاب اتحاد سوزه ایوب کیتمك

دله ویرمه کوکلکه نه فاکیاری بنه یلدیرم ایتمه بوعشقه وفاداری بنه یلدیرم
کوکلده داغ قالمه قالمه نالهء آتشبار نالهء دل هرنه یاری بنه یلدیرم
طوقمز زلفکه صبا هرچ ومرج اولور عالم زلفه دوکمه اولوده یاری بنه یلدیرم
کتابه چکمه رحمانه قلم بسم الله اولمه یکانه یاری بنه یلدیرم
قوبه سیکمه بسمل کیسه تنه اجلك بوکاکلکه کاکلکه کاری بنه یلدیرم
جلدك اروح سیجانه روح بخش اولور صفای لعل لبه فوشکاری بنه یلدیرم

نکاه نازیکه قاشکه روبرو اولور تمام مظهر لطف جلیل هو اولور
الده بیر مفاتیح جهانه طوتار هرقم که سوزه اجه برسنه رسوز اولور
هواسی نشئه فراغاردیه جاهد اوکشی انجمنه نه کلیمه آرزو اولور
کلك دفاسی یك آزیلوب نه کلدیه نظیر یوکه هوسکارنك دوز اولور
تعدد طلب اولمانه جیلا نه وهشته باقلر که یوزه محمه جنت وجود اولور
نشانه سز فهمه ایتمه جلدك اما عیش کیوزه بزه بزیوزیه کامجو اولور

علی روحی کبنه مدحم

حالنه عفو بکاصور دم یا ایلیم دل زارمده نظاره دیری عیانایلیم

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وار شانم کیم عشقنه ای دل قطعا — کیمسی کوزکره سرای عبث ایلیم
ویرسر لر نقد روکوز سرمویلک ویرم — قیلیچ بازار مجنده زیانه ایلیم
بیلیم اولدوزر آهنجی دل اما — اولمز صانمه قوللیغه وفا ایلیم
جانمی وجانمی جانانه فدا ایلیم — بوقه حضرتنی یه آنده کلیه ایلیم

مقام فتنی

زرعشقی ده شیدا ولده رسوا نجه — واقع اولمیه آیا نه حیده شفا نجه
هکریت لطف وشیوه لری نکری — سنیله یه بر صنم هور لقا نجه
اهل دنیا نجه ناهنجار اولور آمیز شمن — خلقنه ناهنجه ولیکه سفا نجه
اعتباری دیلور احوال جهانه حکما — غمر وآلامی دم سوده زوده وصفا نجه
می توحید ایچه اولدیلر تجاب — سیراید درمیکده یه دار شفا نجه
کیمسیکی بوره وفا نار امقصد وصلی — بی وفالرله کوشی اهل وفا نجه

مقام بیات

رنک رسما محاذی کلکونه در — ثغر مزع قطیفی صوت محزونه در
تا ازله یه برلطف ایله علیشه شو رافکم — لعلدار لعلیدر وکاز اونه در
اعتمادی قده رسوا ایلیه رایعه یه قیس — قبله نمه مقتم اما ک مارونه در
کوبرکم بر عبد خاک اولوه کرتربه — راور اقیم وصد تعجه کردونه در
صور تا بر قطره یم سیر ته ما مادیر قلدا — حیر دریای حقیقت هر ده مکنونه در
اولما اصلا بزیب رست شعر کوکه ضیال — کوهر کامله طفیف وزج مضمونه در
سیر ایلک همه رای نظمی ای شاعر ایله — نا مقطوع بوموج معنی طبع موزونه در

ولد

بهیچ کوره صافه کیمسه یه عالمده مخص — احقر کوره نه بلکه حیقار خصه وسکنه
هر شخص عباوشی قیسا نمه کوشتی — بعضا بولنور اوما ریلیک بر مجوهر
هوده سوز قاحیه رلنی صحبت بزلک — کراولور دنی هر بره قته مکرر
هر قطره آرا منع اصلینی سیرایت — بر حرشی اولدر دیکره آفوب کیمه جوهر

انکشت سلیمانی ویرمه خاتمه شهرت — بر سنگ اولور انسه ویری صاحبه مسخر

ولد

آلمیه ایرمز ملک اکر همت اهل الله — ی اندیه اولدکونی حرمت اهل الله
نام محمد ایله یاد ایله خیل اسمدن — کنده سنه تاکه نه قوت اهل الله
حاصل ایتمک ریه یه عیبه یقینه کل لیز — خاک پاک قدم عزت اهل الله
صیقل نور ایله ایتمه قلم صنع یل — سنجلی آینه سیرتی اهل الله
ابدی حی اولدیمه ترک فنا ایدلر — ضنه هرکس کیبی رحمت اهل الله
اینه رک جنه مدلک مدلد اعلویه — مدحه ایدیمه جمع مناقبت اهل الله
رسم مآیینی سیر ایتمه فلک دولابی — اولدی اجل ایچون عبادت اهل الله
کاتب کیلک فضله یازی حضه یه عاری — نسخه ذاتی ملک طینتی اهل الله
مظهر سر علوم ازلی ایچری صیغه — رلی بدکیزه تر مرضعت اهل الله
کشی ممکن اولمز عارفی سر معاد — اوقومازده نسخ آیت اهل الله
قرب مقصوده ماده غیر کیرمه — بولمه ملک حضه وحیت اهل الله
می خمی ایچه رکن بیت اولدی مستدام — بوقه یه یلمز بیچی غایت اهل الله
ایتمیه زاده حرمتی حکم حضه عروج — نیلیه عینه رفعت اهل الله
حاکم ملک شه عدل ایله یحیه بر رسه — کیمه تاج تخت ولایت اهل الله
خواند الوایه هفتقه اولدی بوایه یه — بولیه واسطه نعمت اهل الله
آکنده ایه مدرسه قالمه روحی معنی — اولمز بولده طوت کشف حکمت اهل الله
ماسوا جمله ارنه حضه یوموب عیانه اول — کیلک ایسترسه اکر کوه اهل الله
کراولور سکا اقیم ولایت مکشوف — اوزمانه کوره شرف وشوکت اهل الله
زیور کرسی قبول ایدمیه نادان — آنچه بوش دره صحبت اهل الله
اکثریسی اکر ولور ضعف عبادتی اولده — فی هر نده آمانه زینت اهل الله
هور وجنته نه ایه رقطع کناه اولمز — کوسه راهی حرم وصلت اهل الله
صانمه محتاج تناول اولدیا وصلت هور — بویله سیلک نه غلط جنت اهل الله

قابو سنده قبول ایده شاه جیلانه آیلی
زیر و بالای ایده امریه منقاد و مطیع
عادت حقه مخالف ایسه نه ایچون
زیرکی سنه دوغه اولور هر نفس
سنه دولت آولاد و اهل و عیال آیله
اقرانم ایچنده حرمتم اهل الله

وریسه بر عبده خوف ایتمه اهل الله
دوستی اختیار ایده آیده اهل الله
اغیر و جیلانیدر اوده قدوتم اهل الله
سنده دوکل نفسی اخته اهل الله
اقرانم ایچنده حرمتم اهل الله

بسم الله الرحمن الرحيم

همدم و مونس دلدار عجب ایلیه
طوغه رنگ یوزه طلعتی زیب ویرمیه
زیاده بولمه دمه بر وفه دل صفا
زلف بلاسی فکر عجز و فه دیه طلوب

هپ یاره اوسکم اولمه دیه بر سوزم
بیکانه محبت اولدی قبلی ایسترم
ضایع اولدیغی سودم کیفیدر ما انفعه
واصحبته باتحقه مرآه جیلانیدر قصه

شوقوه مجاز اوزره حقیقت بولدیسم
روایه اول جانب یزدان اکا تسلیم مفاصل
لوا الحمد یعنی موجز نه رشحه دن قدره
نوردر باب بوجم ذاته الانوار قاچره

یکی بوز یلک سریع آسمانک مسیره
نهرا یله فجر فوزک مطلعیدر آیة النور

بو مضامین رفعتی قدسنده بولدیغ استقلا
ایده رحمت منی عالمیه فروبر مظلمه
اولور رباب السلام وضعه تیریکی جبریل

ایده هر آیت فرقانه شانه یاکنا اعلا

فصل برحوخا شمس الدین وجیه عباسی
فصل در الکتاب بر حقایق زایچه عباسی
قلوبه مختص نبذه بر شی اخیر دن هر حکم
فصل دل اولوب اشرف اعضا اولدیغی بیان

صلح دیه ودیعا کافل اولدیغنه شرعی
بوجه اکلیت نور توحید اولدیغ علمیه
بسیم اول آستانه اعتبه کعبه اولیه
مجمعه طلعه نوره کلام وجیه زاده

فیل و قالدن اولدیغ هپ عجز و نقصیدر
بو قبیحه سوء خلقی کوکسه سریه تیدیکی
هی نه جاذبه در که کمال اولیه فطرت
تل تل اولمه نفسه فیض ربانی

شرح صدره ایلیه فیض ربانی
وجیه ایله بو عصره مرجع کل اولدیغ
سده طوبی یاره شاکله بر زلف یاره
صهبه بوجه وجیه کل اکمل خلقه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولدی تاجسره دل اهل نهایه یرتواها
اولدی اهل صراط مستقیم اهتدوا
کتاب جوهر نفوسه وجیه آیه حکم
کتاب اولدی اولوالالباب ذکر
صراط مستقیم اهتدوا

سده سینا حریم ایچره موسی
دیکلرم ذکر خیر ایله کلیم آدیغم
ای غزال رشته وحدت عائقم هر دم
هر طرف تابه یکانه جوه هر دم
اویمه اغیارک دماغ نفحه آیینه
یاره لفنه عاشقم هم هم اهاز کوزیکم
مرد یکنم طریقه عشقده بودر دیلم

سده سینا حریم ایچره موسی
دیکلرم ذکر خیر ایله کلیم آدیغم
ای غزال رشته وحدت عائقم هر دم
آه بیلم به نصل آه ایتیم آهسته یم
دوستم انده نه فوره به کاه ایتمیم
به اوکافر دل قبلی همیشه سوزیم
زده جایم تا لانه ای فلک به یمیم

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

آگاه نبیش

ایتمز اهوای عشق ایدر اهلدقجه موج — طوردخی فوقنه سیر اولمز وصل آبه موج
اجرای صدوجوده تواضع ایله جاجا — ایتمك دیلیر اوغا اهوشه دیکمك یوج
حدك هیچ یوم حدته کلمز دیه بحرده — جوشنی رمده ساحا ایتمز کنار یوج
دوشمنه کل یغمه هر شاخنه دوکنور — اخترلر ایچون دشتده تمز دیار یوج
کشتی سوار ملکه ایدر فتنه اهلدن — یل ایله سیر ایلمه یم انکسار یوج
یردن کوکه ایلمدی دنیای نوره قوه — اظلمدی ایله چشمه خضر ایچره یار یوج
آگاه اولمدی هیچ بکا عارف دیکارله — انجمدی یوشه بوشه یره فریاد وزار یوج

نظیره شیخ غالب

خنده ایدر طوارق دوشیم هام صهبالرکی — جوبیار اشك فرقت روکدی رویالرکی
ای کوکل کیم غسل ایدر هاله آیلرکی — سل خنده اشك ایدر غلغل بحرالرکی
کلشنه وصلك کلدی کی قدر اولسون — اولدی لیل مظلم هر کدورویالرکی
طوتم عنقك ایچره یاخاسنه یتم قبل — محیلکده هیچ کیمسه کورمز عبث آلرکی
نوروجودك کوستریه عالمه ای نور بصر — خضر اولدور بیاض بکا محشره عارکی
صورت آمده غنچه لبك سیر ایدیلر — قاچمیوب غنچه لبك سیر صبالرکی
آدم ایله عفتاوی ترك قیلوب جنات — ستده ایتمز سنك اولدی سالرکی
سوز صیقار دلده سطر کوکل جمالك دوشی — قطره سیمیوب تحریر قیل موی عیالرکی
طوغمشیدیلر ایله هلال اولدی کرك — سرکشی وغمزه دن اولسون بالرکی
هوشم بحر وجوده فیضه مطلع سوزم — کوکل اولدی بنزه لبك لالرکی
نم وجه الله سریه حسن بولدی کنزه — صافی ایتمز قلبی مرآت مجلالرکی

نخبه الفقیر

کلدی بهار موسمی اولدی کشاده کل — آرام اهل ذوقی یه ویردی باده کل
شبنم کل صفاسنی میکشد کورمز — ایچمز یکنه آلدی الم جام باده کل
ظهایچه غنچه، آغزی آچمه اوکلرنه — دردر دونه ایلمز ایستافاده کل

یاغمدی دونه چمنده اودردیله باز — کویاکه برك غنچه یاچمه وساده کل
عنبر سیکدی نافه کلایچه توتیه کوزلر — ایلمز نم آشنا صحبه فضای ساده کل
ایچمکه باده وقتی کل ایچمه جام ایچون — اولمز ایچمه ایچ تنیه باده شاد کل

مطلع ثانی زاده احمد باشا

ناله ایلر کمنه آتار صاحبی اصدیرلرك — شیشه ی خطا ایچه کوزی آهوی ایرلرك
یاخود اوسکولی اولدی بوکه آیه غلغل — زخیره چشمه ضعفه کلیدی ایرلرك
اولدی سوای کل کیمسه یوقدر آیه غلغل — باغ دولدی قاقه دن بلبلی ایرلرك
روشنی کوزده سیاغ جانه ایدر جاهی — لاله اولالله دیدیکی اولدی ایرلرك
انجم صهبایه رسیده احمد عجب کل — بشاشه ی اویقوسن کوزی آهوی ایرلرك

نظیره نخبه

سروه هوای قامت رعنا ایرلرك — ولده غنیه قامت رعنا ایرلرك
کوزلرنی دیکمه یم یاره قیدیله — هاله سیمیه غلغله ایرلرك
غنچه طوغمه یه ایچره یاقه کیمه — قهقهه اهلیه ایچره کیمه ایرلرك
صیدیدی هوسله کوکلی کیمسه کیمسه کیمسه — حیله قیمه اهلیه آهوی ایرلرك
سیمه یم رشته دن ایچره ضعیفه — تاسیمه اهلی ایچکه ایرلرك

مطلع نخبه

کوزمه عیشی تقریب ایله ایرلرك — سرمه اهلیه ایرلرك
نه عجب کیسه یی محتاج رفاقت ایمه — همدم غفلت ایمه ایرلرك
مایه ضعفی نشانه یه محتوی نه غم — حال هرکسه یه ضعفه ایرلرك
بوهلاکدر، اللهی فضله ایله — اغلم ایچه ایرلرك
ای سدیدی دهشه یه کیمه ضیاء مان — فیضه نخبه ی طبع شعار ایرلرك

معلم جودی افندی

کتاب کونی موافقه رایمه لرتعبیر — کتاب صنع الحق قابل تغییر
نه رمز مقاصد دور ودرازعرضیه — حصول معرفت حضرت آلم قدیر

باقصه جهد جبلّه عیبه مفقوده ضایع — بواتحاده خلل ویرمز اختلاف کثیر

طباع خلقه تحری خالقه مجبول — لیدل قیاحه نفقة تحتی ترقیر

نفوس ناطقه عن فاطر تنبئه بنیه — وجود وحدته تنفی تعدد وتصویر

یا ذوعداوتنع عن کیفی وکم عن اینی — بتکبل وبنا تقاضای علم نزیر

براوراته اکبه اولاد آدم وحوا — آیه بلای جعل الله بریه نمیر

کیفی وجودیتنع عن اینه اهلک — کین ضمناً همجنسی قیلدیتنویر

کلام میل جبلّت ما آلهم اخیفیه — اصول تزیه ناقص دلیل تقصیر

§

نزد بوکوکبه کونه معجزات شمول — تحیر افکنه اعیه، ولمعه‌ای عقول

نظام بسته ازل حکم لایتغیر — طلوع غیر اعادی الی الطلوع وافول

ایده قوانین ذرات رشته هستیه — ظهوره ایله بوذهاب وهمه مرجع وتقول

مثال برده نمایانه اولدیکی هرشی — قرار غیر مقدر بساط بی مدلول

مفاد وحقیقتی حیثیتنه تبدیل — وصول جیب فرقصه عراقه بدوصول

زمانه سیول کفاشلی مارسیع الجریان — فنا ولکونه وجود حالت حباب سیول

حیاته سلسله بیت، نهایتی نهایه — هزار جنبش مشهوده، منشای مجهول

نکونات مسلسل حدوث ودرپی — تخیلات رمادم، تعینه موصول

ترکیبات جواهر، تحول اعراضه — تخلیقات نهایکیه باانحلال اصول

بوبحر اعظمك ایجابه وجیزدیه — هیچ شی‌ء فلاهرا ولور رفع وجیزه ورد قبول

فجل من خلقه العالم وصنعه — فکل ذلك منه بدا اليه يؤل

§

نزد شوجیلی رود چشمه موج اولدیغی دریا — شوقدر نامتناهی، شوقدر حدود فضا

فضاسی، دشتی، دریاسی بهم جمع ایدیلسه — کیفس ناطقه ملك اختراعه اسما

شومنظره، شوضوابط شولوحه اعجاز — شوعجایبات مطلسم باهته عظما

شولطف لطیف تجلی، شولحظ لحظ شهود — شوذلك ذلك بالبع شوموجه موجه ضیا

شوکوکبات کواکب، شرشحه‌لرنجوم — شوباوجوف قوافل، شوبه‌سکونه‌بدل

شوزوبعه‌نفخه غبرا، شوبیدعه‌صنع — بوبیدعه‌یه‌دشوآمینش عالم العبا

قبول ایتمه‌یکی کرایتمه‌ایکی — یتیم‌ایتمه‌نسب اعتبارایله‌یتجا

اماشوذوقه‌معنای غیبه‌قابل‌دل — چیقاماشمکه‌نه‌مکانی‌وارایله‌دلا

کفه‌بدوش قیامته‌بعدالحادث‌وجود — هیاللهم‌واراپدنماکشف‌کبرا

نوآسمانه‌بدیع‌الفطرشی‌درجاموج — نه‌شانی‌کوکبه‌یابه‌تهرسبحه‌لوا

سوادملك‌قدیم‌لیه‌یاسیم‌حادثه‌ما — یاعبه‌صبح‌ازل‌پرده‌جمال‌عبه‌قبا

§

ولد بهائی طبعه

مسلم‌ازفضاه‌اول‌نظره‌جانسوزیله — اوقوه‌خانه‌سحریه‌جسم‌انسانه‌هاکیوسیله

اکرمتنه‌نه‌حصه‌ایله‌مجنون‌صحیح‌ایکن — همان‌بخاره‌تحلیل‌سری‌کوردی‌قیلدیله

بکاسانع‌کلمه‌اعضاسنی‌ترصیه‌ایله‌سوله — اولاده‌هیکل‌انسانی‌اول‌دم‌صاحبانه

نفاسه‌نانجیم‌عدتنه‌بعده‌اصل‌قدیمی — عجیبه‌سحرآمیزصورتی‌شکرنورولوله

ظهوراتنه‌کرکه‌یه‌عدتمثالاتنه — ملایکاتآمرکه‌ولدی‌صیقل‌کوراولادوحواله

ولدمقتول‌استغفاءلطفربه‌کفاه‌غم — روحاناولورمیم‌نوشدارویسیحاله

§

قطعه (وصف تبدیه)

چون عمیدی بوده‌خاصاکنو اولدیوزیر — دوستلرناشرف‌وقهرعدواولدیتیر

ناکریزی چوزاسبابنفسیه‌بدی — مطرب‌وساقی‌وصهباسوداولدیتیر

زاهدا اهل‌کلوبی‌تردمن‌پیرخمار — آتشروا بهرس‌وبرقه‌کلوا اولدیتیر

مدعی‌راکه‌کند دعوی‌همکاری‌ما — باتخش‌حکم‌جهاری‌ولکدواولدیتیر

چون‌ولد درحرم‌عشق‌بسی‌آمده‌ — باری‌درراه‌صفایش‌تکپواولدیتیر

§

ولد

شمدی‌یوقه‌بوقه‌ونابوقه‌غمی‌قصه‌شه — شاهه‌زاعتی‌بولدیم‌بهاوزاغه‌ده

منزوی‌پیرخرده‌خوصومعه‌سینه‌ — منظومی‌دفترمعنی‌لب‌فاموشده

زوده شدم نوله آفاق طوتارسه دم — مطرب وشاهد ومی دار دل بهم جوشه

وطنم غربت وغربت وطنمه دیار — عالمم کسدم ایله یاره منم دوشه

بزم انیشه مستغرقه ندمطیم — لهجیدر قیامل چشمی قرامشه

چیقیور آه هیال رخ جانانه کوره — اولمه ک سوزلری حالا طوتیور کوشه

دیدی دلبرکه کلیه زه بزم وصلم — ولد اسمنده کی دردیسه کلمه شه

ولد

دوک زلفکی میانکه ای سروبرین — ی قیدا غشا باراتیه شوخ شهوش

رنک ونکاری ایله تقریب چیره کم — مجلدی طلعتک کزلم فیلریشخنه

پیرایه ونقوشه نه حاجت لباسکم — کزسوده طوقنم ساده کی چشم شخنه

زیبه کزه صیقه میاره لطیفکم — آلاده سوه کلشه حسنه زیبونه

هم وسمه خمارکی، طوطی کلامکه — آهو نکاه مستکه شیدای درکنه

باده خط خمارکی هم وسمه بنفشم — کیم کوره ی آنده بیکوه واطوار یسنه

طوطی غدا سی ای شکر العجم قفیسی — سنه ایلمکده ملک وهندکه نه شاقشه

سنه زیور محافل اولیاید عشقلک — آلهوه زیبه بوجیم فیفاکوی وکنه

برقع کشای وصفلک اولور دیم جماله — شخص مختبا ولدی دلهربه دستبه

کوره بو نظم مطرب دلپرشوکی ولد — رقص آور تواجد اولور عارف مجنه

ولد

یوده سینه مزه زده قه یکه مزبزم — محضوره آقشابه آیینه مزبزم

اولدفنای جاه ایچون ای ریده هوشاله — ترنامه ایچه خرقه پشمینه مزبزم

دیرلرسه نوله مالک کنجینه دریزه — زیراکه فیضه ایله طولور سینه مزبزم

کچدک می صوحه دن ای بریغ همه — هیچه کوره نشوه می دوشمنه مزبزم

راهی عجب دیرمی که برکزاونوجوانه — آیا نه اولدی بنده دیرینه مزبزم

ولد

موسم کلده زخمخانه کاشانه کرک — هر چمنصفده بزمجلس رنده کرک

شمدی کلمه کیه یاره اکرک والده — باغده هرکسی جمله کی مستانه کرک

صوغ عیدا ولدی عیمه بارم ایله — آبخانه یه رخصتی عشقی ایله کارکرک

حالی یمکی خیلی ایله جانا یله جانا — هیچ اولمه کی اوکه اوفانه کرک

یاخود اکر کسی ایسته مجه جانا — صوغ بزمه میه زنی کیه رانه کرک

ولد

شغل دنیا ایله بزترک حضور ایلمشز — ولد حرعه کسه بزم امور ایلمشز

کیجه کوندوز غم الهه اولوب کریان — زهره دلده دستم میشه یه رود ایلمشز

دیده مزشوطه خون قطره انوار جمال — جبه مزاشکه فاکسترطلوع ایلمشز

روشنی دامکه خانقه معصیت — ودمزنزمزمه اب عفوه ایلمشز

بزنه خانه افیم عشقه آشنی — نیایه جه بیم فطوره ایلمشز

والده

مردم روشن ضمیره دیدیم — خوش مهر کسنه ولی فیه نظر

ایتدی دل کیسنی کیکه کرت — کی لطف ایتدی وکوکل ایتدی کی

نقش هرکز کره کلدی یاد — لاطرق لها بالقتل فی الحجر

کون یوزک ایله ایتدم اولی — شمدم مسیم کوردن اولدی تر

خواب غفلتدن اویان آیریلالی — صاغمه شنبم دوشوبه وقت سحر

تشبیه قیلمه کونه یارک خطانی فو — باکه نمسنده قدینه سروانی فو

کوسترمه بنا ایله اول ماهپاره کا — روشنه رکونه کی بیلدیم مهرانی فو

برصوره خاتم نقشی کیوب دلدار آدم — یوقه رنقطه ی اول صنم دلستانی فو

کوکلک نرازولایر بیلمک ای یحیی — بر باکه والی یوری وانقطه جانی فو

ولد

بوماجرای اشکه باجه اولمیه — ایده سواد دیده مداری مکرمه

کلدم آیاغنه اویمکه رسمده نقطه جان — کل آل الم کی بیعفوا ولسون یا بیه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

کجی کلاهی دم عرش بینه‌ده ... سؤال عاشقه فلکزده کم آیینی فایوق

آیینهٔ جمال کلهٔ لایعه اولدی ... بلبل صفت فنایم دوشوب کیجه‌یی نمه

وجیم والصبح ضیاء مسجی جیاتا ... الی ذی بعیه غلاوله ع ع ع ع

جانه ویردی طاشلایه مقدم بهار ... ترنوه چکدی دلبری فیصه‌یه دوم بهار

کلدی کلوب خانه‌یه‌م عیش و سرور ... اتبع ما اولدی بلبعده بوتون مکتوم بهار

منظور اولنجه برک کل الله ... الحمد لله جمله بر بهار

بلکه دیلیم چمشمانه غم یاوب ... تشبیه فلکده یوخ بر عالم بهار

یادم یوبنج حینی اوکلدوم عیشه ... طبعم اولوب رشادیه ملهم بهار

ضرب (فائلاتن مفاعیلن)

کوکلم که فضای بی‌کرانه ... جولان کله عیش‌دن امانه

بر آفته اولدی مبتلا کم ... هر بر کله بلدی جانه

کل غنچه‌یه بوسه ویرمه قیطه ... تورنا کله قلب عاشقانه

سیمای صباحت ایتماسه ... هرگز بنی مهر آسمانه

کل غنچهٔ لعل نوبهاری ... انجم هلاله خرمانه

دنیانه سفینه تابناکی ... کلدی آره سنده اختوانه

الحاصل، ایشوخ عالم‌آرا ... محبوبه یکانهٔ زمانه

سیزم که سریر خودسانه ... ارشاد نقوشی همه‌دانه

بر ماه جبینی آینه‌دی ... هم تابش مهر آسمانه

اول روح صفوت ملاحت ... سرمایهٔ عمر جاودانه

بر صاحبی دار کم آفاق ... هر تاری شعاع چشم جانه

بر کوکزلری دار کم لاجورد ... عشاقه بلدی آسمانه

رضا بنه ایلیه نفاره ... مستغنی سیر کلستانه

اوصاف رشده نای خام ... بر بیله سوزی هم‌زبانه

[illegible] ... [illegible]

ریم اولوب تراب ... [illegible]

رمینه نظر قاتلی کنه مکنت حقد ... سنه ایله سنا استه فلاطون یونانه

رتری انصفلی او رقوه فیصه‌یه دوم ... کتابه وستی چاغلایه ع ع ع ع

[illegible] ... کل اعلی وضع اولنمه یخمیس

[illegible] ... [illegible]

ضرب (فاعلاتن فاعلاتن)

انیس بزمان اولسونه آشنا ماه طلعتلر ... غمك فسانه اجرا عدالی رشاد اولسونه

مساوه یه‌یکن، عدلی ایچنده ایله‌یکن ... اکر نامك جهانده خیالیه یاد اولسونه

کیه‌وغ غفلتده زمانه اولمه‌یه‌رق ... عبرتك انتباه آدی رشاد اولسونه

مفیدلرنه رعیتله ملك تابع کلور ... خیرخواهیه سیاستمه خیر آباد اولسونه

لباس عفت ظریفه‌یه صوفه‌یه ع ع ع ... بکه کوب شوخ وشنه سیل الحاد اولسونه

دلك اسرار عشقه‌یه آلماغایه یوکلم ... آکی رام ایتمه‌خانه نغمه منقاد اولسونه

بدی ابتدای غفلتده ... [illegible] صور

رکل هرمدعا فهمیسر مسیحه ... سلیمانك شکوه وشانه ایله برصیانه صور

صفا قیه اوضاعنه آدانه اول توغای کیبایه ... اینانمه‌زلی بکاعنه مزاروبه نواحه صور

بنجه بربویله غوغه‌زیاده ایتمه غوغه ... یوقسه‌ای سیل اشك هیچ‌تربوجاجه صور

صفای روحه‌یه‌لذات یوقدر سالم آندن ... غمکساره اقتدا فلاطون ماسواده صور

قطعهٔ فخریه (مالی عربیه‌ی آلمنده)

قابل دکل جمیع فنونك احاطه‌سی ... انسان نه رتبه‌ایله آدم روزوشب

اولی اولان نفایس ایله‌کتاب ادب ... نفس نفیسه ویرمیلی بیهوده تعب

جنوبی دوده

به طوطی قند سخن فاقه‌ی نمی‌ماند — اگر شکایت حال خود به او بیان کند

به یار امانت چکیچی اول ستم کم — نالم هوای مقصود دیده بانان جرس

دل دیر شد دیانه اولاً عناد فلک — بوینه جنب مکث هوی وهوس

اول الملح رضا علیه فضل سنگم — خوبی و چشم و لب سنجی مقتبس

کجنیه اسرار اولی قلب هیون — نفس لاله‌ی ده هفتاد کینه عکس

ولد

سایه دست جناب مولوی — جاوه بر سر دار و دنیش کلاه

نعت در بیان عشق و محبت

ای جمال شمع بزم آرای قرب کردگار — جبرئیل آماده تو در خلوت یار

مطلب اعلای اوادنی جای اینک نزل — تیره وسر اینک مقام قاب قوسین کنار

شمع دانان اولسه دونجه‌ی فانوس فلک — بو نجه اشکال وصور نزد به اولور دی آشکار

عاجزانه محشر اوزده طلکی تکبیر چوبه — صاقلدی رضا سیاه کی بر دور کار

هیبت عزکله جلال اولدی سپهر شعشعه — خیل عالم صاندی کیم شعله اولدی ماه تابان

آسمان آستانک نظمه ایدوب بکلر سجع — متکدن به اولطه هیکده دانم اتقن

یا رسول الله بر دانی چاکر کدر نادری — کرچه هو قدر چوبی ما لطفکه بوقدر شکار

نعت در بیان عشق و محبت

ای قبله عشوه‌ی هلی زاه سر کویکده جان — هو نوبه عاشقنده دل سنکیکم کلمز امان

کوکبه کبی دهره ضیاور ی اوهشه تابان — زلف پر چینه غمزه برکیه لب پر فنوه چرم

فنجانده، تیغ بنده، باد سرد سینه جان

شهلو نم! اطرنه ضاصلی آدمی ایرهلدی

کوره عشوه سنی محتشم چهره اولدی — کوکسه غمزه‌لی هیکه کبی شمشه بره اولدی

هیکه قبله‌لی نظر اول چشم فتانه اولدی — عاشقه اول در دلهنه بکزر کی یانه اولدی

فنجانده، تیغ بنده، باد سرد سینه جان

شهلو نم!

برلطف کوره مکله دل اولدی شوریده حال — قالمدی بارغم هجرانه جسمده مجال

هر بنده وقت بوله سکلر آنینه الوضیه محال — سنکدک عاشقه سنه نه رجعت احتمال

فنجانده، تیغ بنده، باد سرد سینه جان

شهلو نم!

اشک هوینه آویزه عشقه کیلدی دل — هجر طشقه‌لی هر نیچه بلا قالمه دل

یاکه کیکه بولدی کلمه وفا یاره دل — شنه کی عشقه تمامه خیانه اولدی دل

فنجانده، تیغ بنده، باد سرد سینه جان

شهلو نم!

کر عتاب نکته آمیزایله، کم عشوه بیله — ساکم نازایله مناسب رضوی بیله

کیبه جور جفا یوزه ایدرسک کیبه الطافکز — قتل عمد وقصه کبی ایدر حکم اعتبار

فنجانده، تیغ بنده، باد سرد سینه جان

شهلو نم!

کل ای بهیه کرکه خانه‌لک بهجه — آنیق اولصه کلمه بهجه‌لی بهجه

هجرم وصلنه قصاص شوب بوزکه — کنا صنع ظلمه عدل فیله نزیه

ره بحق عاشقانک بولنه‌جق بی‌جا — رها اولمایه دیده حقیقت‌بینه

روشنی مشعد عرفانه سهده لطف ذات — بو رخ اولماز غفلت، بو هیکلری ریب

نه هوسکه صفا ولا، نه شیشه‌یه حاجت — نه هیکله سویشه‌لک، نه فکر و وسوسه

مثال لام سیه‌لک اولدی قدک — بنفشه کبی نجا اتمز بوسه‌یه

نه بود و هستیم شاه‌لک نه لطفنه بنوا — بو کنه اولدی اولدنه بنه رضا خوشنود

اولور سر خود بلمز سرشک غمزه قبلک — نه صفا ایدر اولکل کبی کشاده جبهه

تمام نقش بر آب اولدی نقشه بیله دوران — اولور می لطف بوتنه کشاده وغمکه

نه زوال مقدر وکلمز اولکه ایله — جهانه مدت کی ایدرلک ده زینه‌کیه

خزانه اوجه‌م جیفه‌لک مثال‌نه اکر — نه ایدرسنی برکده زمانه خال‌لکه

برهنه سرمی وکلهٔ صباح مخمره — سرکه شمع کبی اولسه افسر زرین
ستوده ضمیر کبی راستده اولیکم اولسه — هوا کبی نه فنا بوله هوسم راسخه بقیه
صباقیه صفا ایله اشراقه اولسه پرتو — پرزم عقاردن کسب ولوی ضیائیه
ربیع اوغره کبی زائله لفکر یلموب — کوه خیال کبی اولمیه سهو وسبقه
یئر بوعالم قالیده اسحوبه حیرتی — همای قدرکی قیل روباه عقیده
غبار یکه وزه چیک بر دره فلک قدرن — کم یتشه اقامت فرازعرش بریه
در سعادت شاه رسل کم اولدی در — همیشه ناصیه ساخر وانه روی نیه

پناه عالم وآدم پیمبر زی شانه — ضیا کبی نه فلک بارگاه عرشه بریه
شفیع کل امم ملجأ دهه عالم — شه سوده سیم، فخر انبیای کزیه
جناب احمد مرسل کم ایلمه خلاقه — فروغ نیر زائله ضیای پشمی بقیه
آنا نزینه دوعالمکم شامت شرکت — خزینهٔ عدم قیدی سایه نده قیه
شه ملائکه عسکرکم تخیر افلاک — هزار بار کوشه قابا قوسی زریه
یکانه شاع والاکدم نامدار — اولوکلا دوسدی جباه هایس شرع بیه
کم ذره دائرهٔ ماهی ایبوب پرتاب — چهارقدی روی سپهره جلال بریه
غبار رهگذری توتیائی رخوب — کلام فیضه ارمی نده جابه کی بریه
علوقدرینی کور رکماکه رکل اولسه — رزنده جرع کزیشه بنده دیریه
هلال وبدر رکل، خصم شرعه کدوه — خدایکانا (؟) سنك کم شرع دائمه
خدایکانا (؟) سنك کم شرع دائمه — جوسراج دل وجانه ابدلن نزیه
نهال قامت موزون اولسه رهوان — نه باغی فاهراولور دی نه لاله ونسریه
جبابه پناه شها! آب شرع پاکدر — فساد شعله آشوب ایلیه نسکیه
مدار رهدو سراسك عجمیه رکاهك — کزنده قبه ده اولسه جبابه هم صفیه
سعادت اولسره کیم بخیاب دولك اولوب — همیشه درکم والاکی ایلیه بالیه
اوقطره کیم دوکیلور دیده دن فراقکم — اولور معاً قابا صدقه کنج رفیه
اوسنکریزه کم کامال رهگذارکدر — بولور سر قدر ایله لایعه بهای دیمیه

کرم شعار شها! موقف تحیر ده — اودم کم لطفك اولماعا جزایه قریه
فدایك نا طی کتمه خم، سده رهبر — قدوم همکم حوالنده ترسا وعنیه
خموشه! وقتیدر صباحیه صباحیه — کف دعا کبی جوب قبل خلوص اولمیه
همیشه تابکه سنجه بوداره عالم ایده — نوای نفخه اجل افلدکچه صداعطیه

صباح شرعکه اولوب تا ابد صبا کستر
عدوی برجه صدبابه نفخ ونفثه

فی نزی

بدور آباد رسم مکتب امید فرسایه — ایدر لرمشوب نسخه ولده کی حرف قضایه
فغانه کیم هنرزاد کلشه هیچ خوشه ایچی — دل شوریده بریشت عندلیب نالهٔ نیزی
بیدیلر رهنمای ملك غدر کوکیه مخمر — اولور خبر شبه وانه دشکاه پرسریایه
تحمل ایلمز اوضایع عقل تاظرفیلی — رطایع نیشوه بریاکاشانه بزم رسوایه
بخوزی کیم کنار ایله عشقك نامحرمی اولی — اکرصحرا اولوب خضره نقش ایغ پایه

عشقه کوزه دیار اولمغه اول تیرباران — سپه صافیله صف بسته اولمغه آهی
بلك شعله بریسنه بحر جلوه کراولسون — ضبط ایلمز بزطوفم آتشی آهی
جاده راهیه موضع ایلیسه تاریك — اولوب دلك کوکه بخت سیاهی
ویرمز کل هوسکه، فنا بویه آشکر — صحرای محبته اولاره کرنه کیاهی
طرزی کوره سلك رشك ایده لرتوبه شکنان — اولمجموعه کم مستی عشقه اولکناهی

نشاط

فسونه نازکم ایجاد چشم عشوه فولکدر — کرشمه هوی غمزه دن قضه معنادر کاهکدر
نزاکت ایتسه دل نازنینه هوزیتی — پریشان ده هوای سایه طرف کلاهکدر
کنشته بنجه آسوده حال اولسونه دل عاشق — کرفتار بلای بند کیسوی سیاهکدر
صفای قلب ایله جمله عمده حذر قیلمه — اولکم تنها نشیمه خانقاه پادکاهکدر

عجبی کر نشاری آرزو مند وصالم سنه ایچ ریکاره اینقیات کاه کاهکده

آکی

نگه سرمست نازی غمزه خونخوار آتشه — کلیمی لفه یاقیجی طره طرار آتشه
بولکه صحبه چیقه کوزم اولیار قوجاغنه — کچیرلر جانلی یاسمن چیچه ده ویار آتشه
یرینه اولسون سبل نوباغ ایدرم — که به آتشه دل آتشه چشم یار آتشه
نه خوشه بعده نه عالمده کیم اولمز عاشقی — اولمیانلر چیقه غافل بولار آتشه
اولور دائم نسیم فیضه منع غنچه لفه — کل منعی شکفته غنچه طومار آتشه
رخیه نظر یالان وصله تقیید بلمه — قلم هموار مسانه سخنه یار آتشه
عجبی اولسه بنا لعل رضا یه الی — چیقه غنچه یه رخیه ودل کلزار آتشه

دو

ایکی صف عسکر مژه دن صاچه قیلنه غمزه کوکی — تیغ غمزه در تغافل قهرمانه غمزه کوکی
دل هدف یکیانه زهر آلوده مژکانکه — جانه قانونک جکر دوز سنانه غمزه کوکی
مبتلا دلجاکی یوزیرسیوه کفتاریکم — اهل دل صیدینه دلبر صیه یانه غمزه کوکی
نازوشیوه شیفته آشوب وفتنه مست — خسته یه یکی یرمیان غمزه کوکی
نکته رنکیه آلی تولیدیه فهم ایلین — اوطه یانلی آشنا لطفنه یانه غمزه کوکی

حاشیه

بونده بر یمی سنه اول شیخ محمد جلال یازمغه باشلیوب اسم بلک ایچون برمجلده اکلیور ایدی . آشاغیده جه یازیلمیوب قالمشدر . « قوجاطلر نازه در کوکلم قوجاطلر » « کلدم موزونه صباح دراولوبردی . موزونه سوز سویلیوردی جلال طوروبدی ؟ » دیه حال « پری پیکر ده بیکانه قتلمز » ریویرسی . رسم ده برمصراع علاوه ایتمسیله شرقی یکی برشکل اولدی « کلدی شوقی شرقی حالنه قویه لم » دیمک . شویله برشرقی چیقمش کلدی : (شرقی)

آز الطلر میل سودا سی آلطلر — قوجاطلر نازه در کوکلم قوجاطلر
پری پیکر ده بیکانه قتلمز — قوجاطلر نازه در کوکلم قوجاطلر

بکا انصاف بدن قاچدی — قضا یم محکمه قوللر
او نوتدیرمز اکا عمر ابد — قوجاطلر نازه در

قرارم قوجاطلر نازه در — قرارم قوجاطلر
سنی سومکده یوقدر اعتبارم — قوجاطلر نازه در

دم بدیده کلدم النجایه — بکا برکره الفصایب قیل جوابه
دلیل اولسونه باغم مدعایه — قوجاطلر نازه در کوکلم قوجاطلر

بریکیسانه یدم عشق ایله مبتلا اولدم — اعتقاد بنده یم کچ غم و محنه
کوریجک بولسه یدم عالم بریشانه — غفلت ایتمزدی غالبه دی غافیه
برایدی بنده غفلت ملجا اولدم — دل حسرت زده مجبور وضعیف شده
اولیدم غرره اولمیدم مقصر غفلتکم — عقل وفکر ودل وجانا فتاده عجزه
رشته عمله ایدم باغبانی کوکلم — کلشن عمله ایدم غایته ایدم خفته
کوشن هوشه بونه ایدی اولدم غافله — دیدی : ای عاقل صغاره قالما غفلته

عاقل اولما کوزل آچ عالم کبی سن

سنه ولوح وقلم عرصه معلم سن

سنه در مخزنه اسرار الهیت سنه — سنه در رابطه رشته وحدت سنه
سنه در معدنه عرفان آلهی سنه — سنه در صنع انواع کرامت سنه
سنه در مهد جهانتوز دوم شاهم فیروز — سنه در برج شرف مخدم سعادت سنه

سنه در جام جم و آینهٔ اسکندر سنه در هیئت جانه ملک ظلمت نه
سنه در عالم لاهوت و مقام جبروت سنه در بدو فرق سنه در حق حیث نه
سنه در هفت که مقصود ایشان نه سنه در اصل طلب جانه میقیت نه

غافل اولم کوزل آچ عالم کبر اسنک

سنه در لوح و قلم عرش معلا سنک

سنه حباب فلک جام مجلا صانک سنه سرای اون اچنه کوروب ماصانک
حفظ صرح که دهر اجرا ایلیه طوروب سنه ملک طلب طوتوب مالک سیحا صانک
کوزیکه بیه نه نه دهر کورنه تابه زیور عالم ایچنه آنی معما صانک
کلخنه دهره باقوب کلشنه سالکوری سرشتی اهلکه آنک کل حرصانک
هم کورنه سکا اطفال شیاطین عیان بر حیوانه نه شکل صنعت مأوا صانک
ریبهٔ حرص ایله بو عالم صفحه باقوب آلا ثوب اکلدا مایوب عالم کبر صانک

غافل اولم کوزل آچ عالم کبر اسنک

سنه ولوح و قلم عرش معلا سنک

نیچه بر بوجه زمانه یوزینه نیچه نیچه بر لطفه و دلدار جانه نیچه
نیچه بر قیه لباس و نیچه بر جامه یاتوب نیچه بر عشقه عاشق ایله رفاقت نیچه
نیچه بر رنده جوانه و حیات ایله کفت و کوی طرب و طوب طلاقی نیچه
نیچه بر باغ جوانه اوتره و میوه یمیه بو نچه لطف ایله ایله عیشه و عشرت نیچه
نیچه بر نفس هوا سینه دوشوب بیل و طرب نیچه بر طابع اعلا بولوم وقت نیچه
بو صفاتک نیچه بر، بو نیچه فضاتک نیچه بو شقاوتک نیچه بر، هاک ایله غفلت نیچه

غافل اولم کوزل آچ عالم کبر اسنک

سنه ولوح و قلم، عرش معلا سنک

جمله ذرات جهانه مطلع عبرتدر اهل ادراک اولانه مزه اشارتدر
نفس ناطقه دهره عیانه جمله علوم باطنه کل شی مرتسم اولمه بصیرتدر
نظریات دیده جانه ایله جهانی آکلا مظهر علم لدن مظهر حکمتدر

حکمت و عبرتدر دهره مزه اشارتدر اهل ادراک اولانه مزه اشارتدر
فهم ایچون نه عالم کبریا ایله جهان صور عالم صغیر دهره صغیر دهره
ای عزیز نیچه نیچه دهره و عالم ایله نیچه نیچه ایله کل عالم ایله دهره

غافل اولم کوزل آچ عالم کبر اسنک

سنه ولوح و قلم عرش معلا سنک

مثنوی

وجود مطلق بحر بیکران ایدی انا الحق دیه رمز ایله بیان ایدی
بو باغده کی حقیقتده صوبدر یاغمور ولی اولدقده صنعه دهره بیکر بیک
نظر قیل طوغ انه نه کیم دهره کیرمش عجب کیمدر آغاجه اولمیه رنکین
دونه یاغمور بیکر بیک ایله یاغدی نه طاتلو نه بیکر بیک ایله طاتلو
شوسه در لرکه غدر ایله ناسه کلدر یانه کزیه رق جسته اولمیه باغ دونه کزیه
بیکر کونه زیکوه لرک بیکر بیک آغی ویا بغداد و حلب شامده بیکر بیک
بولیکر بیکر بیک انار شیرینه کیم دیه بیکر بیک انار ایله

بیکر سوزیه نه لغاتله یازه محمود الدین بو شیخ بیکر بیکه نه دهره بیکر بیک
بو لفظ رقیقه نه عشق و محبتله کلدی بو کلمات قلبوزه نه کیم دهره کیرمش
معما بدر دعا ایله ایدر کندینه کیمسنه بیلمز و نه دهره کیمسنه بیلمز
بیکر بیک آدم اولدقده بیکر بیک آغی بیکر بیک آدم اولدقده بیکر بیک آغی
بیکر بیک آدم اولدقده بیکر بیک آغی بیکر بیک آدم اولدقده بیکر بیک آغی
قاموسلرده نه ابکار معنی مندرجدر اهل ایکی تاکیم اولم بر صاحب نظر ایدی

مسمط مولانا خالد بك

بو شب دلده ایدی بر رقص طوبی جانه یار اولدم کمال نشوه مستانه عالم یاره آکلاتدم
وبر وجد و فراوانه سوزنده هیچ شعور آغلدم نه سحر ایدیسه ایتدم اول بت طنازه غالب اولدم
آلوب جانانه آغوشه وصالله جانه قاندم

صارلدم جام صفا بده کدم اودیدم اوقتدم یاتدم

تجاهل کوستروب شیوه میآمدی سینه صاحفه — سیاهم خال گیسونه قیاس ایدیم سینه
کوروب یاسمن ایصیردم سینه بوسن ایدیم ناوفه — فلکسیم بوجمالنه عاشق قیلیم بویله نصافه

آلوب جانانی آغوشه وصال جانه جانیم

صارلدم جانم صفا بده کدم اودیدم اوقتدم یاتدم

رخنه تأیید بوسه ایلدی عارض گل گل — اولور بولسم فغانم جاره کلور فریاده بلبل
کوریجک لعلنه اینجی جانلی دامانم تحمل — صراحی ساچلی عشقی جامه دیرکیمه قیل قیل

آلوب جانانی . . . . . .

صارلدم جام صفا بده . . . . . .

صحن عذاری عارضه اوزره زلف پریشانه — دیدیم وب بالیغه یاتدم نازایله ایلدی غرقه خونه
نازکنه ایه ساچلی وصلت هیچم فتاف — دل نالانه آتوب مشکل اولدی صبر ایله امکانه

آلوب جانانی . . . . . .

صارلدم جام صفا بده . . . . . اتیه

انیه ونالهلرله جفا افکاره کار ایتمز — جوانی رودآه اول سروخوشه فکاره یار ایتمز
وصالنه اکلادم میله دل آواره دوار ایتمه — ترحم ایلیه بیلدم که بخشم یاره یار ایتمه

آلوب جانانی . . . . . .

صارلدم جام صفا بده . . . . . .

کشاده گلستان خرمی، باب المسرت — مرا بزم نوسانوسی دوده غم نابود
تماشای رخ یاایله روشنه دیده دل خشنود — هنوز اولمشدر هیچم نیم متنازی ضوء آلود

آلوب جانانی . . . . . .

صارلدم، جام صفا بده . . . . . .

کوزنه قیلدر آتوب بیلدی کل عنجه ولسونه حالی — نفس شمع تحریر ایلیه بروانه اهلال
سراغیناره صباهی یه ریشالیه چرخ تحویل حالی — رقیب بدسرشتلر غمنه یکلفت بدبالی

آلوب جانانی . . . . . .

صارلدم . . . . . .

عجب بوقضای عشقی سوراید ربلیم — ضیاقوقی، یااول ملک سیمایه بلیم
سوزمده واید ربرکنه یه معنایه بلیم — هدیه طوعرسنی رویایه رضوایه بلیم

آلوب جانانی . . . . . .

صارلدم جام صفا بده کدم اودیدم اوقتدم یاتدم

بوشب بولوتوکل سحده یاید یاتدم — دوکوب خاکه سرورنجی دیده دریوارنگ قدم
کاهی دم بلب غریکرده سه کاهی دم بلب — سنی ایتیکیه بیدر رتبه باشه فاقدم

آلوب جانانی . . . . . .

صارلدم جام صفا بده کدم اودیدم اوقتدم یاتدم

فقر مرد ولایسه عزت مال اکلادیغم — جرول ایسه فضل وکمال اکلادیغم
اولشم ناوقت رمت می غفلت یکم — دوری فرقت ایسه قرب وصال اکلادیغم
شهوت وعجب ریاوطمع وتخوت ایسه — عشره وجهد وریاضت ونشوه وحال
محی عصیان قیلسن ایدیکم یاحقدی سراپ — دیلیه ایسه ایسه دوزخ لال اکلادیغم
دوری درد اکلاتمیسن ایدیکم تزکیه تهلیه — رهبر اولدیغ ایسه عیبه زوال اکلادیغم
ظلمه ایدیکم نفسی رغبتی سیئاته — مکر ابلیس ایسه حالت بال اکلادیغم
فیدیغم نام عباداتی ایلم محصه عصیانه — جرم اصرار ایسه ترک وباک اکلادیغم
ایدرم خلقه مدحتی ایدرایا ریاتی — جدل وحقد وحسد ایسه خصال اکلادیغم
ره عشقه یکره اکر عشقه ایدرسن ایاتی — اولدیغم هدیه وهم وخیال اکلادیغم

فیکم ماصی یاهم ضیاکستره بلیم — لیکن کلی ملی عنجه من کوزیده بلیم
رهمنی لعل ترمی حفظ کوهره بلیم — سنابارمی یادرایحم فریده بلیم
اولاعالم نمای وصحت ایادویه بینانه — اوسیمیه برمیده مرآتی اسکنده بلیم
سوار دوده اهلیده رفکر عکس ایتمه — رفکده خط نومن مرغ هنربلیده بلیم
کوریجک سوقدی بربیه یاماله ایدیکه — فیمنی نوردیافته کوزیده بلیم

اوجب انصاف ویر حمرا ترجمه کی اما فضا نمی نازلی آهوی آشفته بیم علم
وصالدا اول بت طنّاز ه راتب ایله مائل رجایی خطیر وصولیله سیم وزیر ایله

[illegible]

دوروب ایرو قتلی طوروب اوله وصلنه ایله یاسلیوب ناله اولم
بیع وشاب اولمادی بوجه سودا ایله نقد جانمی فدا قیلدی ایله
برکه کوره اوله خانه ایله جمله دلخلق ایله فاطر یشاده اولم
بنده یم خواه نخواه خدمتکار ایله وارمیه خاطر شاده فقاده اولم
ایلمه جهد سوزمه عاتی نویسند و صیال اول لره دوستم عتابه صاده اولم
قلب زاره اولمادی خیال یاره ایله یاخود شعله مفرحه نوازنده اولم
کاهی ناکام آیه بی شبه کوی سعتی اولمیم خادم درینه تنه جوله اولم

[illegible]

ترک عشق ایلم کوکل خوش سوزمه شعله رنج محنته دلی وصلقاره اولم
حکم ال سودای زلفه مشک نابه ایله باخود بیتجربه ره هدف ناله اولم
ایتمه اول بدرحم توجیه نگاه التفات زهد کیکی کلوزه پیکر لعل خشانه
بیلن قلبه فغانه معتاد ایله اولم قتیل باغ صنعتده هزاره عیاجه فنانه
راتب اولمادی ملال یکدیگر یوزه عیل فوراکه نوبوزه آغوشه ضمه نانه اولم

[illegible]

فرهایه بخم سرحی رضا یاره موج زبده م هوجه اجرا یه آشکاره موج
قویمانه خیال یاری کوزه مجنون اشک هوزه عکس ماهی آب ایه ره قراره موج
کزلف یاری کاه رضه کوبه تاغلام بحر شکم اوره دلیل وفا ره موج
سرزه هوای محنته اولسه ی کر اورمازه ی شرابی ریوانه وایموج
کرشمال ایتدی اویوره ده هوسانه اولمازه ی یاجال غم روزکاره موج
سرصده طوکدی قالدیر مکر خونه شتم مرجانر ایتدی صانکه کناره موج
کلمن تغیر اصلیه بزده حقیقتی دریادم کرچه فرهاد اولوب صدقراره موج

بحونه شوخه وصلح اولوب رتبه اول ومیل کم جذبه وکاه مدایه ایتمه قراره موج

نعت فصل نظیره

یارب حقیقتم ایله یدر بکا باغ ایجه عنایتک ایله بنده رهانی
محوایله یلکله مرحمت قیلی کنه خطای مجرمی عفو ایله شاد قیلی
بنده وجود وهدته سبب اولدیکم اقتضای جوده ایله مظهر فیضه عنایتم
دریکه بیم یوقدی موجود وموجود قیل قدیکله واقضا سرایله
٦ راتبه دنه اولدیم آله هکایه ظله ایله اهل صفه مخصص خدمتم
٥ مجرم ایسم دامنی یم جیبکیک نفسه لیم ایتم خطایا غفرانی
یارب ! بزه فرصت خدمتده ایله آلم عبادنه ایله بزم جدایی

نکاح نظیره

جهانه مکنه اولمود عدل ایله آباد اولنه خیال فیضه عمران ایله بیداد اولنه
رضیه اکا نه بیغانه عدلنه شوع اولور صحابتیه آیدقدانه هدایه داد اولنه
نهاجتاده وجهانه سیم قبول ایتمه شریعتدن اکر حصه قوی بنیاد اولنه
ایله ظلم وتعدی شیوه یی جانب اتخاذ بدیده پریشانه کر استاد اولنه
عدالته اساس بیت چرخ ایوانه معمور صداقته اولتاغ شمخه اوتاد اولنه
متانته استقامتدن ایر اتاج طفرانیه اوقوبنیانه موصوص آئینه استاد اولنه
آلیه یکدیکرک معضلنه استاد وحیرت بولورنه بلیه کم مشکل سؤال ایراد اولنه
حکمز قادری اثباته اولمش دعوای حیرت اولمش یاری سیمغ ایله استشهاد اولنه
بولزمانه قیل قدیکم قدیر بیر وجود کیم دوشونه محصول سعیلی نفسکه ایشاد اولنه
قیل اولمش عمرلی اولم جانی علم اکلمایا نازنین دلبستانه ایده عرصه استعداد اولنه
مدارجاده فهم بیرامری اهلنه ایتمه تفویضه کیمسه دولاب چرخ اهمیتنه استناد اولنه
اوزه وکجاهد صدقه نفیه لطفنه کرم صولنده مدارای عدوی ملتمت معتاد اولنه
حقیقتم نایکه بوال زمزمکله عالمده حالتی اول سرخیل اللهه مظهر آیه اولنه
هوا کامدیه کی متبع اول خاطر آباد اولنه کیمیفیضه روزکارلی هرجایه اولنه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

کلی شرمنده ایتدی بلبلا هیچ‌دار کولدرمک — نه رسوا ایلدم اول شوخ عشقه یه فریاد لازمه
یتاول کلمه‌لرک لفظ و قدیمه اولمق — بو ایسه بنده‌یه چوق زحمت و مشقت لازمه
امید فیضه واصل اولمه ایراتمز قدیمیه — فیضه مظهر اولمق صرف حالک اعتماد
کمال کامل و معجز اولمق سروادل رأب

اگر صفحه بیاض سحر نوایی دلازمه

تخمیس غزل محمود پاشا

صبر و قرار کتمه، یار صبر بنا کرم — مدام ذاکر اولدیغم وصالنی کرم
هیچ سجده بر خاک آستانکی کرم — یرستش آلوه ریا و استانکی کرم
خدا بیلیر که سرک عشقنه تولانکی کرم

کوکل یانوب یاقیلوب ریزه خوف فراقدن اولدی — وجودم اولدی خونین قلب یانوب اولدی
شکیب صبر کیدوب شهره جوشا اولدی — بلای عشقه تحمل ازجا اولدی
سرک فداوه زانوی الدا تانکی کرم

وفای لطفکه ویرسم بیدا کا — جفا وجوریکزه ایدم فدا جانا
رضای امریکزه سرنهاد و دل وجانا — رقیب قوبل، یبرد، ویرلیک اصلا
رهیل یاره مراحم تا بیتانکی کرم

خلوص عشقی ریسم صفا نوکرلیکدر — عدو بختی سویدیرمک اولده لافدر
نه منکه نبذا، نه ده خلوص فیاضم — مجال قالمدی انکاره اعتراف ایدم
قدیمه یری مفتونه حسنه وانکرم

امید سرسکزای یار به قفیزکرم — مشاسرسکزای شوخ به شیرکرم
کینه چاکریکز، بنده حقیرکرم — صدالازل سرک آزاد سرایکرم
الی سنه‌یه مملوک آستانکم

ثنای وجهکزک عاشقی بنوه اولیا — وصیف حسنکزه اجلده حیران شیدا
صیحه خوانلیکزه بویله ایدیلر اولیا — صورایرکز بوغرلکویله کم ویرمیا

کوکلم نه زمانه کسیخ خرم کوره هکدر — ولله ایلهه ولوله سوره دوام کوره هکدر
کوکلم آیلیر سینه می صاحب اولیا — معشوقه وجهانی عالم کوره هکدر
دل خراب پریشانه کوره اولکه ظلم — بریرم آشفته و درهم کوره هکدر
هوده کوره یکزنعره مستانه‌یی — برکوره بولکو نرکز ایسی کوره هکدر
آرزم اولدی حضرته بوفیوضات ایدهیا — بیلیم که فقط هاتف برآرزم کوره هکدر

قاصد نازکی طوتوب دنده — بلبلاولدی بده بالاده
نه بشردر، نه ملکدر آدمیزی — بلبل بولدیغنه اولدیغنه
برنجه ایلدی بنی بنده جب — بلبلاولدی بر فلاوه که بولاده
صیحم وارمدی سیاهی جیدم — نه خیالیم به اوسولاده
صهبا فقط نقطه تماشا اولسم — اوبری روی تماشاده

اولیورکلر آچیلی آفتده — بولدیکده آچی الاده طوریور
طوریور آواز خوانی بولبولر — بولدیکسیچیانه طوریور
اولیورلر زمانی بارصبا — سرولر قدیمه ریوانه طوریور
خلوت یاره کیرلر صافی — قایوسنده بیچه دریاده طوریور

نقطه نیچه نقطه

یوزلرلک روندک مردانه‌لکه — هنایه بویله در هب صحبتی
کتاب فقه یه حیفدر اولدیغچه — کلستانه الهیک نسیمی

اوگر یاك نافه شهر ختن بیلدیم به او مقام تعین
قصه آتنده یازیلیر یاتمه کیم یاتمه یی

اهل غیب بحتصار عرض ایدیم لطف الهی ایله بحث ایلدیم
الیم کوندر سنجر ایله اولدی کشف اصحاب اولدی حمد الله

مدینه اولدی الیوب یتیمه جمله عیدانه ایله شوق یاره
خانه امید مالك اولدی الیوب بی خانه اولدی قرار یره

خلق ایتدی بنی فقیر الحال کیمسه کیمسه غلط تفکر ایتمیم
عزم اولدی سریره تحریره ذره یوقدر تحکر ایتمیم

ترك غضب اعاکر کل مقصد ذوقدر اولدی زوق اهل دل
یا کاه جنابه کیمسه کل آه اصل آخاده کیمسه کل

قوم ایشه طوب طولو طولو یر اشهر عشق عاشقان سوز
طولو یه قویارم آلیوب سنك بوجهیله کیمسه یوز

ایلیوم بنجه اهوال جهان یر اینیم بنجه من لوح درونه تحریر
دار دنیادن لوح کیمسه اولدی بر خسته بری محبوس بر مرد فقیر

بر زمانده خلقم همه ایم خدمت ایتمیه دوستو سوه عقده ناهیده امور فرفره
انزواطاه قناعتده بتدای صافی بکاشمه یه کر بر لقمه ایله بر خرقه

آغلیوم اکلیوم واعما بدنی سودم سوده لبو یوم
صوت ایله اهل دله یم سنجر ایله تیمن

نه ایچون ایلیه یم ایلیه یم ایچون ایلیه یم
ویرسونه بر قوله جنده بولیه یم

بکا ایدوکی آه ایدیه ایدوکی
قصه آتنده یازیلیر یاتمه یاتمه

صاقلاسون صوبه موکه نفیر ایتمه یه
صکره یا لیف یوزیله اغلیه یه

آله سلیم ده کیمسه کل

آندم زکا یروبه سائل اولورلر
یارب روح قصه حالنه اصغا بیورغیل
تصویر ده روح اولدیغه قائل اولورلر

سوز عنا لوحه اعضا یاك فاعله الیه
کوز بنجه حضرت یاسر عالیشانه بریره
تحمل ایلیز نفقه انواعیه کوزلر
کوز بریه کوز نشه انجم تابانه بریره

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

همه رفعت که مظهر نور حقند بودند — صاحبه به جبهه پر نور لطفی روا بودند

وا بر قاتو که جبهه را لمعه کند سیل شان — تخیل ایمن کو که هیکله آرا بودند

ای مواجه حضرت قبله نما که جبهه ساج — باغ غیب ناله که جبهه ساج بودند

هود اکوزیه نوتیا ایدر که غیاریز — اول نوریده عینه آلمازیلا بودند

بیاض هدیه جبهه که رطب کیبه — وتیراز ابوالخیر بو رعنا بودند

٤

بیدی جبهه اجود اهو دل خیال ایلمه جان — عجبه ایمان ایچکه سنده پرطوتمه جان

مرد آزاده کمی عشقه بو جبهه دیلمه جان — جامه مطلبا وهمه جبهه دیلم وبادی

آیم اولمه دیده به جنت کوکبه سیما — خاکوشی کنده نی اولی طوتار اعلی طوتمه جان

ال خزاز لفکه عشقه دیدیلر بلده — دیلدیم شاه نیلی اولیسه ایرقطه طوتمه جان

خال یاکنه اوعار فیض هدایه دن — رکابچیده یاره جبهه دسته تمثا طوتمه جان

٤

بزاهد و کوی مغانه رفتن چه حکایت — هر جا که هست خدا هست چه مسجد چه خرابات

بزرگ همه عالم بتو سجده کنند آری — تو خود بسجده که آئی بر پات کرانند

جامه دریدن لیلی بوقت دیدن مجنون — بلی عزیز همه چیز بود عشق بلا نیست

شبانه مشرق خورشید کاه فتاده — بزیر خانه که باید ایلخانی آنده نباشد

یوسف اول لم یعهد بدغه هیچ — لا یقص سمند یدهٔ اهوان زمانه

٤

خوبدیکی کلوب اول ماهه بارکوبنده — الماسیزکه کوشه والمکه افته کوبنده

داغلر ستوه باسمکه کوبنور آه بچه — هر غمزه نیله کیلر آزار کوبنور

جامه کچی باکم کوبزیر جامه صفا — سکابر کوبه کیلر اول روح مصور کوبنور

خط سیاه ایله بچه مه صورتی کیشیلر — یاز یلوب صانکه کم ریواره پریکوبنور

کوبنور قانع باکم بچه هدایی صوکی
آتشه بچنده صانا نسکه سمندر کوبنور

٤

لوحی

نشوه نایله صفا نیاب اولور سنسز بکا — دور ساغر آتشیه کرداب اولور سنسز بکا

قنده قالدی حسرتله عطف کوردیکم — چشمه هجریکم کلیه خواب اولور سنسز بکا

٤

عجب سرو رعنا بروح ایکه اشتباح آمده — قبل روح اولور ظاهره نابود وبدیده

٤

قیل عفو ساغر یفیضه لیا لیا یارب — اولا لبریز نجح دل ومشرب یارب

ضبیه تحویل قیلا بحال دل میتال — ایده اجدقتی بالجمله مرتب یارب

٤

ای که اسماء صفاتک ریه انوار ذات — نور زاتکده نمود رجیات کائنات

کائنات اصله نقدیم مرآت ایدوب — آرد لك وجهنده تا بادا ولدی انوار صفات

ظلمت لیل ایچره مرآتا ایدی عکس ظهور — نور حقده کوسترنه مرآت ولده بینات

ایدی اسماء ذات هم تقاضای ظهور — اولدی اسماء صفات انشاء الموجودات

جزئ کل یرده رجا ایدوب هم نهایه اولور — بر برنده مندرج حیوة رحیوة وهو الحیات

تا وجود رنك دیباج تعینه جهان — هویه وهویا نمود رجوآء مدهش صفات

چشم بصار نوره اشراقه ایدر اطرافی — جویبار فیضه هویه عالمده هویه آب حیات

٤

تجلی بردی اما اعتباره حد وعد اولمادی — قاموا عداد رجمعه بك سیك آحاد اولور

ظهور کثرت امواج بحره باد اولور باعث — حقایقه بر حقیقتدر که کوهی عینه یکدر

٤

جوش صهبا نشه خاطر کشاد روح موج — عکس ایدر نه ساغر ده رآسا صفادر موج

دیده اربابه کشف وحاله عالم سوسنبر — شعله پر جاوه ده نور خدادر موج موج

عالم معنی وکل محدود فکرت لوحیا — بحر بی پایانه فیضه کبر بادر موج موج

٤

رهگ اعتدال اصل عزت و علو سنه‌دیکی ... ارهم آسا هوسی تاج و قبا سنه‌دیکی
شهر تحقیقه ایرمش قیلیه مجاز اسکه ... جیب ایده وب قنطرهٔ عمره وفا سنه‌دیکی
عالم آب اولاسه میل خواهر ایچه ترک ایلیه ... عالمک جاندار ایچون آبیده هوا سنه‌دیکی
عازم راه بقا اول رضی و نیاده ایکیه ... هله بر شهر فنا مالک ده قنا سنه‌دیکی
واصل روح کلام اولدیغی اعلا حضی ... سوزدم معنی درک الفاظ واداسنه‌دیکی

اوشب که یاره عشرتی عقل مرتب ... بلغمه کاره نه‌یی اصباح وضعنده
پر اولسه خاطرم اول توده‌کوشه‌ی ... جرعه‌یکی جام ایده‌یدرسی نه‌حالنده
نه‌کوچه یا ایده آرزوی وصل یار سنا ... نه‌یه‌نه‌قالدی بلی بیلمزم عادتنده
نه‌دلده نقشی تعلقه نه آرزو قالدی ... وجود لوحی نابود رسمی غیبتنده

عاشقه اصابت اکلدی اوشوخلک عشقی ... وضع صواب عاشقی اولمه‌خطالودر

صحبتنده بیلنیز اهل کمال ای لوحی ... هرکسک رتبهٔ اولمی اداسنجه الودر

صیاف سایه اعضاده جمع وحدت ... ولی بجب قوابل محل کثرتنده
کیم حیات ایچره هر عضوده بشقه قوت ... قوای جمعه سب حکم قابلیتنده
حیات روح ایچون لوحی بنده نوآمد ... باقلسه عبد دکر در غیب حالتده

کمال ذاتی دکلدر زمانه غرهٔ نظر ... تصدی اهل دلی جاه ایچون مالی ایچون

اودر عاشقه که ذاتی کیم ایچون دونده ... کشی اوزره سرکذشته سویدیلی افسانه‌لرده

سویدیلی سویدیلر اهل دلی ... بر بیلمز هاله‌دن بابی محرمه‌دن فقط

اولدی سوت رضی میه کوزی رادیک ... عقلا مانند بری شیرهٔ قالدی یادیک

هر که کوره ... کوزلر

مثال آینه هر بیر یکسی بکزلر ... مطابق اولر بیکی قلب صافی اهل کمالک

غم وانده آنی اهلدر کوکب بخت اولر رفیع ... شیرکه‌نه‌کوکیدیه‌دیر بیلمه اولدیغم

کوزلر کوزلر بیلکلر یاقوت کوشه‌دیر صحه‌صحه

اولورا باب سخنه صحه اداده محظوظ

اثری زنده ایده نامی صاحب هنرلک

همایی

غمگه ربکم الله فنجه بر آنه صفا ... سنه فقیره کوبه یکدل رستی اجابه صفا

دلم فنجانی بجه چشمی دیر دلدار جانا ... نقدیر بر بنه صنایع مشتاق صفا

دل یغوغه عاشقه سکا کلف ایلر ... مست کتاغ شه عالم پیمانه صفا

برکوبه راه ایلیه سکا صدقه آلهه ... اژدهار بوکه نه قدره کردم صفا

الم آلوب یوزیکی کلدر رهنه قالمیه ... برکذار رکم خزانه برکنی سلم صفا

کتبه عقلم کجه اولدی روح روانم نکلمز ... بنه حسرتله یجه سینه یه جانم نکلمز

قبلی آینه سی تروشه مکدر آهدن ... ایچنجوب بنده سنه شاه جهانم نکلمز

فجوب اولدی سرو روانه کلمه یکنه بوکا ... آکلادم آنی که عمر کرانم نکلمز

روشه کوره ایدم فرقه بوکشه دل ... غرقه دار دی رهی اولدی خضر جانم نکلمز

اعه هدایی عجایب قصه در اولدی ما هقا ... حیقیدی کوکلدیوزیه آه و فغانم نکلمز

خواجه یه مالی، فقیره لب جانانلیغنه ... بوشلمه رکم اولدی یه رکشی یه جانانلیغنه

اولدی اغیار یکه کوزه بزه هلوسنه ... یارتی هله فقیره کلیر اماسنه لیغنه

کلبه کم لبلبه وصفنی اوقور سرایلور ... طوطیلر نکته آری بلبله فقانلیغنه

تخطای غمکز، مائل قده لبکز ... سوزه مؤمنزای لطف کرم کاتبه

سوزل قده حه تا کلیر سنه هدایه لبلبل ... خضره کلمز اوقده شیرین سوزلیغنه

باکه ایچمنه بکا اولدی سنه نسبتم ... بنده سینه نازایده شاه جهانم سویدیغم

کوکلمه آینه نوزقونه مکه بهشاکه ... آنلی ایچره طوطی شکرباره سویدیغم

صدهزاره مرحبا ایده کسوزکی ... باکه اولدم اول بت عیسی رهانم

ایشیکنه بنده سن سوزدیکمه ایچنه ... نیچه کونی درکه شاه کامرانم سویدیغم

اعه هدایه بهنیازایتمه کم بلبلکن ... نازایده اول عنچهٔ باغ جنانم سویدیغم

غزالی، دلی یاور

کعبه قدیم استنک جمالکدر ... حجر الاسود آنده خالکدر

کعبه سک سن حقیقه خلقه ... کعبه ظل بر ده بر مثالکدر

کعبه اورتو سیدر سیه زلفک ... زمزم آغزکده کی زلالکدر

صید مرغ حرم حرمه اما ... جان شکاری سنک خیالکدر

ویرم ایرسم وصالکه ویرمیا یه

اول غزالی سنک خیالکدر

خمسه

جا بجای سیم تنه چشمه ده داغ خوفریشه ... اطلس زر دا وسنه التونه بنکلر رهمان

شاه عشقم اولدی آواره ایچره خوف و بیم ... دود آهم اوستمه بر لاجوردی سایبان

کیتدی نالم عرشه قدیمه چیقدی اولدی ... دود آهم کیتدی کیوانه دوبان

یرمه کوکده زره وش صبر و قرارم قالمادی ... کون یوزیکی کوریمه لدی ماه رویان

اعه فغانم بولمیجه سوزلرنی لفظه یارایلم ... دود آهم بشن آلوب کوکلده اولدی روان

برملک سوزم کم کورمیش وجهه ایلور ... اسه اول یرده یکره نهوش اسانه اولور

کوشه هجرانده یرعیش ایلیرایدی دایم ... صحبتنده روحانیه نوشجانه اولور

بلبلم کیفیه عشقی نیچه شرح ایلیم ... هرکیه کشف اسرارجی جیدانه اولور

اتحاد ایدوب غم عشقه ایلیه سر جمعور ... شادی وغم عاشقه یانده هیچ یکسانه اولور

اعه هولی بینه حقه حقه در روشن لیل ... کم آفتابه آفتابلر تابی طهم برهانه اولور

صورتک نقشنی یاز بخو کوکل نامه سنه ... قاندی آغلدوقجه عکوزم کیپکلک خامه سنه

شرف شمده یازدیم بیچه به خط و خال ... ضعف و درد و محبت ریه یلر نامه سنه

برکون سی سرو قدیاس شد اول مه کم آنلی ... کوسنه آتش طوکل اولدی یاسیتدیم جانمه

هرنه مجلسده که دل قصه زلفک اوقدم ... لیلی مجنون اولوبه جانه ویره هنظانمه

سعیا زلفی رام الجبه اول شاه چوبان خانی زانه رو کر مرغ زل آولاوسنه

نظمی

نگارا آدی خطکده بنفشه زلاوسنبل بو — که باغی خرم ایلیاو، رمانغی خوشدم ایلر بو
هلال ابرو کبکبری اکاوار کونشی بولو — کونسه بو بیکر بکزه ری اکاوار هلال ابرو
اوایچره بلکه بنفشه بیکخبر ایرم چوبنه خط — محققده که نسخ اولور قلم ریحانه کلسه سو
خیالك اولیقوم کو رملك میسر اولماز عالمده — غم ایچره کلمه اولیقوم کو بیلور کو زیمه اولیقو
دکل به طایغ ایچره کو زیمه بوخته وحیران — اولوب بخلیه جیرانه طوروب قاشوکه قاشیمه
لب و دندانکه وصفنه نه من نظم قیلم فخر — بیکجه منه نشانیه کورسك جانه لعل ایله لولو

تشبیه اولی خطه رخ یاره بنفشه — کوکلمز آچیلماز آره جمعه، آره بنفشه
کلشنده رعنا اولمغه اقتضاره بنفشه — دمده کی قدم رجعه قیلماز اداره بنفشه
بغداد جمعه ایده دعوای خلدوفه — عباسی عاشقی دیکه کلماره بنفشه
رم کلدی کو کل سوقنه بهار آیاغنه — یوزیه سوروبنفشه بوکه یالواره بنفشه
آهکی توتوفی یوزینی کوکه بویادی — آلدی کی ملک ریوزی کلشاره بنفشه
بولطف ایله کی قیلدی جمعه — طعمه ایمشی نوله نافه تاتاره بنفشه
هندوبچه مجموعه کزه ایله جمعه — رغبت قومدی طبلهٔ عطاره بنفشه
کل عیسه ایله لیل و نهار ایله کوزی — دوزه سمه تازه، شبه تاره بنفشه
وصل ایلیه ریاغ جلاله بکزه پنجوبه — معشوقه کل و عاشقه غمخواره بنفشه
پروانه لکی بال و پری قالمه یاغمز — دیوانه لکی بیرهمنی یاره بنفشه
عیسی نبیه کیم ایله جمعه ریحانه — اول رسمه جمعه قلم کساره بنفشه
تاحشر کلشنده خوندی قوه رفته — محزونه اولوبه رونقی کیرماکاره بنفشه

بنجوبه کوکر وب بوینه اکر سرو بیضه — آصمار عاشیه کندینی واره بنفشه
کوسمه بلنه کلوبره کایه سیاسات — بلدی عجب چرخ ستمکاره بنفشه
دسته ایچره لکه اوصوار اولیقنجوبه — برکز کلور اتاجده یاره بنفشه
تیتره لی بر حروف الفی طوغروکه کز — اوغاری ملک کوشهٔ خماره بنفشه
ستاره طوروب کز بلیسن ایله رهاق — استوغزال خوب و کل باره بنفشه
آسفته اولوب سنبل ولاله بنفشه — یوزیه قوری دردایله چاره بنفشه
لیم صاحبکال عشقی اوزره غلبه دوشمش — مجنونه لکی آسفته و آواره بنفشه
زلفیم خطه عاشقه اولوآکلمه کلسون — تاکوکلمه آچر آره جمعه آره بنفشه
کلماره واروب کوکلمز اکلماز اولور بی — سنبلدیکز بکزه یر یاره بنفشه
ارمدیلیه
بر الکدیکلک یرم بتر قوبمه سیه — قاره صاچیکه قوقارمال قاره بنفشه
آه ایلیجك جیقمز توقوته تاتمه سنه — یاقمه جکزیه بخلیه یاره بنفشه
زلف سیه و چرخ ستمکاره بنفشه — به بی دلم هوا ایچره تابه اولور بی
روضه خرم ایله اکلمز قوه بیضه بلبل — دکلمی نه صوبیه یرمشکه بوبیضه
قدر ایله سزی بولمز زمینه فاکوکه باغی — شاه ایشیکه سوره لی چاره بنفشه
محمود جواهر بخش و صاحبقران کریم — محمود ایله جمعه خاره کل وفاره بنفشه
طوب ایله دوشمانی اولکده قوه بیضه — خوبان ایله جمعه کی یار صوبار یاره بنفشه
زلفه عنبر کبی جلوه ها ایچکه — باغچه آشاغه منکسر وفاره بنفشه
عدلکله ایده رعیتی اصلاح — شکله ویره فائده بیماره بنفشه
عهد کده ضحی اولوبه یوزی یاره دوشمش — کیر دیکه ایچره کسوف کفاره بنفشه
کلماره کز ایله یرمه صه قورق — آتشه اولمه کل، رودا ولمه هواره بنفشه
اکمزی بویوبه اولمه کلماره یاهاسی — اول سنجبه ثرکاری ترنطاره بنفشه
سنه اوشنیر قالدیره وبه باشی باغمز — کلماره جرعه ده کی ایکاره بنفشه
اوغری کلی باغ کیزیر لر نقل یکه — بیره باقوبه کیدیکجوبه قاره بنفشه

کلدار سایکده ذهی دار سعادت — کیم اولدی لقب چرخ برستاده بنفشه
شول وجهایله در قصد فیصلا کیدیسه فی — اویکیده کیم سایه دیوار ده بنفشه
رفقده فتیه قدلوکم حائله اولدکجه روتا — هرسر اولدی کبنده روتاده بنفشه
بر خام ایله کاغذ زنکیه ایدر ارصفا — اوصافک ایدر نظم اولاسه اصفاده بنفشه
وصفک چمنده یاسیه نرالدی بنفشه — سنبلده اولدی لؤلوی شهواره بنفشه
بوسنبل اولدیزی بخاقی یاسیه کیم — حل ایده یازه صفحهٔ رکناره بنفشه
شاها بو سیه بخت قولکه نظر اینه کم — باقصقله جلدلر ویرر ابصاره بنفشه
نظم ایتکه سوسن کبی ریحم طولاشیکه — وصفکله کتیردی بی کفناره بنفشه

هفده ریلرم دولت وعمرک اولدعچه
بنجه کیم اولا پیشرو اذهاره بنفشه

خلوه عالم بریکا بی جاده تنها بریکا — جنت کویاک قومازم اولسه دنیا بریکا
ایسه سویه دیرسکز جهان بریکا دوزال — کویه کیم اک جاده عالم کیمه تنها بریکا
عشقه نصح اولدیمازناصح کلدم هرچند — کیمسه قاریشمه طوره مازکر آقر دریا بریکا
بولدمازیر آیوب شیوهٔ رفتار بیکا — کیتدی طوبا بریکا، سرو دلدار بریکا
مالدنیا ایدرشرع ایدر مجذوبانه — یرده قاره بریکا کوکده بیجار بریکا
جانه اولدی بخاتینک هولم عشقیله — اراصل شهدهٔ کلبوبا تمنا بریکا

یاد مائل اولیجه عمر وبختیار اولور — آنلک ایچونه رسیاز اهلیه راغب نازاولور
سن قیاصحبت امانت سرّ فاشه اولسه — هی کچه بزم صفاسنجه شریک کم غمخوار اولور
هی لب کرمتب عشوه اولدیغم عیب ایلمه — کم فقط اولاسه سویلنور هرفعیله کم یار اولور
کوکلکه ایره رمزسن درد فلکدن قورقمه — سنه هماسن دائما ایشلک نیه برطاره اولور
فتنهٔ آخر زمانه اولدی بخاتی سوزلری — برغزلکیم یه بر محبوب خوشه آوازه اولور

ایشیکلک یاشم ایله همدمه — مکر اول کعبه دره بونه زمزمه
زره کلورها قیچه بیان — دلربالر ایچنده نلک کمه
قاچم بزده سنکله بولشمه — ای یوزی تازه وکل بغالده
کرچه کیم خوبا اولور فرشته وحور — اولیری رویکوره نیازمده
آقنیه طبعکه نجاتی کیم — طوراشعاره مستعده

نوش ایتدی جام عشقی برکنه بنی بیلز — جوش ایتدی اشک حسرتی طوپراصهوبه یکلز
کل دامنینی طوتدم کولدی بنی بیلز هیچ — کیم آستینه غنچه کوزم یاشینی سیلمز
صیاد عاشقنه نوزه تورنه کلور طنطه — شیرین دلفریکز طوتور طوتوب یکلمز
برکوزه کچوب کوکلمه جانینه کار ایدر — بونیز آهی اغیار کیرمز کوزینه آلماز
فرهاد صنعتایله ایدنه عشقی باشقه — سنکله کیمی نجاتی یوقدر ایشی بیلمز

کوکل آشدی غیرتدن حنه چیقمز جانه — دکمه برنسنه ایله کیشی وطنه چیقماز
سرو سرکشی دیرلیدر آشیری کوزلرمه — جانه یوقدر برآدم صحبته چیقماز
لعلک ایله صاچه دیرسه باچ ایله طراچ — زره عدنه کلمز نافه فتنه چیقماز
نازسیه م سورم دیمه هیچ طلمدیمی — بوکه سوزکوهرعاول مقدر دهنده چیقماز
هوقدمه اولدوزدی بوره رایله نجاتی اما — ضعفی غالب اولدیجانه بدنه چیقماز

جانه قیلدی سفر هجرایله جانانه الم کیمز — دل یاندی کیدر درایله درمانه الم کیمز
ایصدی کوکل آتشه هجرانه ضرورمی — کیم اول یانانی شمع شبستانه الم کیمز
جنته چیقنه کرمایله دوشدم آیاقنه — برسنجیلیه سروخرامانه الم کیمز
خارک توهانی طوپراولوکل اغدیلدیمی بو — بیله برغنچهٔ خندانه الم کیمز
وصلنده جانی خلقی نجاتی کولرایدیلر — بیله برغنچهٔ خندان الم کیمز

خاك يا يك تو نياى ديده هونبا ايسه
نيلوبه كلنار غاشكه اولبنجى كلمه زار
فضل ايكه بولوسكا زغمودن جانا ايسه
بربه ايرم كركه كيمسه بيا دولبنجا
بوسه كوكرمجانه كنيه لايه وفى

طولوزديه زلفك اوجنده جى لكله جيانه آتشه
غم وغصه اى خوشه كوكلم اويه باقدقجه بورمه
آجاچشمم ريوادتر قزلفيه بناغنه
بنى سنده صوغمغه سوداسه اكسيلمز ناصح
نجانى كوكلى هردم ايده برلاله ياغما

اول قدسرفراز اه سروا طلز عاشقه
كوكه بوزيكك شمعى يوكوكه طوتمه

فصل بهاره هرسى سبزه زاريله
بزم ايچيله يك ياشمه آزاريله
بيل ايدى كه كل كبى بنه ياريله وفع

كوزيمز روشنايده بريه خاندك
اى جفاپيشه دلهايله جيانه ايلدركم
قدوزلف وردهنك اولكه الم بيلمز
هدبه جاكيكم راحت جانه جورن
سب خفته نه زهكدر نجانى دردسز

همدبه كيم كوكه جيك كوزلرى وارايسه
بوسنابه جيغه صوفت ويريه بيلسه ايسه
اى ديريغا بيلديك بازاجله بازايسه
اى كل ياكيزه رامه ريسوزيا ايسه
اى ليس سكرنه جاره جانده راميايسه

كيجه يله اولغنه خلقه قيمز ايلرنه يانه آتشه
كه اطرافم اولاشقاب ردوندوه يانه آتشه
بيلورم سركه ايله يك سوخوه بكايه آتشه
صانمسن بوسرس شهريده يانماز هركزمانه آتشه

بوبلدرده آغاجده ارطلز بلاشيرايله
مشاقده ملائك، لحاجده خلائقه

برلاله جهره ايله مى خوشكوارايدك
برلحظه سروكبى جمعده قرارايدك
وقتيدر نجانى كلك آشكارايدك

همدبه بيله كلدى قدمكله كرمك
راستى بوكه سنك كوزمده كيمسه كلمك
اوسبزه دل وجانه لذته آدرامك
هدبه بهكتيكم زدوده وصفاه ستيلمك
دملك اولسونه سنك اى صبح جفاپيشه دملك

باسمز قوشمه مى بابا ايله جانه دكلمك
قوته صبايدى آتشه عشقه ايله طوتمه
اول طره لرى ليله بجوله اولدوسن
اى باده كليوده مدام آل كيبسن
روبه كيجه نجاتيك ايسه صبى بيغما

اى اكى اولبابانه جوابآ بوردوقه دكل
سعيايله سنده اولوليسه بعده شريفه

مطلبا قولمخالف كلمه اولمه جى عمل
وصلى يوقه يله كيم دكه كزكيمه ماله
برفضل اوزره دراسعى حسنه ايله اعتماد

قوتيا ايله ايسه كه اولكه كاهاك قدم
خيليسه به ديوشاقوكه بخزاولدك

باده ديك بجاره لرهقده نه ايسونه
روبه كيجه روشنه كوه دهآغلدايم درليم
ايدك ايتدى قدولداده شمشادرعيم
كيمسنى سيجه نجانى اوتوردبه طوبه قوزيك

قايوكده جنك آديه آكاه اولدوه
سعادته شوجميع زمانده بردم اولدوه

عجب زمانه بر قاله مه کل آغدیالم کل — زلیل اولور لصف و فضل ایدر تکرم ایدر
یکیلنه والمن یاتمانا سکی غصه ایله — رونشده بر کیجه ناگاه شاد و خرم ایدر

للاملك عدم یکه ر بکا بوکلبهٔ غمدن — که جانم جور جانانه ایله بیزار اولدی عالمدن
جزم جانان کوسه بکی شرح ایتمز بر لفظ — قراره دوشمانه آیقه یکلیاکه جزمدن

جفا و شیوه و نازاوکره بیدن — ایی دایر یاراناوکره بیدن
کلیسن برم اکلمز کیدرسن — جفا و جور ی طور جاناوکره بیدن
کلیکلشنده کلمه زنلک آلیرسن — رقبانه عجب رنه ناناوکره بیدن
مقامات سراسر سیاه یدرسن — کلیسن بوینده شهناناوکره بیدن
او هوینه هوینه سوریکلیشیوه بیدن — نجانه سهره آه آناوکره بیدن

ریایی بر یکا قوسله بر یکا سنی — باکه سنی کرال سنی ای وفاسنی
مشکل بولیم محبت ایکی باشده اولمق — سوز ردی کمانجه اتدی بکا سنی
عاشقدرك نه هیکه یخی اکلامیه اکلامیه — اتمایه بدی برکوزله مبتلا سنی
دردوبلایه بحق کیدیمی یالنی قیلمی — منه وفا ایچون یاشه فراسنی
اولدرك نجانه سایه زلفنده پادشاه — وای کدا کم قالیدری ظل همانسنی

مرغ زیرکه بر زمرد آشیانه لولوغدا — باله آهوبه او هوبه دیر هر صبح کوبکه دیکا
هوبکی قایه یخوم عشوه لرسنه آخر هیچکه — مرحبا سن دل بالرم سلدم اولسه بیکا
به غبابه کوزی کوزینه واضح عینیه — دیه سرسکیه هانی بیلدرسه ی کلدك بو یکا

اعی زیکانه بخت او یکیکیجه ده اشکه — کوکم کولی ایدی یوزیغ کفاوره وده باد صبا
ه لیلی راکم تراب راه کوی زیبا — ایشی الکتوبایه جوهر کیلی زانیا

اول الف قده جور ایدانیه تحمل قالمق — کوزه دوکم آنك کبی انصاف قالمق
یا الهی بنده صبر ویاره انصاف بوده — یاکا صبر و تحمل دیر چور انصاف قالمق
ه غدم برکی یاره دیر ایه آه ایمه — آه زفریادی صانوب آهنك ایله طاقمق قالمق
قلبزده قالمانا رصوفه کوره تشه — سول قده دوره یغ صفا صفی شراب صافی قالمق
ویرمزم زانی بتوله رسیا طولوسوی — رعشه یاره یحکم اولسم صفاف آلمق

کوکزیه طوغمایله برسحر اعی آفتاب — طوی آهم بوطفوله قانه قیمه ایدر خراب
صبح وشن روشنه اولدی کوکه طوغمادی سن — به یاتیکیکه بخته یم کلمیله سحر اعی آفتاب
برلحظه ایر تاشمن کسن قبه افلاکه آت — اعی بریه همامه طوت کراوهوره یله شهاب
چرخ کوکه رسن آیاغه آتمه طاقمه رسنه — دونه یی یکنمه یه یدیغ یالنی کنج خراب
طوغمادی زانه کوکه طوغمه زعما قیلمی بوری — اول نظارك بیه رفع الرحمه الله نقاب

افلیه دونه دونه آکه آهم صدایت — یلدیریم قاچمیا بر کیمه در آهم صدایت
شاه عشقم شرر آشنه آهم سیهم — یانا راوده رم بوم اعی شاه سیهم صدایت
اعه کوزم نوری یاقه فراقه آتشه — عالمی ظلمت ایده دود سیاهم صدایت
خرمه ماه یانا رانا بحکولیا اولسه — آه ایتمه رم بکا اعی یوزیه ماهم صدایت
زانیا صاعقه دیه خرمه صبر لونسه — چکیه رکه کوکه بوادر زاهم صدایت

زانه صفاتیه زانیغ سول رکلولیا زیغم — حیدر اولوب دلهانه نایه ماتم قوری روتی

٥٢

غروه ایله مز قدرم غصه بزی آچاق — زور قدر اولوب ایرلرك ساغ یاملاق
مقصود مز اولدی بوکیجه شوه ایله بزی — یرنو ایله سن لطف ایدوا خوری مصباح
غم آیاغنه آدی کتیروب دوشه آیاغی — ساقی اودر ـ دار فضل غم مفتاح
مجلسده اکر راح سنی راحت ایدر سه — ای روح روانه روحمزی راحت ایدراح
بنجه قویاسن الده ایاغ آچیلمی — بیکم نوسه ایچه آز صفا کسابه روح

کوشش بوطرف یکانه طاقدی اول نکار — اولدی جرکویا که همیشه سهیل ونوروز
زلفده رخساره یاکوشنده اول دور کویا — صبحدم قاشی کوکنه طوغوشنده اولدوز آشکار
بوغنه قولاغنه صاللانمیشدی اول آفتك — اولدی ربط اول عنبر بنه کوه وار
آره سنده زلف دلدارلی کوکنه قول کوکسی — برده اودر ـ صاندم سیاه ابرایچره مهتاب بار
دور کل اول زاتیا نظم ایدن یاد ایلدی سنی — کوشش دست قبول ایله ده قوید اول نکار

طوبسوده قاییونه کیجه لردا ریغم اویار — قبل الحکم کریم ایت یا آله اویار

هرکیمك یکدلاره وشی دشنه لطیفه جاوی وار — کل کبی غایته وفقی خوشه کوزل ایلیه وار
وقت کل ساغ ملایم صوفیا میه نه یکا — توبه ایتمه دیورك هرنسنه نك ایاقی وار
صوفیا بیله سروفروسنی برینه دك کلدی — کلشنه مجلس برسروسیم اندامی وار
زاتیا وصف جنانه ایرمیوب آنده واعظا — ساقی مجلس قدر بر دلبر رعنا می وار

نوراك ایکلیسن فلك هرجایه جانکمی وار — سیر ایده هرمنظره ماه تابانکمی وار
بکزیکای بوستانه فصل خزانه ایتمه زرد — یوقسه باغی طلعته کل برسروخرامانکمی وار
آغلدیوب فریاد ایدیسن هرنفس اعندلیب — غمایله هرباغ اولسه ورنه غنچه کمی وار
بولکه جانم فدا ایشم کرك جانا دیدم — یوزیه بیله خشم ایله باقدی یه جانکمی وار

زلف دلبر کیجه ای زاتی پریشان سنی یتمز — چیقوب عالمه خدمتکر بریشانکمی وار

کیم وصفیله خدا دیدی اناسه آیاکلی — ماهیتنه دیلیسه نه کوره یوزینه باقیلمز

ایچه کزاهد زیوانه یزم شرابخانه — آما معلوم اولدی ایدی اولکیفیتی
عید وصلنده بنی هوش طوتسن لطف ایله — روزه هجرنی هوشی طوتمز زینهار
اوقدر وعده بیچاره کزاولمه امیدوار — دیدی وعده کم قبول ایلمدی بوقدر
بیقدم یرمی یاده ایلیم عیدیه ایله — اوبزی بیقدیکی کیچه یه یرمه قورقیغمز
نظم ایلکده بولکه کرچه کرچه یاد ایدیلدی — زاتیا بیلدی اول هوایه یزم قیمتمز

یاتیلمسه ایدی رخی یوزه مقرمسی — محرم ایدی اول خم ایره ایدی مقوسی
یرباد شهره بنده یه دیرسه ایدم به — قورطلمسه ایدی رخی بوخیمه اطلسی
مصحف رخه آچدی یوقدایکیسه ولدی عزیزم — چاه زقنلی یوسف چاه ولدی محبس
قدرینی فلکده بیوکجه انیچون راویلر — القصه لله تعالی وتقدس
زاتیا یه خدا وبرمسه ایدی شهرت عشقی — اولمایه ایکیه چاه لیس ایلیه بیلمز

کیم بیلیوره بیله طوره بیله دوکرلیاسه — کوزلریزی خرج ایتسوه بوقدره نقاشی
آغزکلم رخلی شیشه دیه نقش ایلیه میدی — آغزکلم رخلی شیشه دیه نقش ایلیه میدی

ایه ای شیخ عوام ایچره بنه اهل خواص — اوقدر وارمی بری یا ایله یم صحبتخاص
کیم وبه قبله اخلاصمی عرصه غایتده — اوقدر صبحه دکیمه هیچ بوزه یا اخلاص
آه کیم شاهه هنك عهدیزا بیاد یوقه — رفته ده بوطرك هرکز وفاله آدی یوقه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

٥٤

عشقه اشتی یرواند ده اولکر یه یورک اغریسه — کول ایدر اجزاسنی عشقه آتشی فریادی یوقه
آدمه آخر حرام ایمز حریصه غالمك — غافل اولمه قصه عمرك زائا چیقیدی یوقه

هیچکم برجان روشن ایله کدر ایتمك — مه کبی هرجابیلدیك سنك ماهیتك
اعی قمر هرجا بیلدیکه سوملی سوقیلدیك — شمعی اولور دل الکه یاقیلدیقجه یانمك
منت ایتمه اولدیغم زاتك یه برکه یوقه — فرقت آغی اولدیغی درد یانکه قالسون سنك

بلکم صبا دیدی نیچه کم وصل خزانه — دکمندی دیدی طعنه طاشی باکه برانه
اعی تازه بلبل صباقه قطاقی سرکه — کلدی هشکم دیده شاید ضرر نکرلی
غصه آیلر آیغم عایجه لم صلیم — مکمنیدر اکم ایجه لم برآیغی نرلی
دیدیم کم آخر شده نه وادی عشقکه — اول اوخوندی فهم ایدوبه یك دردلی
اعلا معاصیه اولمازیم ستم ذاتیه — ماهیتی اکرکم کاهی ایده یدیرملك

برمصحفا پاك آقار صوایدی کوکلم نم — دلربا مجلسنده ایلدم آغی سیل
قبله مقیمجه بولور دل کعبه یاشیکم توراب — جانه ودلده زائر لی کوکلم یاپدی اعی قبل

بریر کوکم آشنه قوزایر طلك دکل آهم — آقار ملامدی بوکیجه جوده مه اولماهم
اعی ماه فلك هرمنه اورطوتدی سحرکاه — یاپرده محی قالسین ایدی عزم آهم

هردم رطوبه الم کوکلم طوقمه بنم — هم سنی صباندن یورکم قلمه صیانمه بنم
نیچه سنکیه دل ایچنده کاکایه عاه — ایچیر اودیکی مرده یانمه سنم سنم

عدوی باغ الندیه برتنده وشیوه کاآدم — رطب به شاهبازعشقه اولدیه شکاراآدم

بنه پرچ بندنه جاسنیکنه حیقه یازدی — نکابك کوکلمه کیردیم دیدیه رهصادآدم
صباد دیده بلویه تیغلك خنجر شیدی هفاده یم — صاسلی یانمه پرسوفاتمه کلفلی آدم
نقود صبعه دولدیردم تاج دریه یارلی — کوزلی زاتیاجاسه دیرسه بریارکاآدم

شاه عشقم دودآهم صایا غمدیه بنم — اشك خونم شکرم، طبلیم قفاغمدیه بنم
چرخ اعظم باغ عشقك ایچره بردولاب — آغی کریان ایلیه اشك روانمه بنم

برقیامت خانه ایچره بکسنی جانه آفرینه — عشق اولور جانه ایچره دارلی مرده لرانه دیمیه
سوزیکی ایشته رضوان ایله مهرماه معیه — سوزیکی ایشته رضوان ایله مهرماه معیه
کوزسزاکماه منظرندن صنع اولسریه — وقعی قصرکه نه یکاوجهیله یرده موجودیه
به الله دنیا سرایندهنظیریه کوسترمیم — کویه دیسیم محله قصرفردوسی بریه
کوبه یزدان بوجهایله وصف ایتمزاندیرلوکه — آفرینه اعی جبل باغ لطافت آفرینه!

کوکلم صیحه بته قاپوکده دل شکسته — بنده کدر آغی اخدم بولدی شکسته بسته

آتشه جرعه بم کاراینیکی جانمه — یانه یانه دردایله عرصه ایله م جانمه

کوزنوسن بولوآغلدسن اوچیم — کهابکوده کوزیاشیله اولماه
ترحم ایتمه دیده وداده — دردلداده واعتباقی هرکاه

بیلیکره لکنده به اولدیم قصرالیم — اولدیدیو رقیبه بیجه بنه فرقیله

کوکلمك اولدیغی امیدوصالی اکلیجه — اولمسه دیوانه لك فکرمحالی اکلیجه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

آهوك مسكين يوده سقف سمار غيرده | ياشمك منزلى يوده شخى تراده غيرده
كنج غمده سوقدره بلكسوه ديمه بيلم | بكجه آيمز قاتيمن بارصيارده غيرده
اى طبيبى دل وجانده وصلكله اولميور | نه طبيب ايله بيمار دوادده غيرده
هى بجم ركبتى اولور كه زلف ارسوداسى | كيمسه قول طوليم مازآكا رادده غيرده
ذاتى برحاله دريكم دهلك فكرى ايلم | كيمسه واقف دكل اول سره خدا غيرده

امرى

زبانكى دهانكده يا برك لاله حمرا | روشو به آب حيوانك هوضنه اولمشعيد كويا
مسيحا مرده احيا ايدر لعلكك روحم | اولور براول ديم سيم دهانك بوسه يله ديه
شكر قطره سى بركوهر سيراب ايدى امرى | تجى آيه بجك بالذات الهى يار اولدى بر دريا

دكيكنه همه هسنه اسباب يوسفده يوكا | حجت اول خط آيك رخسار آيكا شاهد الا
تيريكى هنوزه حكم لبلديكم رلده بو | اى ملكه ايرد بغا اولو تخيه هدوم آكا
اول ايكى رخساره زيباده اولوب هانا مجمل | باشن آيوب كيتدى مهر وماه مغربه يوكا
صورت مجنون بر نقشى رقيب ايلمه | كوردم امرى كه ضعيف اولديكى بكزر دى يوكا

بحر اشكم جسم اوسنده

برفلكدر سفينه جسم ايچره حباب | آنده اى مه عكس رخسارطرفنك آفتاب
برده جسم خيالك ترهنك اوزه غيرده | كيم آكا هر يا كاره كيمه يكدم ثبكمه طناب
هاله اولمازبرايدى مهر عالمتابه | يانه رو رخلكده بوخطه شكيبه نقاب

منه مه قطره قطره اشك خونابه | ويرمه رشته كويا كه عناب
ترشكم باغنى رد جبهه وزرد | سفيد ايلر صفاى آلوه سيماب
قوتدك عالمى آهكله امرى | كم آتمز جسمه خورشيد رتابه

كوردك اى دل فتنه ايسته ديمكه دنيا مراد | آكا منت ايتمه دنيه قدرتدم اولدم نامراد
كرچه ايسته ايسه بوبى قدره بى پيره | ايچيه آيسه مى ملعون آلمانى هم اصلا مراد
تيغ تقديرايله قطع باش اولدم بله | قاتليمك يدنده بغيرى بكا قيلما مراد
چيمه سه نرده ، ايچى بوخونه بزم كيبكر | آكا مسته ، باغ دورانده كل عنا مراد

چرخ بيهوده زه دهكا رويه | كوهر اجرام آلمك آلت زيبنده
كوردوبه نركس خمار ايچره باغ ديدكجه | كيم بيلر هانكى سرمك افسر زيبنده
كيم فنا كنجنه سيم ايله كوموسه ميراثى | هربرى برضمنك ساعد سيمينده
نركس باغ كه امرى لكه نده فلكه | هانكى صاحب نظرك چشم جهانبينده

نوله اى سيم بدن كوكلمك اشك ايتمه اثر | كه كوسه آغيز رده شاوردى رده كچر
اوهمام تيغ برگز دخى سينه ده كوزم | بوصفلد كه صوآقدقجه يره كرى آقار

قراخليفه بردم كاغذ بوقدر | دهاتى يوقه ايسه وكيفه كاغذ بوقدر
وفايه قائل اولور ريونيچه ظلم ايدر | دهاتى يوقه ايسه وكيفه كاغذ بوقدر
افندى ايله برآلاى آرمسانيوقه نانز | كروهمزده فلانه به فلانز بوقدر
زماغز كيجه لى هوقه نانه ولوقدر | زماغزم اكرچه نشانز بوقدر
هندك غمزه ايله نيم كشته يزامرى | بتونه جلاده بزم يارجانز بوقدر

خاطرنده نفسى اولكه فكر دهانه يارده | يوقه دكل عشوه اهنك كوكلنده برسز واردر
هم قصه وصبر وقرار وعقل كيتدى عالمدن | سمعى هرآه وغفانه كيم ايدرم ناچار

لعنه قارشى ازله اركسكر | كى صافيه عاشقدن باشن ازه
عارضه زيبا كه امرى كل رميسه | سويلمه ايلدم بوتكيه خبر

٥٨

اهل دلدلب شیرینکه شکر ریز ایلر — لبلك اچره سوزیکم قند مکرر ایلر

ای قوبوب دل وجانی غیره مأوی اولمز — کوکلکده خورتیسه ایلر نه زره یه فنالی اولمز

چرخ اوزره کرکسانه انجمیه صاینمن — جانه مرغه آرزو ماغرنام ایلر انجمه

یا جمالیکم کسوه عیب افتانك — قوبر وغه باصمه کفاره اویور اثر جانك

ژاله تر خفه وقت قوداغنه مکث — اولدی کل خلعتی بکرتی اوچ زیبانك

سوزه ایتمه منه صبر ایله شیدا نالیم — آیا غنه صیقه رخصای کل رعنانك

کثرت تیغ غم عشقه اولیمیه ای ملك — برزمره قیه یاره ای اوستره ده فلك

کوکلك نازه رشته تسبیح ایچم هله سنی — امتنه اولمه تبه ده تسبیح خواه ایچره ملك

تربتمده هچ کیمسه یانمه فریادیله بجرم — متهم اوسیمه یاور تربتمه ظلم زیبه ملك

وده وده صاغم ایکی تیره دامه بنم — بیلیسی آقچه دل یکدیریسی صبح دل

قدم اوسته اوتوروب جنبیه وچرخ اویا — زره طبایه رضای آفتاب اقوم ویرك

آتمه یا بانده اوقدیغ اوقلرینی طکاه — هچ بریکه سیر ستمه نه کتیر سیلی همایه آل

کوره وبه نکاره جاکوکلکده صبنم — مانع اولور مصاحبته وه کوهیم

یکیکاه یاره جانع ایله ویر دیو — زخم هندکی اولی قاچی یانلی یاکی اچم

برجوهرم که خال سیاه اچره قالمشم — صداف دهر بلیز یر نوله قیمتم

شاه عشقم دل منقش باوتاخه بنم — بند غم آنده کرهلر سنه راخه بنم

ای کوزنك خانه ایدوب سرمه وده کحل نظر — منزل کوکه عدم اولی قوناخه بنم

داغ محنت سینه ده یانسون ابد یکلمه یه — آتشه هجران ایله یاقدم چراغه بنم

لاله صحبه کلستانه، اغتنم فرصتی دیه — هر بری خال رخکزه داغ تشنه

توزه دلده یاناره جانه کباب ایلیم — بوجام دیده طولو قانه شراب ایلیم

رکلس کنج غم عشقه دلبره مسکه — کوکل دیه کلدی کنج خراب ایلیم

حدیث عاشقه ینه باعث یاد ایلیمیه — کلك الله کی یکیکه کتاب ایلیم

توقف ایلمه نکاره کچه کوندز — دوکوب یاشم قیصح صاحبه ایلیم

غم نظاره ایله برحال ایده دوم عرض — دیده سینه ده کی اضطراب ایلیم

خال ایله هوار زفنکه جانه دوداغ — سنه یایه خاکم طوته ال اوسته یاغه

وزنه ایلمه لم ایکی کوزم ایچنه تازه — سنجه کوزه دم وارمی ایچی یوسف کنعانه

آغزینه کی رسانه کوزه دوزه ال — جنبده شوال دکلمی کوزل غنچه خنده

یار سن یوچه یانه نیلرسن — سروی یوقه بوستانه نیلرسن

غنچه لبلی ایله کوکلکده — کلشن مجلسنه یانه نیلرسن

بیلن شیدا نیچه آه ایتسون کذاره — بیده برکل آچیلیر اولمه صباغه

سینه ده یکدم ولدلر فاتنه یاز ایلیمیه — سروی عرعشکلی نقشه ایلیم زیبا

کیمکم اوسنده کی بوقطره قطره یاشدر — صباغه کم ایچون دیر سنه راغه

ارضی بیك یاره اوردی جانه شتابیله — سینه عریانه روزغم آچدی تیغیله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ایچ قاشك ایچ را مصحف خیال كرده — ایچ زلفك ایچ دال آب دیده یاد كرده
بكله كویمچی اولدیغم هیچه یاران كوره سن — باشكه كویه طوغرو اول دره دلدار كوره
شكسته صانمه كوشه خانه زلفكه — "آه" دیمه "یانار اول دره دیو" كوره
امر ایلك دوه صنما آغزینه كلدی جانه — بركز اویمچی سنی لعل كبی بار كوره

"

عاشقلر اولدیغی بیچاره بسیار روكوزلدر — سخنیه یار، انكچون آنی یانینه آلدی

"

یوسف كیچه ده سنی كلزار زنانه بكا — بزمكاه قصه عشرتیه الحق خانه بكا
داغدر كلمه، الفدر اولمه بو بیر سرور — سیر باغی بیدیم سینه م كلستانه بكا
ادیم طولمه دكونم كوكلم خیال یاریله — قطره یم یاقمیم كورونه نقش جانانه بكا
می شراب كوثر و ساقی كلمخ هوریدر — كوشه میخانه دكل باغ رضوانه بكا
رند رسوایم بولكه دور ظلكده حیا — عار و ناموس و صلاح و زهد بیكانه بكا

"

خبر ویرك صبا بنده دایرلر كوی جانانه — كوكل ویرلر قیمتی آنده بر دیوانه مژگانه

"

سر فرو كوردم هیچه بنده ناكه الیه — الده جامه كچ طوتوب مستانه شكلنه

"

دلهاره یار خیالیدر دمدم عاشقه — وجود یاریدر بو دمه برابر عدم عاشقه
نار هجركه زلم نه یاندیغمی شكده — هیچ بیچه قصه وصالم قدم قدم عاشقه
یوغیدی لوح و قلم تا زلفه قیمتی وار — صحیفه دلنه نامك رقم رقم عاشقه
تحمل ایتمه مز خیالیدر وتا — هیچ ستم دكل بلالرله باغم عاشقه

"

یاره یه آیری غربته دوشدم — وارغ دره دوكنه دوشدم
دره مقصود ایچره صفاسنه — قصر دریای حیرته دوشدم
قول اولوب بركوزل اوغنه — راه شوقنده همدمه دوشدم
قوس قزحیه بنزه ین یاب — تیر وسن خاك زلنه دوشدم
رحیا سینه چاك و دیده نمكبار — سخنه كوی ملامته دوشدم

"

رحمی جانانه مردم یه معرفت اولسه — بكا بزم شوقنه خاص اولدیغی یاره

"

هر هبابه ریده در باغه غروی یاره — طوبا نور كوبه اولوب بیك عاشقه آماده صو
دیه یاشیه لبك حالیه بوچوغ پیره نه — كیه نی فرهاد و سه عنه آتاره صو
جانه بیر سم غچوشی هچ ایكلمه باغه — ینه ایر آغزم ایچره ه مزیر بر بیاده صو
سینه م اوزره راغب كلمه الفدر سولر — هوسك كمه آقار هر دمه اول كلزاره صو
عار ضبك وصفنده رحمی آهدر هیكر نله — نام لریله ایدر زیرا طوقنه یاده صو

"

آهم سزی هر بچه اول ماه وكنه — سوك متعدد ركیم چیكلوب ساه وكنه
خال اولكه غبارك لكزیر كل ایچه صو — جانانه كنه رفیقلیغی جاده راه وكنه
قاره ایلوب غزه لرك یوقسه یكه نه — یاریه صو ریلوب ایچیك الله وكنه

"

لبك خیالیله كوزه قانه سیرایله — یاك ایچره ه ساغوانی سیرایله
مرادجانمی صوغاری سانه كوره رك — بنم دوره كتیره رمی سیرایله

"

یاره یاقمازیزیمه احوال بیوزه رضی — ه لعل ایله یاره ه اقبال بیوزه رضی
عقیم آكله صانه آیه حسنه رجانانه — زلف بیوزه رضی كوزیوزه خال بیوزه رضی

كوزه بیوزه رضی بیوزه رضی حسن اشكمی
دوشمیه بیوزه رضی بیوزه رضی اول ماه وكنه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

یار یحی کو رسم دیو میل ایدم ایردی رقیب
نطع کردوبه دهر لعبت بازیچه ضد و قیب

سنك صبر ایده دله او رسمه بکه بنیادی
رحیما یاره دیدم موی میانین کو ربط

سینه ده یکا به تیدك غنچه کلدی یکا
بزم عشره نوسه ایدوب لطف هو ایله

بتم اوزره کل کبی هر یانه خوشبو کوار
کلشه بزم صهبای غنچه کلدی یکا

اعد امیدی بنه بهجرانه کرفتار اولدی روح

کعبه ده یوز چویره دیای صنم هو لفا
ای شفاقوسی ایمکه دیر مزاول شوخ

نخل بالای سیدایه دا اول سده قول
لبه جانانه طولایدیر دیو بزم میده

یتیر دوب باده عشوه ایله امیدی عقله

ماه دیر لرسن ملائك سکا کر ایمه عجب
هر تا قبل آغزینی دیر سم شکر لعلکم

بنجه اولمایه آنك جانه ایله دل هیدانی
هر غلط دکلدر امیدی غم هر وقت کتیر

جام هیکدی لبك کوه وهبیت
ساکه اولدی سر بازخواه شه

لبلك یاد ینه شراب وار دوب
عید وصلك مبین اولدی بیجه

صوندی بیر مفاده امیدی آیاغ

حلقهٔ زلف دلدار ده یوق
مدعای نیه غم غمزهٔ یاره یوق

بزم عشره خوش جام میی
ایدوجاك فام دیر جانانه

بر دمی آغزیکه آله جانی

نوسه ایده کم قانم اولدو رلعل یاره یوق
بزم جمالم هر بره بارام سوق اولدو

اول یوسف جمالم خریدار اولدوبنه
بابه کتاب عشقیکه یانماغه فصل

صانم امیدی اکنم کیم بیلیر آل

امید یاپیلمایه ای زهال قد
ایده صفایه مصقلهٔ عشوه یاپایم

بزم صفاره ساقیٔ سیمبه عذاره
سینه مده موج بحر بلادر دهر آخوان

بحث ایلدکه کعبهٔ کوی نگاره ده

قیلاوب کلدر یکنه حرف
طور سوده جام ایسوده حرکت

میفروسه ایده سر بزه حرمت
روزه کچه ایدیك بت

ایدی کرچك ایزه هست

کل دلدو قوسودا دیکه
کرم ایله دل سیاه ده یوق

زوره ایله یوری دیار ده یوق
چنبر چوغ معطل ده یوق

ای امیدی محمد ده یوق

کوه دیکه نامآلهم اولدو راول عذار سوخ
اول شراب ناب ایله چشم کفار سوخ

صاحبه چیمه غنچه کچه سوخ
خونابه غمله اولدی بوچشم زار سوخ

فالدی آیاقده عشوه یاهیده لر
آینه کبی کیسه اولدو اکنه نمه

ایدی الهه سوخ صهبا یه ایده
کچه یوره آنده بنهٔ داغدار دیزه

ایدامیدی ایشیکه شه آنلا

هر لعدیه باکه اولدی فال بر یوز دیه
خلقه هر کو که عصیانه اشکال بر یوز دیه

سیل غم ایدی ویرانه اوخرابه آبادی
بر قیل اوستنده طور هر یوز لغك بنیادی

سینه ده یکا به تیدك غنچه کلدی یکا
لعل رنکینك ضیاسافیا مدام یکا

بوسفال سرده بر عنا قرنفلدر یکا
نغمه دوغیار دنی الحانه بلبلدر یکا

دائم اول بنده کچه بوزلف دوکا کلدر یکا

ایشیکك جانبنه روندی بوکوه قبله نما
بوستانه سرکویینه بلبل اولدی ایوا

غایت آیاغه کره رونوره اولدی کوزیه طوبا
جام صهبای بوکونه اورتیه آلدی ظرفا

ست اولوب دوستی بوکونه خلوصیله سوا

ماه دیر لرسن ملائك سکا کر ایمه عجب
هر تا قبل آغزینی دیر سم شکر لعلکم

بنجه اولمایه آنك جانه ایله دل هیدانی
هر غلط دکلدر امیدی غم هر وقت کتیر

آغزیکك هر یغی اول رم دیر اول شیرینه لب
آغزیمك هر یغی اول رم دیر اول شیرینه لب

لبی دلدلبیه، خال رخی مسکینه حب
هر شه خوبرکی بلدم آنك یاره ب

رخسار یاره بکزه مه رک لاله لر — کلشنده بویله اوسنه روشنزدی ناله لر
جیقدی بیاضه نسخه خط عذار یار — بازاری فه فقده بیچه یسار لر
یرلکده خاک اولدی یاسر و خوشوم — لیقیفیه رکه بویله آیاقده قاله لر
اولدم قرار ده منع غم یاره منتج — دللاک اولور جیهان صیقوب آه و ناله لر
غم بیه ای امیدی ره عشقه یاره — اکسیک رکل هیچ در دو بلاده نوالر

٥

بجده غرضه یاره ایله خوب صفادر — رغبت اولاز عاطفه بلکه آبه وهوادر
اور رقیب جفا یاره اولور میل یارم — هرهوه وهفاکه اندنه ایرجهان صفادر
ربک کلر ایه سرقامت بالاکم صنوبر — تخریک ایدنه ای شوخ آی باد صبادر
دل قانه یوندیرسن نوله بکذه ریام — خوانده غمل ای روح روآهجان غذادر
اغیاره وارمه دیمه ودفاقیله اولشوخ — بالله غرضه انجه امیدی یه جفادر

٥

شاهد ریاره مجلس ساقی ویر بریمز — میخانه یه شیخ آنی اولوب سر بریمز
هوره خط نکاریله حاضر بلاوغم — فکر دلهاره یاریله غائب ضمیر یمز
مهر شکلو طوب طولو ویرسنه مژ نولو — آفاقه نور ویرسه ضمیر منیر یمز
صبح وقرار آنه، خمار اولمه اشک — یارک فلا بویله قیل وکنیر یمز
ماه سیه ری طولو ده ولا آه وزاریم — یارک امیدی فالماری کونیه بیریمز

٥

بنه محنته ایدوب جای خلاص — ایریتوب خط رخان یاری خواص
خاک یایک اکر اپتیرسن صبا — ویرمای سرو آیاغلی یک باص
زلف زنجیره دلی یوندیرمایه — جامع هنکه بر قندیل آص
وعده ایتمکه امیدی وصله — طور مدی عمریم دوندی قاص

٥

عیدی

اول نخل تازه سرو خرامانه اولوب کز — دل سایه لیکی خاک ایدیک آه اولوب کز
مانند زده دل یچه اولمایه بی قرار — اول ماه جبهه مهر رخشانه اولوب کز
عقلمه اولمغه نه عجب کم روزکار — زلفی هوا سی ایله پریشانه اولوب کز

٥

میوهٔ نخل روانه بخشک اولمادی عشقه اغیار — اول سوده باغ جیهانه کوره یم خوار زار
بکزه مه زلف سیاهیه اولماهایه یلیر — قاره قاپغوره یا قوپ طلکری قاره شب تار
شوقدر نالهایله اولدی عیدی عیدی هم — جانه نه اولدیسه کزنار اولدی اولدی بیلدی

٥

ای شیکلک اهل عشقه مسند در — قولفلغک عزوجاه سرمدر
فوردی کلوبه قاپوکده نصرت شاه — ای شه سیمته رزآمد در
کاکلک قیبنه دوشوب شوخ — دلی کوکلم عجب مقید در
والهلک اولدم ایرسه وکم بخش — مست عشقک افندی یا هدر
سیل اشکم عیب یا بیقه مار — سنه هجرانه فنی مشید در

٥

بزه یتمزمی کاکل دلبر — اوده یانسونه زیبا رعنبر
زلفی اوجنده غمزه سن کورم — قوپوب بیلانه ریلی هنچر
مهر یکلک سائلی اولدی آلسونه — سنه مانند ایله کاسه سر

٥

کوکلم خرابه اولدی الم عشقه یاریسن — هجه بر دیارغ ایلیسونه شهریارسن
میخانه ده بولنمز ویره بیر قوپوسن — جیکدم صفا ایدیه مینی اختیارسن
هر برک ورته یکا داغ جفا کلور — کلزار سینه ایسم اول کلعذارسن
بیلدی دل قاپوکده نالهایه بر عجیبه — بر مرغزار واحده اولدم هزارسن

ایرمیه بزم صفا بخشکه هرمز بولماز — دوستم یه آیاغکه پایه رفعت بولماز
بلکه اثرات لقد کاشانه سکلمه بت زیبر — رعونی صبه وجمال ایله صورت بولماز
مدعا ت ایله مدعا ولور اولور رامشهور — یوقسه اندن یالکز صبه ایله شهرت بولماز
حیرتم دل یاره ارم آغیر آیوب سیل کبی — قصه درد وغم یار نهایت بولماز
مرصبه عشقه عبدی نه عجب محنت اولور — هانکی عاشقه که آه اوغرامصیبت بولماز

می خوشی طوتارسه نولا بزی نا توانلرنه — برقاچ اسیر باده و رنه جهانلرنه
بر طولو جامی ملکت جمشیده ویرمیم — بزم صفاده بلبلان ایله رکاهلرنه
کیفیت جهانی کوزل بیله اکلاسه — غنچه رهنمایله ایچر نکته دانلرنه
دنیا غمه هیکندایله صحبته اینمز — غم بیله بر زمانه ده بر شادمانلرنه
کیمسه سکز دیه صورار ایسه عبدیا — کوشه بکوشه عالم ایله لاابالرنه

واایسیوزه دوشنده رعاشقه اولدیاسه — اناایچون به هشت جاویدیه شفق اولدیاسه
تیزایه وه هکاه نیفه باشه قصه ایتمیه — هانکی بوخوفناک دل سنکمیه یاره دیاسه
باشم صوقمیه رصانمه تیغ برانه کوروب — ایدم ستوی دکاکیه کیم باشه لاشدی یاسه
آصمیه کانه اوکنه بیه بیه آینه یی — یوزینه قارشی طوتمیه هرکوردایه رویی قاسه
بر هلالی تیغ ایله باتیم نرسه ایدم اوماه — ارعبدی شیفق شیدی دکل آلنده فاسه

بکار دنیا دکر دلدار کویند کدا اولمعه — نامه یارا بزم ملک جهانه پادشا اولمعه
قوت ویرم یاتوبه فانه بولیانغمه تیغ ایله — یاباشتاه عاشقلر جمنده نقطه بولیا
عبدی موی سرده عنبری بزفرقتول اغمز — ایدرسک آرزوی خسرو ملک فنا اولمعه

ورك نه بهی عاشقه بیجاره نه زیان — اولرك بریم قرارك یوقه آواره نه زیان
طوقنده ی جوشه کم تیغ قره سی یارك — ای سینه ی محزونم بریاره نه زیان اولرك
یغمه سوب اول خار غمی روشنك — کل کیچه بر کلشنه صبه یاره نه زیان اولرك
اول صدجباره آه اولیسه کوزکده بر دور — اکوز لریله یاشه سیاره نه زیان اولرك
یاماه محتشك یوقه رتاکم جاره — تا بویله عبدی سه بیجاره نه زیان اولرك

هغدر صبه ایله فرسوزدل پاسه رکل — آتشه عشقه دیمه رطوبه جانه پاسه رکل
هیچ هونیه ایله زخم رخی قالمه آقیه بر — هاله آغلاه یاکذر دیه هونیه پاسه رکل
رست غم عشقایله بسته اوده یکاکم — یاره ماغی بیری قادر دعه کوسینه قاسه رکل
نیچه بر بلیه یم ملك وهوایچره تخی — عزم راه عدم ایتیرم بکا یولداسه رکل
ماسوایه نظر ایتمه یوبر پرده ایدرم — هشم خنای عبدی بودیه پاسه رکل

شرح ایده رم درد یمی تقریر ایلمه یه نیلم — خام نك یاناره یلی تحریر اولمه یه نیلم
کور یه صورم باقه دوه بکه کچنه ظهور ایتم — بوخیال اولمیه تم تصویر اولمه یه نیلم
طول قدر قدایله م هجرانه قصه ختام صالمه — راعه ایله اما قضا تقدیر اولمه یه نیلم
بر خرابات آباد در کوکلم مرد ملدی — روکدی دنیا مالنی تعمیر اولمه یه نیلم
ارعبدی شرح ایده رم واقعات عشقی یه — بوعبارات ایله اول تعبیر اولمه یه نیلم

پرده ی شرمی جمالینه نقاب ایلیه نه — کلسونه اول یوسف کلچهره حجاب ایلیه نه

دمبدم تخت سلیمانی کوکل یاد ایله — هرنفس آهك ایله جسکر باد ایله
فانه نشه دلی درد ایله غم اولدوریور — مدد ازنالهٔ حیقی طلسمشده ده فریاد ایله
اول بویی سرو روانی اولمه ایرم فرقتی — قولك ایرم ده اکر کل بغ آزاد ایله

آیا غم آدیم آغانه بیره میخانه ره غیری — الم برنشه طوتمغه ساقیا پیمانه ره غیری
قویه غوغیا و اعظ قوللرینی غمنشه کوتمه — صراحی قلقلیدر نغمهٔ مستانه ره غیری
عجب من زاهد هوسپرشته ناظر اولدیغم — کوزم پیچی نشه کوزمشاهد کاشانه ره
بنجه زکیه وستیه اولسوه کفتار یوزم — دیلم برنشه ذکر ایتمز لب جانانه ره غیری
عجب یاناکی مکانینی صورار لر ایریجی بیکر — یاناکی یوقدر اول دیوانه نک ویرانه ره

بیدی

کوزی یاشه خیال رخدی قانه بولانه بیه — بهار حسنی جوی اشکی باشنه بولانه بیه
بوکونه نه ناز ساقی لیدی یارینه محبسه — صراحیده نه یار آلیم جامی طولانه بیه
کوکل وصفنا یلیوب آب زلال تیغ هجرانی — نه صدپاره دم هر پاره سی آغنه بولانه بیه
متاع وصلنه بلک حاضر ایدیم اولسه خریدارین — کیمسه دل نقدینی ویرمز شمشه یانه بیه
امیدی یاوفادر دیه کیمه اول شوخ بی مهر — بوکونه کیمسه وفادار ایمیش آزمانه بیه

نازلی خسته بحر وصلکه مرهم بولنور — نه زمانه غصه لر رفعه دهم بولنور
نه پریشانه خاطر سودازده نک — مرحمت ایلیوبه بر صورت آرام بولنور
نه غم عشقه نظر ایم شکسته دلنک — رایحهٔ سوسیله مونسه و محرم بولنور
بولدیمازم بنجه کیم سعی ایده م تا بولمیم — تا زلفه ایسته لیکه بلکه بنجه غم بولنور
رحیما یاره وصالینه قریب اولدیغمه — آه کیم بر یکاره مانع محکم بولنور

زاغ عرصه لیم جیل وار ایکه کلشنک — خاره وخسه صاقه اغیز دهسه ایشنک
سینه کوندیر بجله تیکن اقتشی کبا — خیره کیدر دل دیوبغینه حیکر توتنکی
زه فالمن کبی زه رایته یرونم آتشه عشقه — صبنا کوره دل عاله بوسیمه تنکی
مهر وماهیده فلک کوبکا طوتیاظلمینه — آسمانکده کوره م دیدیغ روشنکی

طبع سوزونکه هر وجهایله تحسین ایدر — رحیما هر کیم ایشنسه غزلکه احسنکی

کیمسه

وصالنک ذوقنه دلده رجایم روح ویرمشدر — بنه نه نیتله کوکل حسرتله دلبر یغمه صیدکه جایه کیتمز
دلهانم وصفنه هالکدر نوله اولمز عنبرسا — نه یرده هجته مسکینه اولسر بویه برزمایه کیتمز
کوکل هوایه باقمز میل هجنه ایلمز عشقه — قهرها اوجمز بویکادر نه اول یکادر کاوایه
باشنه نه خیال اولمازکه رقیبه کاول آهی — نیته کیم کوکه دهشایه اوزه هر دائم دوعایه کیتمز
محبت شرحها هذه دل رحمی جرسی یانمش — اولوبده عقده لردن بری زبانه ثنایه کیتمز

پنجه

شهره اولماهی بوکونه موجود وفاسیزلیدر — نیته کیم شمشک طلوعنی ضیاسیز بیدر
اولماهیلا ماهیتنه عشقه نولیدر دل — قهرنه هجر عیشکه آشناسیز بیدر
کیمسه یه فاسه ایتمیلم ماجرای عشقمکی — سیل اشکم پرده کیمه صداسیز بیدر
بیدر پر ابیات مضمونم هجایه ناص — غنچه کیم بناکه استادی بیناسیز بیدر
کل یوزی وصفنه یه اول غنچه نوسنه نظر — ارهجایی سقیملی یکیه اداسیز بیدر

فلک مثلیه کیتیرمز بزمه تا باقدم دلدار — اکر دهیم دلده آتشه سوزانکه وار در
ره جانانه جانه کیمه ایرلی تولانکه — بزم ده اهل عشقه یولدز کانکه وار در
خیالک نکه دلده خلیم ایرلی مهمانه — یولینه جانه ایلیم سرده اکا قربانکه وار در
نوله یوغیم الده عالمز اخواجه دنیا — محبت کنجینه مخزنه دل ویرانکه وار در
هجایی بنده اولمایه بر جایه دیمه آنک — سزایه دلده بر سعه عالیشانکه وار در

وفالی دل عشاقه دلفکاره کرک — بجی عنایت رحمت کناهکاره کرک
جمالکی نیجه یوزدن کوره م دیه دلدار — شکسته آینه لرکبی پاره پاره کرک

٧٠

كمال قدر تحصيلیم بر یورد اولویم — مدد اولور بریم به قولکم جاه کرک
سپهری کوکبی سینه بر ماهی — همانه فلکده بزه طالع وشاه کرک
همایی تازه غزلد قصیده دریجه — همیشه اول یزه کل، عاضیق بلاه کرک

جمالک کعبهٔ جانه، یکا غلمانه قبلهٔ دله — صفای اهل صفا جانا انجیوه ساکم مائله
کوزیمه مرآت رویلی مرجع ایه، قبلهٔ العلل — کوزه لدایجه جانا طوطیٔ دل ساکم قالمله
سترقاتیم ده همجاهای اولماه سریع الیسیر — یاخود یه مخالفه، یاخود یه مخالفه
غرور اتم طوتارسه دهری نورك ازمیکر — زمانه دولت خوفیه مثال برده عاجله
همایی یای عقلیه عقلای عشقی بنایه — اکا دیوانه دیرلر قاری معقول ایتمه عاقله

همکمال منظری چیقمه کلفا اولمانه — روضهٔ حسن آنك مظهر انوار اولمانه
وصل یا ایتدرك جانه دوعزیز الیم — ایره من منزله آندن کسیکیا اولمانه
جنهٔ عشقه ایدی منصور حکمای الله — یوقسه سویلیه جك برکشی بر دلیل اولمانه
هوجه دار دیر جانك بتمه عشاق سرمیل — سنده اولماه روضهٔ ولدته کفتار اولمانه
هوجه وقدر کلم همایه زبان اتمه — اولمانای یاره جفاکار وتمکار اولمانه

دلم جاك ایه ضیغ جنوبه فسانه — نوله آشکار اولسه درونمزلی
یارلر شعلهٔ آتشه دالمغی سرده — شه کسکین عشقه تاج کیانی
بکا کسه یکلیه نعل طفلانه — کوره یه یکی دار بنده دولت نشانی
شهاوصفیاره دلی ایله نوله نظم — اولوبه هلال سپهر معانی
جهانیه بوه مرغ دله همیشه — شکر لعلکك طوطیٔ صفحه خوانی

٧١

نوله دل دهم قیلیه قفا فی — قنی بی جم وبلا شفقت جوانی
بوشعری بوسانیه بحر وادوری — الیشدم عندلیب بوستانی
زمانه عیش وعشرت وقت کلدر — کتیه ساقی شراب ارغوانی
مرا رجوسوره یه یم یانه یونیه — اولورم اهل عشقك کاروانی
عنایتله نظر قیل همتمیه — بکم اعیانیلیه برکوره م آنی

بزکه برکلمذاره منسوبز — بلبلیز آه وناله منسوبز
بنیه لم سیر کلستانه وارمیه — کلشه کری یاره منسوبز
اولم نفسی عنیه دیه سام — هیچ بوسه سه کناره منسوبز
اولدی بیلك همایه سیه عاشق — بر اولو شهر یاره منسوبز
عرصهٔ عشقه بجیه همتمیز — شاه ولدل سواره منسوبز

نسیم ایه یوستمشه سحر قاتله دیمه محکم — دکلم شاهد کل عارضنه قطره اشکم
همنده توغ همه صانمه اول شاهد کلشه — کلی صورغ صوقونور باشنه کم عرصه ایه یرم
سحر یالم رکل دامانه یلیه کلستانه بجه — نثار ایتمه ی عروس کل باتیه بجه یاقم
برعه بینه کیه سه خطه لیفی شاهد یاغه — بنفشه بیلیه صانم بنجه یچوخم درهم
نوله دا اصفهان همتمی کلشنه عیشیان — مرصع ساغر جمه بداده ر همایه دیدی لم

دیرسان بولدم بو دیر سرد هجر و فراق — من سهرناک می شبلر یاروں عن الصباح
لعلک یا تجر غیبتله ایسته بو هاوره — اما ایمه کورمله دیر هیچ صفا راح
تیغ غمکله اولایه سرچه سرچه دل — کلدی تمام خاطر غمگینه انشراح
پروازایه رهوه اوج بلند و کرچه کم — یوقدر هما عطبر ایله هجو ناح
شدان نولا اولورسن خوشه آیینه قاش — ترکی کرل غزله دایماید اصطلاح

٧٥

ایدم تیر آهه هدفیم یا — کورونه زهد ایله صیانعما
حکیم کچه نه کوزیم هاکه دهه — ضیع امدی صاوره یا رصبا
خط رویاں غمنده اولایکم — قبیم اوزره نشانه مدکبا
مرغ دل عندلیب زاکزار — نوله کویکده اولور نغمه سرا
غم یمه لیکه هاکم قده ظل — فقدایم فخر ایده رهوا آی عبا

غزل

خط ریحانه که یاقوت لب دلداره یاره مشید — دل یاچاره لرزره یه آنده چاره یاره مشید
دیکله استخوانمی کیم یاتار درکاه دلبره — محتشمانه لردره اهل دلدن یاره یاره مشید
سنلک هنلک بیانه ایمدی بو عشقر عیانه ایمدی — نه دکلو آه تاثیرکه زره زره یاره مشید
ایچوب می کبی قانم کوزلرلک اویقیه وزر مشید — هر یانه اولدی نکی بستمه بر یاره یاره مشید
طولویو طوتمه محشم دهایاره ای علوی — اونازلی صیوه یه ویسه یاره سنه یاره یاره

شه سیاه بلدنلک بزم علمداری — الده دور دلم بر لوای نزکاری
رقیبه مهر ایله راول ماه بلا وفا یکدر — رو کر کوسنه کبی فال سیاه انواری
عجمی باغیره شد باهم ترازو دار — هیچ یوقه او یوسف مصر لی بلد بازاری

فغانه کر کوشه کیسه فرکلک نشکل حال — هزاران یه رسه هزاران یه نالهٔ وزاری
مقابل صفا قلدقده عکس لعل کوهرینک — ایکی کوزم ایکی ضد و قرره ضد فکاری

نوعی

نه راه عشقه نهایت نه بحر شوقه کنار — نه تنده تاب ایله قوت نه جانده صبر و قرار
نه روز فرقه آخ نه شام هجره سحر — نه کوز هم خواب نه خود بسته و دلت بیدار
نه فکر و هوشی وار آیینه نه غم یوقه مسنم — نه صحت اوزره یوزره صباغ نه یاتار بیمار
یوقه اول نقایله بر وجهه مناسبتم — نه باکه وقتی نه رشته نه عقدی نه یار
خرابه نوعی یه شول رکلو نخلکه مانندیم — جهانده اولدی تعشقی ایله کچی انکار

غزل

مجلده اویوب لعلین رندانه طویورم — اول حالتی آغزکده کی رندانه طویورم
رسوای جهانه اولدیلم جانه اکدیرن — ارباب همدرده صاقیه اهوانه طویورم
اول یوسف ایله وصلتی سهو ایدنلره کوزیرن — بیلمز لک ایله عشقکی جانانه طویورم
بر بویله جهانه بنده ویرم راحت جانه یوقه — ای خواجه اجل کل الم جانه طویورم
می ایچمه، کوزل سوم و بزم ایرکنلونی — اول زوقی کهانه نیدوکه نانه طویورم

نوعی

ای آغلدن ایکیه زیده فغانلر ایچوبه — یوزیم برکولر باغ غمکده خزانلر ایچوبه
خار و خسار لنی ایکی کلزم بولوبه — کوسه بنده نظرلک نرکس مستانلر ایچوبه
ایتم بولکده یاتم سینه ایکیه آلوم — یالن رامانلر ایچوبه جان کریانلر ایچوبه
طوغرو یوم سایه قدلک کبی یولکده سنلک — کج نظر قیلم بکا سروخرامانلر ایچوبه
کافر اولدی صاحبلک کفرینه دل ویرمیکل — بو وجهدی یه اسیر که بکم ایمانلر ایچوبه

غزل

عاشقر کوره یوزیکلک نقشه ترکم ازلی — سنی نقاشی ازل قدرتدایله یاره ملی
روایدله بر عرض بوم خرم فلک شوخ یزدان — کیمه کوره سنی سنلک کبی مصاحب کوزیلی

روده وکوه شوایه جبل کی مثل اوقوم — سه لی غنچه م برجزئ محبت سزه لی
آل ایله کوکلمی آل الغه ایله آه — دعوا لوکوزیکه غایه جانا سوزه لی
ای ظهوری قاموبانه بوی وارطبابت — بزیم دردانه درمونی بیجک برغزل

سنی

صافلدرم عشقله روحیمه جانم کبی — کافرم عشقه سنان سوندرم ایمانم کبی
قول اولم سن رکه برشاهه آکلدرمایجی — برافدم والیکیه عالمده سلطانم کبی
کوردم کلدار عالم ایچره بنازنله — نازیروب یاکروسه ورخندانم کبی
دوراولدم جانا جمالک باکلکنه سنک — روزوشب قالدم آغلدم سوه بوشم کریانم کبی
سوزعشقنله نیجه برسری یاقه تیوردنک — کشفه ایتمک ریدجاک کریبانم کبی

آزادی

کوستردی عارضنده تماکوشواعکس — البته آب ناپایه آشکارعکس
جانا شفقه رکلکو رینه بکه جاهدیه — صهالدی سیه ده رنکی هوشکوارعکس
صانم میانه کلدی ماه تمامدر — کوستردی سیم آینه م روی یارعکس
طوبی نهایه یا جنانه ایچره سرنکو — مرآت عرسته صهالدی رایحوده یارعکس
آزادی یم که صورت اهوالم ایچنی — آینهٔ ضمیریکه ای شهریارعکس

ریظ

ریظ آکلایه مازصوفی بزم فعال اهلی — بحث زباده سویشه لم واریر بحال اهلی
سلطنت فقر ایمه فخر ائیله ایمه عالمده — نه بیلور قدریه آنك ممکنت ملال اهلی
وارکل عقل ایله سه یا اولدعا زنه — اهلی واراشقه اولدعا زه بی ابدال اهلی
جانه جانانه یولنه ویره م اهلی ایچون — ایده مزمنزل مقصودینه اهلی اهلی
هرم آل ایله بلیغی اویرا اولسرو آیاغنه — کوردم خوشه سرشکم کبی برآل اهلی

جدل (مذهب)

فاخره ریه سزیوزینه دکن حال اهلی — نظفره ریه ریظ فعم ایه ولر قال اهلی
عالم غمده سبکبار اولزنکده عالم — عالمی سیر ایده من ملکت ایم مال اهلی
جمع مالله بوغجه زدلم دلایل میل — اهلی وار رنجه ده هرشنه لر ابدال اهلی
دل پروانه رخك لجوعایله سوخته در — ایرسیور شمع جمالیده پروبال اهلی
غم یوقه اولور سرجیدانده جلد حاصل — شمع جانه ایمه جوانه ایتمیه بال اهلی

سنی

مبتلای درد غم اولدم سویدم — اهل حاله راست کلدم حسبحالم سویدم
قنده بر دیوانه بولدم ایدم عرضه جنونه — هردم اهل کمال اولدم کمالم سویدم
کرشمه اهوالنه آکسر جمع اولدی صبایزه — صیده قبل اولمایانه وحشی غزالم سویدم
ایکیونمن اول کونشه بنده فلکده عالیم — وار ریغی یرده کلمه پایمال سویدم
ارسه شمشیر قصه زاراولسه دیوار باب عشقه — قصه خوانه اولوبه رقیب ایچره قتال سویدم

بحث

بحث آتشی یانار بلداوجاغنده باشم — اکلمه بار آهمدنه وفغانیه ایکی قاشم
بیابانه غم عشقنده سه خورشید همنالم — بولنماری غم سایه مدده اوکه بیآیه قاشم
کوزم ورمدینه ایسترم کیتمدیم غمنه — نکارا بوزیمی اولارم قزیله فانه بوری یاشم
هیال درونمنکله قالمدی رصدقانه — سرشکم بحر عشقه ایچره بنم هیچ کمه یاشم
شفعه صانم طاقینوب یانه یاقوندی هیجران — ریدیکم اولدا الرمی عروس رهراویناشم

محبت شاهبازینك یوایدیه بنم باشم — کوزونه آشیانده قناری اوچیدیه قاشم
بلدرشنده کهیا کرچه سایه مدرکلکه — قالورآقام اولنجاولی رحمی اولمایا آیدقاشم
ایزی توزیه یوزسورمکه کل کل آغلدیغمجه — عنبرآه جانانه بوزمدیه بوسوسی یاشم
الك سه عینه برقطره جم کلزسن اریا — وبلك اوزاتمه غفل جاغلدیغم کیمه یاشم
رکلکی انجم یازار هرشبده آلنوزه جیل اویرخیه — ریدیکم اولدا الرمی عروس رهراویناشم

محبت شهوار بنك آفاق اوبنا غيرت باكم — سمند عشقك آلمنده شاه غيرت قاچم
بيا بابه محبته دلاكر بابه دوبو باكم — كه بايم تا صدبيني طاشه بنم احمد آياقنم
كوره وجه بواشك يوزوندن دلما خوشيه نمز — نه فائده آغلدوم صوتم كلنجه بوردم باكم
فيال ترك وطنه انكله قالمشدم صوف جانه — سرشكم دريه بحر اجه بولدم باكم
ياز اقهرب هلاك ابروخ آكوه قيلدم — ريديكم اولم اغامزي عروس زهرا ويكم

شهر اقطبي كينم نولوبي اقرانم — مركز دائرهٔ انجمه عرفانم
هجناح اولميه اوچ بلدغشه عقوله — شهپر فكر ايله بهمرغ هما پرآنم
صالميم عرصهٔ نظم ايجره سمند طبعي — سرفرد ايتم صحراي فصاحته جولانم
عهد يا تيغ زبانايم صيوب اعدايه — ملك نظم ايجره مسلم ويريم سلمانم

لوح محفوظ وقلم عرشي مقدر بزدر — زاهد شك ايلمه اسرار مولا بزدر
عارف بالله ايرر دل كسب عرفان ايدن — مه عرفان رسنه آرزو شمدي عنايتيدر
واحديت ملكنه مالك اولوب باجه قلم — بنكا محو ايدك برجمله اشيا بزدر
اهل توحيد نه بحر و نزل ذهن دولي — منزل تحقيقه ايرر دل عالم آرا بزدر
يم و وزخه نه مبدا نه جهانه فارغز — عذر يا نم ايدرك رضا و عفو بزدر

تيريكي اي فتي ياسينه م كوندر جانه آل — صحت غزهٔ فتانك ايجره قربانه آل
آتمه يا باندره اوقلديكي اقتكانه — سينه شهريه كيتمه لعل و دره جانه آل
صانه قارره دكلم سيمي ياشمه غيرتي — دوستم سينه يه كل لعل و دره جانه آل
جانمي آلمغه كوندر مه خنجكه ريقيبا — يوزي وار غزهٔ بيمارك ايجره قربانه آل
عرصهٔ عشقده طوب ايدك باش اوزي — سنه وار زلفه خميده الكه جوكانه آل

برهفته دركه بيقدر سياه اول كونشه — غصه يه باغ فنا ولدي وجودم هلاك اوسه
هر يكي هيكمه كيزوب قاطي ياشمن — يكيا نرلر ايجيوبه اول يار باده كسه
اول ماه كنعاني سوق سوزآه يكم — كه يكي فاتيوسي كوركم طوقوب طولاسن
ميدانه غمزه خنجر تماشا اولدم يكي — هيچ يه يرملوايه عشقه ايم يه نيرم كورسن
يحيي اجل ايرشدي مفركوزيوزه كا — اول كوزلرك حرامي ايمه وار حلال اللهسن

كه يه يكي همه وجهنه عالم يا يله — سودي يكي سودي يكه يه غيري كيمه يا يله
به كاره عاريه سه هيچكه اولمي يا يله — صحبتنه كاشكي آرزم وفي آخله
هيچ وقته اول شاه جهانه عرضه ايدم روم حالمي — باقيجه صبرم يكي عقلم وفي هوشمه
بركيچه نيلي صورته ايلوب ويردم سلام — هركز آلمازدي سلامون اكر يا كلمه
عشقمراي يحيي بنم اولمازدي هفته ياتا — اول صحيفه ليلي بنم مجنونه وبنا فيله

يه مجنونه اولدوجهه خاطرين شاد ايتمه — يه ويرانه اولدوجهه كوكلين آباد ايتمه
عفتيمي بيلديرم هوس وجهنه ايلين — بارى عالمه وفا آدينى بنياد ايتمه
بو هفته دكه سنها آدم ايليك يادمانه — هركز هوايلديرلي ايله بكا داد ايتمه
يا آراي غم جهانه ايله شاد اولدوم — بنه غمزه يه دل ويرانمي آباد ايتمه
آتمديوبوه رانيكا يحيي كي فاتيه قيلدم — سودم بركل خنداني ديو آد ايتمه

سرواوقوردم قديكه سروم رفتاردن — غنچه ويردم غمكه غنچه ده كفتاردن
بكزه ويردم قده بالكه زوال سروكي — غنچه سرغ دهنه كل اطاغنه اولسن
اويكيزه ري كوزيكه زكسلكه اولسياه — بكزه ويردم كل رخسايكه باغنه اولسن
همه ويردم دهنكه زره دهنه اولكه — لعل ويردم لبكه لعل كه باغنه اولسن
يه نظم ايتدي دبيلك وصفني امر صنعا — يا ايشيه عفته تيا ماكا ايتماغنه اولسن

طوب عنبر فامتی جانانه ... ده رباعیه رکلستانك

کیجه یکوندوزه قانوبه یکبور ... رهکه خط عنبر افشانك

رهنك هفتنه کدوزده ... ریسه صبر متاعی هیچ دنانك

فتی آهندای فاتمی یا ... سینه یرخمه آهدی بیکانك

امری عنبر لبینه ایکنمك ... آغزیخ قانه بوری دنانك

ابروی کوزه دیه‌ی رخنه اوزنده ... بکزنه‌ی بلا ابرینه صبحه اوزنده

آهم قراکوایچه یاغمایه‌جك هرطب ... قنبل قره قبه کردنه اوزنده

برعینه‌ده ای یرعسرخ ایله بالسه ... رخنه‌ده کوزم اول عرصه کلکده اوزنده

شاه‌ایچون ایچوده رخنی هرکیجه‌زمانه ... والیل اوقوده نربته مجنونه اوزنده

ای امری لب عنبر ده‌یه‌ناله‌ترزده ... برقطره عرصه اول ایکیکونه اوزنده

عاید رمضانی اولده رمکه اول یمتم ... واده یم یالواده بوینمه خوب کفنم

هدهٔ هفتنه اولور سرچکه‌یم جانایم ... دم وصلته بکاحال اوکدیه‌یم اولور

طوبه‌مانه کیدیم اکرموضعیفی کوزیم ... اسیلمه‌زمانه‌ترجمه‌ضعیفانه اولدی‌یم

کوزلرم یاشی‌کبی جیقیرکوزمدن دنیا ... یاردده عزیزی کوزمنه کوزیکیم یم

شمعیم کوشهٔ میخانه‌یه‌دیرم فلکه ... کلشنه باغ ارمدده یکایکده وطنم

غرهٔ کلیاسارسولد حسن مولد ... دوردآهنی خدایه‌دعوتمه مظلومك

چیقمه‌یسه‌ایشیکدن‌شخ‌بالیه‌ایله ... تاب مدکلکه‌کوسنه‌اوکه‌مدکه‌محمودك

آغلدوروجایلوزی‌کل‌الدیکم‌زاکی ... یرده‌قالمایغی‌خودکوزیشلرمعلومك

قازیلق‌خطکی‌اولمازمی‌دیدم‌یاره‌یی ... هرچه‌اولورنیلسون‌ریاسی‌دیارومك

هردم‌آقارسحنایرچمن‌اوزنده‌نوبهار ... هرچه‌اولورنیته‌کم‌یارانه‌دیارومك

ایمخنه‌کوکل‌خطه‌یمه‌فتنه‌زنین ... شکرایم‌یوری‌صاقلیم‌موکه‌بنیده‌نه

کوزیه‌کوکلکلدیضیالاستی‌کویا ... بتاکرمه‌اوغاری‌دیاسفرنده‌نه

دوه‌کلدك‌ایاغنجه‌رخنی‌باغ‌عدنه ... اول‌بسته‌رهکده‌نه‌واراغزیخ‌خنده‌نه

صوفی‌بزه‌لازم‌کل‌اسرای‌سوکل ... نارانفی‌قوبزبلیه‌زآفی‌یرنده‌نه

خورکوه‌رمضانی‌ایکه‌نظره‌غافل ... بوبیته‌نك‌اول‌عدولنورتیه‌نرنده‌نه

یلسوه‌یوکده‌یلدایله‌دل‌صباکی ... کوسوه‌جفاکه‌جانه‌ای‌موفاکی

هرکوکه‌کوسنه‌فایوکوه‌یوبه‌یرکوه ... سه‌ماهه‌اول‌دم‌بخیلیه‌جلدکی

هرقه‌جانده‌حسه‌ایه‌مشهورلرطب ... یوقه‌کمال‌حسه‌ایه‌اول‌موفاکی

بهآغدرم‌دیدم‌قوهیغاردغالرت ... سه‌کوزلرل‌اوسوزه‌کوکلکده‌وفاکی

کوردرفغانه‌اقاسخ‌فکرایتدیدیك ... قنم‌ایاکیوکه‌بنم‌آخرنوه‌ایکمك

ایکورعت‌قه‌حیفه‌آه‌آتشباریغی ... یاغسونه‌عالم‌اوکل‌عرصه‌ایچونه‌دیه‌ریغی

اغیونه‌بیلدلك‌اشمام‌کوره‌وخلیسینه ... شمعیم‌اغیونه‌نظر بیلسونه‌عدوه‌مقدارینه

یوقه‌یوقه‌اولمازاول‌کلدم‌معجزآنام‌یعنی ... کوزیبلك‌انجاق‌کافردره‌قومازانکاریغی

عشقه‌دیه‌اولانلرصلدیه‌محرومدراوده ... دائماً‌یه‌خلقه‌سبزاغیونه‌دیه‌اریغی

اول‌طبیب‌جانه‌ودل‌بیلمزنه‌درمان‌آرزی ... بیلدیکیچاره‌ایچونه‌بیلیرلنورتیماریغی

یایه‌عالم‌چاغاتمه‌قایوکده‌خاك‌اولاله ... تختسزلقه‌ایسه‌مدفنه‌لکن‌اولدك‌اولاله

عاقبت‌جامسوره‌انجام‌وصالوشه‌ایله ... ساغرمحنت‌فزای‌کهجامیم‌غمنان‌اولاله

جانه‌منت‌بلدیکیه‌یوکلکه‌جانه‌ویرمکی ... جانه‌وسرقیه‌یه‌حیکرسوزعاشقه‌غمنان‌اولاله

عقل‌واران‌ایسه‌همراه‌اولمزراه‌عشقده ... مشکل‌آلماز‌یاغی‌بنه‌کوشه‌اولان‌اولاله

سیرایه‌آخرعنده‌شاهده‌مقصودینه ... آرزی‌نفسنه‌عرضه‌یه‌لوح‌قلبیان‌اولاله

کریکدك قاراوسه ار دلبر ظریف — اوصاف تیره ایکر دلبر الف ردیف
ستم فغانه وارمغه یوغیه عاجزی — ستمی عصا ایله یغه یرده ضعیف
برمور قدیمه کنجه دیانه جسمی — اولسم خطای غیر ایله بنده ضعیف
خطه اعطا ایله لطافتی نیکی — کیم وب قاریه عاجز ایدر کیمه شریف
اول کوهه یانه کوشتره مزکین پیچ — صبحه نه دکا اولر عیبه آز لطیف

٩

قصیده یوآه ایله بر بارایچ برکوندوزمز — دهده نه کوزیوغه طوکورسه آقه کوزیمز
خال اولدی سیل سرشك ایله دردلرده — شوقیه کیدیلکیمجه کوکسمده کچه توزیمز
یار حور وقیزی دکشه یلیم دریاسیه — لازم اولدی که اطاعیله یره کنه دوزیمز
آسیخوب یوزیمز ایشیکنه سوبکه نه — اول شهه قاطی یانده دریغا یوزیمز
سوزه مالك اولیم دیرسه عیبی یوقیم — درده نظر آسوبه الطونسوزه سوزیمز

٩

آه ملك عمرینه زماندن برمدده — هی دریغ اولدی دهشوغوله دل ایله هرمدده
خلقه لایعقل ایله خواب رکله هرکیش — آندك کونوزه بیدایچه کلمز رهایه عمرمده
سه غرور ایله اچیلسك غیبك یوغه اما — کیدیکلك جام سنك شیشه جسمك چمدده
سرفغفور خاقانه کاسه ایکه — کچه عیشی سیه ایچر یوعیب عالمده
یر قاریکسی فلك کوکلده کیدیر یوبره — ای عبید یوچیله جایکه ماعمده

٩

شفقه ماه فنالی بریاره ماکه دکمز — کوشه زده سن ایدیصوفیچه آیاغکه دکمز
کواکب کبك سمیه کوشی سروموزه زیر — مه نوای کاه ابرو سنك یاستغکه دکمز
قوشاشه هیچ منیچم مردانه یاری ای عمر — وصالاوماه میانکده معقد یاغکه دکمز
دلاکرم اولر ایراچیقه هیچ وجهایله کردوه — سنك بنه یم بریر سینه یه پرداغکه دکمز
هدی قاشکه ارمغه پنجه نشیه ایدرمز — فلك دوکده واللهاوبرطناغکه دکمز

دلا هکنده طریقه عشقده آه وفغان کیمز — که راه یه مرمایاکده جسمنه کاربانه کیمز
خیال اهل دلا طوردیمز کیشی عشقنه پیر — یانکه نه تاکه ای هوای اویغ جانشانه کیمز
شفقه صانه سحر دستاخهم سه خیالیکم — یوزینك حرقی ای آفتابم برغمان کیمز
قاپوکه نه جنته عزم ایدر غیکیه کیدرمز — وطنه نه غریبه کیده نه یاره شادمانه کیمز

(یکدر)

وصالك زوقه دلده نه رأی روح روانه کیمز — بدنده نیته کم حسنا اولدیغنه صکره جانه کیمز
دلهامز وصف فاتکه نه نولدی سر عنبرسا — زبرجم عیب مسکیه اولر بویله بزه کیمز
کوکل هوایه یاقمز میل جنت ایچ غه نه — قوسه اوچه زبویکا ربه اول یکا دکل رایه کیمز
باشنه خال اولدی رغب کافور آهو — یتیکم کوه دهابانه اوزره هوائم دوه کیمز
محبت شاهدهنده دل رحم جسمی مانند — اولوبه عشقه لردیه زبانده نه فغانه کیمز

٩

به سکا بیل یکا بیه کلشنه اول — قوینی آغلیه یم سه کول شهه اول
ریم آره ده به وسه اولسه — دیه آیروده بویه دیه سه سه اول
طاق وکل حالك هزاباد کوکل — ساکه کیم دیر کیخ عشقه مکه اول
وصل اولدکیه بایله کوسه نه یخ — سوخیه ظلم ایدیکه اول بنده به اول
اعلی سیحی کوهده یوده مشتهه — سه کرك دریا کرکسه معده اول

٩

غنیه عشقه ایله کوکلم نه عالم نه عالم واه — نه وصل یاره هنه نه اولکه نه عدلم واه
نه صباغ اولعه مرایدر نه اولکه قیاچیاهم — جبانده هنه عشقه اولدی هرنیچه عالم واه
نه میل کلبه احزانه نه سیر وصحبت یارانه — نه طعمه ذائقه نار انه نه خیلك ونه جلدم واه
به اول حیرانه مستم کم یتیرم عقل وادراکه — نه عالمه به خبردارم نه کندمه نه خیالم واه
جبانه فانیه راغی یحیی هذا الحق والباقی — دکشمز الیس حیفر بنم بر کنه شاملم واه

امری

شیرینه لبک وهیچ یاد اشماز جواب تلخ — مرغوبا اولدوراکرچه کراولسه شراب تلخ
خاسته زهر نقیبه اولدینچی بحق — مضمور رای بری رهنکده جواب تلخ
آجی سوزایله اولدور اول لعل آبدار — کویاکه شربت ایله صونار زهر ناب تلخ
هجر نکده حالله آچیلماسه بری کل — اولماز دی آنلک آلتی تزینه کلاب تلخ
جانه آچدی زهر غمک آخلدی اشک — امری ستور بخنک اولدی اشک آب تلخ

دولمه حسنه بنانه اول خط بحر ایله — شرف ریه بنی حضرت قرآنه ایله در
کوه یوزکسن کوزه وزر عیشه دنیا شنانه — روشنی مطلع هر بیته رخشانه ایله در
ای کوزم مردمی کل نوری سیر ایله — عالمک سیر و صفاسی یه انسانه ایله در
قیلمه عشقه وفا ای شه اقیم وفا — سلطنت قولده انعام ایله احسانه ایله در
کلک نظم صفاکتن بولکه هر مرغانه — کیجه یاز نظم هر مرغانه ایله در

مجنونه عرضه حالمه اول کوه قیس اولمقده — هذا بحالک ایله وصل یاره لایقه اولمقده
تمام اولدی کوزلک صافی شیرینه ایله لیلادم — نجیبلیا بولوزاره لک اما عاشقه اولمقده
حیکوبه منصوری داره ایتیرمقسزینه زیبا — هنوز اناالحق ایچره هر جوشه فائقه اولمقده
بیلمز دی درد جوقدر مبتلای محنت عشقک — شفاسانه اولدی حکمک طبیب هازقه اولمقده
بره نوعی کوکنه زده خالک خیالاتنه — غرضه شرع کتیک صحابه ناطقه اولمقده

زده لرلک بنده سی نه شاه عالیشانه زیبا — اسیرلک اولمله ملک غمک سلطانه زیبا
بزی اکلر عشقکده بر کنج فراغت یوقه — بو میدانه بلافلک کوی سر کردانه زیبا
فرصت آغلامز عمده کولمز براوزاکه ایلان — لبکم خطکله کم مست ولاکم جیدانه زیبا
وفاسنی وعشه ایله کونده یاره کوه وصلوه — کلاب کویکلک سنه تا سحر صحابه زیبا

اولالمده حلقه زلفکه نوعی پاسوسانمش — محبت بزمنلک سرحلقه رندانی بزجانا

امری

کر دوبه فضای عشقده برکوکبه لاله — بحر محیط اولالمده قطره ژاله در
کهسار بیستونده کوردوکه لاله صاندیغی — فرهاد قانلی بیجه یکی خونیه پیاله در
فردوس حسه بیجنه اولدوغی وشک اتمسون — بزم قدرکم جنت عدنه هوالده در
هر وسی باغ مرغ دل کوکهکه بی — باشنده تیشه سی ایشی فریاد ونالده در
رضاسنه زده یم اکا کوره صاحبیغی خانه — ای امری صاحبی اوزره فریل صاحبیلالده در

بنه فنجور طاقمسه او سرو بالا — آب زر ایله یاپلسه صاحبی سنسوده در
دولکوله کولدی رکل لعل لبک وصفنه ایسه — آغزی صویه آقیه غنچه لرک یادصبا
دوه جسیم نور آینی یازدی خطک — مردم نقطه وکریکلرم اعراب آکا
زلف کافر خطه رضا یکم جانم ویرسه — کفری ایزاد قوتایسه یه اول یوزی قرا
فاشم صباغ کرامری نم اجیه تنه زار — ناخنه در دایله یرقوب یوزی طوغری غرا

سینه محنت تختنه یه رهر الف مسمار غم — عشقایجه یه برخانه جنیاید یه صحار غم
نیچه کریسوده دوه دوشاره وفرح دل قصه یه — هیه یاحاطه ایلمشه رهوه سی ریوار غم
خط وکل زلفک خیالیه دوه سینه یم — کنج عشقه اوزده اوتوبه یه نظاره غم
دود آهم قلعه کرده طوتمادی غم — کر کلوب دل شهریه اوده اویاریغ نار غم
زلف ورخساره اوزه کیکوکونه بیلزم — شعله آه ایله امری هر طرفه قار غم

دیدم کوزنجه غمزه کله دوشمز بوجانه تاب — ریحان اولور قیلیچ یوزی استی اول آفتاب
تردن کل عذار عرقناک کوریه یم — کلمه خیالی جیقه طوراریشیقه کلاب

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

آتشیم لبنه دیدم صنا ایکه دیدی — اقتای نازه باشلادك آلمسه سنی شراب
اوکندی بر هوایه لعلینه هوشکه می — بر طوطی طوقندی آه هوادن دکل حباب
تیریه هوایه آتمه ایتدی آه آتشیه — امری اوآنده صاندی کونلرآنی شهاب

کیف

وصلتکله الم فرقته دمساز ایدم — کلمه ملك ایله ای دوست کل صاز ایدم
یار دیه آیری فتی مشکل ایمه صانع ایله — ای اهل جانمی آل مشکلم آسان ایدم
کوزلرك ملك دلی الجمله غارت سوریکم — غمزه لرك آکاه نکهانه ایدم
رخی مرآته وقتله نظر قیل یارك — ضمانمك ضمنی بو وجهله سیر ایدم
هم خیال ایدم کدایی یرسك کوکیل ایدم — برکدا ایکه آنی عالمه سلطان ایدم

عبد ایتمه ایدی وصلنی روحه عاشقه جانان — قیلمادی بولکه بو عبده وفا بندهسی جانان
کوزیاشی رو کوب خاکه سورر رویی دلکش — یارایدم خسته سوزونور سرو خراماندن
مشکیه صاچمکله بنده سی یخه ایتسنبل — لعل لبکله هیاکری یاقوتی ایدم رجانه
جانا کوره جاك کوزلری بوده زکسك یاغمك — لعل لبکله اوکیزلی غنچه خندان
روبه وعده لرایتمه سن ایدیه وصالنه — اول ماه بولکونه هلمی کوزاولدی پشمان

باغلدم طولدی شکوه زیه کوزلسنی حیفه — نوبهار اولدی بورم سیه چمنزاره کلدی
داغلره طاغلره دشتوصحرالره فانه ایدم — هرچیر بنجشنبه عاشقه دیدار اکلدی
اومهك صهبا ایچدی یکدی وصفنده هیهات — ای قلندر سنك الفاظ دریا کلدی

کی کشکده ماهیدر فاتك غایت هنردیر — ولیکه تیر قرکماز بادر رجکردیر
عجبر سینه عجبا یاکیکسیم ای طکاه ایچو — خدنکك سروقامت غنچه لب محتاز لبدر
نوله هوایه تیریه هردم بیلا هجنه نازیم — نکاه نازیم هوه بورکیم نازیه دور
لونه ایکوزلرکیم هیوقه سرمست ایچره — نیم هیوقه سوریکم اما قدایی بردلاوردر
نه کلوعشقه دلبردنه فراغت ایسم علوی — نه یرلی وفایه عتابی اولمه مقدردر

٤٤٤ نخ صحیفه ده بعد ایاه قدر یازیلدی غزلیات ، عجمه سه فیه بکه نه استفاده اولنه ایوح
عدد مجموعه ده منقولدر .

هیچ کوزه جاب یاوصلنه طوتیلمز الفتی — تازه حاریه ایتمه دلك مایه جمعیتی
زلف دلبرده دل ضعیفه یاقه هوسیدر — بزده کوسه ایدك اما بیدم صحتی
نه قدر جیره کتاولسه دنیا صبا — رحله بکزه ده مزنازه کلك صورتی
تیریه آیله کیکاه غمزه کوزه — عاشقه غمزه یرلکونه دوتدورر فرصتی
ای رضا بزده مفصود دیر نخل امید — هرکسك لطف آنی تیریه حاجتی

حیفدارك باشه جانا بالشی زکاره یوزیرك — قوبهارك قفه لریر یه خطه نکاره یوزیرك
ایتمه بسمل ایکمه صهاقدار او غمزه لرك — خطه ایتك سنبلاول طره طراره یوزیرك
هم بهاردایم دیر ملکت باغ جمالکده — اوهنده وی سیه وخال عنبباره یوزیرك

حیقاره ی نقشی ای پادشاه ملک ستیز — اوصوت اوغوزی آینهٔ غمزه یوزوندیرک
الک کوکسکه قولاق انصاف کلکی فرمانده — بایقوبره رستوسالوبرک انعاره یوزوندیرک

در بیان حسن و عشق

زرد یلدوزه بوفه یارلر بیلمز بولاقصانمز — تحمل ایلمز اولسه لرآهنه افسانمز
کوزیلدوزه نزدیبوجوهه سنجه بیلمز کیم — بنه اولسا آیارلر قصه ایله لکه جانانمز
نجیب ایلرمکوزه رکیم شوه عشوه ایلمز کیم — نجیانیچی تحمل اتسک مجنونه بابانمز
وریغ ایتمز هیالیه سینه دکیلمز اولسونه — بولسونه یارقارک دله بوطوغی یکانمز
صاچیوزوم تیلرلر فتنه یه مانند قیلمشلر — تحمل ایلمز کیم سینهٔ کرمده مزکانمز
جنونه الفتم چوق زمانه رصحابلرم اولسونه — جنونه امندیه ایستر جانلاوسونه کریبانمز
نه فائده فانه پاشا باشه جنونیا بجه بوزوم — که هالاقاخاری قانه مشبوزنجه قانمز
جنونه مرهم وکلمز بیلمز رصحابلرم — مزیتچه رنجیر دیولرله کلمز نجیر دیولرلمز

بخت برکشته سخنه انه اولور ری میال — دونوآغزمه اوقده عروس اجبال
یوم مشؤم ایله هجرنک ایلدی بدبخت یه — صبح اقبالکی کوسترمه ایلرم کریه وبال
فلکدک برعمی دولت بولورامطلبمی — قلب محزونه بیک اندوهی ایله استقبال
بخت واقبالک ایکه برکشته حالیان نیاله — نجی حاقبالک ایچی ناسخه استوبه کمال
سرنوشصوری نه اقبال اولدیلیه کشتی — عقدهٔ خاطری نه بخت اولدیلیه حلال
لعنت ولسونه فلکدک بخته اقبالینه — بولسونه هیچ بری شمدیه کری قدروصال
بخت واقبال دکلی اوسمدکرلیکم — ایتدیر کنجی حرام ، ایدیر کنجی حلال
بخت واقبالله یه اولدیقه ملولم کیم — ایلمم رغبت اکر ایلمز لرعرصه جمال

نیلدیکم کاغذ زنار ذلفکه اولدم — قاشلرک کوزیم اولدی بخاریه روحه روزم یوزم

بهه خلقک آیینهٔ رخسانیکم محو اولمشم — هیچ غمه سینه یه وزه کرکیمسه یه کینه یرکوزم
عشقه اولدی زنده یرفتوحجه کرسونلر مشغول — سینه ی هاکسکه غمله کوشلمشدر کوزم
بهه سهاولدم سهبه اولدایچیکه برلک ظاهر — شمدی فرقه یخرسم تیرلوم کرسنه یوزم
منکشقدر باکه هرپوزه ده رضاسرعشقه — دیرلکه ده برشاه بیت مقتدر هرسوزم

قبه رضادک اوزده طوغه عشقه قشانه تپه — قوبارکویا چیقه مشقه آهنه مانده تپه
کوزیمزچیم هوشنامده عکس قاتلی برلر — قزیلباشه ماغ اوسکیسیاه سره رماله تپه
کیمه چرخ جفاجوانلیا لهکی صولادی — جیس فریادم باشدکی بلکه سیاهانه تپه
هرابروکه طاقه کوزه رضاآلکه — صانیرآیینه هدیه عکسایچمه دکانه تپه
رضاویرمه زلفکه کیم هرکز رنجیر نصیبه — اویلی سکولوبلایه قالمزآهنه زبانه تپه

نه سویلیم سکاچوقی یاماندیه اغاولدیغ — کم قاندیه قنه لیکلم چیقاویوبه بکاباغ
بیلمه خطکه مفتونم ای قره لی صنم — طوماندی سینه ضیالکلم صاکم باغلمزاغ
عجبه آلنک ایله قاشکرلی کوزنه عاشقه — تصورایتمیکی بنکآیلهبه یاریم آغ
کوزنه نرکسکمن ظلمه ایچیکرخونابه دیر — نه طالیایکونه ملک اولمزهرپریم یاغ
بوقونه نوغیرلرنه یاشاهیلیکه کیبا — کم آغلمایله هفته اقیلمنه کلمه نوغاغ
رضاکیمه دیمه نوایله کرکبوقاده وغول — دیرلرکی همه نقطه مده شبهه یرطاغ

دل محزونه ولوجه کوزیمزک تیزلکی — هیچفیدر نالهلرم شمدی بم و زیرکی
عکس حالمزقیلسنلر عاشقلرشکل پری — کوزیوزدیده ترشیشه تسخیرکی
سینه چاکدوکی دلاویرمزکوشکم — باغلدولر کوکلمی فتراکله تحجیرکی
سینه زآغوشه کلدیسلر کوکسلرصنمما — یاکلکه برکه نشسلر کل تصویرکی
کوزیوزسیمکه زلفه عنبارکده سنبل — عکس مرآته روشن سایه زنجیرکی

کسیله تازه جوانه رحیمک آکدوغه سنک — کوزیوزکه حضورکده رضایه یکم

باده کم سرید لب جانبخشی کوهر بایه‌سی — نشئه حیانه جام عشقده شیوه کفایه‌سی
تیزرو رفتارک اعسرو و آول تیم کم — کیمیکه تصویر ایده رعوک باقانه قیایکم
نشئه میدنی اعیمیخانه جیادک سنک — کیم کوزه آتار جمشیدی باقانه دیوایکم
سنه نجاده دیشوه لا قتلک ارشدی — کیم جوانه دلده مسخر نرکسی بیایکم
واردیکلوسونه نظیره سویلیه اشتایکم — ثم شعر وانشاده رضا متکل کلابولنظیر

محنت هجرانکه بردل کرک تحمل ویره — یا دعادم خوشحالوطنه شیوه انکاریره
اولدی مانع هوای نفسم موی سفید — طوتدیکه بیرولدم نه سودا ول فائده کاغذ قاریره
سینه‌م جمالک نوشکرخنه یا نفیلر شوره — صبانه کم آتشه حیقانه نالم دل یانیره
شمع رضادک نصل ایسه سزاولسون جلوه‌کر — ایچنه پروانه دل یانوشه نار ونوره ویره
جلوه عشقک رضایا ویدیمجه وبانیکم — ظلمایه سنده ایشتیه برصبایه دوریره

رضاه آتشه کم نورستم جمه واه — سنبله ایکدستم رحمی جیه وشکیه واه
هیچ لاله رضانه آتشه یانمزه دل — سینه‌مده نیچون کوزیوزکه یانمغ کیره واه
یوقسه دیه‌مدی رهنمک کوکلیسنده — یوقدیوکه واریجیه خنده اکیوقدرهیه واه
رضاه آلمک کلهتیه ایده‌میمی — تنبیه ایده‌مکه آنده جمه بوزنده دیکه واه
سودایه‌لوبوه ویره کوکل آغاه رضایکم — زلفنده نیچه حلقه دیوانه فکه واه

باده‌سی خوشچکه یاغ زده‌یه جیانیسی — شهرتوانلیکه عشقک بشقه‌در میخانه‌سی
یاکوزل روشنه یاقشه یرجمال رضایکم — سایه‌صالسه شمعه کویا پرجنه‌یه‌دیوانه‌سی
بهفصل عالم کاثبت قدانسونه‌یم — اوچ بکلک وارده‌که یاعالم دکه‌بردانه‌سی

اول کل حمد بکه کوشش ایده‌رسی کوجه رفعظ

عشقه‌دائر رضادک یوقسه هوافانه‌سی

ایچنه‌ولدی رضایه‌یرم هیچ کوکلم قرار
دلف آماده‌نیچه‌آماده‌بیم کیمک دیوانه‌سی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ترجیع

سرشار غم فکر مآل ایدیکدی — خونه رجکرم کسب کمال ایتدیکدی
شرمنده دل رهنوی بیدادی عشقم — تخلیص فرح فرصه مآل ایدیکدی
غفلتکه سایه هوسیه ضایع — به عمرمی موقوف سفال ایدیکدی
یا مآل حجابم حرم بزم هوادار — تانوزده صف نعال ایدیکدی
یارب اولسه سزا باکه سویه دلدار — اهی بکی قد خط وخال ایدیکدی

مخمس

محو اولدی روی ضعف بیر اهزه — حیرتی بنی رستی غم راهزن
ایلیوب رای عجزه کلدی لطافت — لبیز تبسم اولدی سبک شیون
بزم وجودم خرمنه صحرای کلدی — یا مآل اولدی روزه ایلیوب کوکون
آرزیله هوینه ورد تحمل اولدی — کتردی نزعم رفع الم کلشن زده

درویش حزین زاده وفاتنده

ولد

بزم جمیده باده ناباده میسر — کل یکی اوده جام نایابه میسر
تنجاب لب نمکیه بنا نابه — جوی مکث اوزره خنده نایابه میسر
کاهی نوازش ایلیه کاه خطی — کاه اوده باغم کاه لبابه میسر
مستانه رکابنه ایلیم حالی غمام اولدی — اهی نازکی قاتی حرفی ایمده میسر

ولد

برنه ماتم به دهی دوشتم هوای عشرتم — طوغرولقه اوغرادم یارلو رو رو دهکده
که وطنه دونه یارلو یکدم دیار عشرتم — عاقبت اولدم کرفتار استوم یارلو عشرتم
واه یازیوب صرف فنا بیکم عمرو زمانه دهکده — فکر ایچون کوره مارک عاقبه اهل عشرتم
سنه عاد اولدم دوستلر واقف بوسرم دکلم — هیچ دمه یلیم باعث نه در بوحالتم

درد اوغرایکم صداقت ایتمیه دولت

استقامت محصه جنته بوملك وملته

کیمی بدل ایلیوب اصلاح دولت اوغرینه — به نه ایچکدم نه لر بو استقامت اوغرینه
هانکیمز تار مار اولدی صداقت اوغرینه — بدل وبادم هپسی پریشان اولدی اوغرینه
نفسم ظلم ایدیم خلقه عدالت اوغرینه — جسم وجانم ایتدم فدا بوملك وملت اوغرینه
آه حمه وجهل عیسه یانمه حیرت اوغرینه — به نه اهه اولدم تلف کیتدم بوفکرت اوغرینه

درد اوغرلر . . . دولت

استقامت . . . ملت

برسنك سیك اصول دهری تغییر ایلمز — عبد عاجز سعی ایله تحویل تقدیر ایلمز
عالم ادراکه عمکه بر یکه توفیر ایلمز — جاهل ادراکه هرکز نصیب وتقدیر ایلمز
ملك بیقدرلك کیمه ادراکه ترویج وتکثیر ایلمز — جانکی ایتدرلك فداکیمه وتقدیر ایلمز
هرنه یارلك حاصل بوطفله تأثیر ایلمز — کیمه ادراکه بوحالی ایچون برراه وتدبیر ایلمز

ایضاً

فیضه ایر مقصد حیاتك زمانه مایل اولمه — فرقه یغماکران عصره سنه داخل اولمه
حصه کم محصوله دهرنه هیچ یار قابل اولمه — هرنه دیدارسه یکانه یتمیه یارل اولمه
خانه اولمه ایتسه سفیه ایستر ذلیل وجاهل اولمه — تك صداقت فکریله ایتمه ولمه واصل اولمه
راحته ایتدرلك بوینه مدخلاره عامل اولمه — اولمه محزونه معانه به کچه سنه عاقل اولمه

ایضاً

ملت اسلامده اولکی غیرت قالمامه — اسکی عفت اسکی ناموس اسکی همت قالمامه
جمله دوشمه خلقه فقر استقامت قالمامه — ضعف کلسه دینه آثار صلابت قالمامه
اسکی آدملرده کی غیرت حمیت قالمامه — شمدی هرکس عاقل اولسه راه جنت قالمامه

ATATÜRK KİTAPLIĞI

یکمه ده اولکی اقدام وصداقت قالماسه — جامع اخلاقه تجمه ملك ومنتظم اولماسه

ایضا

سنمه قالدی ههانکی ذی ویکه ده هرهنگ نظام — غائه عقل ایله کلمز عجوزه انتظام

بویله وهمدم بولمازسه بویله یاره ایتمام — عصر یخ صدیقه وعیبتکاهی بولمازسه هم

واریر همت آنی صوف تجمه اسلافکرام — جامه ور وجانشینه اخلافکا فاخره لزم

سنه ده مجنونانه فکره ویرمه اصلا اهتمام — اوعه مزاج عصره کراهتیار قصد ومرام

ایضاً

امتزاج خانه ده اولدی وحی رشید ملك — یامعانده ویا خویشنه یکانه اشك

مستعد لکلر حقیقتاً نادر اولدی فقیر — متنزع ربانی اکر تاهته اولدی مستدل

طوغرولوده ویرمیه عقلیات واریر حکم اوامر — ایتمه ان حیوته اعطا سنه واجبا اولمك

کلمیچ الله اصلا هی دارده اونه بولور — خوشه کچمیه ایسه تن وقتنه بونه بیلمه کرك

ایضا

هر کیمکه حب حال ایتمز آجیه کویا کا — حالنه سنه زیاده کندیه ایدر اشتکا

منفعت تجنده اما ایچه اصلا هبا — بولمز کرفهت سکا ایدر خصومت ابتدا

هر کره واسطه یکه مرتب بوتزویر ودریا — کار عقلی بوخلقه نفس اتیك فوا

جاده سز حکم نهانه بویله ایدر اقتضا — طوت بونصح ونصیحه بنه یاره ایسه کا

ایضا

ایلمزسك کراموکاته خیانت ارتکاب — اوغرادقچه دورده تجنت وهم لعنه تیمه عتاب

راحت واقبال ایله اولمه دیرسك کامیاب — حال، بجز، ایده مجاز انسه ایچه اجتناب

عاده نفس وهیاریله جوقلره جذب — جمله دنیا اول فقط بر یاره ایله انقلاب

طوغرولقه یه صلی صورسه اهل اینتاب — تجربه اوزده بولورسنه طوغرو اولماسه

ایضا

سه دوشرسك کیمسه ایکلمسنه امداد ایکمه — دستکیر اولدقدك حتی تشمه دایکمه

خنده ایدر اوزاقه یه جمدی فریاد ایکمه — رقت ایچه کیمه استغاثه واستمداد ایکمه

بوقه حمل کنیکمه بارکی آجه اولدایکمه — واریر عقلك اکر طوغرو دیه رنجه آیکمه

کندك ایچه سعی وهمت کنه کندك بربادیکمه — سنه اول سعی ایده اسلافکه کلسون یادیکمه

ایضا

طبیت مجدی محو ایدیه زمره اهل همت — عصر یزدم فرقه اولمادی اولای اهل عصر

عالمك اولسه اهل دولت سعدی برجله جدید — حوزه اهلدا هنه ایچه عاقلا قطع امید

ایته شد باری انفاقصده اولمز تنفید — کهایتمك اوسنده برحمیت ایلمایدید

سنه خاطر ده دخیال عفتی ایچه بعید — درد اولسونه هردم فهمنده بویت القصید

ایضا

هالی اجداد یکك تابیخده ایتمز قبول — ایله ناس اسانیخ اهلدا ختیال

حکمونه هم خاطرك ایدیر اهل وعیال — عرضیکه راحت کچیر هیچ انه درد عبرت آل

عقل ومالك جمعه عالمده بوقدر اشتمال — سنه ایتمکده مقتضا عقد ایده امتثال

کفت وکوینده حسودان ایمه قطعا سالك — راحا اولسونه کابوبت زیکه حب حال

درره اوغراریکم هیچ اوقات ایتمز البته دولته

[illegible] اشتغاله محصه جنده بویولمك وعلیه [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

نه‌دم اول شوخ ایده‌یو کشته گلستانه کوشتر رکنیه
همچنده گل ده بلبل کیمی نالانه کوشتر رکنیه

ناب

نه‌دم اول شوخ به‌وضعیدن نوبار کوشتر رکنیه
سوزن یوصمه تعلقه‌یه پیچیانه کوشتر رکنیه
نه رکلو قارمه‌دم اولرایله‌ده ولد غلطه یوعضلی
حیکوب یوعم تراشه تازه‌او غلطه کوشتر رکنیه
ضعیفلرینه‌یل سوزمز فواصح یوزیاده
حیدیوه حقاطلیکی یولده‌ده زیاده کوشتر رکنیه
حمار وب بوزوده‌دوزه‌جیا یوعه‌یاشیه‌ترکیانه
سفره‌ده قاره قوللقجی‌ده شکسانه کوشتر رکنیه
ظرافت‌یه‌ی نادك طبع شاعرانه‌ی علی شاعرده
هرایی کرچه شکلدا اهل دکانه کوشتر رکنیه

ترکیبی هزلیه

اوقجه اهل برده ، باکه‌اسانه کوشتر رکنیه
بیقیلاسوقم اما قطعه‌عریانه کوشتر رکنیه
عجبه بعضه شیقلداوار که‌سی قرنه‌کچکمکه
بولار ریش ویرمدن تازه‌او غلانه کوشتر رکنیه
اوطفاع حیده امکانه‌وارمی ضده‌مکاری بچیه
قره‌بچم کبی هرکیم شیطانه کوشتر رکنیه
ستاره‌م رقم‌ارادزه‌م وکمل صورتشناآسا
که‌ابد آشنه‌نیهانه‌کم غمایانه کوشتر رکنیه
حیکم جاهل کوره‌اهل اولمدوه بکزیکیم
بیغوب برك کیاهکوله‌قاپانه کوشتر رکنیه
انتقم حاصله کبیه‌لقمانه‌وحیدرمیه
بزم دوقوزینه‌دنیالقمانه کوشتر رکنیه
تجدیکاه عالمه‌مشاهانه قالمیه‌باقیه
یافطاطیه‌یا اسرائیل یاریقمانه کوشتر رکنیه
کیمیلك صانمه‌بویله‌طوریفیه‌مسکینلکدنه
هدکوسوزم باقیه‌برخانه‌آسلدکوشتر رکنیه
باشانده‌دودهمی‌نانه‌عطله‌بیسوزلانه
تنه‌مخمور کوه‌آتشه‌فشانه کوشتر رکنیه
خیال ایلدکجه‌خطی غباریه‌کردلعلنده
دلمستانه‌من بعضاً‌ده‌حیرانه کوشتر رکنیه
سخنه‌بولدخلل مرآت طبع اهل دانشور
کم باقیدن شعرلرك تمثالی اولآینه کوشتر رکنیه

فوزیه لقب
خانم‌شاه

(وده قارانی) ارزوده‌یزیلان غزلی تنزیل

یانسم‌یوزاوستی پرده‌شقم آغلدکم
اوسم‌سه‌یاه یاپچی حقیم آغلدکم
بادهٔ طهوره‌صهبای نوادر قیلدیم
باقدم‌بوحاله‌صدکره‌نه‌امتم آغلدکم

دکانده‌برشی یوقفکه‌غرائب
باب دکاکین اتیلك کشاده
بوده‌تخفیفه‌دکاهی حیرانه
بوجه‌ایدرلرهپ‌بزه‌آیاده
کچنده‌خام، کچنده‌کاغذ
رفته‌میانه‌اولمش‌نهاده
احمد اوتورمه‌یه‌نیچه‌دکانه
کچم‌کلمه‌یوقدیرداوه‌ستاده
بالجمله‌آقچه‌قاپسه‌زمده
دیمغ اولملرندعاجز ایدرم
ساده‌یم‌دیمه‌رایج کیسه‌یوقمی
وایبعضینده‌بنده‌زیاده
سفتهٔ عسابك وقتی ، بلدیو
ایسه‌دوشدی‌هم‌اهل‌عنایه
مدیونه‌اکثافه‌تمك قولایدر
بلدینه‌متکفل عالمه‌اغاده
صحاف‌سعد‌بهچی‌ویره‌جلدیوقه
ساده‌رقم‌وارسفتهٔ آیاده
حیاله‌حیرانه‌حمید یوکاره
کیمی‌نوارییر ، کیمی‌رجاده
اوقدره‌حیرت، نخیشه‌فکرت
اسعدده‌غیرت، حاجی‌رشاد
کیمی‌م‌قوشدر، کیملر تونکده
فاسخ‌اتیز اصلا اسراعایده
بویله‌لغدر : ایسه‌مراده
قمارك باباغنه‌قیوسه‌فلاده
دردشکمه‌بولمش دولسون
حلی‌ایتیه‌بورعزی‌سعدی آزاده
بوقدر بیانیدر صحائف ولیکن
شرح ایتمك اولماز بوقدر زیاده
املاده‌کلن ، کاغذ آلمایه
وصفنده‌اجتهم صحرفیاده
شیخم ، افندم ، عالیجنابم
احوال بویله‌سفتهٔ بوزاده
اعه خانهٔ تر ، آرتیه‌یتربو
عطف لجام ایتیه‌بوحرف‌ساده
راتب ده‌غایت‌جاپقیندر اما
برشوخ اولمه‌سفتهٔ فنداده

برشوخ یکسه‌بیلمزه‌زاده
بندایتدی کوکلم دام بلده

اول‌هیم‌وارده ، اول‌خال‌هندو
سنبلی‌کیسو ، رخساری‌ساده
بویله‌نزاکت ، بویله‌ظرافت
اصلا بولنماز برمیلقاده
سیلاب‌اشکم‌هپسه‌ایدر اول‌دم
اول‌ماه‌یلك کلدکجه‌یاده
راتب‌خراب‌صهبای‌عشقم
حیقیدی کوکلمه‌اضطراب‌یاده

قالم الله ده، کوزنده کوزم دخی — بلا دست ویده یأس وملالتله آغلدم
یا غمازی باد، آه غمازیدی شمال ایمدی — آه ایلیه م غمکده، حرارتله آغلدم
یا آغلدم کول آغلدم هیچ طاغه آغلدم — بیده باقوب شو هالتمه حیرتله آغلدم
تراوایلیه بزنده غنکسف هالمه — وارسه م حضور بال وفراغتله آغلدم
عشقه نه نیاز ایلیه سه کوزلر اویلیه — بیده کیدوب م بشقه رآقتله آغلدم
قوغوشه یقیب روسیاه ضربه وشتم ایلیه — سایه کده بزمانده مسرتله آغلدم
طرز بیانه عصره ایده وجه شویله بر نظر — لایقدر اقتضای حمیتله آغلدم

فائق بیتاب

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
ATATÜRK KİTAPLIĞI

İSTANBUL BELEDİYESİ
Atatürk Kitaplığı
No. : K.445

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
ATATÜRK KİTAPLIĞI

9355

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
ATATÜRK KİTAPLIĞI

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
ATATÜRK KİTAPLIĞI

(25)
4355

HASAN CAFER ERGİN
HUSUSİ KİTAPHANE

Fihrist

Bu eserde şiirleri bulunan şairler

Şeyh Neşatii Mevlevi	Fasıl	I	Sahife I-36
" " "	"	2	" 23
Rami paşa	"	"	" I,I8,90
Manastırlı Hoca Vailî	"	"	" 2,7
Celâl paşa	"	"	" 3,7
Besim efendi	"	"	" 3,I2
Fasih Mevlevî	"	"	" 5
Faik Reşat bey	"	"	" 5,I5,20,26,27,95
Adanalı Âli	"	"	" 6,26
Muallim Feyzi	"	"	" I0
Agâh paşa	"	"	" I0,I4
Muallim Cudî	"	"	" I3,I5
Adanalı Ziya	"	"	" I3
Osman Şemsi efendi	"	"	" I4
Velieddinzade Ahmet paşa	"	"	" I5
Veledi Bahai çelebî	"	"	" I7
Valehi	"	"	" I9
Andelib	"	"	" 20
Süleyman Salim bey	"	"	" 2I
Ganizade Nadirî	"	"	" 22
Subuhî	"	"	" 22
Tarzî	"	"	" 25
Gubarî	"	"	" 27
Usulî	"	"	" 29,43
Hacı Ratip bey	"	"	" 29,93
Safii Üsküdarî	"	"	" 34
Hüdaî	"	"	" 38,42,69
Levhî	"	"	" 39
Deli Birader	"	"	" 43
Figanî	"	"	" 43
Sayî	"	"	" 43
Nizamî	"	"	" 44

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

Necati	Fasıl	2	Sahife	44
Zatî	"	"	"	50
Emrî	"	"	"	56,75,76,77,8I,82,83
Rahmi	"	"	"	60,68,8I
Ümidî	"	"	"	62,68
Ubeydî	"	"	"	65,80
Haşimî	"	"	"	70
Ulvî	"	"	"	72,85
Mekalî	"	"	"	72
Nev'î	"	"	"	73
Vahidî	"	"	"	73
Zuhurî	"	"	"	73
Sırrı	"	"	"	74
Azadî	"	"	"	74
Beligî	"	"	"	74
Musahipzade Celâl	"	"	"	75
Bihiştî	"	"	"	75
Ahdiiî Bağdadî	"	"	"	76
Üzri	"	"	"	76
Yahya bey	"	"	"	77,8I
Şem'î	"	"	"	78
Cenabî	"	"	"	78
Meşamî	"	"	"	79
Figanî	"	"	"	79
Azerî	"	"	"	79
Mesihî	"	"	"	8I
Kedayî	"	"	"	84
Kalender	"	"	"	84
Ali Rizaî	"	"	"	85
Kadri	"	"	"	85
Laz Ali Riza paşa	"	"	"	86
Nabî	"	"	"	94,95
Mürekkepci Havaî	"	"	"	95

Bu yazma eser kitapcı Nizamettin beyden alınmıştır;
içindeki şiirler Faik Reşat beyin kendi el yazısıdır :Tek nushadır
25 Mart I96I

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ TEZ DEĞERLENDİRME

	Öğrencinin Adı Soyadı:	**EVET**
	Kapak	
1	Tez Başlığı tutanaktaki başlıkla aynı mı?	
2	Kapaktaki ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	
3	Kapak format kılavuzdaki kapak formatına uygun mu?	
4	Kapakta yazılan tüm yazılar doğru olarak verilmiş mi?	
	İçindekiler	
5	Sayfa numaraları tam verilmiş mi?	
6	Şekil, Çizelge vb. listeleri verilmiş mi? Sıralaması doğru mu?	
7	Özet, Abstract, Giriş, Sonuçlar vb. bölümler var mı?	
8	Yazım hataları kontrolü yapıldı mı?	
	Giriş	
9	Hazırlanan tezin önemini anlatıyor mu?	
10	İkinci ve Üçüncü dereceden başlık içermemeli kuralına uyuldu mu?	
	Özet/Abstract	
11	Kılavuza uygun mu?	
12	Ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	
13	Özet; tek sayfa, tek aralık, tek paragraf kuralına uygun olarak yazıldı mı?	
14	Bilim kodu, sayfa adedi, anahtar kelimeler ve tez danışmanı yazıldı mı?	
	Kaynakça	
15	Kaynakların tamamına metin içinde atıf yapıldı mı?	
16	Kaynak formatı kılavuzdaki kaynak formatına uygun olarak hazırlanmış mı?	
17	Atıf formatı kılavuzdaki atıf formatına uygun mu?	
	Atıf Yöntemi **APA 7** ☐ **CMS** ☐ **İSNAD** ☐	
	Genel Değerlendirme	
18	Etik Beyan açıklaması okundu, uyuldu ve imzalandı mı?	
19	Kabul/Onay sayfası kılavuzdaki formata uygun olarak düzenlenmiş mi?	
20	Kabul /Onay sayfasında belirtilen oy birliği/oy çokluğu seçeneklerinden uygun olanı savunmayla tutarlı olacak şekilde belirlenmiş mi?	
21	Sayfa kenar boşlukları ve sayfa numaraları kılavuzdaki formatına uygun mu?	
22	Paragraf boşlukları ve metin satır aralığı kılavuza uygun olacak şekilde düzenlenmiş mi?	
23	Başlık yazımları kılavuzdaki başlık formatlarına uygun mu?	
24	Yazı tipi ve boyutu kılavuzdaki yazı tipi ve boyutu formatına uygun mu?	
25	Şekil, Çizelge vb. açıklama ve numaralandırmaları kılavuzdaki formata uygun olarak yazılmış mı?	

Danışman: Doç. Dr. Abdulmuttalip İPEK

İmza